

Sprawozdanie z działalności PREZYDENTA MIASTA LUBLIN w 2016 roku

Lublin, czerwiec 2017 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA MIASTA LUBLIN W 2016 ROKU

**Urząd Miasta Lublin
Lublin, czerwiec 2017 r.**

1. SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	9
1. PODSTAWY ROZWOJU MIASTA.....	15
1.1.Prace nad planem zagospodarowania przestrzennego miasta.....	15
1.2.Inwestycje miejskie realizowane przez Wydział Inwestycji i Remontów	19
1.3.Działalność Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie w 2016 r.....	31
1.4.Funkcjonowanie transportu zbiorowego.....	56
1.5.Rozwój ruchu pieszego i rowerowego.....	58
1.6.Strategia rozwoju miasta.....	60
2.GOSPODAROWANIE MIENIEM, GEODEZJA.....	62
2.1.Zadanie realizowane przez Wydział Gospodarowania Mieniem.....	62
2.2.Zarządzanie i obrót nieruchomościami.....	63
2.3.Przekształcenia własnościowe i prywatyzacja mienia.....	66
2.4.Nadzór właścicielski – działalność spółek z udziałem Miasta Lublin... ..	66
2.5.Prowadzenie ewidencji gruntów i budynków.....	70
2.6.Regulacja stanów prawnych gruntów Skarbu Państwa oraz podziały, rozgraniczenia, wywłaszczenia nieruchomości.....	70
3.GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA.....	72
3.1.Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem Miasta Gminy.....	72
3.2.Zadanie realizowane przez Wydział Gospodarki Komunalnej.....	75
4.SZKOLNICTWO I OŚWIATA.....	85
4.1.Zmiany w sieci szkół i placówek.....	85
4.2.Konkursy na stanowiska dyrektorów szkół i placówek.....	85
4.3.Wspieranie procesu edukacyjnego uczniów.....	87
4.4.Wychowanie przedszkolne.....	90
4.5.Modernizacje i remonty obiektów oświatowych.....	92
5.PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU.....	95
5.1.Ogólna sytuacja na lokalnym rynku pracy.....	95

5.2.Główne kierunki działalności Miejskiego Urzędu Pracy.....	95
6.OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA.....	99
6.1.Działania profilaktyczne.....	99
6.2.Zadania z zakresu spraw społecznych.....	101
6.3.Wspieranie rodziny i piecza zastępcza.....	103
6.4.Działania na rzecz osób niepełnosprawnych.....	116
6.5.Projekty dla Seniorów.....	118
6.6.Działalność Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej.....	120
7.BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	122
7.1.Działania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.....	122
7.2.Centrum Monitoringu Wizyjnego.....	126
7.3.Działalność Straży Miejskiej Miasta Lublin w 2016 r.....	127
8.OCHRONA ŚRODOWISKA I ZIELEŃ MIEJSKA.....	132
8.1.Gospodarka odpadami.....	132
8.2.Program Ograniczania Niskiej Emisji (PONE).....	135
8.3.Ochrona Zwierząt.....	136
8.4.Działalność Miejskiego Architekta Zieleni.....	138
8.5.Rewitalizacja doliny Bystrzycy.....	142
8.6.Zarządzanie energią – plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lublin	144
9.KULTURA, SPORT I TURYSTYKA.....	147
9.1.Działalność miejskich instytucji kultury.....	147
9.2.Inne działania w zakresie kultury.....	161
9.3.Działania w zakresie sportu i turystyki.....	168
10.POZYSKIWANIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH.....	183
10.1.Działania w zakresie projektów inwestycyjnych.....	183
10.2.Działania w zakresie projektów nieinwestycyjnych.....	188
10.3.Środki z budżetu państwa.....	194
10.4.Inne pozyskiwane środki	198
10.5.Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.....	200
11.USŁUGI ADMINISTRACYJNE.....	205
11.1.Działalność Biura Obsługi Mieszkańców.....	205
11.2.Działalność Wydziału Spraw Administracyjnych.....	207
11.3.Działalność Wydziału Komunikacji.....	209
11.4.Działalność Urzędu Stanu Cywilnego.....	210

11.5.Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów.....	211
12.JEDNOSTKI POMOCNICZE SAMORZĄDU.....	214
12.1.Funkcjonowanie Rad i Zarządów dzielnic.....	214
13.DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE URZĘDU.....	216
13.1.Działalność legislacyjna.....	216
13.2.Zmiany organizacyjne.....	216
13.3.Zmiany na stanowiskach kierowniczych w Urzędzie i jednostkach miasta.....	218
13.4.Audyty i kontrola.....	220
13.5.Działalność Wydziału Informatyki i Telekomunikacji.....	225
13.6.Udzielanie zamówień publicznych.....	227
13.7.Działalność Biura Obsługi Kancelaryjnej.....	229
14.DZIAŁANIA PROMOCYJNE.....	235
14.1.Komunikacja społeczna i obsługa informacyjna.....	235
14.2.Działania na rzecz aktywności obywatelskiej mieszkańców.....	237
14.3.Działania z zakresu obsługi inwestorów i promocji gospodarczej oraz wspierające lokalny rozwój gospodarczy i przedsiębiorczość.....	241
14.4.Promocja miasta.....	250
14.5.Współpraca międzynarodowa.....	254
15.ZAKOŃCZENIE.....	261

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Realizując obowiązek wynikający z art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym, przedkładam Państwu sprawozdanie z działalności Prezydenta Miasta Lublin za 2016 r. Obejmuje ono informacje o zadaniach i projektach realizowanych w ubiegłym roku, m. in. w zakresie gminnych i powiatowych zadań publicznych, zadań administracji rządowej nałożonych ustawami oraz zadań wynikających z porozumień zawartych z jednostkami administracji publicznej.

W 2016 r. dochody budżetu miasta zrealizowane zostały w 93,39 %, co stanowi kwotę 1 833 130 075,98 zł, z tego: dochody bieżące – 1 711 761 938,6 zł (99,08 %), dochody majątkowe – 121 368 137,35 zł (51,58 %). W zrealizowanej kwocie dochodów ogółem, dochody gminy stanowią 1 365 304 181,11 zł, zaś dochody powiatu stanowią 467 825 894,87 zł.

W ramach środków europejskich w 2016 r. wpłynęły dochody w wys. 78 016 308,21 zł, z tego na projekty z zakresu:

- transportu – 66 754 196,07 zł,
- oświaty – 6 647 303,06 zł,
- kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 1 755 583,85 zł,
- administracji (współpraca z innymi samorządami i promocja) – 1 539 202,41 zł,
- sportu i turystyki – 15 600 025,99 zł,
- administracji (współpraca z innymi samorządami i promocja) – 4 001 192,36 zł,
- informatyki – 738 352,41 zł,
- bezpieczeństwa publicznego – 452 179,41 zł,
- gospodarki komunalnej i ochrony środowiska – 89 248,38 zł,
- zadań z zakresu polityki społecznej – 13 672,05 zł,
- działalności usługowej – 6 570,57 zł.

Planowane wydatki wykonane zostały w wysokości 1 846 136 519,82 zł, co stanowi 93,36 % planu, w tym wydatki

na zadania własne realizowane bez udziału środków europejskich w kwocie 1 469 326 367,68 zł (95,36 %). Wydatki majątkowe ogółem wyniosły 217 074 328,44 zł (70,39 %), natomiast wydatki związane z remontami wyniosły 17 959 733,27 zł (85,16 %).

W 2016 r. przychody budżetu miasta wyniosły 113 645 742,26 zł, tj. 110,87 % planu. Natomiast wykonanie rozchodów wyniosło 85 755 194,12 zł (97,47 %).

W 2016 r. Miasto Lublin wydało na zadania z zakresu:

- pomocy społecznej – 399 282 758,30 zł (21,63 %),
- oświaty – 640 836 619,18 zł (34,71 %),
- transportu i łączności – 336 774 458,28 zł (23,17 %).

Budżet miasta na 2016 r. był tworzony przy dużym zaangażowaniu mieszkańców miasta poprzez takie formy aktywności jak:

- zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta,
- zadania realizowane w lubelskiego budżetu obywatelskiego,
- zdania w ramach inicjatywy lokalnej.

Innymi formami partycypacji mieszkańców są tworzone oddolnie inicjatywy społeczności lokalnych realizowane poprzez inwestycje przy udziale mieszkańców czy też współpracy z organizacjami zarządowymi. Lublin jak pierwsze miasto w Polsce, wprowadził Zielony Budżet Obywatelski, oddając do dyspozycji mieszkańców 2 mln zł. Realizowane w ramach tego narzędzia projekty mają być poświęcone zieleni: tworzeniu zielonych skwerów, miejsc wypoczynku oraz nasadzeń drzew, krzewów, czy kwiatów.

Łącznie na zadanie zgłoszone i wyłonione w trakcie konsultacji i dialogu prowadzonego z mieszkańcami w 2016 r. wydatkowano kwotę 37 284 270,92 zł.

Wysokie nakłady inwestycyjne przyniosły widoczne efekty w postaci poprawy układu komunikacyjnego miasta oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Rozpoczęto przebudowę newralgicznego skrzyżowania ulic: Sikorskiego, Solidarności, Ducha. Kontynuowano budowę ul. Muzycznej wraz z mostem na Bystrzycy. Przebudowano m.in. al. Kompozytorów Polskich wraz z wiaduktami, ul. Elsnera, Lawinową, Legendy, Lipińskiego, Paganiniego, Braci Wieniawskich. Przebudowano ul. Narutowicza wraz z ul. Ochotniczą, Strażacką, Rowerową i Szczerbowskiego. Otwarty został niemal 10-cio kilometrowy odcinek zachodniej ob-

wodnicy Lublina. Trasa składa się z dwóch jezdni, każda z dwoma pasami ruchu. Koszt inwestycji to 620 mln zł.

Podpisana została umowa z Ministerstwem Rozwoju na dofinansowanie budowy przedłużenia ul. Bohaterów Monte Cassino. Projekt uzyskał maksymalne 85 % dofinansowanie. Całkowita wartość projektu sięgnęła 191 mln zł, zaś kwota dofinansowania to 155 mln zł. Przedłużenie ul. Bohaterów Monte Cassino powstaje na odcinku od skrzyżowania z ul. Wojciechowską do węzła Sławin.

Rozpoczęto przebudowę Placu Litewskiego mieszczącego się w ścisłym centrum miasta. Rewitalizacja tego najbardziej charakterystycznego placu Lublina oraz planowana w przyszłości modernizacja deptaka i Błoni pod Zamkiem, diametralnie zmieni oblicze śródmieścia, otwierając nowe, atrakcyjne przestrzenie dla mieszkańców i twórców kultury.

Rozpoczęto również przebudowę stadionu lekkoatletycznego przy Al. Zygmuntońskich. Po zakończeniu planowanych do września br. prac, będziemy mieć jeden z najlepszych w Polsce obiektów lekkoatletycznych, na których będzie można organizować zawody międzynarodowe.

Znaczna część budżetu została przeznaczona na poprawę infrastruktury oświatowej. Oddany do użytku został kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Jana Kochanowskiego. W ramach zrealizowanej przebudowy wykonane zostały dwa boiska - jedno wielofunkcyjne, drugie – do piłki nożnej. W ramach inwestycji powstała nowa bieżnia oraz skocznia w dal. Ogólny koszt inwestycji wyniósł ponad 1,5 mln zł.

Zakończył się remont krytej pływalni w Gimnazjum nr 5 przy ul. Smyczkowej. Inwestycja była prowadzona w systemie dwuletnim, tj. w latach 2015-2016. Prace polegały na kompleksowym remoncie niecki basenu (wraz z wymianą technologii) oraz całościowym remontem kubatury pomieszczeń. Całkowity koszt prac wraz z wyposażeniem obiektu to kwota ponad 3,5 mln zł.

Miasto nieustannie pracuje nad podnoszeniem jakości terenów inwestycyjnych. Podstrefa Lublin, działająca w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec odnotowała kolejny udany rok. W 2016 r. zajmowała ona obszar 128,388 ha. Na koniec grudnia działalność na jej terenie prowadziło 55 inwestorów, wydano także 6 nowych pozwoleń. Łączna liczba miejsc pracy

w przedsiębiorstwach wyniosła 3,5 tys., w tym niemal 2,5 tys. to miejsca nowo utworzone.

Poprawie uległa sytuacja na lubelskim rynku pracy. Stopa bezrobocia dla miasta Lublin w porównaniu do sytuacji sprzed roku zmalała o 0,7 punktu procentowego. Wg. danych GUS, odnotowujemy najniższy poziom bezrobocia od czasów transformacji ustrojowej.

Dynamicznie rozwijał się również Port Lotniczy Lublin. Odnotował on znaczny wzrost liczby odprawionych podróżnych. Port Lotniczy to dla Lublina bardzo ważny atut w negocjacjach z inwestorami, ale także doskonałe udogodnienie dla ruchu turystycznego. W 2016 r. z lubelskiego lotniska skorzystało 377 606 podróżnych. Rekordowym miesiącem był sierpień, gdzie odprawiono ponad 40 tys. podróżnych. Lubelski port stał się piątym lotniskiem w Polsce, na którym działa system ILS II kategorii. Spółka otrzymała też Europejski Certyfikat Lotniska Użytku Publicznego, który potwierdza najwyższą jakość obsługi oraz stosowanie procedur bezpieczeństwa na europejskim poziomie.

Realizowane przez miasto inwestycje pozwalają także rozbudowywać ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną dla mieszkańców. Uruchomiony w październiku 2015 r. Aqua Lublin – jeden z najnowocześniejszych obiektów sportowych w kraju, z basenem olimpijskim oraz aquaparkiem, przyciągnął tłumy lublinian. Przez rok działalności kompleks Aqua Lublin miał ponad 393 tys. klientów, a odwiedziło go w sumie 800 tys. osób. Całkowity wynik finansowy na koniec września 2016 r. wyniósł ok. 112 800 zł, tym samym Aqua Lublin jest pierwszym tego typu obiektem w Polsce, którego działalność się bilansuje już w pierwszym okresie funkcjonowania. Od dnia otwarcia na trenie Aqua odbyło się wiele prestiżowych wydarzeń, takich jak: Mistrzostwa Polski, Puchar Polski wpływaniu czy 50. Mistrzostwa Polski w ratownictwie medycznym.

W pomieszczeniach innego lubelskiego obiektu sportowego - Areny Lublin ruszyło Centrum Historii Sportu, gdzie można zobaczyć najcenniejsze trofea zdobyte przez sportowców z województwa lubelskiego. Na Stadionie odbył się mecz Polska-Węgry, będący inauguracją ostatniego, kluczowego okresu przygotowań reprezentacji Polski U21 do turnieju UEFA EURO U21 Polska 2017, którego Lublin jest jednym z miast – gospodarzy. Był on także do-

skonałą okazją do przetestowania na Arenie Lublin rozwiązań organizacyjnych i logistycznych przygotowywanych pod kątem turnieju, którego inauguracja odbędzie się w Lublinie. Arena Lublin gościła słynny irlandzki zespół The Cranberries. Grupa otworzyła w Lublinie swoją światopową trasę koncertową, w którą zespół powrócił po trzyletniej przerwie. Koncert obejrzało w Lublinie ponad 10 tys. widzów.

Na realizację polityki społecznej w 2016 r. z budżetu miasta trafiło blisko 400 mln zł. W ramach tych środków kontynuowane były programy wsparcia dla rodzin oraz seniorów. Do 2016 r. programem Karta Dużej Rodziny objętych zostało 2 569 rodzin, wydano tym samym 13 222 kart członkowskich dużych rodzin. Otwarty został Ośrodek Wczesnej Interwencji dla osób z Problemami Alkoholowymi i ich Rodzin, który będzie pełnił funkcję nie tylko interwencyjną, ale także profilaktyczną.

Rok ubiegły tradycyjnie obfitował w wydarzenia kulturalne, sportowe i gospodarcze. Po raz piąty odbył się Kongres Inicjatyw Europy Wschodniej. Podczas uroczystego otwarcia wydarzenia, wraz z merem Łucka sygnowaliśmy deklarację o pogłębieniu współpracy obu miast. Dokument ten został podpisany w 20 rocznicę partnerstwa obu miast. Na kongres do Lublina przyjechali samorządowcy, przedstawiciele środowisk kultury i organizacji pozarządowych z Ukrainy, Białorusi, Mołdawii, Gruzji i innych państw Partnerstwa Wschodniego. Odbędzie się IX Gala Przedsiębiorczości, na której zostały wręczone Nagrody Gospodarcze Prezydenta Miasta Lublin. Poprzez konkurs promowane są firmy, które cechują się stabilnością rozwoju i dobrymi wynikami finansowymi, jednocześnie działając na korzyść swojego otoczenia.

Dzięki kolejnym edycjom festiwali takich jak: Noc Kultury, Inne Brzmienia Art'n'Music Festiwal, Carnaval Sztukmistrzów czy Jar-mark Jagielloński Lublin odwiedziły tysiące turystów z całego świata. Po raz czwarty Lublin stał się areną zmagania maratończyków oraz miejscem popularyzacji idei biegania – odbył się IV. PZU Maraton Lubelski, który ukończyło ok. 650 biegaczy.

Rok 2016 był kolejnym rokiem intensywnej i efektywnej pracy na rzecz rozwoju miasta, ponad politycznymi podziałami. Za tymi wszystkimi działaniami stoją ludzie, moi współpracownicy, Radni Miasta Lublin, jak i sami mieszkańcy. Przedłożone sprawozdanie

zawiera relacje z pracy wydziałów Urzędu Miasta i jednostek podległych samorządowi.

Krzysztof Żuk

Prezydent Miasta Lublin

1. PODSTAWY ROZWOJU MIASTA

1.1. Prace nad planem zagospodarowania przestrzennego miasta

1.1.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Podstawowym zadaniem w zakresie planowania przestrzennego, należącym do zadań własnych gminy, jest prawidłowe kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej, w tym określenie lokalnych zasad zagospodarowania. Dokumentem ustalającym politykę przestrzenną gminy jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”. Dokument ten podlega okresowej ocenie aktualności, a w razie potrzeby jest, w zależności od uwarunkowań i potrzeb w całości lub w części, aktualizowany. Miasto Lublin posiada obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone Uchwałą nr 359/XXII/2000 Rady Miejskiej w Lublinie z dn. 13.04.2000 r., z późniejszymi zmianami.

Jednocześnie trwają prace nad nową edycją dokumentu. W celu obiektywnej oceny jakości wykonanego projektu, w 2016 r. wystąpiono o sporządzenie koreferatu do nowej edycji Studium, a po wprowadzeniu zmian wynikających z treści koreferatu oraz treści opinii Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, projekt ponownie (po raz szósty) przedstawiono do oceny MKUA. Po uzyskaniu opinii MKUA (15.07.2016 r.) projekt Studium przedstawiono do uzgodnień i opinii (od 29.08. do połowy listopada 2016 r.), przy czym wystąpiono o opinie do 87 organów i instytucji oraz zawiadomiono o bieżącym etapie prac 27 Rad Dzielnic. Wprowadzono zmiany wynikające z uzyskanych uzgodnień i opinii, przystąpiono do przygotowywania projektu do powtórzenia tego procesu.

1.1.2. Plany miejscowe

Plany miejscowe obejmują wycinki obszaru gminy i są szczegółowym opracowaniem określającym przeznaczenie terenu. Plan miejscowy jest aktem prawa miejscowego, musi zachować zgodność ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które jest rodzajem dokumentu strategicznego gminy.

W 2016 r. zostały uchwalone nowe plany o łącznej pow. 580,36 ha oraz zmiany planów o łącznej pow. 76,21 ha.

Lp.	Nr uchwały	Data podjęcia	Uchwała w sprawie
1.	440/XVII/2016	14.04.2016 r.	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III dla obszaru położonego w rejonie ulic: T. Szeligowskiego, M. Smorawińskiego, W. Chodźki
2.	441/XVII/2016	14.04.2016 r.	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin część VI (północno-zachodnia) Głusk – Abramowice
3.	470/XVIII/2016	19.05.2016 r.	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Bystrzyca Zemborzycze – CZĘŚĆ VI
4.	471/XVIII/2016	19.05.2016 r.	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublin – część IIIA dla obszaru położonego w rejonie ulic: Chodźki, Jaczewskiego
5.	529/XX/2016	08.09.2016 r.	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublin – część VC dla obszaru położonego w rejonie ul. Willowej
6.	530/XX/2016	08.09.2016 r.	uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni dla terenu położonego w rejonie ulic: Nasturcjowa, Narcyzo-

			wa, Orzechowa i Trześniowska
7.	604/XXIII/2016	17.11.2016 r.	uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie ulic: Bursztynowa i Szafirowa

Tabela. Plany miejscowe uchwalone w 2016 r.

Lp.	Nr uchwały	Data podjęcia	Uchwała w sprawie
1.	400/XV/2016	11.02.2016 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonie cmentarza wyznaczonego przy ulicy Bełżyckiej
2.	401/XV/2016	11.02.2016 .	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I w rejonie ul. Majerankowej
3.	402/XV/2016	11.02.2016 r.	przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III w rejonie Al. M. Smorawińskiego – część północna
4.	531/XX/2016	08.09.2016 r.	przystąpienia do zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar północno-wschodni
5.	532/XX/2016	08.09.2016 r.	przystąpienia do zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni
6.	533/XX/2016	08.09.2016 r.	przystąpienia do sporządzenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II
7.	534/XX/2016	08.09.2016 r.	przystąpienia do sporządzenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część III
8.	627/XXIV/2016	21.12.2016 r.	przystąpienia do sporządzenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część II w rejonach: ul. G. Chmielewskiego, ul. J. Sawy oraz ul.: T. Zana

			i Filaretów
--	--	--	-------------

Tabela. Obszary w których przystąpiono do opracowania planów miejscowych.

1.1.3. Ekonomiczne skutki opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W 2016 r. prowadzono 12 postępowań w trybie art. 36 i 37 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w sprawie żądania odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości: 7 wniosków uznano za niezasadne i załatwiono odmownie, 5 wniosków jest w toku postępowania. Wykonano 2 analizy operatów na potrzeby prowadzonych postępowań sądowych. W tym samym okresie prowadzono ok. 20 postępowań o ustalenie w drodze decyzji jednorazowej opłaty (renta planistyczna), z tytułu wzrostu wartości nieruchomości wskutek uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego: 7 postępowań zostało zakończonych, w tym wydano 5 decyzji ustalających opłatę, 2 postępowania umorzono z powodu braku wzrostu wartości nieruchomości. Jednocześnie prowadzono 2 postępowania dotyczące ulgi w spłacie opłaty planistycznej.

Przeanalizowano 8 354 akty notarialne zbycia nieruchomości, z czego do szczegółowej analizy wyselekcjonowano ok. 30, dla ustalenia celowości podjęcia postępowania o ustalenie opłaty planistycznej. Ponadto wykonano 7 prognoz skutków finansowych planów miejscowych i 5 prognoz dla projektów planów w toku opracowania.

1.1.4. Miejski System Informacji Przestrzennej

System Informacji Przestrzennej dla Miasta Lublin (SIPL), który połączył w jednej bazie danych, dane referencyjne Wydziału Geodezji oraz pozostałe dane przestrzenne tworzone przez inne Wydziały Urzędu Miasta Lublin, jest sukcesywnie rozbudowywany o kolejne dane przestrzenne, zwiększając zakres przetwarzanych informacji zarówno wewnątrz Urzędu Miasta i jego komórek organizacyjnych, jak też wykorzystywany przez odbiorców zewnętrznych, np. mieszkańców miasta i pozostałych użytkowników sieci Internet.

Obecnie liczba osób korzystających z systemu SIPL to: pracownicy UM Lublin i jednostek gminnych – ok. 1 100 osób dzien-

nie oraz ok. 980 osób dziennie z geoportalu zewnętrznego i ok. 600 użytkowników dziennie z portalu geodezyjnego.

W 2016 r. wykonano następujące prace:

- nadzór nad funkcjonowaniem MSIP i aplikacji wchodzących w jego skład (m. in. nadawanie uprawnień dostępu do danych SIPL – obecnie 1 310 osób, współpraca z komórkami organizacyjnymi UM,
- szkolenia z obsługi aplikacji SIPL – w zakresie przeglądania oraz edycji i modyfikacji danych przestrzennych,
- przeprowadzenie przetargu na opracowanie dokumentacji projektowej oraz studium wykonalności w ramach projektu „Budowa i rozbudowa e-usług w Gminie Lublin”,
- współpraca w Wydziale Funduszy Europejskich w pracach dotyczących złożenia wniosku o dofinansowanie wyżej wymienionego projektu, w ramach programu operacyjnego RPO WL 2014-2020 Oś 2 – Cyfrowe Lubelskie,
- aplikacje obsługiwane i administrowane przez referat MSIP – TurboEwid, InterEwid, WebEwid, Geoportal Miejski, ISDP,
- realizacja umowy – Budowa SIPL – do 31.05.2020 r.,
- realizacja umowy – Rozbudowa zakresu informacyjnego Geoportalu Miejskiego – do 03.02.2017 r.

1.2. Inwestycje miejskie realizowane przez Wydział Inwestycji i Remontów

W 2016 r.:

- zrealizowano budowę ogrodzenia przy Jednostce Wojskowej, ul. Wyścigowa – 663 853,04 zł,
- zakończono roboty związane z budową ścieżki rowerowej i chodnika z kładką pomiędzy ul. Kaczeńców a ul. Rzeszowska w kierunku ul. Gdańskiej. Za roboty zrealizowane w roku sprawozdawczym wydatkowano – 3 029 102,89 zł. Zadanie realizowano w latach 2012-2016, a ogółem łączna wartość robót wyniosła 3 940 472,54 zł,
- ponadto zaprojektowano i wykonano ścieżkę rowerową z chodnikiem przy ul. Biedronki na wysokości Przedszkola nr 45 – 135 300,00 zł,
- na terenie cmentarza komunalnego, przy Drodze Męczenników Majdanka za łączną kwotę 204 573,58 zł usunięto awarię

automatyki do dwuskrzydłowej bramy wjazdowej (27 060,00 zł), wykonano tymczasowe utwardzenie drogi (57 806,65 zł) oraz wykonano alejki asfaltowe na cmentarzu komunalnym, przy Drodze Męczenników Majdanka (119 706,93 zł),

- na potrzeby schroniska dla bezdomnych zwierząt, przy ul. Mełgiewskiej 5 za łączną kwotę 52 270,54 zł zrealizowano dostawę i montaż wraz z podłączeniem do instalacji dwóch kotłów warzelnych gazowych o poj. 150 l (30 750,00 zł) oraz usunięto awarię instalacji wentylacji mechanicznej (10 798,64 zł) i awarię instalacji grzewczych (10 650,90 zł),
- zakończono roboty związane z przebudową i rozbudową urządzeń budowlanych w zespole zabudowy wielorodzinnej – rewitalizacja wnętrza międzyblokowego w zespole zabudowy wielorodzinnej, przy ul. Sowińskiego 4, Al. Raclawickie 22 i Al. Raclawickie 22b. Za roboty zrealizowane w roku sprawozdawczym wydatkowano – 761 902,86 zł. Zadanie realizowano w latach 2014-2016, a ogółem łączna wartość tych robót wyniosła 874 161,00 zł. Ponadto zrealizowano odtworzenie nawierzchni (93 545,76 zł) oraz odtworzenie murku wraz z balustradą przy bloku, Al. Raclawickie 22 (54 154,00 zł),
- ul. Bronowicka – wykonano projekt i oświetlenie placu zabaw, przy ul. Bronowickiej (14 391,00 zł),
- bulwar nad Bystrzycą – opracowano dokumentację projektową oraz zrealizowano siłownię napowietrzną na działce nr 9/19 (33 116,34 zł),
- rejon ul. Jagiełły – opracowano dokumentację projektową oraz zrealizowano siłownię napowietrzną w okolicy ul. Władysława Jagiełły (116 340,78 zł),
- ul. Poturzyńska – zaprojektowano i wykonano siłownię zewnętrzną usytuowaną przy ul. Poturzyńskiej (138 867,00 zł),
- zbieg ul. Głęboka i Gliniana – zaprojektowano i rozbudowano plac zabaw o urządzenia siłowni zewnętrznej wraz z ogrodzeniem u zbiegu ul. Głębokiej 8/Glinianej 5 (100 245,00 zł),
- w ramach zadania związanego z budową zbiorników retencyjnych zbierających wody deszczowe z ul. Raszyńskiej i ulic przyległych wykonano opinię nt zagrożenia awifauny w związku z planowaną wycinką drzew do realizacji w/w zbiorników retencyjno-infiltracyjnych ZR3 przy cieku spod Konopnicy na wy-

locie kolektora deszczowego nr 3 z osiedla Lipniak (380 696,67 zł), w tym pożyczka – 300 000,00 zł),

- na przebudowę Placu Litewskiego wydatkowano 18 879 602,82 zł (w tym środki europejskie – 12 461 174,58 zł). W roku sprawozdawczym wykonano aktualizację inwentaryzacji dendrologicznej na Pl. Litewskim, pierwszy etap rozpoznania i oczyszczenia saperskiego terenu budowy, badania geotechniczne, opracowano dokumentację geotechniczną oraz dokumentację projektową sposobu posadowienia fontanny. Sprawowano nadzór inwestorski w branży zieleni. Realizowano roboty zgodnie z umową podstawową oraz wykonano wielobranżową dokumentację projektową zagospodarowania działki będącej w sąsiedztwie ul. Kapucyńskiej/Krak. Przedmieścia z korektą drogi ppoż w ciągu ul. Krak. Przedmieścia do skrzyżowania ul. 3-go Maja/Krak. Przedmieścia/H. Kołłątaja do ul. Kapucyńskiej. Uaktualniono projekt stałej organizacji ruchu – sygnalizacji świetlnej. Wykonano roboty uzupełniające w zakresie robót drogowych, rozbiórki istniejących obiektów oraz iluminacji obiektów, pomników i zieleni, dostawy i montażu dodatkowych elementów małej architektury, roboty w branży budowlanej i drogowej oraz instalacje elektryczne – średniego napięcia, roboty w branży budowlanej, drogowej, sanitarnej, technologię fontanny, elektryczne. Ponadto zrealizowano roboty budowlane w zakresie budowy szlaku miejskiego. Wykonano ekspozycję archeologiczną wraz z konserwacją bali drewnianych wydobytych podczas prowadzonych prac oraz koncepcję przebudowy istniejącego Deptaka.

Zadania zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego II w 2016 r.:

- polepszenie warunków życia zwierząt w lubelskim schronisku, ul. Metalurgiczna 5. Remont m.in.: pokryć dachowych, ociepleń i orynowania na budynku administracyjnym, pomieszczeniach kwarantanny, psiarni oraz kociarni. Wydatkowano kwotę 834 471,88 zł. Zrealizowano remont schroniska dla bezdomnych zwierząt w zakresie: wykonania fundamentów, ścian, klatki schodowej, wieży dachowej drewnianej, pokrycia dachu blachą trapezową, docieplenie dachu węgłą mineralną, wydłużenie połaci dachowych, ścianek działowych z płyt karton-gips,

- posadzek z wykładziny PCV, płytek gresowych, pochylni i platformy dla niepełnosprawnych, zewnętrznej instalacji wodociągowej, instalacji c.o., instalacji elektrycznej, ogrodzenia wybiegów dla psów,
- trakt pieszo-rowerowy łączący osiedle Lipniak z Węglinem Północnym. Wykonanie ciągu pieszo-rowerowego na dł. 300 m i szer. 3 m wraz z oświetleniem (8 latarni) i 3 ławkami parkowymi na odcinku od ul. W. Klepackiego wzdłuż wąwozu i ogródków działkowych do ul. Lipniak. Wydatkowano kwotę 73 800,00 zł. Opracowano dokumentację projektową wraz z aktualizacją na wykonanie traktu pieszo-rowerowego zlokalizowanego pomiędzy ul. W. Klepackiego, a ul. Lipniak wzdłuż wąwozu i ogródków działkowych „Roztocze” i „Jar” do ul. Lipniak w Lublinie, z oświetleniem traktu, odwodnieniem terenu i obiektami małej architektury,
  - realizacja wielofunkcyjnego boiska, przy Szkole Podstawowej nr 10, ul. Kalinowszczyzna 70. Wydatkowano kwotę 166 173,00 zł. Opracowano dokumentację projektową (9 963 zł). Rozpoczęto budowę zespołu boisk sportowych. W 2016 r. wykonano roboty rozbiórkowe, przygotowawcze, montaż studni oraz roboty brukarskie sportowego za kwotę 156 210,00 zł. Ogółem wartość robót budowlanych wg umowy wynosi 700 423,50 zł. Umowny termin zakończenia 30.05.2017 r.,
  - zielony zakątek – realizacja aktywnego wypoczynku dla całej rodziny w dzielnicy Dziesiąta. Realizacja miejsca aktywnego wypoczynku przy ul. Siemiradzkiego 35 (m.in. plac zabaw, siłownia zewnętrzna, grill miejski, latarnie, ogrodzenie, monitoring, stojaki na rowery, ławki). Wydatkowano kwotę 289 050,00 zł. Wykonano przygotowanie terenu pod budowę, roboty w zakresie wykonania nawierzchni, montaż urządzeń zabawowych – plac zabaw, siłownia, ogrodzenie, wykonanie trawników, linii kablowych dla potrzeb oświetlenia, montaż słupów oświetleniowych, wysięgników i opraw, montaż kamer CCTV, wykonanie tablic elektrycznych, pomiary elektryczne,
  - budowa schodów terenowych od ul. Kustronia do ul. Kleeberga na skarpie przy murze cmentarza. Opracowanie dokumentacji technicznej, niwelacja terenu skarpy, budowa nowych schodów, przebudowa chodnika od ul. Kalinowszczyzna

do ul. Kleeberga wraz z wymianą części ogrodzenia. Zrealizowano opracowanie dokumentacji projektowej (22 140,00 zł), przebudowę chodnika od ul. Kalinowszczyzna do ul. Kleeberga wraz z wymianą części ogrodzenia (148 000,00 zł) oraz wykonano schody terenowe z oświetleniem wzdłuż muru cmentarnego od ul. Kustronia do ul. Kleeberga (143 787,00 zł),

- poprawa warunków rekreacyjnych w wąwozie Kalina. Opracowanie dokumentacji technicznej, budowa siłowni i placu zabaw, modernizacja schodów terenowych oraz budowa nowych ciągów pieszych z kostki brukowej, montaż nowych ławek, nasadzenia oraz oświetlenie. Wydatkowano kwotę 22 806,88 zł. Dokonano opłaty za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej PGE oraz opracowano dokumentację projektową. Realizacja robót zaplanowana w ramach środków finansowych z budżetu 2017 r.,
- strefa aktywności sportowej na Sławinie – opracowanie dokumentacji, budowa trzech siłowni na wolnym powietrzu przy ul. Altanowej, Kasztelańskiej i Świerkowej, budowa boisk wielofunkcyjnych przy ul. Gojawiczyńskiej wraz z infrastrukturą i kompletem urządzeń. Wydatkowano kwotę 160 473,82 zł. Opracowano dokumentację projektową budowy siłowni zewnętrznych usytuowanych, przy ul. Kasztelańskiej i ul. Altanowej (10 332,00 zł) oraz projekt doposażenia placów zabaw o urządzenia siłowni terenowej usytuowanej przy ul. Poli Gojawiczyńskiej i ul. Świerkowej (7 995,00 zł). Zrealizowano:
  - budowę siłowni zewnętrznej przy ul. Kasztelańskiej (montaż dziesięciu urządzeń do ćwiczeń, wykonanie nawierzchni żwirowej, ograniczonej betonami, trawnik rekreacyjny oraz klomb z roślinami, wyposażenie w ławki, kosze na śmieci oraz regulamin za kwotę – 51 819,90 zł,
  - budowę siłowni zewnętrznej przy ul. Altanowej (montaż ośmiu urządzeń do ćwiczeń gimnastycznych, wykonanie nawierzchni trawiastej, wyposażenie w ławki, kosze na śmieci, tablica, regulamin oraz stojaki na rowery za kwotę – 29 138,70 zł,
  - doposażenie placu zabaw przy ul. Poli Gojawiczyńskiej o cztery urządzenia do ćwiczeń gimnastycznych, wykonanie nawierzchni trawiastej, wyposażenie uzupełniające w ławki,

- kosze na śmieci, tablicę z regulaminem oraz stojaki na rowery za kwotę – 35 210,62 zł,
- doposażenie placu zabaw przy ul. Świerkowej o osiem urządzeń do ćwiczeń gimnastycznych, wykonanie nawierzchni trawiastej, wyposażenie w ławki, kosze na śmieci, tablicę z regulaminem oraz stojaki na rowery za kwotę – 25 977,60 zł,
  - plac zabaw i ogród sąsiedzki przy ul. Wygon. Projekt i roboty przygotowawcze, wykonanie placów zabaw dla dzieci najmłodszych i dla dzieci starszych, ogrodzenie, zieleń, montaż ławek, kosza na śmieci i stojaka na rowery. Wydatkowano kwotę 13 530,00 zł. Opracowano projekt koncepcyjny wąwozu pomiędzy ul. Wygon, Leszka i Światowida oraz dokumentację projektową na budowę placu zabaw usytuowanego przy ul. Wygon. Realizacja robót przewidziana w ramach środków z budżetu 2017 r.,
  - zacisze rekreacyjno-edukacyjne w osiedlu Lipniak – opracowanie dokumentacji, wykonanie oświetlenia, utworzenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego: strefa ochronno-edukacyjna, siłownia, plac zabaw, strefa wypoczynku i rekreacji (wykonanie trawnika), niwelacja terenu i zagospodarowanie zieleni. Wydatkowano kwotę 1 022,35 zł. Dokonano opłaty za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej PGE. Realizacja robót przewidziana w ramach środków z budżetu 2017 r.,
  - boisko sztuczne – sport w każdą pogodę. Dokumentacja, przygotowanie terenu pod budowę boiska w dzielnicy Głusk, wykonanie warstw odsączających i podbudowy pod nawierzchnię, wykonanie nawierzchni syntetycznych, drenaż i odwodnienie powierzchniowe, ogrodzenie, wyposażenie, budowa chodnika i miejsc parkingowych. W 2016 r. wydatkowano kwotę 158 793,00 zł na opracowanie dokumentacji projektowej (8 979,00 zł) oraz wykonanie ogrodzenie boiska i dojścia do boiska wraz z pracami towarzyszącymi w Zespole Szkół nr 9, przy ul. Zdrowej 1 w Lublinie (149 814,00 zł). Ponadto zrealizowano zakup, dostawę oraz montaż 60 szt. zestawów trybunek antywandalowych (90 000,00) i rozpoczęto roboty związane z wykonaniem boiska sztucznego – sport w każdą pogodę, przy Zespole Szkół nr 9. Wartość robót umowy 237 390,00 zł, termin realizacji 05.01.2017 r. – zapłata ze środków finansowych z budżetu 2017 r.,

- skatepark dla Lublina – opracowanie dokumentacji, budowa skateparku na terenach zielonych przy ul. Rusałka – roboty budowlane, oświetlenie, budowa boiska do ulicznej koszykówki. Wydatkowano kwotę 1 845,00 zł. Zapłacono za wykonanie oceny geotechnicznej warunków posadowienia (badanie podłoża gruntowego na części działki nr 10/12, obr. 34, ark. 5) do projektu boiska do streetballu i skateparku, przy ul. Rusałka w Lublinie. Realizacja robót przewidziana w ramach środków z budżetu 2017 r.,
- „SYGNAŁ – budowa boiska sportowego na obiekcie stadionu, przy ul. Zemborzyckiej 3. Opracowanie dokumentacji, wykonanie boiska z trawą syntetyczną wraz z urządzeniami sportowymi, oświetleniem i odwodnieniem, zamontowanie piłkochwyty, zaplecze szatniowo-sanitarne. Wydatkowano kwotę 43 911,00 zł. Opracowano dokumentację projektową na budowę boiska sportowego ze sztuczną murawą z urządzeniami sportowymi, oświetleniem terenu, zapleczem sanitarno-szatniowym, wewnętrznym oświetleniem boiska, odwodnieniem obszaru poprzez drenaż podziemny wraz ze sprawowaniem nadzorów autorskich. Realizacja robót przewidziana w ramach środków z budżetu 2017 r.,
- zielone boisko – strzał w Dziesiątkę – opracowanie dokumentacji, modernizacja boiska przy ul. Siemiradzkiego – wymiana nawierzchni boiska, monitoring, oświetlenie i ogrodzenie, montaż urządzeń i wyposażenia, budowa chodnika. Wydatkowano kwotę 13 899,00 zł. Opracowano dokumentację projektową na budowę boiska, przy ul. Siemiradzkiego wraz z oświetleniem i monitoringiem. Realizacja robót przewidziana w ramach środków z budżetu 2017 r. Wartość robót wg umowy – 345 015,00 zł. Termin realizacji – II kwartał 2017 r.

Na opracowania dokumentacji projektowej w 2016 r. wydatkowano ogółem kwotę 3 309 575,49 zł, w tym:

- opracowano dokumentację projektową (61 500,00 zł) oraz aktualizację na wykonanie traktu pieszo-rowerowego zlokalizowanego pomiędzy ul. W. Klepackiego, a ul. Lipniak wzdłuż wąwozu i ogródków działkowych „Roztocze” i „Jar” do ul. Lipniak w Lublinie (12 300,00 zł),

- opracowano dokumentację projektową dobudowy pomieszczeń obsługi cmentarza komunalnego i przebudowy części oświetlenia (62 730,00 zł),
- wykonano aktualizację dokumentacji kosztorysowej na termomodernizację budynku UM Lublin, przy ul. Wieniawskiej 14 (9 840,00 zł),
- wykonano aktualizację dokumentacji kosztorysowej na termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej nr 7 (9 594,00 zł),
- wykonano aktualizację dokumentacji kosztorysowej na termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej nr 25 (9 717,00 zł),
- wykonano aktualizację dokumentacji kosztorysowej na termomodernizację budynku Zespołu Szkół Energetycznych (9 040,50 zł),
- opracowano kompletną dokumentację projektową na:
  - remont budynku Szkoły Podstawowej nr 20 (12 300,00 zł),
  - rozbudowę stołówki w Szkoły Podstawowej nr 27 (31 980,00 zł),
  - przebudowę budynku Bursy Szkolnej nr 7 przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych (144 894,00 zł),
- wykonano:
  - inwentaryzację oraz ekspertyzę techniczną z zakresu p.poż. dla budynku Przedszkola nr 18 (24 477,00 zł),
  - ekspertyzę techniczną z zakresu stanu bezpieczeństwa pożarowego budynków Zespołu Szkół Budowlanych (3 690,00 zł),
  - inwentaryzację budowlaną i ekspertyzę techniczną w zakresie ochrony p.poż. budynków PSBiG oraz ZSChem.iPSpożyw. w związku z dostosowaniem szkół do aktualnie obowiązujących przepisów (26 445,00 zł),
  - aktualizację dokumentacji projektowej budowy sali gimnastycznej przy I L.O. (129 150,00 zł),
- opracowano wstępną koncepcję architektoniczną dla planowanego wielofunkcyjnego obiektu w skład, którego wchodzi: szkoła podstawowa, żłobek, przedszkole, dom kultury w obrębie ul. Majerankowej 5 (19 680,00 zł),
- wykonano inwentaryzację oraz sporządzony model energetyczny w celu przystosowania budynku Przedszkola nr 5, przy

Al. Racławickich 42b do standardów pasywnych (95 008,00 zł),

- opracowano koncepcję architektoniczną, program funkcjonalno-użytkowy wraz z kalkulacją kosztów dla planowanego wielofunkcyjnego obiektu w skład, którego wchodzi: szkoła podstawowa, żłobek, przedszkole, dom kultury w obrębie ul. Majerankowej 5 (84 870,00),
- wykonano opracowanie prac przedprojektowych i projektowych kompletnej wielobranżowej dokumentacji budynku wielofunkcyjnego w skład, którego wchodzi przedszkole, dom kultury, szkoła podstawowa z salą gimnastyczną, przy ul. Berylowej (388 680,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na przebudowę instalacji wodociągowej p.poż. w budynku DPS im. W. Michelisowej w Lublinie, przy ul. Archidiakońskiej 5 i 7 (9 840,00 zł),
- opracowano kompletną dokumentację projektową przebudowy budynków PSBiG oraz ZSChem.iPSpożyw. w związku z dostosowaniem szkół do aktualnie obowiązujących przepisów (135 300,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową wraz z kalkulacją kosztów dla planowanej nadbudowy wózkowni (weranda) Żłobka nr 3, ul. Wolska 5 (39 360,00 zł),
- wykonano aktualizację dokumentacji kosztorysowej na termomodernizację budynku Bursy Szkolnej nr 1 (9 471,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na budowę skweru, przy pomniku Powstańców Styczniowych (5 600,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na budowę 5 skwerów, zlokalizowanych, przy ul. Chmielarczyka, Hempla, Krótkiej, Lipowej 12-14 oraz ul. Lipowej przy cmentarzu (84 400,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na budowę placu do ćwiczeń gimnastycznych (siłowni zewnętrznej), przy ul. Romanowskiego (11 620,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na skwer, przy ul. Montażowej (11 070,00 zł) oraz na plac dla seniorów pomiędzy blokami ul. Motorowa 2, 4, 6, i 8 (9 471,00 zł),
- opracowanie projektu zadaszenia hopka płaskiego na placu u zbiegu ul. Sulisławicka/Tetmajera (2 999,99 zł),

- opracowano dokumentację projektową na roboty budowlane w ramach budżetu obywatelskiego pn. „Poprawa warunków rekreacyjnych w wąwozie Kalina” (22 017,00 zł),
- opracowano projekt koncepcyjny wąwozu pomiędzy ulicami Wygon, Leszka i Światowida oraz dokumentację projektową na budowę placu zabaw, przy ul. Wygon (13 530,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na wykonanie boiska do piłki nożnej o nawierzchni poliuretanowej, przy ul. Altanowej (11 990,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na budowę boiska sportowego ze sztuczną murawą z urządzeniami sportowymi, oświetleniem terenu, zapleczem sanitarno-szatniowym, wewnętrznym oświetleniem boiska, odwodnieniem obszaru poprzez drenaż podziemny (43 911,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na budowę boiska o nawierzchni poliuretanowej z zagospodarowaniem terenu, przy ul. Siemiradzkiego (13 899,00 zł),
- wykonano dokumentację projektową na sieć kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Zelwerowicza i Staczyńskiego (w dolinie pomiędzy ul. Halickiego a ul. Gołębiowskiego) (27 060,00 zł),
- wykonano koncepcję programowo-przestrzenną oraz projekt budowlany Placu Targowego przy ul. Ruskiej. Zlecono wykonanie kompletnej wielobranżowej dokumentacji na budowę Parku na Błoniach pod lubelskim Zamkiem oraz sprawowanie nadzorów autorskich nad realizacją inwestycji (98 400,00 zł) oraz dokumentację projektu wykonawczego Placu Targowego przy ul. Ruskiej (49 200 zł), wykonano koncepcje programu rewitalizacji i zagospodarowania doliny rzeki Bystrzycy (na całej długości rzeki w granicach miasta Lublin) wraz z kalkulacją kosztów inwestycji (154 980,00 zł),
- wykonano uzupełnienie dokumentacji projektowej wraz z dokumentacją kosztorysową robót budowlanych na przebudowę linii średniego napięcia w miejscowości Rokitno i Wólka Rokicka (2 706,00 zł),
- wykonano koncepcje na remont istniejącego zespołu sportowego: hali sportowo-widowskiej i basenu 25 m oraz przebudowę istniejącego parkingu wraz z budową wielopoziomowego parkingu przy al. Zygmuntowskich w Lublinie (71 340,00 zł) oraz dokumentację projektową mającą na celu zapewnienie

skuteczności działania przeciwpożarowych wyłączników prądu w obiektach kompleksu rekreacyjno-sportowego i dostosowanie systemu sygnalizacji pożarowej do wymagań przepisów zapewniając samoczynne wykrywanie pożaru (instalacje SAP oraz DSO) na obiektach sportowych MOSiR (51 660,00 zł).

W ramach niżej wymienionych zadań inwestycyjnych z udziałem środków europejskich na dokumentację projektową wydatkowano łącznie 1 486 857,00 zł, w tym:

- „Poprawa warunków kształcenia zawodowego poprzez budowę i wyposażenie stacji diagnostycznej przy Zespole Szkół Samochodowych w Lublinie” – opracowano projekt budowlano-wykonawczy budowy stacji diagnostycznej oraz opracowano studium wykonalności (134 070,00 zł),
- „Poprawa warunków edukacji ogólnej w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A i J Vetterów w Lublinie” – opracowano kompleksową dokumentację projektową na przebudowę budynku Zespołu Szkół Ekonomicznych, na wykonanie instalacji elektrycznych oraz opracowano studium wykonalności (149 322,00 zł),
- „Termomodernizacja trzech obiektów użyteczności publicznej w Lublinie” – opracowano dokumentację projektową termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej nr 2, wykonano audyty energetyczne wraz z obliczeniem efektu ekologicznego przedsięwzięcia dla trzech obiektów użyteczności publicznej, tj. Przedszkola nr 35, Przedszkola nr 44 oraz Szkoły Podstawowej nr 2, wykonano aktualizację dokumentacji projektowej, dokumentacji kosztorysowej i przedmiaru robót na termomodernizację budynku Przedszkola nr 44, budynku Przedszkola nr 35, opracowano studium wykonalności dla przedsięwzięcia Termomodernizacja trzech budynków użyteczności publicznej w Lublinie: Przedszkola nr 35 i 44 oraz Szkoła Podstawowa nr 2 w Lublinie (179 088,00 zł),
- „Budowa dwóch rodzinnych domów pomocy przy ul. Kalinowszczyzna w Lublinie” – opracowano dokumentację projektową na budowę dwóch budynków mieszkalnych jednorodzinnych z funkcją Rodzinnego Domu Pomocy Lublin, przy ul. Kalinowszczyzna 84 oraz studium wykonalności budowy dwóch Rodzinnych Domów Pomocy (82 287,00 zł),

- „Budowa centrum rozwoju i integracji społecznej osób z niepełnosprawnością intelektualną, przy ul. Głowackiego w Lublinie” – wykonano dokumentację projektową na dobudowę nowego skrzydła w Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kaluty przy ul. Głowackiego 26, opracowano studium wykonalności rozbudowy budynku z przeznaczeniem na Centrum Rozwoju Integracji Społecznej osób z niepełnosprawnością intelektualną (165 927,00 zł),
- „Rozbudowa Środowiskowego Domu Samopomocy „Kalina” w Lublinie” – opracowano dokumentację projektową na rozbudowę o nowe specjalistyczne oddziały Domu Pomocy Społecznej „KALINA” w Lublinie, ul. Kalinowszczyzna 84 oraz studium wykonalności (168 940,00 zł),
- „Zwiększenie dostępności usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat trzech poprzez budowę żłobka w Lublinie” (143 910,00 zł),
- „Budowa Parku, przy ul. Zawilcowej” – wykonano dokumentację projektową oraz opracowano studium wykonalności w ramach kompletnej dokumentacji projektowej parku, przy ul. Zawilcowej (134 045,40 zł),
- „Rewitalizacja przyrodnicza Parku Ludowego w Lublinie znajdującego się w obszarze Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla LOF” – wykonano koncepcje programowo-przestrzenną rewitalizacji parku (54 200,00 zł),
- „Przebudowa na cele kulturalne piwnic klasztoru powizytkowskiego w Lublinie” – opracowano aktualizację dokumentacji projektowej przebudowy piwnic klasztoru powizytkowskiego na cele kulturalne. Opracowano studium wykonalności na przebudowę piwnic klasztoru (23 247,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na przebudowę budynku MDK „Pod Akacją” (76 998,00 zł),
- „Rewaloryzacja Parku Bronowickiego w Lublinie” – wykonano aktualizację dokumentacji projektowej rewitalizacji Parku Bronowickiego oraz studium wykonalności na rewitalizację parku (115 866,00 zł).

1.3. Działalność Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie w 2016 r.

1.3.1. Zadania własne bez udziału środków europejskich

Planowane w kwocie 100 986 540 zł wydatki realizowane bez udziału środków europejskich, związane m.in. z utrzymaniem, budową i przebudową dróg w mieście, turystyką oraz gospodarką komunalną zwiększone zostały do wys. 124 579 448 zł. Kwota zwiększenia wynika ze zmian dokonanych przez Radę Miasta i Prezydenta Miasta Lublin.

Zwiększenie planowanych wydatków o kwotę 23 592 908 zł jest wynikiem zwiększenia wydatków na:

- drogi publiczne w miastach na prawach powiatu (rozd. 60015) – 11 113 328 zł,
- drogi publiczne gminne (rozd. 60016) – 7 033 444 zł,
- drogi wewnętrzne (rozd. 60017) – 1 913 273 zł,
- pozostałą działalność (rozd. 60095) – 298 375 zł,
- turystykę (rozd. 63095) – 499 999 zł,
- wydatki związane z utrzymaniem zasobów komunalnych, sprzedażą mienia komunalnego oraz szacunki nieruchomości (rozd. 70005) – 14 000 zł,
- oczyszczanie miasta (rozd. 90003) – 988 808 zł,
- utrzymanie zieleni (rozd. 90004) – 550 300 zł,
- oświetlenie ulic, placów i dróg (rozd. 90015) – 1 181 381 zł.

Ponadto dokonano przeniesień planowanych wydatków między zadaniami i grupami wydatków.

W 2016 r. zrealizowano wydatki własne bez udziału środków europejskich w kwocie 103 614 912,97 zł, stanowiące 83,17 % planu, które przeznaczone zostały na:

- wydatki bieżące – 55 053 761,73 zł (88,87 %), w tym wydatki związane z remontami 4 712 164,48 zł (81,64 %),
- wydatki majątkowe – 48 561 151,24 zł (77,50 %).

Realizacja wydatków własnych bez udziału środków europejskich w działach i rozdziałach klasyfikacji budżetowej przedstawia się następująco.

Planowane w wys. 37 053 128 zł wydatki na drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe w 2016 r. zrealizowane zostały na kwotę 26 918 349,96 zł (72,65 %), którą przeznaczono na:

- bieżące utrzymanie dróg – 9 083 722,37 zł (73,85 %) obejmujące wydatki m.in. na:
  - wymianę nawierzchni jezdni na 20 658 m² (m.in. ul. Zamojska, al. Tysiąclecia), naprawy cząstkowe nawierzchni jezdni ulic na 10 889 m² (m.in. na al. Tysiąclecia, al. Solidarności, ul. Mełgiewskiej, Al. Witosa, ul. Abramowickiej, ul. Kunickiego, ul. Hutniczej, ul. Mełgiewskiej, Al. Warszawskiej, Al. Kraśnickiej, ul. Wojciechowskiej, al. Sikorskiego, ul. Nałęczowskiej, ul. Zana, Al. Raławickich, ul. Jana Pawła II, ul. Cienistej, ul. Osmolickiej, ul. Kruczkowskiego, ul. Nałkowskich), naprawy nawierzchni chodników na ponad 8 132 m² (m.in. na ul. Narutowicza, al. Solidarności, ul. Sławinkowskiej, al. Spółdzielczości Pracy, al. Tysiąclecia, ul. Krańcowej, ul. Droga Męczenników Majdanka, ul. Kunickiego, ul. Głębokiej, ul. Jana Pawła II, al. Raławickiej, ul. Glinianej, ul. Filaretów, al. Kraśnickiej, ul. Wojciechowskiej, ul. Zamojskiej, Krężnickiej, ul. Nałkowskich), wypełniono ubytki nawierzchni jezdni na powierzchni ponad 9 000 m², naprawę i ulepszenie poboczy 3 495 m²,
  - utrzymanie drogowych obiektów inżynierskich – wykonano następujące roboty: pomalowano konstrukcję w tym bariery: 322 m², pomalowano poręcze: 278 m, naprawiono poręcze i bariery: 109 m, wykonano remont barier sprężystych drogowych: 134 m, wykonano naprawy ścieków skarpowych i liniowych: 29 m, dokonano napraw betonu 16,9 m³, wykonano naprawę nawierzchni chodników: 218 m², oczyszczono powierzchnię schodów, chodników itp. 2 370 m², usunięto samosiejki: 19 szt., wykonano roboty ziemne: 15 m³, oczyszczono wpusty: 412 szt., oczyszczono ścieki liniowe: 361 m, zalano szczeliny i spękania: 79 m, naprawiono dylatacje: 1 m, pomalowano powierzchnię betonu: 500 m², oczyszczono dylatację: 372 m, naprawiono mur oporowy: 5 m², zabezpieczono powierzchniowo preparatem anty – graffiti: 223 m², zmyto graffiti: 334 m²,
  - opłaty za energię, koszty konserwacji i obsługi urządzeń ulicznych sygnalizacji świetlnej oraz innych urządzeń elektrycznych, elektronicznych oraz służących zapewnieniu łączności, związanych z infrastrukturą drogową na terenie Miasta Lublin w tym. m.in.: 128 ulicznych sygnalizacji świetlnej,

- 13 znaków zmiennej treści oraz 5 znaków drogowych aktywnych D-6,
- utrzymanie oznakowania pionowego i poziomego,
  - ewidencję i ocenę stanu technicznego infrastruktury drogowej,
  - usuwanie i przechowywanie pojazdów,
  - utrzymanie ekranów akustycznych,
  - odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych,
- strefę płatnego parkowania – 754 327,10 zł (79,47 %) – wydatki dotyczą obsługi strefy płatnego parkowania, którą zajmuje się operator zewnętrzny wyłoniony w ramach przetargu nieograniczonego i związane są z oznakowaniem strefy, wyposażeniem strefy w parkomaty, zorganizowaniem oraz prowadzeniem systemu monitorowania i kontroli, serwisowaniem i naprawą urządzeń oraz bieżącym utrzymaniem terenu płatnego parkowania. (szczegółowy opis w pkt 1.3.6. Strefa płatnego parkowania,
  - remonty dróg, ciągów pieszo-jezdných, chodników, parkingów, schodów i kładek dla pieszych – 8 761,54 zł (3,70 %) – w ramach zadania wykonane zostało tymczasowe podparcie dźwigara ustroju nośnego nad stacją rozrządową Lublin – Tatary w ciągu ul. Grygowej,
  - zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta – 98 531,14 zł (99,80 %), z tego:
    - Rada Dzielnicy Czuby Południowe – 6 899,07 zł (98,56 %) – ustawiono dwa słupy ogłoszeniowe na Os. Widok,
    - Rada Dzielnicy Konstantynów – 8 610,00 zł (100 %) – poniesiony wydatek przeznaczono na remont chodnika przy ul. Zana 11,
    - Rada Dzielnicy Tatary – 6 899,07 zł (94,41 %) – sfinansowano zakup i montaż dwóch słupów ogłoszeniowych,
    - Rada Dzielnicy Węglin Południowy – 2 200,00 zł (100 %) – zrealizowano zakup ławek z oparciem – 2 szt. wraz z montażem oraz wybrukiem,
    - Rada Dzielnicy Wieniawa – 40 923,00 zł (100 %) – wykonano remont chodnika przy al. Raclawickich 29 i 31,
    - Rada Dzielnicy Wrotków – 33 000,00 zł (100 %) – zaprojektowano i wykonano remont chodnika w pasie drogowym ul. Diamentowej,

- inwestycje – 16 973 007,81 zł (77,54 %), z tego:
  - przebudowa ul. Sławinkowskiej – 549 401,07 zł (93,12 %),
  - przebudowa infrastruktury pod budowę IV wlotu w Al. Spółdzielczości Pracy – 67 321,70 zł (6,94 %),
  - przebudowa al. Kompozytorów Polskich – 14 780 668,21 zł (99,87 %), w tym: środki pochodzące z budżetu państwa – 7 324 387,00 zł,
  - budowa przedłużenia ul. Garbarskiej wraz z przebudową skrzyżowania ul. Droga Męczenników Majdanka z ul. Wrońską i z ul. Startową – 1 098 951,56 zł (46,66 %),
  - budowa i przebudowa zatok, ciągów pieszo-jezdných, chodników, schodów, parkingów i kładek dla pieszych – 279 666,01 zł (84,81 %) – w ramach zadania sfinansowano wykonanie chodnika z kostki brukowej po jednej stronie wzdłuż ul. Pliszczyńskiej na odcinku ok. 150 mb, budowę zatoki parkingowej przy Przedszkolu nr 67 na ul. Nadbystrzyckiej oraz zaprojektowano i wybudowano dwie zatoki autobusowe w pasie drogowym ul. Zana,
  - przebudowa Al. Tysiąclecia wraz z wykonaniem buspasów – płatność w 2017 r. (w miesiącu styczniu zapłacono kwotę 2 460 239,86 zł) – w ramach zadania zaprojektowano i przebudowano północną jezdnię (na odcinku o dł. 453 m) al. Tysiąclecia w Lublinie na odcinku od ul. Lwowskiej do ul. Lubartowskiej wraz z północnym wlotem ul. Lubartowskiej wraz z wyznaczeniem buspasa (na istniejącym zewnętrznym pasie ruchu).
- Zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta – 196 999,26 zł (99,49 %), z tego:
  - Rada Dzielnicy Bronowice – 14 760,00 zł (98,40 %) – wykonano 4 miejsca postojowe dla samochodów osobowych przed budynkiem Plągeto i Łaskiewicza 9,
  - Rada Dzielnicy Głusk – 14 759,26 zł (98,40 %) – poniesiony wydatek przeznaczono na wykonanie nowego chodnika z kostki brukowej wraz z krawężnikami oraz poszerzeniem o 1 m istniejącego przystanku autobusowego na ul. Wygodnej,
  - Rada Dzielnicy Rury – 14 000,00 zł (100 %) – zrealizowano budowę schodów terenowych łączących ciągi piesze ul. Pana Balcera i Filaretów,

- Rada Dzielnicy Sławin – 10 000,00 zł (100 %) – na skrzyżowaniu ul. Sławinkowskiej z ul. Jodłową wykonano 2 brakujące odcinki chodników,
- Rada Dzielnicy Sławinek – 70 000,00 zł (100 %) – wykonano schody terenowe z oświetleniem łączące ul. Spadową z ciągiem pieszym w al. Sikorskiego,
- Rada Dzielnicy Szerokie – 25 000,00 zł (100 %) – wybudowano chodnik przy ul. Nałęczowskiej (na odcinku od Szkoły Językowej do przystanku autobusowego),
- Rada Dzielnicy Węgliń Południowy – 25 720,00 zł (98,92 %) – wykonano chodnik na skrzyżowaniu ul. Jana Pawła II z ul. Granitową. Ponadto pomiędzy ciągami pieszymi ul. Bydgoskiej i ul. Roztocze wykonano chodnik oraz schody terenowe wraz ze zjazdem dla wózków i obustronnymi poręczami,
- Rada Dzielnicy Wrotków – 22 760,00 zł (98,96 %) – wykonano chodnik na skrzyżowaniu ul. Jana Pawła II z ul. Granitową. Ponadto pomiędzy ciągami pieszymi ul. Bydgoskiej i ul. Roztocze wykonano chodnik oraz schody terenowe.

Zadania w ramach budżetu obywatelskiego II:

- budowa miejsc parkingowych dla samochodów osobowych wraz z remontem nawierzchni ul. Wiklinowej w Lublinie – płatność w 2017 r. – 773 670,00 zł – zaprojektowano i wykonano modernizację ul. Wiklinowej w osiedlu Łęgi w Lublinie. Wybudowano nowy dwupoziomowy parking o nawierzchni z kostki brukowej betonowej na 68 miejsc wraz z odwodnieniem do kanalizacji deszczowej,
- budowa przejścia dla pieszych z Osiedla Przyjaźni na Osiedle Tatary przez wiadukt, na poziomie jezdni z ul. Łęczyńskiej na ul. Hutniczą – płatność w 2017 r. – 490 770,00 zł.

Zaplanowane w wys. 31 214 341 zł wydatki rozdziału drogi publiczne gminne zrealizowane zostały w 85,21 %, w kwocie 26 596 824,35 zł. Wydatki obejmują:

- bieżące utrzymanie dróg – 3 619 019,43 zł (85,92 %) w tym m.in.:
  - utrzymanie oznakowania pionowego i poziomego,
  - opłaty za energię, utrzymanie 6 sygnalizacji świetlnych,
  - naprawy ponad 7 794 m² nawierzchni chodników, wypełnienie ubytków nawierzchni jezdni powstających w okresie wiosennym i jesiennym na pow. ponad 11 920 m², wykonanie po-

- nad 3 888 m² napraw częściowych nawierzchni jezdni ulic, profilowanie i zagęszczanie nawierzchni dróg gruntowych na powierzchni ponad 18 301 m² (zakres robót wynikał z konieczności zapewnienia przejezdności tych dróg po okresie zimowym), ulepszenie nawierzchni dróg gruntowych materiałem kamiennym i kruszywem powstałym po przekruszeniu gruzu betonowego z robót remontowych na powierzchni ponad 13 285 m², ulepszenie nawierzchni dróg gruntowych destruktem bitumicznym na powierzchni ponad 11 021 m² oraz utrzymanie drogowych obiektów inżynierskich,
- remonty dróg, ciągów pieszo-jezdných, chodników, parkingów, schodów i kładek dla pieszych – 3 498 970,19 zł (82,24 %). Z powyższej kwoty sfinansowano następujące zadania:
    - remont chodnika przy ul. Puławskiej – 79 950,00 zł – wyremontowano chodnik po stronie numerów parzystych od Al. Racławickich do ul. Popiełuszki na dł. ok. 340 m i łącznej pow. ok. 710 m²,
    - remont odcinka pieszo-jezdnego przy ul. Plącego-Laśkiewicza 9 – 31 734,00 zł,
    - remont ul. Podhalańskiej z wyłączeniem 70 m od ul. Wielkopolskiej – 294 334,74 zł,
    - remont ul. Urzędowskiej na odcinku od ul. Łukowskiej do ul. Wielkopolskiej – 364 080,00 zł,
    - remont ul. Łowickiej na całej dł. ulicy, tj. od ul. Łukowskiej do ul. Urzędowskiej – 186 529,06 zł,
    - remont ul. Krasińskiego na całej długości ulicy – od ul. Zana do ul. Bohaterów Monte Cassino – 996 988,80 zł,
    - remont ul. Magdaleny Brzeskiej na całej długości od ul. Zana do ul. Nadbystrzyckiej – 342 311,48 zł,
    - remont ul. Powstania Styczniowego i ul. Rogińskiego – 543 512,40 zł,
    - remont zatok parkingowych przy ul. Wyżynnej – 31 770,90 zł,
    - remont ul. Głowackiego (od Al. Racławickich do ul. Popiełuszki) – 114 999,83 zł,
    - remont ul. Czwartaków i ul. Wysockiego – 191 177,04 zł,
    - remont ul. Struga – na całej dł. od ul. Krasińskiego do ul. Zana – 167 093,94 zł,

- remont ul. Nektarowej na wysokości budynku Ochotniczej Straży Pożarnej wraz z placem przy OSP w Głusku – 75 768,00 zł,
- remont ul. Handlowej – łącznik pomiędzy ul. Handlową a ul. Głuską – 78 720,00 zł.

Ponadto w 2016 r. wykonano remonty, za które płatności nastąpiły w 2017 r., tj.:

- remont ul. Szczecińskiej – wartość prac 425 434,86 zł,
- remont ul. Powstania Styczniowego i ul. Rogińskiego – wartość prac – 289 788,00 zł,
- remont ul. Mazurskiej – wartość prac – 40 179,72 zł.

Zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta (wydatki bieżące) – 625 914,98 zł (100 %), z tego:

- Rada Dzielnicy Czuby Południowe – 7 600,00 zł (100 %) – sfinansowano zakup i montaż pięciu ławek parkowych w pasie drogowym ul. Wyżynnej, zakup i montaż dwóch ławek przy ul. Bursztynowej 22,
- Rada Dzielnicy Ponikwoda – 2 999,99 zł (100 %) – poniesiony wydatek przeznaczono na zakup i montaż dwóch tablic ogłoszeniowych w rejonie stacji rowerowych przy ul. Cynamonowej i ul. Walecznych,
- Rada Dzielnicy Tatary – 21 499,99 zł (100 %) – zakupiono i zamontowano dwie tablice informacyjne ogólnego dostępu na ul. Montażowej oraz na ul. Frezerów. Wykonano wymianę płyt chodnikowych na kostkę przy bloku na ul. Przyjaźni 24 od schodów w kierunku nr 22 oraz wymianę nawierzchni chodnika na kostkę przy ul. Motorowej 10,
- Rada Dzielnicy Czechów Północny – 32 000,00 zł (100 %) – dokończono remont chodnika na ul. Pienińskiej oraz ul. Karpackiej,
- Rada Dzielnicy Dziesiąta – 47 039,00 zł (100 %) – zaprojektowano i wykonano remont chodnika przy ul. Jana Matejki oraz przy ul. Zacisznej od ul. Kunickiego,
- Rada Dzielnicy Hajdów Zadębie – 129 000,00 zł (100 %) – zrealizowano remont nawierzchni ul. Kasprowicza,
- Rada Dzielnicy Kalinowszczyzna – 20 029,00 zł (100 %) – wykonano remont chodnika od schodów terenowych przy budynku Kleeberga 9 w kierunku al. Andersa oraz remont chodnika przy ul. Daszyńskiego 15,

- Rada Dzielnicy Konstantynów – 25 390,00 zł (100 %) – wykonano remont chodnika między budynkami przy ul. Śnieżyńskiego nr 31 i nr 33 oraz przeprowadzono remont chodnika w ul. Jeziorańskiego od ul. Romanowskiego do pierwszego zjazdu na posesje po stronie parzystej,
  - Rada Dzielnicy Sławinek – 25 000,00 zł (100 %) – wykonano przełożenie płyt chodnikowych i wymianę krawężników przy ul. Strzeleckiej 45 oraz remont chodnika przy ul. Jasińskiego od ul. Bohaterów Monte Cassino,
  - Rada Dzielnicy Szerokie – 75 000,00 zł (100 %) – wykonano prace remontowe na ul. Wądołnej na odcinku od ul. Głównej do ul. Szerokie,
  - Rada Dzielnicy Węglin Południowy – 54 100,00 zł (100 %) – zaprojektowano i wykonano remont chodnika w ul. Wielkopolskiej na odcinku od ul. Kurpiowskiej do ul. Urzędowskiej oraz remont chodnika przy ul. Wielkopolskiej,
  - Rada Dzielnicy Węglin Północny – 42 000,00 zł (100 %) – dokonano wymiany płytek chodnikowych na kostkę wraz z podbudową i wymianą krawężników przy ul. Nataszy (na odcinku od ul. Parysa do ul. Orlanda) oraz przy ul. Tatiany (przy posesji nr 7 oraz od posesji nr 14 do ul. Orlanda), wymiana nawierzchni asfaltowej na kostkę brukową wraz z podbudową chodnika łączącego al. Kraśnicką z ul. Rzemieśniczą,
  - Rada Dzielnicy Wieniawa – 49 077,00 zł (100 %) – wykonano remont chodnika przy ul. Skautów od budynku nr 11,
  - Rada Dzielnicy Za Cukrownią – 95 000,00 zł (100 %) – wykonano ulepszenie destruktem bitumicznym nawierzchni drogi gruntowej na ul. Dzierżawnej.
- Inwestycje – 18 852 919,75 (85,54 %), z tego:
- inwestycje realizowane przy udziale mieszkańców i innych podmiotów – 2 350 580,81 zł (60,84 %). Poniesiony wydatek dotyczy budowy:
    - ul. Ustronie (551 482,55 zł),
    - ul. Sierpińskiego, Świętochowskiego, Daniłowskiego i Czartoryskiej (6 150 zł) – termin realizacji zadania zgodnie z umową do dn. 31.01.2018 r.,
    - ul. Polan (96 161,40 zł),
    - ul. Opolan (672 988,42 zł),
    - ul. Biskupińskiej (1 023 798,44 zł),

- ul. Pliszczyńskiej, zadanie będzie realizowane w 2017 r.,
- budowa drogi serwisowej w ciągu drogi krajowej al. Solidarności od ul. Browarnej do PZMot – 825 423,59 zł (99,96 %),
- budowa odcinka drogi od ul. Świętochowskiego do ul. Damentowej i w kierunku posesji w rejonie ul. Zemborzyckiej 112 B-E – 1 358 764,91 zł (95,90 %),
- budowa ul. Dunikowskiego – 1 169 890,99 zł (90,54 %),
- budowa ul. Trześniowskiej – 959 188,57 zł (81,02 %),
- budowa ul. Wilczej i ul. Robotniczej – 2 234 527,59 zł (99,94 %),
- przebudowa mostu w ul. Głównej – 1 609 700,00 zł (94,69 %),
- przebudowa ul. Kalinowszczyzna,
- przebudowa ul. Narutowicza (II etap) – 3 300 345,68 zł (95,97 %), w tym środki z budżetu państwa – 1 378 875,00 zł – Przebudowano ul. Narutowicza w Lublinie na odcinku od skrzyżowania z ul.: Lipową i Piłsudskiego do wys. ul. Ochotniczej,
- przebudowa ul. Pana Wołodyjowskiego – 1 617 917,68 zł (99,75 %),
- przebudowa ul. Romantycznej – 616 250,38 zł (100 %),
- budowa i przebudowa zatok, ciągów pieszo-jezdnych, chodników, schodów, parkingów i kładek dla pieszych – 11 237,75 zł (11,24 %) – z powyższej kwoty sfinansowano wykonanie chodnika na ul. Urzędowskiej oraz ul. Łukowskiej wraz z wycinką żywopłotu z ul. Łukowskiej,
- zadania w ramach budżetu obywatelskiego II – przebudowa ul. Romantycznej – sięgacz w kierunku Szkoły Podstawowej nr 28 – 195 230,21 (51,12 %) – sfinansowano zaprojektowanie i wykonanie przebudowy ul. Romantycznej,
- zadania w ramach budżetu obywatelskiego II – ul. Gorczańska – chodniki i jezdnia – 598 093,34 zł (100 %),
- zadania w ramach budżetu obywatelskiego II – wybudowanie miejsc parkingowych przy ul. Junoszy oraz Szarych Szeregów oraz modernizacja chodnika przy ul. Junoszy 47 w dzielnicy Wieniawa,
- zadania w ramach inicjatywy lokalnej – budowa ul. Dąbrówki – 323 842,40 zł (51,14 %),

- zadania w ramach inicjatywy lokalnej – budowa ul. Gierymskiego – 572 154,97 zł (93,79 %),
- zadania w ramach inicjatywy lokalnej – budowa ul. Lędzian – 446 862,46 zł (100 %) – w ramach zadania nastąpiła budowa drogi gminnej nr 106850L – ul. Lędzian w Lublinie na odcinku od ul. Wołynian w kierunku ul. Sobótki,
- zadania w ramach inicjatywy lokalnej – budowa ul. Liliowej – 391 218,72 zł (100 %) – zadanie obejmowało budowę drogi gminnej nr 106419L – ul. Liliowej na odcinku od ul. Tulipanowej do ul. Uroczej,
- zadania w ramach inicjatywy lokalnej – ul. Bużan (dokumentacja) – w ramach zadania wykonano dokumentację projektową na budowę drogi wraz z oświetleniem i odwodnieniem,
- zadania w ramach inicjatywy lokalnej – ul. Milczan (dokumentacja) – w ramach zadania wykonano dokumentację projektową na budowę drogi wraz z oświetleniem i odwodnieniem,
- zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta – 271 689,70 zł (99,88 %), z tego:
  - Rada Dzielnicy Czechów Południowy – 25 000,00 zł (100 %) – w ramach zadania wykonano 9 miejsc postojowych,
  - Rada Dzielnicy Czuby Południowe – 27 000,00 zł (100 %) – sfinansowano wykonanie 5 miejsc postojowych przy ul. Wyżynnej 10 na wysokości budynku Wyżynna 45,
  - Rada Dzielnicy Dziesiąta – 13 999,98 zł (100 %) – wykonano budowę progów zwalniających na ul. Śniadeckiego,
  - Rada Dzielnicy Kalinowszczyzna – 15 710,72 zł (98,19 %) – zadanie obejmowało budowę pięciu miejsc parkingowych przy ul. Daszyńskiego,
  - Rada Dzielnicy Konstantynów – 6 000,00 zł (100 %) – w ramach zadania wykonano 3 brakujące fragmenty chodników z betonowej kostki brukowej wraz z wymianą krawężników,
  - Rada Dzielnicy Ponikwoda – 65 000,00 zł (100 %) – sfinansowano budowę brakujących części chodnika: w ul. Ustronie, na skrzyżowaniu ul. Modrzewiowej i ul. Niepodległości oraz ul. Dożynkowej,
  - Rada Dzielnicy Rury – 8 979,00 zł (99,79 %) – na łuku jezdni ul. Pana Balcera wykonano poszerzenie z kostki brukowej,
  - Rada Dzielnicy Sławin – 102 000,00 zł (100 %) – w ul. Jana Lisa wykonano jednostronny chodnik z betonowej kostki bru-

kowej wraz z wymianą krawężników w kilku odcinkach. W ramach zadania przebudowano zjazdy do posesji z kostki brukowej,

- Rada Dzielnicy Wieniawa – 8 000,00 zł (100 %) – wykonano schody terenowe łączące chodniki przy ul. ks. Jerzego Popiełuszki.

Zaplanowane wydatki na utrzymanie i rozwój dróg wewnętrznych z rozdziału drogi publiczne w miastach na prawach powiatu w wys. 6 705 856 zł wykorzystano w 79,76 %, tj. w kwocie 5 348 259,65 zł, którą przeznaczono na:

- bieżące utrzymanie dróg – 511 021,92 zł (87,80 %) – wykonano ponad 418 m² napraw częściowych nawierzchni jezdni ulic betonem asfaltowym, asfaltem lanym oraz kruszywem otoczo-
nym emulsją asfaltową. Ulice na których wykonano największy zakres robót to: Mineralna, Zdrowa, Kredowa, Agatowa. Wypełniono ubytki nawierzchni jezdni (powstające w okresie wiosennym) betonem asfaltowym, asfaltem lanym oraz mieszanką mineralno bitumiczną na pow. ponad 2 420 m² zużywając 182 t. mieszanki. Ulice na których wykonano największe zakresy robót to: ul. Zdrowa, ul. Jagiełły, ul. Królowej Jadwigi, ul. Kuronia, ul. Stefczyka, ul. Młodej Polski, ul. Lawinowa, ul. Kaskadowa, ul. Kredowa, ul. Onyszkiewicza, ul. Agatowa, ul. Różana, ul. Na Stoku, ul. Perłowa, ul. Szafronowa, ul. Rucia-
na, ul. Różana, ul. Skrzetuskiego, ul. Młodzieżowa, ul. Roślin-
na, ul. Świeża oraz ul. Porazińskiej. Wykonano ponad 450 m² napraw nawierzchni chodników z płyt betonowych, asfaltu la-
nego lub kostki brukowej. Ulice na których wykonano największe zakresy robót to: ul. Lawinowa, ul. Frezerów, ul. Jagiełły, ul. Królowej Jadwigi, ul. Pana Tadeusza, ul. Herbowa, ul. Szczytowa, ul. Kwiatowa, ul. Nałkowskich, ul. Wapowskie-
go. W ramach tej pozycji finansowane jest utrzymanie dróg gruntowych, polegające na profilowaniu i zagęszczaniu, ulep-
szaniu nawierzchni kruszywem, destruktem z frezowania oraz kruszywem powstałym po przekruszeniu gruzu z prac remon-
towych. Wykonano profilowanie i zagęszczania nawierzchni dróg gruntowych na powierzchni ponad 4 056 m². Zakres robót wynikał z konieczności zapewnienia przejezdności tych dróg po okresie zimowym. Ulice na których wykonano roboty o naj-
większym zakresie to: ul. Zdrowa, ul. Cmentarna, ul. Szafrano-

- wa, ul. Mineralna, ul. Gralewskiego. Wykonano ulepszenie nawierzchni dróg gruntowych materiałem kamiennym i kruszywem powstałym po przekruszeniu gruzu betonowego z robót remontowych na powierzchni ponad 4 304 m². Ulice na których wykonano roboty o największym zakresie to: ul. Raginisa, ul. Halickiego, ul. Jurajska, ul. Szafranowa, ul. Mineralna, ul. Brzozowa, ul. Torowa, ul. Węglarza, ul. Kosynierów, ul. Ziemiańska, ul. Jeżynowa, ul. Wojewodzińska, ul. Zdrowa, ul. Obrońców Lublina, ul. Cyrkoniowa, ul. Jaspisowa, ul. Rycerska, ul. Abelarda, ul. Gralewskiego. Wykonano ulepszenie nawierzchni dróg gruntowych destruktem bitumicznym uzyskanym z robót remontowych na powierzchni ponad 10 542 m². Ulice na których wykonano roboty o największym zakresie to: ul. Folwarczna, ul. Skubiszewskiego, ul. Romea, ul. Krwawicza, ul. Padowskiego, ul. Jagiellończyka, ul. Zdrowa, ul. Brzozowa, ul. Forsycjowa, ul. Laurowa, ul. Mariańska, ul. Torowa, ul. Kominkowa, ul. Dereniowa, ul. Jurajska, ul. Dereckiego, ul. Staczyńskiego, ul. Mineralna, ul. Willowa oraz ul. Tęczowa,
- remonty dróg, ciągów pieszo-jezdnych, chodników, parkingów, schodów i kładek dla pieszych – 448 589,61 zł (100 %). Z powyższej kwoty sfinansowano następujące remonty:
    - remont ul. Kiwerskiego od ul. Kleeberga w kierunku osiedla na dł. 270 m. Wykonano remont nawierzchni asfaltowej oraz chodników. Poniesiono wydatek w wys. 214 814,64 zł,
    - remont ul. Biedronki – na całej długości od ul. Kaczeńcowej do Zespołu Szkół nr 10. Wykonano remont nawierzchni asfaltowej wraz ze zjazdami i zatokami postojowymi. Koszt realizacji zadania – 233 774,97 zł,
  - zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta (wydatki bieżące) – 87 466,00 zł (99,94 %), z tego:
    - Rada Dzielnicy Czuby Południowe – 7 950,00 zł (99,38 %) – w ramach zadania zakupiono i zamontowano ławki miejskie w rejonie ul. Agatowej, ul. Szafirowej oraz ul. Opalowej,
    - Rada Dzielnicy Kalinowszczyzna – 60 516,00 zł (100 %) – wykonano remont chodnika w ul. Rückemana przy murze oporowym od ul. Kleeberga,
    - Rada Dzielnicy Ponikwoda – 19 000,00 zł (100 %) – wykonano ulepszenie drogi gruntowej poprzez ułożenie warstwy destruktu asfaltowego na ul. Forsycjowej,

- inwestycje – 4 301 182,12 zł (76,98 %), z tego:
  - budowa ul. Czapskiego i Kisielewskiego oraz sięgacza ul. Pileckiego – 745 550,26 zł (76,86 %),
  - przebudowa ul. Kuronia – 1 155 582,11 zł (100 %),
  - przedłużenie ul. Jantarowej – 888 512,59 zł (71,77 %),
  - zadania w ramach budżetu obywatelskiego II – przebudowa i dobudowa połączeń komunikacji pieszej i rowerowej przy ul.: Bursztynowa, Perłowa, Szafirowa, Agatowa oraz modernizacja fragmentu ul. Bursztynowa na osiedlu „Poręba” – 313 704,74 zł (63,12 %),
  - zadania w ramach inicjatywy lokalnej – budowa ul. Bielskiego – 429 348,72 zł (50,00 %) – poniesione wydatki dotyczą budowy drogi gminnej – ul. Konrada Bielskiego od działki nr 15/26 do ul. Ignacego Czumy (I etap) wraz z budową oświetlenia drogowego, przykanalików kanalizacji deszczowej oraz brakujących przyłączy wod.-kan.,
  - zadania w ramach inicjatywy lokalnej – budowa ul. Macierzanki – 757 483,70 zł (100 %) – poniesione wydatki dotyczą budowy drogi gminnej ul. Macierzanki,
  - zadania w ramach inicjatywy lokalnej – ul. Sławinek (dokumentacja) wraz z projektem odwodnienia ulic sąsiadujących – dokumentacja na całą ulicę,
  - zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta – Rada Dzielnicy Szerokie – 11 000,00 zł (100 %) – w ramach zadania wykonano budowę traktu pieszego łączącego ul. Lędzian z sięgaczem ul. Strumykowej.
- Zaplanowane w rozdziale – pozostała działalność, środki w wys. 11 988.375 zł wykorzystano w 82,84 %, tj. w kwocie 9 931 561,26 zł, którą przeznaczono na:
  - zarządzanie drogami w mieście – funkcjonowanie Zarządu Dróg i Mostów – 8 655 400,52 zł (99,10 %). Powyższe środki przeznaczono na:
    - wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 6 932 114,38 zł (99,98 %). Przeciętne zatrudnienie w Zarządzie Dróg i Mostów na dzień 31.12.2016 r. wynosiło 108 osób (bez urlopów bezpłatnych),
  - wydatki związane z audytem i monitoringiem porealizacyjnym zadań dofinansowanych ze środków zewnętrznych – 67 527,00 zł (68,14 %),

- inwestycje – 1 208 633,74 zł (38,31 %), z tego:
  - zakupy inwestycyjne – 128 261,72 zł (89,60 %) – zakupiono kamerę wraz z osprzętem, zasilaczem i uchwytem niezbędnym do zamontowania i uruchomienia oraz licencję na kamerę. Kamera została zamontowana na skrzyżowaniu S093 (ul. Łęczyńska – ul. Hutnicza),
  - zadanie zgłoszone przez Radę Dzielnicy Sławin – 12 000,00 zł (100 %) – w ramach zadania opracowano dokumentację projektową na ciąg pieszy ze schodami terenowymi, łączący ciąg pieszy ul. Altanowej z ciągami pieszymi w pobliżu ul. Relaksowej. W ramach dokumentacji dokonano podziału działki i wydzielono pas drogowy pod schody terenowe,
  - dokumentacja przyszłościowa – 1 068 372,02 zł (35,61 %) – z tego na budowę ul. Boya Żeleńskiego na odc. od ul. Orzeszkowej do ul. Reja (73 800,00 zł), przebudowę ul. Pogodnej (154 980,00 zł), budowę i przebudowa ul. Kasztanowej (104 673,00 zł), budowę/przebudowę ul. Dziubińskiej i ul. Dojazdowej (347 007,60 zł), budowę przedłużenia ul. Węglarza do ul. Trześniowskiej (381 300,00 zł), aktualizację dokumentacji dotyczącej budowy nowego odcinka ul. Nałkowskich od ul. Romera do ul. Żeglarskiej w Lublinie wraz z łącznikami projektowanej ulicy z urządzoną ul. Nałkowskich (6 396,00 zł), przebudowę ul. Pana Tadeusza (104 550,00 zł – płatność w 2017 r.), zamienne projekty budowlane dla zadania: przebudowa ul. Bohaterów Monte Cassino Lublinie na odcinku od wiaduktu w ul. Armii Krajowej do skrzyżowania z ul. Krasińskiego wraz z przebudową kładki na ul. Bohaterów Monte Cassino (1 500,60 zł – płatność w 2017 r.), opłaty przyłączeniowe (215,42 zł).

Planowane w kwocie 7 133 259 zł wydatki z rozdziału Turystyka wykorzystane zostały w 86,63 %, tj. na kwotę 6 179 687,50 zł i przeznaczone na:

- Lubelski Rower Miejski – 5 678 898,62 zł (99,98 %) – sfinansowano rozbudowę istniejącego systemu wypożyczania Lubelskiego Roweru Miejskiego. Inwestycja została realizowana wspólnie przez Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Powiat Świdnicki oraz Gminę Miejską Świdnik. Zaktualizowano mapę Lublina z wykazem istniejących 40 oraz nowych 42 stacji rowerowych oraz mapy Świdnika z wykazem 5 nowych stacji rowerowych.

wych i montaż tych map na 40 istniejących oraz 47 nowych terminalach systemu LRM. Nastąpiła dostawa 400 szt. rowerów dla dorosłych i 20 szt. rowerów przeznaczonych dla dzieci. Wykonano dostawę wraz z montażem 42 sztuk terminali umożliwiających wypożyczenie i zwrot rowerów, urządzenia do monitoringu, stacje dokonujące (stojaki na rowery systemu LRM) umożliwiające przymocowanie 15 rowerów systemu LRM na każdej ze stacji,

- ścieżki rowerowe – 789,88 zł (0,08 %) – w 2016 r. wykonana została rozbudowa drogi powiatowej nr 2269L – ul. Osmolickiej w Lublinie w zakresie budowy brakującego odcinka ścieżki rowerowej na odcinku od istniejącej pętli autobusowej przy ul. Osmolickiej do istniejącej ścieżki rowerowej wraz z budową chodnika i przebudową zjazdów,
- zadania w ramach budżetu obywatelskiego I – rozbudowa systemu Lubelski Rower Miejski – 499 999,00 zł (100 %) – rozbudowa istniejącego systemu wypożyczania rowerów jakim jest Lubelski Rower Miejski to inwestycja, która była realizowana wspólnie przez Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie, Powiat Świdnicki w Świdniku oraz Gminę Miejską Świdnik. W ramach zadania nastąpiła budowa 5 stacji oraz zakup 50 rowerów.

Planowane w wys. 14 000 zł wydatki rozdziału – Gospodarka gruntami i nieruchomościami zostały zrealizowane w kwocie 327,34 zł (2,34 %) i przeznaczone na wydatki związane z ochroną obiektów znajdujących się na przejmowanych nieruchomościach.

Planowane w wys. 12 988 808 zł wydatki rozdziału – Oczyszczanie miast i wsi zostały zrealizowane w kwocie 11 997 180,57 zł (92,37 %) i przeznaczone na mechaniczne i ręczne oczyszczanie dróg i obiektów, opróżnianie koszy ulicznych i kontenerów w pasie drogowym, likwidacja dzikich wysypisk. Wydatkowana kwota obejmuje płatności za:

- zlikwidowanie 232 wysypisk śmieci w pasach drogowych,
- opróżnianie koszy ulicznych – 2 400 szt. koszy ustawionych na terenie miasta Lublin, które są regularnie oczyszczane z częstotliwością od co trzeci dzień do trzy razy dziennie,
- opróżnianie koszy na psie odchody – 96 szt.,
- zimowe utrzymanie ulic miasta, na terenie miasta Lublin w pasach drogowych, tj. regularnie odśnieżano i usuwano śliskość

- z 540 ulic o łącznej dł. 634 km i 400 km chodników, placów, schodów i kładek dla pieszych,
- oczyszczanie poziomowe, w ramach którego łącznie oczyszczono 324 km ulic, 550 000 m² chodników, placów, schodów i kładek dla pieszych, 274 000 m² obrzeży krawężnikowych i opasek przykrawężnikowych,
  - oczyszczanie letnie ulic, po zakończeniu oczyszczania poziomego, ulice i tereny ręcznego oczyszczania, które zgodnie z zawartymi umowami są regularnie oczyszczane w sezonie letnim, włączane były sukcesywnie do oczyszczania, obecnie w stałym letnim oczyszczaniu jest 169 km ulic oraz 209 000 m² chodników, placów, schodów i kładek dla pieszych, w tym na terenie Starego Miasta, Deptaka, Krakowskiego Przedmieścia odbywa się stałe patrołowanie z oczyszczaniem w godzinach 10.00-18.00,
  - sprawowanie nadzoru nad składowiskiem śniegu przy ul. Łagiewnickiej,
  - oczyszczanie słupów ogłoszeniowych – 40 szt.,
  - dzierżawę modułów GPS, opróżnianie kontenerów KP7 na terenie miasta Lublin w okolicach cmentarzy w okresie Wszystkich Świętych,
  - dostawę 560 szt. wkładów metalowych do koszy betonowych,
  - dostarczenie 172 szt. koszy na odpady,
  - kompleksową realizację usługi wdrożenia systemu monitorowania pojazdów utrzymania zimowego opartego na technologii GPS.

Na koniec 31.12.2016 r. powstało zobowiązanie w wys. 3 536 309,11 zł, które zostało uregulowane w styczniu 2017 r.

Realizacja planowanych w wysokości 3 050 300 zł wydatków na utrzymanie, konserwację i renowację zieleni w mieście ukształtowała się na poziomie 81,96 %, co stanowi kwotę 2 499 986,43 zł, z tego przeznaczono na:

- utrzymanie, konserwacja i renowacja zieleni oraz zakup roślin rabatowych w pasie drogowym – 2 499 986,43 zł (100 %).
- Powyższe środki przekazano na:
- zakup roślin do obsadzenia rond oraz donic i skrzyń kwiatowych – 37 430 szt.,

- koszenie trawników, z tego: będących w stałym utrzymaniu ok. 2 297,04 ha (6-krotne koszenie) oraz poza stałym utrzymaniem ok. 99 ha (3-krotne koszenie),
- odmładzanie i cięcie krzewów – ok. 7 000 szt.,
- sadzenie drzew – 54 szt.,
- sadzenie krzewów – 1 276 szt.,
- prace związane z utrzymaniem żywopłotów (odchwaszczanie, odmładzanie, cięcia) ok. 200 000 tys. m²,
- wygrabianie liści z terenów zielonych – ok. 530 000 m² – pozostałe wydatki dotyczyły szeregu innych prac związanych z utrzymaniem, konserwacją i renowacją zieleni,
- nasadzenia zieleni wysokiej oraz krzewów – w ramach zadania zakupiono, nasadzono, zabezpieczono i zapewniono podlewanie oraz utrzymanie drzew ozdobnych liściastych w ilości 110 szt. oraz krzewów ozdobnych w ilości 7 169 sztuk.

Planowane w wys. 14 431 381 zł wydatki rozdziału – Oświetlenie ulic, placów i dróg zrealizowane zostały w wys. 14 142 735,91 zł, co stanowi 98,00 % planu.

Utrzymanie oświetlenia – 13 097 015,59 zł (99,33 %):

- wydatki obejmują płatności związane z zakupem energii elektrycznej oraz usług dystrybucji i przesyłu energii elektrycznej dla urządzeń oświetlenia drogowego miasta, przejść podziemnych i tuneli oraz iluminacji obiektów. Ponadto dokonano prac remontowych polegających na: naprawie podewastacyjnej w przejściach podziemnych na ul. Armii Krajowej/Jutrzenki, ul. Lwowskiej 12, w tunelach na ul. Krańcowa/Robotnicza oraz ul. Snopkowskiej, odtworzeniu po kradzieżach i awaryjne uruchomienie oświetlenia na ul. Plewińskiego, ul. Zelwerowicza, ul. Głównej, ul. Poligonowej oraz ul. Braci Krausse,
- ponadto poniesiono opłaty związane ze zużyciem energii elektrycznej przez urządzenia oświetlenia drogowego (29 070 szt. punktów świetlnych), przejść podziemnych i tuneli (406 szt. punktów świetlnych) i iluminacji obiektów (242 szt. punktów świetlnych),
- jednocześnie wydatki dotyczyły kosztów konserwacji i obsługi urządzeń oświetlenia drogowego miasta, oświetlenia przejść podziemnych i tuneli, iluminacji obiektów oraz prac o charakterze interwencyjnym.

Inwestycje – 1 045 720,32 zł (83,91 %), z tego:

- oświetlenie ulic – inwestycje – 492 106,10 zł (89,43 %) – w ramach zadania nastąpiło opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej oświetlenia ulicznego fragmentu ul. Gospodarczej (od nr 10 do nr 30), Kresowej, z fragmentem ul. Montażowej, ul. Motorowej wraz z ciągami pieszymi w rejonie ww. ulic, z niezbędnymi uzgodnieniami wymaganymi przepisami prawa, wykonanie oświetlenia w rejonie budynków: ul. Hutnicza 6-8-10-14, ul. Hutnicza 16-18-20-24, ul. Hutnicza 26-28a, ul. Gospodarcza 2-6, ul. Odlewnicza 2-4-6-12; sfinansowano dokończenie budowy oświetlenia drogowego wzdłuż ul. Cienistej na odcinku od istniejącego oświetlenia drogowego w ul. Cienistej do skrzyżowania z ul. Osmolicą – II etap; rozpoczęto budowę oświetlenia w ul. Stary Gaj polegającą na ustawieniu 7 latarni oświetleniowych rozpoczynając od skrzyżowania z ul. Lipską; wykonano instalację oświetleniową wystawy plenerowej na ogrodzeniu Ogrodu Saskiego,
- zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta – 553 614,22 zł (99,57 %):
  - Rada Dzielnicy Abramowice – 119 850,01 zł (99,98 %) – w ramach zadania wykonano 11 słupów oświetlenia ulicznego w ul. Odległej na odcinku od ul. Abramowickiej do ul. Wólczańskiej,
  - Rada Dzielnicy Bronowice – 60 000,00 zł (100 %) – w ramach zadania zlecono wykonanie dokumentacji projektowej obejmującej ustawienie 14 latarni oświetleniowych oraz rozpoczęcie robót w zakresie rozbudowy szafki oświetleniowej oraz ustawienia 3 latarni oświetleniowych,
  - Rada Dzielnicy Głusk – 69 572,71 zł (99,39 %) – w oparciu o zatwierdzoną dokumentację zrealizowano roboty polegające na wykonaniu części oświetlenia ul. Dominowskiej (7 słupów oświetlenia z zasileniem kablowym wraz z szafką oświetlenia, odtworzenie trawników oraz uporządkowanie terenu w obrębie pasa drogowego),
  - Rada Dzielnicy Konstancynów – 70 000,00 zł (100 %) – w ramach zadania ustawiono 4 latarnie oświetleniowe w tym 1 podwójna (łącznie 5 lamp) w ul. Hauke-Bosaka,
  - Rada Dzielnicy Sławinek – 28 750,00 zł (95,83 %) – w ramach zadania dokonano montażu 3 lamp na ul. Sielankowej i ul. Baśniowej,

- Rada Dzielnicy Śródmieście – 15 990,00 zł (99,94 %) – sfinansowano wykonanie: projektu oświetlenia sięgacza przy ul. Narutowicza; dokumentacji projektowej oświetlenia drogowego przy budynkach Czwartek 23 i 25 oraz ul. Górnej a także projektu oświetlenia sięgacza przy ul. Narutowicza,
- Rada Dzielnicy Węglin Północny – 75 000,00 zł (100 %) – sfinansowano wykonanie dokumentacji i budowę oświetlenia na ul. Lazurowej na odcinku od skrzyżowania z ul. Klepackiego do skrzyżowania z ul. Piątkowskiego,
- Rada Dzielnicy Zemborzyce – 114 451,50 zł (99,52 %) – wykonano koncepcję drogową oraz projekt oświetlenia wraz z jego częściowym wykonaniem tylko w ul. Parczewskiej (ze względu na niewystarczające środki finansowe). Ustawiono 8 latarni oświetleniowych w ul. Parczewskiej (zaprojektowane 17). Jednocześnie wykonano dokumentację projektową na budowę oświetlenia drogowego w ul. Stary Gaj na odcinku od ul. Lipskiej do posesji Stary Gaj 25,
- zadania w ramach inicjatywy lokalnej – budowa oświetlenia ul. Czumy Opracowano dokumentację. Uzyskano pozwolenie na budowę. Wykonano oświetlenie drogowe w ul. Ignacego Czumy o dł. kabla 501 m, zamontowano 11 szt. słupów z wysięgnikami i oprawami. Poniesiono wydatek w wys. 136 038,00 zł, który zapłacono 27.01.2017 r.

1.3.2. Zadania własne z udziałem środków europejskich

Planowane w budżecie miasta w wys. 38 217 694 zł wydatki na zadania własne realizowane z udziałem środków europejskich w 2016 r. zwiększone zostały o kwotę 48 427 342 zł, tj. do wys. 86 645 036 zł.

W omawianym okresie sprawozdawczym na zadania własne realizowane z udziałem środków europejskich wydatkowano kwotę 46 214 749,86 zł (wydatki majątkowe), tj. 53,34 % planu.

Zaplanowane w wys. 1 400 000 zł środki na zadania z zakresu transportu zbiorowego nie zostały wydatkowane w 2016 r. Niemniej jednak w okresie sprawozdawczym trwały prace związane z realizacją projektów:

- budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF

– w dn. 3.03.2017 r. został ogłoszony przetarg na opracowanie dokumentacji,

- niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej – w okresie sprawozdawczym trwało opracowywanie dokumentacji projektowej,
- rozbudowa Systemu Zarządzania Ruchem i Komunikacją w Lublinie – w 2016 r. uzgodniono projekt koncepcyjny na kolejne 41 skrzyżowań.

Planowane w wys. 84 645 036 zł wydatki na zadania z zakresu poprawy powiązań komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym wykorzystane zostały na kwotę 46 214 749,86 zł (54,60 %), którą przeznaczono na projekty:

- budowa drogi dojazdowej do węzła drogowego „Dąbrowica” – obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S12, S17 i S19 – 79 950,00 zł (90,28 %),
- budowa drogi dojazdowej do węzła drogowego „Jakubowice” – obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S12, S17 i S19 wraz ze skrzyżowaniami z ul. gen. B. Ducha, al. Solidarności, al. Sikorskiego i ul. Północną – 27 219,50 zł (99,73 %),
- budowa nowego przebiegu DW 809 w Lublinie na odcinku od skrzyżowania ul. Bohaterów Monte Cassino z ul. Wojciechowską do węzła Sławin – wyprowadzenie ruchu w kierunku węzła Lublin Sławinek (S12/S17/S19) – 34 686,00 zł (0,36 %), w tym środki europejskie – 3 936,00 zł,
- przebudowa skrzyżowania DK 19 (al. Solidarności i al. Gen. Wł. Sikorskiego) i DW 809 (ul. Gen. Ducha) w Lublinie – wyprowadzenie ruchu w kierunku węzła Lublin Czechów (S12/S17/S19) – 34 930 810,62 zł (82,35 %), w tym środki europejskie – 33 959 164,33 zł – z poniesionej kwoty sfinansowano opracowanie studium wykonalności dla projektu „Przebudowa skrzyżowania ul.: al. Solidarności, al. Sikorskiego i ul. Gen. B. Ducha w Lublinie wraz z budową w al. Solidarności estakady nad skrzyżowaniem z al. Sikorskiego i ul. Gen. B. Ducha,
- rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie – 796 277,40 zł (100 %) – nastąpiło opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej na przebudowę ul. Gry-

gowej w Lublinie, na odcinku od ronda będącego skrzyżowaniem z ul. Pancerniaków do łącznicy z ul. Metalurgiczną wraz z budową dwóch wiaduktów i przebudową łącznicy do ul. Rataja. Dokumentacja została odebrana. Otrzymano dokumentację projektową na przebudowę skrzyżowania ul. Dr. Męczenników Majdanka – Lotnicza. Uzyskano decyzję ZRID na przebudowę ul. Grygowej,

- rozbudowa sieci komunikacji zbiorowej dla potrzeb Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – 10 345 806,34 zł (33,44 %), w tym środki europejskie – 10 287 811,84 zł.

Drogi publiczne gminne:

- aktywizacja terenów przemysłowych po dawnej Fabryce Samochodów Ciężarowych w Lublinie.

Pozostała działalność:

- Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – w dniu 14.06.2016 r. zawarto umowę na opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej na budowę przedłużenia ul. Lubelskiego Lipca '80, na odcinku od skrzyżowania z ul. Diamentową i ul. Krochmalną do skrzyżowania z ul. Cukrowniczą, przebudowę ul. Włóściańskiej od skrzyżowania z ul. Lubelskiego Lipca '80 do ul. Krochmalnej wraz ze skrzyżowaniem, przebudowę ul. Ciepłej oraz skrzyżowań ulic przyległych, budowę tymczasowego połączenia ul. Przeskok z wylotem z nowego skrzyżowania ul. Lubelskiego Lipca '80 z ul. Włóściańską (celem zapewnienia obsługi komunikacyjnej zabudowy mieszkaniowej dzielnicy „Za Cukrownią”) wraz z odwodnieniem i oświetleniem oraz pełnienie nadzoru autorskiego. Termin wykonania dokumentacji określono do dn. 30.06.2017 r.

1.3.3. System zarządzania ruchem

ITS (Intelligent Transportation Systems) oznacza systemy, które stanowią szeroki zbiór różnorodnych technologii (telekomunikacyjnych, informatycznych, automatycznych i pomiarowych) oraz technik zarządzania stosowanych w transporcie w celu ochrony życia uczestników ruchu, zwiększenia efektywności systemu transportowego oraz ochrony zasobów środowiska naturalnego.

Najpopularniejsze rozwiązania typu ITS:

- zarządzania ruchem na skrzyżowaniach („tworzenie zielonej fali”),
- kontrola ruchu na skrzyżowaniach,
- informacje dla kierujących przekazywane za pomocą znaków zmiennej treści.

Systemy ITS są wdrażane lub zostały wdrożone w kilkunastu miastach w Polsce. Podobne działania zostały podjęte w Lublinie. Dla użytkowników dróg wdrożenie systemu ma:

- poprawić funkcjonowanie sygnalizacji świetlnych tj. szybsze dostosowania się parametrów sterowania do warunków ruchu, a tym samym poprawy płynności przejazdu,
- pozwolić na pozyskanie informacji o zatorach lub czasie przejazdu.

W Lublinie od połowy grudnia 2015 r. został uruchomiony system zarządzania ruchem, który obejmował:

- przebudowę lub dostosowanie do przepisów oraz standardów nowoczesnego sterowania 69 drogowych sygnalizacji (spośród 122 skrzyżowań i przejść sygnalizowanych na terenie Lublina),
- budowę Centrum Sterowania Ruchem (CSR) przy ul. Lipowej 27,
- połączenie sygnalizacji na w/w ulicach z CSR łączami światłowodowymi (ok. 28 km linii),
- montaż 10 szt. znaków zmiennej treści (znaki drogowe i tekst),
- system priorytetów dla komunikacji publicznej na wybranych trasach,
- system wykrywania zdarzeń drogowych w obszarze objętym zadaniem,
- system kamer monitoringu drogowego oraz rozpoznawania tablic rejestracyjnych.

Zarząd Dróg i Mostów w Lublinie dn. 17.03.2017 r. ogłosił przetarg nieograniczony (po raz drugi) na rozbudowę Systemu Zarządzania Ruchem i Komunikacją w Lublinie.

Celem projektu jest rozbudowa istniejącego Systemu Zarządzania Ruchem i Komunikacją oraz wdrożenie systemu sterowania na terenie miasta Lublin oraz jego współpraca z systemem na obwodnicy Lublina. Dodatkowym elementem jest uzupełnienie informacji przestrzennej w zakresie sytuacji na drodze, robotach i zagrożeniach w ruchu drogowym.

Objęcie SZR jak największej części miasta zapewni jego spójność i funkcjonalność oraz wpłynie na efektywność i usprawnienie systemu komunikacji. Skoordynowanie ruchu oraz priorytetyzacja transportu publicznego spowoduje upłynnienie ruchu wpływając na ograniczenie ilości emisji spalin. Rozwój i usprawnienie systemu komunikacyjnego w obszarze LOF przyczyni się do zwiększenia mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców LOF, a tym samym na poprawę dostępności rynków pracy, nauki/usług i rozwój społ.-gosp.

Zakres zadania obejmuje w szczególności:

- podłączenie do systemu pozostałych sygnalizacji na terenie miasta – ok. 41 skrzyżowań ze szczególnym uwzględnieniem: rozbudowy systemu o nowe sygnalizacje, rozbudowy systemu sterowania ruchem o nowej funkcjonalności (software), rozbudowy i wdrożenia systemu priorytetów dla transportu publicznego na kolejnych skrzyżowaniach,
- rozbudowę podsystemu informacji poprzez znaki zmiennej treści,
- budowę nowych sygnalizacji świetlnych (w tym śluzy autobusowe),
- budowę podsystemu informacji parkingowej, w tym nadzór wjazdów w strefy specjalne np. ograniczenia w ruchu na Starym Mieście,
- budowę podsystemu informacji meteorologicznej,
- budowę podsystemu informacji publicznej (strony internetowe, RDS, GPS, aplikacje mobilne),
- budowę podsystemu kontroli przejazdów na czerwonym świetle i nadzoru przekraczania prędkości,
- budowę podsystemu integrującego nadzór nad służbami obsługi bieżącej miasta,
- współpracę z systemem sterowania ruchem na obwodnicy Lublina,
- integrację z systemem nadzoru transportu publicznego,
- zwiększenie ilości kamer odczytujących tablice rejestracyjne na wlotach do miasta i innych czujników zbierających dane o zdarzeniach drogowych,
- rozbudowę o moduł analityczny dotyczący bezpieczeństwa ruchu,

- rozbudowę systemu o moduł do inwentaryzacji pasa drogi i zarządzania nim,
- integrację z systemami: zarządzania transportem zbiorowym, zarządzania parkingami oraz roweru miejskiego.

1.3.4. Strefa płatnego parkowania

Uruchomienie strefy płatnego parkowania w roku 2011 miało na celu uporządkowanie systemu parkowania w centrum miasta oraz ograniczenie liczby samochodów wjeżdżających do Śródmieścia.

Ważną przesłanką była także potrzeba zmiany zachowań komunikacyjnych, spowodowanie aby kierowcy, którzy chcą dostać się do obszaru śródmiejskiego przesiedli się do komunikacji zbiorowej. Dlatego też winien istnieć ścisły związek pomiędzy opłatami za parkowanie a opłatami za bilety komunikacji zbiorowej. Obecnie obowiązująca opłata za pierwszą godzinę parkowania w tańszej SPP wynosi 2,00 zł zaś w droższej – 3,00 zł, a bilet normalny jednorazowy w komunikacji zbiorowej 4,00 zł.

Kontrolę stosowania się kierowców do zasad parkowania i pobierania opłat realizuje operator strefy – firma City Parking Group działająca pod nadzorem Zarządu Dróg i Mostów. Obecnie działająca strefa została wprowadzona Uchwałą nr 330/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dn. 19.11.2015 r. i obowiązuje od dn. 1.07.2016 r. (poprzednia uchwała obowiązywała od dn. 01.10.2012 r.) Strefa płatnego parkowania obejmuje obszar, który ograniczają następujące ulice: Unii Lubelskiej (od mostu na rzece Bystrzyca do Tyśiąclecia), Tyśiąclecia (od Unii Lubelskiej do Lubartowskiej), Solidarności (od Lubartowskiej do Lubomelskiej), Lubomelska (od Solidarności do Czechowskiej), Czechowska (od Lubomelskiej do Leszczyńskiego), Leszczyńskiego z parkingiem (od Czechowskiej do Długosza), Długosza z parkingiem, Raclawickie (od Długosza do Łopacińskiego), Łopacińskiego, Akademicka (od Weteranów do Obrońców Pokoju), Obrońców Pokoju, Ofiar Katynia, Lipowa z parkingiem pod cmentarzem (od Ofiar Katynia do Narutowicza), Piłsudskiego (od Narutowicza do mostu na rzece Bystrzyca) i rzeką Bystrzyca (od Piłsudskiego do Unii Lubelskiej).

W ramach strefy płatnego parkowania wydzielona została podstrefa A, której obszar ograniczają ulice: Tyśiąclecia (od Placu

Zamkowego do Lubartowskiej), Solidarności (od Lubartowskiej do Lubomelskiej), Lubomelska, Wieniawska z Bieczyńskiego i Czystą, Krakowskie Przedmieście (od Wieniawskiej do Lipowej), Lipowa z parkingiem pod cmentarzem, Narutowicza z Placem Kochanowskiego i Placem Wolności, Bernardyńska (od Narutowicza do Żmigród), Żmigród, Królewska (od Żmigród do Podwale), Podwale, Plac Zamkowy oraz została wydzielona podstrefa B, której obszar ograniczają ulice: Czechowska (od Lubomelskiej do Leszczyńskiego), Leszczyńskiego (od Czechowskiej do Długosza) z parkingiem, Długosza z parkingiem, Raclawickie (od Długosza do Łopacińskiego), Łopacińskiego, Akademicka (od Weteranów do Obrońców Pokoju), Obrońców Pokoju, Ofiar Katynia, Lipowa (od Ofiar Katynia do Krakowskie Przedmieście) – bez tej ulicy, Krakowskie Przedmieście (od Wieniawskiej do Lipowej), Wieniawska z Bieczyńskiego i Czystą – bez tych ulic, Lubomelska (od Leszczyńskiego do Czechowskiej) – bez tej ulicy oraz Narutowicza z Placem Kochanowskiego i Placem Wolności – bez tych ulic, Piłsudskiego (od Narutowicza do mostu na rzece Bystrzyca), rzeką Bystrzyca (od Piłsudskiego do Unii Lubelskiej), Unii Lubelskiej, Tysiąclecia (od Unii Lubelskiej do Placu Zamkowego), Plac Zamkowy – bez tego placu, Podwale – bez tej ulicy, Królewska (od Podwale do Żmigród), Żmigród – bez tej ulicy, Bernardyńska (od Żmigród do Narutowicza) – bez tej ulicy, Narutowicza z Placem Kochanowskiego i Placem Wolności – bez tych ulic.

Jednocześnie z rozszerzeniem strefy płatnego parkowania od 1.07.2016 r., wzrosła liczba płatnych miejsc postojowych w śródmieściu Lublina z 1 700 szt. na 2 300 szt. Nowa poszerzona strefa parkowania została podzielona na dwie „podstrefy” z różnymi opłatami za postój samochodów. Na terenie nowej strefy parkowania zamontowano 150 parkomatów. Sprawdzaniem wnoszenia opłat zajmuje się 11 kontrolerów operatora. Kontrolerzy wystawili 31 866 wezwań do zapłaty opłaty dodatkowej.

W 2016 r. przychód ze strefy wyniósł 7 419 160,82 zł. Wydział Parkowania tut. Zarządu wystawił 9 188 szt. upomnień, do egzekucji przekazano 3 038 szt. upomnień, wystawiono 2 184 tytułów wykonawczych i przekazano do komornika. W parkomatach dokonano 1 642 794 transakcji zakupu biletów parkingowych, 74 415 razy opłacano postój za pomocą telefonu komórkowego.

Ponadto sprzedano 2 923 szt. abonamentów okresowych oraz 236 szt. abonamentów osób niepełnosprawnych i 1 110 szt. abonamentów dla mieszkańców strefy.

1.4. Funkcjonowanie transportu zbiorowego

Rok 2016 był obfity w różnego rodzaju zmiany przede wszystkim nowe linie, modyfikacje tras, a także zwiększenie częstotliwości kursowania. W wakacje świadczenie usług przewozowych na zlecenie ZTM w Lublinie rozpoczęło konsorcjum firm, którego liderem są Lubelskie Linie Autobusowe. Firma wygrała przetarg na tzw. „pakiet konopnicki” i obsługuje linie nr: 12, 33, 39, 78, 79 i 85 ośmioma autobusami 12-metrowymi marki Maz i Solbus. Kontrakt został podpisany na 6 lat. Zakończenie minionego roku zaowocowało rozstrzygnięciem przetargu na świadczenie usług przewozowych 20 nowymi autobusami przegubowymi i 10 szt. autobusów standardowych 12 metrowych marki Mercedes Conecto. Przetarg wygrała spółka Warbus z Warszawy podpisując umowę na 8 lat.

Od 15.12.2016 r. do obsługi linii komunikacji miejskiej zostało skierowanych 30 fabrycznie nowych autobusów marki Mercedes Conecto. Świadczenie usług na zlecenie ZTM w Lublinie rozpoczęła spółka Warbus z Warszawy 20 autobusami przegubowymi i 10 o standardowej dł. 12 m. Kontrakt został zawarty na 8 lat i opiewa na kwotę 113,9 mln zł. Wszystkie pojazdy zostały wyprodukowane nie wcześniej niż w 2016 r. oraz spełniają minimum normę emisji spalin EURO VI. Ponadto są to pojazdy w całości niskopodłogowe, klimatyzowane, wyposażone w monitoring i biletomaty. Pojazdy także posiadają dodatkowo elektroniczne zewnętrzne tablice kierunkowe i wewnętrzne tablice LCD przeznaczone do prezentowania informacji o trasie przejazdu danej linii oraz system zapowiedzi głosowej. Ponadto każdy pojazd wyposażony jest w porty USB. Nowością jest możliwość zapłaty za bilet w biletomacie kartą zbliżeniową. Nowy przewoźnik będzie świadczyć usługi przewozowe na zlecenie ZTM w Lublinie do 31.12.2024 r.

W 2016 r. została rozszerzona oferta przewozowa. W I kwartale minionego roku:

- nastąpiło skierowanie linii nr 14 do przystanku Węglinek,

- wydłużenie linii nr 16 do pętli Rudnik,
- zwiększona została częstotliwość linii trolejbusowej nr 159 w dzień powszedni na częstotliwość priorytetową 7-8 minut,
- częstotliwość priorytetową otrzymała również linia trolejbusowa nr 151.

Dodatkowo w marcu zostały uruchomione dwie nowe linie: 30 i 157. Nastąpiły także zmiany tras linii komunikacyjnych nr 13, 16, 152 i 154. Ze względów ekologicznych, a także możliwości nastąpiła elektryfikacja linii 28 na linię trolejbusową nr 161.

W wyniku współpracy z władzami gmin ościennych nastąpił kolejny etap rozszerzania oferty przewozowej poza granice gminy Lublin. W dn. 13 sierpnia ruszyło nowe połączenie do Świdnika obsługiwane autobusami komunikacji miejskiej – linia 35. To wynik współpracy ZTM w Lublinie z władzami gmin ościennych Świdnik oraz Głusk i kolejny etap rozszerzania oferty przewozowej poza granice gminy Lublin.

W terminie 14-24.04.2016 r. odbyły się konsultacje społeczne w sprawie modyfikacji tras linii nocnych w związku z przeniesienie miejsca przesiadkowego z Placu Litewskiego na Plac Wolności. Poza zmianami tras linii nocnych nastąpiło także zwiększenie częstotliwości ich kursowania.

Ostatnie dwanaście miesięcy to również zmiany w infrastrukturze przystankowej, które wpłynęły na komfort oczekiwania pasażerów na przyjazd pojazdów komunikacji miejskiej. Od 1 marca został utworzony jeden wspólny przystanek Dworzec Główny PKP 02. W wybranych lokalizacjach pojawiła się nowa infrastruktura przystankowa. Przystanki, na których do tej pory funkcjonowały słupki, zostały wyposażone w wiaty standardowe.

Rok 2016 przyniósł również nowe ceny jak i wygląd biletów komunikacji miejskiej. Dokładnie 1 lutego wszedł w życie nowy cennik biletów komunikacji miejskiej. Nastąpiło uproszczenie taryfy, poprzez likwidację droższych biletów w komunikacji nocnej. Na liniach nocnych obowiązują te same stawki co w komunikacji dziennej. Dodatkowo wprowadzono nowe rodzaje biletów oraz zmianę cen biletów czasowych, okresowych i biletu sprzedawanego przez kierowcę. Ceny biletów rodzinnych oraz biletów okresowych na okaziciela pozostały na dotychczasowym poziomie. Ponadto, z końcem października wprowadzono nową szatę graficzną biletów komunikacji miejskiej.

1.5. Rozwój ruchu pieszego i rowerowego

1.5.1. Działania na rzecz ruchu pieszego

W lutym 2016 r. zakończył się projekt „Miasto dla Ludzi”, realizowany od jesieni 2014 r. przez fundację „tu obok” w partnerstwie z UM Lublin. Podsumowaniem projektu było podpisanie deklaracji „Lubelskich Standardów Pieszych”, a w konsekwencji zlecenie opracowania dokumentu „Lubelskie Standardy Piesze. Kierunki rozwoju ruchu pieszego w Lublinie” firmie Transeko z Warszawy. Przygotowywanie treści Standardów oparte było o wkład merytoryczny projektu społecznego, a następnie spotkania biura projektowego Transeko z pracownikami UM Lublin i mieszkańcami. W ramach działań na rzecz ruchu pieszego wyznaczone zostały nowe przejścia dla pieszych w centrum Lublina, na ul. Hempla i Lubartowskiej. Likwidowane są bariery architektoniczne i kontynuowana jest akcja „krawężnik na 0 cm” w obrębie przejść dla pieszych, zarówno dla nowych inwestycji oraz bieżących remontów.

1.5.2. Infrastruktura rowerowa

Zakończona została budowa pętli rowerowej wokół Zalewu Zemborzyckiego, po wykonaniu ostatniego odcinka drogi dla rowerów na ul. Osmolickiej (1,2 km). Obecnie możliwe jest przejechanie całej trasy przy wykorzystaniu dróg dla rowerów zlokalizowanych wzdłuż brzegu Zalewu, na ul. Cienistej i Osmolickiej oraz w rejonie Słonecznego Wrotkowa.

Na terenie Śródmieścia wdrożony został kontraruch rowerowy na 12 ulicach jednokierunkowych, tj. Kowalskiej (Pl. Zamkowy-Furmańska), Furmańskiej, Cyryliczej, Zielonej, Świątoduskiej (Zielona-Bajkowskiego), Ogrodowej, Jasnej, Sądowej, Solnej, Bocznej Rusałki, Strażackiej i Ochotniczej, skracający rowerzystom drogę i poprawiający ich bezpieczeństwo. Łącznie na koniec 2016 r. na terenie Lublina funkcjonowało 18 ulic z dopuszczonym dwukierunkowym ruchem rowerów na ulicach jednokierunkowych.

Kładka pieszo-rowerowa połączyła osiedle Łęgi na Czubach Północnych oraz osiedle Świt na Węglinie Południowym. Kładka znacząco poprawiła komunikację pomiędzy osiedlami, rozdzielo-

nymi głębokim wąwozem, zwiększając atrakcyjność dojazdu rowerem z Węgłina Południowego w stronę centrum miasta. Długość kładki to 135 m, dodatkowo powstał łącznik drogi rowerowej i chodnika do istniejącego ciągu w kierunku Parku Jana Pawła II.

W ramach realizowanych inwestycji i remontów powstały następujące odcinki dróg dla rowerów i ciągów pieszo-rowerowych:

- Al. Kompozytorów Polskich: obustronne na odcinku ul. Północna – Al. Smorawińskiego wraz ze skrzyżowaniami, oraz po stronie zachodniej na odcinku Al. Smorawińskiego – ul. Koncertowa o łącznej dł. ok. 2,8 km,
- Al. Tysiąclecia: po stronie północnej na odcinku od ul. Browarnej do Ronda im. Dmowskiego; po stronie południowej na odcinku od Al. Unii Lubelskiej do Placu Zamkowego i przejazdem rowerowym przez Al. Tysiąclecia, o dł. ok. 0,85 km,
- łącznik pieszo-rowerowy pomiędzy Gimnazjum nr 16 na ul. Poturzyńskiej, a ul. Koncertową o dł. ok. 0,16 km,
- ul. Koncertowa: połączenie pasów rowerowych ze skrzyżowaniem z al. Kompozytorów Polskich i zastąpieniem pasów obustronnymi drogami dla rowerów na odcinku do ul. Żywego; budowa jednostronnej drogi dla rowerów na północ od ul. Zelwerowicza do ul. Karkonoskiej, o łącznej dł. ok. 0,8 km. Zadania realizowane ze środków finansowych deweloperów,
- ul. Różana – Park Rury: budowa łącznika pieszo-rowerowego umożliwiającego zjazd z ul. Różanej do Parku Rury o dł. ok. 0,28 km, realizowanego w ramach projektu z Budżetu Obywatelskiego,
- ul. Beryłowa: wykonanie obustronnych dróg dla rowerów o dł. ok. 0,16 km pomiędzy ul. Jantarową a miejscem przyszłej szkoły podstawowej,
- ul. Jantarowa: przedłużenie istniejącej drogi dla rowerów do skrzyżowania z ul. Beryłową o dł. ok. 0,2 km. Zadania realizowane ze środków finansowych dewelopera.

1.5.3. Lubelski Rower Miejski

W dn. 21.03.2016 r. uruchomiony został rozbudowany system Lubelskiego Roweru Miejskiego. Został on powiększony o 40 stacji i 400 rowerów dla osób dorosłych, oraz 2 stacje i 20 rowerów dla dzieci. Dodatkowo 5 stacji i 41 rowerów pojawiło się na tere-

nie Świdnika, z uwagi na realizację zadania w porozumieniu Gminy Lublin, Starostwa Powiatowego w Świdniku oraz Gminy Miejskiej Świdnik.

Po rozbudowie system liczy 90 stacji i 891 rowerów i na koniec 2016 r. był trzecim największym w Polsce Warszawie i Łodzi, a pierwszym pod względem liczby rowerów na 1 000 mieszkańców. Rozbudowa systemu była wynikiem dużego zainteresowania ze strony mieszkańców, w całym 2016 r. rowery były wypożyczane ponad 850 tys. razy, a liczba zarejestrowanych użytkowników przekroczyła 64 tys.

1.6. Strategia rozwoju miasta

W 2016 r. działania referatu ds. strategii i analiz społeczno-gospodarczych Wydziału SOI w kontekście podstaw rozwoju Lublina zorientowane były przede wszystkim na analizowaniu, koordynowaniu i monitorowaniu procesów wdrażania strategii rozwoju Miasta Lublin.

Kontynuowano prace nad kolejnym raportem monitoringowym Strategii Lublin 2020. Coroczna ocena stopnia wykonania strategii bazuje na danych statystycznych (ilościowych), jakościowych, bieżącej charakterystyce działalności UML oraz opisie zjawisk i zmian zachodzących w obszarach jej oddziaływania. Raport dotyczący 2014 r. zostanie opublikowany w II kwartale 2017 r.

Zlecono przeprowadzenie badania społecznego, w wyniku którego powstał raport pt. „Opinie mieszkańców Lublina o swoim mieście”. W badaniu przeprowadzonym w BOM udział wzięło 500 respondentów, których ocena dotycząca procesów zachodzących w Lublinie jest jednym z kluczowych kryteriów w opracowywaniu miejskich dokumentów strategicznych.

Opracowano Diagnozę i Plan Działań Szkolnictwa Zawodowego w Lublinie. Jej głównym celem było przeprowadzenie kompleksowej oceny stanu publicznego szkolnictwa zawodowego w Mieście Lublin w kontekście zmian gospodarczych, w tym tendencji występujących na lokalnym rynku pracy. Na podstawie badań struktury ofert pracy, bezrobotnych oraz przedsiębiorców zidentyfikowano priorytetowe obszary zawodowe na które zgłasza-
ne jest największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców.

Zorganizowano kolejne posiedzenie Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Lublin, na którym zaprezentowano i przedyskutowano sprawy związane z bieżącymi i planowanymi inwestycjami infrastrukturalnymi na terenie miasta oraz przedstawiono koncepcję utworzenia, wspierania i promowania Lublina jako Centrum Elektromobilności.

Na początku 2016 r. rozpoczęła się ścisła współpraca z firmą IBM dotycząca badania potencjału miasta w zakresie Smart City. W jej ramach odbyło się wiele spotkań, w trakcie których dokonano przekrojowych analiz w zakresie funkcjonowania urzędu. Podczas intensywnych prac opracowano dokument końcowy pod nazwą „Analiza potencjału Miasta Lublin w obszarze rozwiązań Smart City” oraz dokonano wyboru kluczowych dla miasta projektów Smart City. Współpraca z IBM miała znaczący wpływ na podniesienie i rozwijanie kompetencji pracowników jednostek organizacyjnych Miasta Lublin oraz komórek organizacyjnych UML w dziedzinie szeroko rozumianego zarządzania projektami.

2. GOSPODAROWANIE MIENIEM, GEODEZJA

2.1. Zadanie realizowane przez Wydział Gospodarowania Mieniem

Zgodnie z art. 23 i art. 25 ustawy z dn. 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 ze zm.) Prezydent Miasta Lublin gospodaruje nieruchomościami należącymi do zasobu nieruchomości Gminy Lublin oraz Skarbu Państwa. Gospodarowanie zasobem gminnym oraz Skarbu Państwa odbywa się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, o której mowa w art. 12 ww. ustawy.

Czynności podejmowane w ramach gospodarowania zasobem to: ewidencjonowanie nieruchomości, ich wycena, zabezpieczanie nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, naliczanie należności za nieruchomości udostępniane z zasobu, sporządzanie planów wykorzystania zasobu, współpraca z innymi organami gospodarującymi nieruchomościami i jednostkami samorządu terytorialnego, zbywanie i nabywanie nieruchomości, –wzdzierżawianie, wynajmowanie, użyczanie. Ponadto Wydział Gospodarowania Mieniem realizuje zadania z zakresu: oddawania nieruchomości w użytkowanie wieczyste, przekształcania prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, ustanawiania ograniczonych praw rzeczowych (użytkowania, służebności gruntuowej, służebności przesyłu), trwałego zarządu, aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste i trwały zarząd, zamiany nieruchomości oraz nadzoru i kontroli nad właściwym wykonywaniem tych umów, przeprowadzania zwrotów nieruchomości, wykonywania uprawnień właścicielskich związanych z własnością lokali mieszkalnych, lokali użytkowych, garaży oraz udziałów gminy i Skarbu Państwa, udzielania informacji dotyczącej bieżącej oferty gminy w zakresie gospodarowania nieruchomościami oraz promocji ofert nieruchomości przeznaczonych do zbycia, współpracy ze wspólnotami mieszkaniowymi, prowadzenia ewidencji ilości-

wo-wartościowej mienia gminy, powiatu oraz Skarbu Państwa, sporządzania informacji o stanie mienia oraz sprawuje nadzór nad Zarządem Nieruchomości Komunalnych.

2.2. Zarządzanie i obrót nieruchomościami

Do gminnego zasobu nieruchomości wchodzi 11 312 działek o łącznym obszarze 2 132,9209 ha, natomiast w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa znajduje się 2 661 działek o łącznej pow. 1 454,6494 ha.

Zgodnie z przyjętym celem w zarządzaniu nieruchomościami na 2016 r., którym było zagospodarowanie 100 % składników mienia komunalnego i nieruchomości Skarbu Państwa realizowano następujące zadania:

Lp.	Najważniejsze zadania służące realizacji celu	Miernik planowany	Miernik osiągnięty
1	Sporządzanie informacji o stanie mienia komunalnego	TAK	TAK
2	Sporządzanie planu wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Lublin i planu wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa	TAK	TAK
3	Obrót nieruchomościami na rzecz kontrahentów zewnętrznych – na wniosek	70 %	88 %
4	Obrót nieruchomościami na rzecz kontrahentów zewnętrznych – w drodze przetargu	90%	94 %

Dochody z gospodarowania mieniem gminnym uzyskane w Wydziale Gospodarowania Mieniem w 2016 r. wyniosły 49 608 898,24 zł.

Na uzyskane dochody składają się:

- sprzedaż składników majątkowych – 5 034 270,54 zł,
- sprzedaż działek – 10 935 570,38 zł,
- sprzedaż mieszkań komunalnych – 2 014 875,52 zł,
- sprzedaż nieruchomości gruntowych na rzecz użytkowników wieczystych – 2 007 497,26 zł,
- przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości – 708 619,37 zł,
- opłaty za użytkowanie wieczyste – 13 958 200,03 zł,
- trwałe zarząd – 47 504,13 zł,

- użytkowanie – 5 478,23 zł,
- dzierżawa i najem – 13 279 080,77 zł,
- służebności – 489 368,40 zł,
- wpłaty zwaloryzowanych odszkodowań przez byłych właścicieli w związku z przywróceniem prawa własności – 764 521,72 zł,
- odsetki – 363 911,89 zł.

Zrealizowane dochody Skarbu Państwa w kwocie 13 303 845,55 zł uzyskano w szczególności z tytułu:

- opłat za trwały zarząd, użytkowanie i służebności – 282 931,11 zł,
- opłat za użytkowanie wieczyste – 11 751 046,59 zł,
- dzierżawy i najmu – 674 301,71 zł,
- nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego – 286 557,92 zł,
- przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności nieruchomości – 171 357,98 zł,
- odsetek – 102 185,24 zł.

Wszelkie wydatki związane z gospodarką nieruchomościami Skarbu Państwa realizowane są w oparciu o przekazane przez Wojewodę Lubelskiego dotacje celowe. Zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami od wpływów osiągniętych ze sprzedaży, opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania, służebności, czynszu dzierżawnego i najmu – nieruchomości Skarbu Państwa, a także od wpływów osiągniętych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste, przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości oraz od odsetek za nieterminowe wnoszenie tych należności potrąca się 25 % środków, które stanowią dochód powiatu, na obszarze którego położone są te nieruchomości.

Gmina podejmuje działania mające na celu przygotowanie nieruchomości do sprzedaży, najmu i dzierżawy, tj. zleca podział działek, zawiera i rozwiązuje umowy, reguluje stan prawny, zleca wykonanie inwentaryzacji budynków i wycen nieruchomości.

Działania mające na celu zbycie nieruchomości Wydział Gospodarowania Mieniem podejmuje w przypadku nieruchomości nie służących realizacji zadań gminnych.

Sprzedaż nieruchomości odbywa się w trybie przetargu bądź w trybie bezprzetargowym, zgodnie z art. 28 ustawy z dn. 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U z 2016 r. poz. 2147 ze zm.).

W 2016 r.:

- zbyto 37 działek niezabudowanych za łączną kwotę 10 795 395,61 zł, w tym m.in. nieruchomości położone przy:
  - ul. Bołbotta 17 – za kwotę 310 575,00 zł,
  - ul. Gołębińskiego 15 – za kwotę 313 100,00 zł,
  - ul. Mieczykowa 4 – za kwotę 404 000,00 zł,
  - ul. Raginisa 14/ul. Gołębińskiego 3 – za kwotę 309 060,00 zł,
  - ul. Raginisa 16 – za kwotę 316 130,00 zł,
  - ul. Wołynian 5 – za kwotę 329 260,00 zł,
  - w pobliżu al. Tysiąclecia – za kwotę 1 851 030,00 zł,
  - al. Unii Lubelskiej 53 – za kwotę 430 500,00 zł,
  - w pobliżu ul. Smorawińskiego – za kwotę 957 428,54 zł,
- zbyto 4 nieruchomości zabudowane za kwotę 1 382 096,30 zł, położone przy:
  - ul. Olejnej 12 – za kwotę 430 000,00 zł,
  - ul. Spółdzielczości Pracy 94b – za kwotę 149 000,00 zł,
  - ul. Garbarskiej 12/ul. Długiej 11 – za kwotę 30 446,30 zł,
  - ul. Namysłowskiego 18 i 18a – za kwotę 772 650,00 zł,
- zbyto 19 lokali mieszkalnych za łączną kwotę 1 794 595,01 zł,
- zbyto 9 lokali użytkowych za łączną kwotę 3 596 259,16 zł, w tym m.in. lokale położone przy:
  - ul. Koryznowej 2b – za kwotę 315 743,00 zł,
  - ul. Topolowej 7 – za kwotę 456 140,00 zł,
  - ul. Lipowej 10 – za kwotę 365 702,00 zł,
  - ul. Popiełuszki 35A – za kwotę 1 609 434,00 zł,
- zbyto 4 garaże za łączną kwotę 54 559,00 zł,
- dokonano 2 transakcji zamiany nieruchomości:
  - nieruchomość położoną przy ul. Kapucyńskiej (o wartości 723 739,38 zł) zamieniono na nieruchomość położoną przy ul. Krakowskie Przedmieście 40 (o wartości 604 151,40 zł),
  - nieruchomość położoną przy ul. Beryłowej (o wartości 1 746 848,46 zł) zamieniono na nieruchomość położoną w pobliżu ul. Beryłowej (o wartości 1 744 254,00 zł).

2.3. Przekształcenia własnościowe i prywatyzacja mienia

Podwyższono kapitał zakładowy MPWiK Sp. z o.o. w Lublinie wnosząc dwa aporty w postaci sieci i i przyłączy wodno-kanalizacyjnych o łącznej wartości 804 000 zł.

Podwyższono kapitał zakładowy MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o. poprzez aport w postaci nieruchomości poł. w Lublinie przy ul. Leszczyńskiego 19b, oznaczonej nr 2/64 o pow. 0,0084 ha oraz własności nieruchomości poł. w Lublinie przy ul. Leszczyńskiego 19, oznaczonych nr 2/69 o pow. 5,0250 ha oraz nr 2/60 o pow. 0,0224 ha wraz z budynkiem administracyjno-sportowym, budynkiem kasy, boiskiem piłkarskim, trybuną przy boisku piłkarskim i ogrodzeniem stadionu Lublinianki o łącznej wartości 18 890 156 zł. Ponadto dokonano podwyższenia kapitału zakładowego spółki MOSiR Sp. z o.o. o łączną kwotę 1 446 000 zł poprzez wniesienie wkładu pieniężnego.

Podwyższono kapitał zakładowy spółki TBS Nowy Dom Sp. z o.o. o łączną kwotę 1 299 600 zł poprzez wniesienie wkładu pieniężnego.

Podwyższono kapitał zakładowy spółki Port Lotniczy Lublin S.A. o łączną kwotę 15 600 000 zł poprzez wniesienie wkładu pieniężnego.

Podwyższono kapitał zakładowy spółki Targi Lublin S.A. o łączną kwotę 400 000 zł poprzez wniesienie wkładu pieniężnego.

Podwyższono kapitał zakładowy spółki MOTOR S.A. o łączną kwotę 1 850 000 zł poprzez wniesienie wkładu pieniężnego.

Podwyższono kapitał zakładowy spółki SPR Lublin Sportowa S.A. o łączną kwotę 2 500 000 zł poprzez wniesienie wkładu pieniężnego.

2.4. Nadzór właścicielski – działalność spółek z udziałem Miasta Lublin

W jednoosobowych spółkach Gminy Lublin oraz w spółkach z udziałem Gminy Lublin w 2016 r. odbyły się zwyczajne zgromadzenia wspólników. Przedmiotem zgromadzeń zwyczajnych było zatwierdzenie sprawozdań zarządów spółek z ich działalności oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań finansowych

za rok obrotowy 2016 obejmujących: bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych, sprawy dotyczące udzielania absolutorium członkom zarządu i rad nadzorczych spółek z wykonania obowiązków za w/w okres, zmiany w radach nadzorczych, a także podział zysków lub pokrycie strat.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o.o. – w 2016 r. w Spółce odbyło się 13 zgromadzeń wspólników, w tym 12 nadzwyczajnych zgromadzeń, na których podjęto uchwały m.in. w następujących sprawach:

- zmiany Uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki i pokrycia go wkładem pieniężnym – na mocy § 11 ust. 1 Umowy Spółki,
- zmiany Uchwały w sprawie ustalenia zasad wynagradzania członków Zarządu MPWiK Sp. z o.o. w Lublinie,
- zmian w Radzie Nadzorczej Spółki,
- upoważnienia Zarządu Spółki do przyznawania dodatkowego wsparcia do budowy połączeń kanalizacji sanitarnej dla Projektu „Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Lublinie”,
- zgody na zaciągnięcie zobowiązania z tytułu zawarcia umowy na dostawę gazu ziemnego,
- określenia rocznego celu dla Prezesa Zarządu na 2016 r.,
- zmiany Uchwały w sprawie podziału zysku netto Spółki za rok obrotowy 2015,
- przeznaczenia środków finansowych zgromadzonych na kapitale rezerwowym,
- zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej,
- zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu,
- upoważnienia do zmiany i rozwiązania umów o pracę oraz do podpisania umów o świadczenie usług zarządzania z członkami Zarządu,
- zatwierdzenia „Wieloletniego Planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych MPWiK Sp. z o.o. w Lublinie na lata 2015-2020” – Aktualizacja 2016,
- zatwierdzenia Planu inwestycji w 2017 r. obiektów i urządzeń MPWiK Sp. z o.o. w Lublinie,
- wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania,
- wyrażenia zgody na złożenie wniosku o dofinansowanie Projektu pn. „Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia

w wodę i odprowadzania ścieków w Lublinie – etap III”, przyjęcie do realizacji przedsięwzięcia oraz założonych w nim planów taryfowych, a także zaciągnięcie zobowiązania związanego z zawarciem umowy o dofinansowanie,

- rozpatrzenia sprawy dotyczącej nabycia przez MPWiK Sp. z o.o. w Lublinie składników majątkowych oraz zaakceptowania działań Spółki mających na celu ich nabycie,
- podwyższenia kapitału zakładowego Spółki i pokrycia go wkładem niepieniężnym – na mocy § 11 ust. 1 Umowy Spółki.

Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. – w 2016 r. w Spółce odbyło się 6 walnych zgromadzeń w tym 5 nadzwyczajnych walnych zgromadzeń, na których podjęto uchwały m.in. w następujących sprawach:

- zatwierdzenia Regulaminu wyboru przez Pracowników Członków Rady Nadzorczej,
- zatwierdzenia Regulaminu Rady Nadzorczej,
- zmiany Statutu Spółki,
- wyrażenia zgody na podjęcie przez Zarząd LPEC S.A. długofalowych działań mających na celu pozyskanie przez Spółkę środków finansowych ze źródeł zewnętrznych oraz ustalenia limitu długu,
- zmiany zasad wynagradzania członków Zarządu LPEC S.A.,
- zmiany zasad wynagradzania członków Rady Nadzorczej LPEC S.A.
- określenia rocznego celu dla Prezesa Zarządu na 2016 rok,
- zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej,
- zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu,
- zmiany uchwały w sprawie wyrażenia zgody na podjęcie przez Zarząd LPEC S.A. długofalowych działań mających na celu pozyskanie przez Spółkę środków finansowych ze źródeł zewnętrznych,
- wyrażenia zgody na emisję obligacji przez Spółkę,
- zmian w Regulaminie Rady Nadzorczej.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne „Lublin” Sp. z o.o. – w 2016 r. w Spółce odbyło się 8 zgromadzeń wspólników, w tym 7 nadzwyczajnych zgromadzeń, na których podjęto uchwały w następujących sprawach:

- zmiany Uchwały w sprawie ustalenia zasad wynagradzania członków Zarządu Spółki,

- zatwierdzenia Planu inwestycyjnego Spółki na rok 2016,
- wyrażenia zgody na zbycie wierzytelności pieniężnych,
- zmian w Radzie Nadzorczej Spółki,
- zmiany Regulaminu Rady Nadzorczej,
- zmian aktu założycielskiego Spółki,
- zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej,
- zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu,
- upoważnienia do zmiany i rozwiązania umów o pracę oraz do podpisania umów o świadczenia usług zarządzania z członkami Zarządu,
- zmiany uchwały w sprawie ustalenia składu Zarządu „MPK Lublin” Sp. z o.o.,
- zmiany załącznika do uchwały ws. zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu „MPK Lublin” Sp. z o.o.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o.o. – w 2016 r. w Spółce odbyło się 10 zgromadzeń wspólników w tym 9 nadzwyczajnych zgromadzeń wspólników, na których podjęto uchwały m.in. w następujących sprawach:

- zmiany Uchwały ws. ustalenia zasad wynagrodzenia dla Zarządu,
- powołania członka Rady Nadzorczej Spółki,
- podwyższenia kapitału zakładowego Spółki,
- reasumpcji Uchwały,
- zmiany Uchwały ws. podwyższenia kapitału zakładowego Spółki,
- zmiany Aktu Założycielskiego Spółki,
- przyjęcia rocznego celu na 2016 rok dla Prezesa Zarządu Spółki.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” Sp. z o.o. w Lublinie. – w 2016 r. w Spółce odbyły się 5 zgromadzeń wspólników, w tym 4 nadzwyczajnych zgromadzeń, na których podjęto uchwały m.in. w następujących sprawach:

- podwyższenia kapitału zakładowego Spółki,
- powołania członka Rady Nadzorczej Spółki,
- przyjęcia rocznego celu na 2016 rok dla Prezesa Zarządu Spółki,
- zmiany zasad wynagradzania członków Zarządu.

Lubelskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Lublinie. – w 2016 r. w Spółce odbyły się 4 zgromadzenia

wspólników, w tym 3 nadzwyczajne zgromadzenia, na których podjęto uchwały m.in. w następujących sprawach:

- przyjęcia rocznej karty celów na 2016 rok dla Prezesa Zarządu Spółki,
- zmiany zasad wynagradzania Zarządu,
- przystąpienia do sprzedaży nieruchomości położonej w Lublinie przy ul. Złotej 5,
- zmiany uchwały w sprawie przystąpienia do sprzedaży nieruchomości położonej w Lublinie przy ul. Złotej 5.

2.5. Prowadzenie ewidencji gruntów i budynków

W ramach aktualizacji ewidencji gruntów i budynków m. Lublin wprowadzono:

- 1 205 zmian w zakresie ewidencji budynków,
- 1 262 zmian w zakresie ewidencji gruntów,
- 8 855 zmian dotyczących podmiotów ewidencyjnych,
- 4 341 zmian wynikających z wpisów w Księgach Wieczystych,
- 540 innych zmian.

Wydano 326 zawiadomień o ustaleniu numeru porządkowego oraz odnotowano 12 spraw w zakresie nazewnictwa ulic, placów, skwerów i rond.

Dokonano weryfikacji 4 005 prac geodezyjnych przyjmowanych do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, obsłużono 4 050 zgłoszeń prac geodezyjnych oraz wydano 980 opinii uzgadniających dokumentację projektową (ZUDP).

W ramach prowadzenia ewidencji gruntów i budynków obsłużono ponad 11 tys. wniosków o udostępnienie materiałów z Miejskiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lublinie.

2.6. Regulacja stanów prawnych gruntów Skarbu Państwa oraz podziały, rozgraniczenia, wywłaszczenia nieruchomości

Od Skarbu Państwa pozyskano 60 nieruchomości w trybie komunalizacji i 3 nieruchomości w trybie powiatyzacji. Na bieżąco porządkowane są wpisy w księgach wieczystych dotyczące Skarbu Państwa i Gminy Lublin.

Wydano 195 decyzji podziałowych i 14 decyzji rozgraniczeniowych. Umowami notarialnymi zostały nabyte nieruchomości za łączną kwotę 2 200 000 zł (pod budowę parku im. Jana Pawła II, realizację ścieżek rowerowych, budowę dróg publicznych). Za nieruchomości przejęte pod drogi w trybie przepisów ustawy z dn. 10.04.2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, wypłacono odszkodowania na kwotę 17 316 515 zł.

Wydano 36 decyzji o ograniczeniu sposobu korzystania z nieruchomości, dających inwestorom prawo do dysponowania gruntem na cele budowy sieci infrastruktury technicznej. Wydano 44 decyzje o ustaleniu opłat adiacenckich wynikających ze wzrostu wartości nieruchomości, spowodowanego budową drogi lub sieci infrastruktury technicznej.

3. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

3.1. Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem Miasta Gminy

Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców gminy, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów, należy do podstawowych zadań własnych gminy.

Zasady wynajmu lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta uregulowane są w odrębnej Uchwale nr 228/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dn. 25.06.2015 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin.

W 2016 r. Wydział Spraw Mieszkaniowych wydał 173 skierowania do zawarcia umowy najmu lokalu.

Dla porównania w latach 2013-2015 Wydział Spraw Mieszkaniowych wydał następującą ilość skierowań do zawarcia umowy najmu lokali:

rok	2013	2014	2015
Ilość skierowań	133 (w tym 1 zezwolenie)	144	145

Zezwolenie na zamieszkanie w lokalu niemieszkalnym typu poddasze, suterena jest formą doraźnej pomocy mieszkaniowej dla osób ubiegających się o lokal komunalny, znajdujących się w bardzo trudnej sytuacji materialnej, mieszkaniowej i życiowej.

Lokale zostały rozdysponowane następująco:

- 50 lokali – stanowisko ds. przyznawania lokali komunalnych,
- 23 lokale – stanowisko ds. zamiany mieszkań,
- 64 lokale – stanowisko ds. realizacji wyroków sądowych i egzekucji,
- 6 lokali – wykwaterowania z budynków wyłączonych z użytkowania,

- 3 lokale – wykwaterowania związane z klęskami żywiołowymi,
- 5 lokali – wykwaterowania na czas remontów lokali,
- 6 lokali – przekazane do dyspozycji właścicieli,
- 2 lokale – wykwaterowania z tzw. „nadmetrażu”,
- 6 lokali – wykwaterowania inwestycyjne,
- 4 lokale – pracownie plastyczne,
- 1 lokal – repatrianci,
- 3 lokale – poszerzenia lokali znajdujących się w zasobie Gminy.

Lokale mieszkalne z zasobu mieszkaniowego gminy są przeznaczane przede wszystkim na lokale zamienne w przypadkach, gdy na gminie ciąży obowiązek ich dostarczenia z mocy ustawy tj.:

- najemcom ubiegającym się o lokal zamienny w związku z zamieszkiwaniem w lokalu, w którym występuje stan zagrożenia bezpieczeństwa ludzi,
- najemcom zamieszkującym w budynkach przeznaczonych do rozbiórki w związku z realizacją inwestycji miejskich oraz osobom, w stosunku do których sąd w wyroku eksmisyjnym orzekł o uprawnieniu do lokalu socjalnego, a także, gdy występuje obowiązek realizacji zobowiązań podejmowanych przez Prezydenta Miasta lub wynikających z uchwały Rady Miasta. Prowadzona w ten sposób polityka mieszkaniowa poprawiła sytuację najemców zamieszkujących w budynkach zagrożonych katastrofą budowlaną.

W następnej kolejności lokale przyznawane są na rzecz osób umieszczonych w wykazach osób zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta. W związku z budową nowych budynków mieszkalnych na osiedlu Felin – 120 mieszkań, Wydział Spraw Mieszkaniowych w 2016 r. opracował 78-osobowy wykaz osób zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta oraz 95-osobowy wykaz zamian lokali.

Z przeprowadzonej analizy realizacji uchwały w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy wynika, że ilość lokali odzyskiwanych maleje, przy czym odzyskuje się najczęściej małe lokale w złym stanie technicznym i obniżonym standardzie.

Podjęte działania, mające na celu odzyskiwanie lokali w starych zasobach niewłaściwie użytkowanych przez dotychczasowych najemców pozwoliły w 2016 r. jedynie na niewielkie zwiększenie ilości lokali z odzysku.

Uchwałą nr 906/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 18.11.2013 r. przyjęto Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2014-2018, z późniejszymi zmianami. Opracowanie Wieloletniego Programu Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Miasta Lublin jest realizacją obowiązku, który nałożyła ustawa z dn. 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (j.t. Dz. U. Z 2005 r., Nr 31, poz. 266 z późn. zm.) Celem Programu jest wdrożenie racjonalnej polityki gospodarowania zasobem mieszkaniowym na kilka następnych lat, prowadzącej do:

- zwiększenia możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób zakwalifikowanych do udzielenia tej pomocy, w szczególności oczekujących na wynajęcie lokali socjalnych i zamiennych,
- poprawy stanu technicznego mieszkaniowego zasobu miasta poprzez prowadzenie świadomej polityki remontowej określonej na podstawie rzeczywistych potrzeb remontów i modernizacji zasobu mieszkaniowego oraz planów remontów na kolejne lata,
- określenia zasad polityki czynszowej,
- zakończenia zmian własnościowych w nieruchomościach, w których sprzedaż lokali została już rozpoczęta,
- poprawy jakości zarządzania mieszkaniowym zasobem miasta,
- zwiększenia zasobu mieszkaniowego o nowo wybudowane lokale komunalne.

3.2. Zadanie realizowane przez Wydział Gospodarki Komunalnej

3.2.1. Oczyszczanie i utrzymanie utwardzonych terenów miasta poza pasem drogowym

Stałym utrzymaniem w okresie całego roku objęto pow. ok. 178 tys. m², którą w sezonie zimowym odśnieżano i uszorstniano każdorazowo po opadach śniegu. Pozostałe powierzchnie odśnieżano na interwencje.

W okresie letnim częstotliwości stałego ręcznego oczyszczania powyższej powierzchni zawierały się w przedziale od raz na dwa tygodnie do dwa razy na tydzień oraz codziennie w ścisłym centrum miasta. Pozostałe, nieujęte w stałym utrzymaniu tereny utwardzone podlegały jednorazowym, tzw. interwencyjnym oczyszczaniom.

Na terenach utwardzonych poza pasem drogowym opróżniano ok. 600 szt koszy z częstotliwością uzależnioną od ich lokalizacji i natężenia ruchu pieszego tzn. z częstotliwością opróżniania od jeden raz na tydzień do dwa razy na dobę w ścisłym centrum miasta.

W ramach zadania remont ciągów pieszych zrealizowano remonty i naprawy w poniższych lokalizacjach:

- remont schodów przy ul. Junoszy 49 (9,5 m²),
- remont chodnika przy ul. Popiełuszki 35a (23 m²),
- remont najazdów schodów na działce przy ul. Piłsudskiego i utwardzenie fragm. alejki w Parku Ludowym (234 m²),
- wymiana obrzeży betonowych na zjeździe do Przedszkola nr 63 przy ul. Szmaragdowej 22 (21 mb, 3,1 m²),
- remont na działce przy ul. Lipińskiego 27 55,5 m²),
- remont fragm. ścieżki rowerowej przy ul. Dziewanny (227 m²),
- remont fragmentów ciągu pieszorowerowego na odcinku Wapienna-Krochmalna (339,5 m²),
- odtworzenie uszkodzonego fragmentu nawierzchni z kostki brukowej na ścieżce rowerowej pomiędzy Zamojską a al. Unii Lubelskiej (3 m²),
- odtworzenie fragmentu nawierzchni ścieżki rowerowej przy ul. Kąpielowej (7,8 m²),

- remont fragmentu ścieżki rowerowej na odc. od ul. Krochmalnej do wiaduktu kolejowego przy ul. Janowskiej (103 m²),
- naprawa alejki w wąwozie Jana Pawła (12 m²),
- remont fragmentu nawierzchni alejki zlokalizowanej na skwerze przy ul. Jesiennej (1 m²),
- remont fragmentu nawierzchni przy ul. Bajkowskiego (2,3 m²),
- remont fragmentu ścieżki rowerowej przy ul. Grafa (182 m²),
- naprawa schodów przy ul. Lwowskiej 6 (1,5 m²),
- bieżąca naprawa ciągów komunikacyjnych w wąwozie Czechów (ul. Oratoryjna) (44 m²),
- remont schodów przy ul. Północnej (2,8 m²),
- regulacja wysokościowa chodnika i ścieżki rowerowej przy pokrywie kanału sanitarnego przy ul. Zawilcowej (remont nawierzchni z kostki brukowej chodnika i ścieżki rowerowej ul. Zawilcowej) (28 m²),
- naprawa ciągu komunikacyjnego prowadzącego do wąwozu przy ul. Paganiniego (34,5 m²),
- naprawa nawierzchni na skwerze przy ul. Jagiełły (7 m²),
- rozbiórka schodów terenowych zlokalizowanych przy ul. Szmaragdowej (64,5 m²),
- remont ciągów komunikacyjnych zlokalizowanych przy ul. Lipińskiego (2 329 m²).

Ponadto wykonano prace związane z uzupełnieniem ubytków oraz zmianą kolorystyki podmurówki ogrodzenia wzdłuż Al. Racławickich i ul. Jana Długosza.

3.2.2. Mała infrastruktura miejska

W 2016 r. ze środków Gminy utrzymywane były jedna fontanna (na Placu Centralnym w Ogrodzie Saskim), układ pompowy Stawu Dolnego w Ogrodzie Saskim, przepompownia wód drenazowych przy ul. Dzierżawnej, 105 źródeł ulicznych, 4 punkty szybkiego napełniania wozów strażackich (przy ul. Jana Pawła II, przy ul. Puławskiej przy Al. Solidarności, przy ul. Andersa przy Al. Spółdzielczości pracy oraz przy Al. Wincentego Witosa przy ul. Lucyny Herc).

W zakresie prowadzonych prac wykonywane są prace konserwacyjne, interwencyjne i remontowe oraz opłacana jest dostawa wody i energii elektrycznej do obiektów.

W 2016 r. w zakresie bieżącego utrzymania:

- rozmrożono 2 źródła uliczne,
- wymieniono 11 kolumn zdrojowych,
- wykonano 74 remonty częściowe źródeł i punktów szybkiego napełniania.

3.2.3. System kanalizacji deszczowej

Istniejące na terenie Gminy Lublin powierzchnie szczelne (drogi, place) wymuszają zagospodarowanie wód opadowych. Na terenie gminy funkcjonuje system kanałów deszczowych odprowadzających ścieki do rzek: Bystrzycy, Czechówki i Czerniejówki tj.:

- ok. 593 km kanałów odprowadzających ścieki do rzek,
- ok. 9 400 wpustów ulicznych z przykanalikami,
- 133 wylotów do rzek,
- 43 podczyszczalnie ścieków (separatory),
- 17 rowów odwadniających o łącznej dł. 6 194 mb,
- 11 zbiorników retencyjnych.

W 2016 r. w zakresie bieżącego utrzymania:

- wykonano 63 regulacji i wymian włazów na studniach i wpustów deszczowych,
- usunięto 168 awarii,
- oczyszczono 2,5 km kanałów,
- oczyszczono 461 szt studni i wpustów deszczowych,
- oczyszczono 49 szt separatorów,
- wykonano 129 szt analiz ścieków deszczowych,
- wykoszono, odmulono, oczyszczono 13 322 mb rowów.

W zakresie remontów w 2016 r.:

- wykonano remont wylotu kanalizacji deszczowej do rzeki Bystrzycy w rejonie ul. Jana Pawła II oraz remont brzegu rzeki Bystrzycy vis a vis remontowanego wylotu. Wylot W10 (projekt i wykonawstwo),
- wykonano remont bieżący wylotu kanału deszczowego do rzeki Czechówki na wysokości ul. Ślężan z zabezpieczeniem skarp rzeki,
- wykonano remont bieżący wylotu rowu odwadniającego odprowadzającego ścieki deszczowe do rzeki Bystrzycy w rejonie ul. Świdnickiej,
- zabezpieczono brzegi rowu przy ul. Rąbłowskiej,
- umocniono wlot do zbiornika na Ciekę spod Konopnicy przy ul. Podchorążych (Jaśminowej),

- wykonano program funkcjonalno-użytkowy dla zadania pn. „Remont wylotów kanalizacji deszczowej do rzeki Bystrzycy w rejonie ul. Nałkowskich, ul. Romera oraz ul. Przeskok, rzeki Czechówki w rejonie ul. Snopkowskiej oraz rzeki Czerniejówki w rejonie ul. Reja, ul. Stwosza”.

3.2.4. Cmentarze komunalne

Gmina Lublin utrzymuje dwa cmentarze komunalne, które są usytuowane przy ul. Droga Męczenników Majdanka 71 (ok. 44 ha) oraz przy ul. Białej 3 (1,8 ha). Administrator cmentarzy na podstawie zawartej umowy z Gminą Lublin wykonuje m.in.

- prowadzenie czynności administracyjnych,
- utrzymanie zieleni,
- utrzymanie ciągów komunikacyjnych (alejki, place, schody),
- utrzymanie infrastruktury cmentarnej.

W 2016 r. dwukrotnie – w kwietniu i październiku, wykonano badania wód podziemnych w rejonie cmentarza komunalnego przy ul. Droga Męczenników Majdanka, których wyniki potwierdziły bardzo dobrą jakość wody na tym obszarze.

Ponadto w 2016 r. na terenie cmentarza komunalnego przy ul. Droga Męczenników Majdanka 71 zostały uzupełnione ubytki na fragmentach alejek oraz wykonane nasadzenia drzew w pasie zieleni izolacyjnej przy sektorze 7. Zainstalowano również nowe kolumny przy punktach czerpalnych wody w alei głównej cmentarza (6 szt.) oraz dostawiono nowe ławki w głównych ciągach komunikacyjnych (25 szt.)

Na terenie zabytkowego cmentarza przy ul. Białej 3 zainstalowano nową kolumnę przy punkcie czerpalnym wody oraz wymieniono zdegradowaną nawierzchnię jednej z alei (322,5 m²).

3.2.5. Pomniki i miejsca pamięci

W 2016 r. utrzymywane były 22 pomniki, które stanowią miejsca pamięci narodowej:

- pomnik i tablica w miejscu egzekucji więźniów Zamku Lubelskiego przy ul. Kalinowszczyzna,
- pomnik w miejscu egzekucji więźniów Zamku Lubelskiego przy ul. Północnej,
- pomnik w miejscu egzekucji więźniów Zamku Lubelskiego przy Al. J. Piłsudskiego,

- pomnik ofiar eksterminacji ludności żydowskiej przy ul. Niecałej,
- pomnik ku czci poległych oficerów w II wojnie światowej przy ul. Spadochroniarzy,
- pomnik poświęcony żołnierzom NSZ przy rondzie im. NSZ,
- pomnik poświęcony Zrzeszeniu Wolność i Niezawisłość przy ul. Filaretów,
- skwer Borowiczan przy ul. Nowy Świat,
- pomnik Ofiar Katynia przy ul. Głębokiej,
- pomnik Matki-Sybiraczki na Placu Lecha Kaczyńskiego,
- pomnik upamiętniający 150. rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego przy ul. Bohaterów Monte Cassino,
- pomnik gen. Franciszka Kamińskiego przy ul. gen. Mieczysława Smorawińskiego,
- pomnik „Symbol Lwowa” na Placu Zamkowym,
- Symboliczna Mogiła Ofiar Katynia na cmentarzu komunalnym przy ul. Białej,
- pomnik żołnierzy AK-WIN zgrupowania mjr Hieronima Dekutowskiego „Zapory” na Placu Zamkowym,
- pomnik Konstytucji 3 Maja na Placu Litewskim,
- pomnik Unii Lubelskiej na Placu Litewskim,
- pomnik Nieznanego Żołnierza na Placu Litewskim,
- pomnik Józefa Piłsudskiego na Placu Litewskim,
- pomnik upamiętniający żołnierzy polskich poległych w walce ze Szwedami przy ul. Jaczewskiego,
- pomnik w miejscu egzekucji więźniów Zamku Lubelskiego przy ul. Chodźki,
- pomnik „Bohaterom Monte Cassino” przy ul. Bohaterów Monte Cassino.

W ramach bieżącego utrzymania ww. obiektów wykonano:

- prace porządkowe: zbieranie zanieczyszczeń, usuwanie wiadrołomów, zmiatanie alejek i schodów, mycie pomników, zimowe utrzymanie alejek i schodów, usuwanie darni z płyt chodnikowych i asfaltu,
- konserwację trawników: koszenie i grabienie trawników, pielnie trawników, jesienne wygrabienie trawników z liści,
- pielęgnację kwietników: sadzenie kwiatów, pielnie, nawożenie i podlewanie rabat kwiatowych,

- pielęgnację drzew i krzewów: ścinanie drzew, zabiegi pielęgnacyjne w koronach drzew, usuwanie odrostów u drzew, zabiegi pielęgnacyjne krzewów, cięcie i odchwaszczanie żywopłotów, zabiegi pielęgnacyjne skupin,
- oflagowanie z okazji uroczystości państwowych i rocznic m.in. 10 kwietnia, 1-3 maja, 8 maja, 15 sierpnia, 1 września, 17 września, 11 listopada,
- dekorację obiektów na Uroczystość Wszystkich Świętych: zakup i ustawienie 430 szt. chryzantem drobnokwiatowych oraz 23 wiązanek,
- drobne naprawy m.in. pomalowanie liter na pomniku poświęconym Zrzeszeniu Wolność i Niezawisłość, remont schodów przy pomniku ku czci poległych oficerów w II wojnie światowej oraz remont częściowy nawierzchni przy pomniku „Bohaterom Monte Cassino”.

3.2.6. Groby i cmentarze wojenne

Na podstawie podpisanego z Wojewodą Lubelskim porozumienia w 2016 r. utrzymywane było 31 obiektów grobownictwa wojennego – grobów i cmentarzy wojennych. W ramach tego zadania wykonano:

- prace porządkowe: zbieranie zanieczyszczeń, usuwanie wiatrolomów, zmiatanie alejek i schodów, mycie pomników, usuwanie darni z płyt chodnikowych i asfaltu,
- konserwację trawników: koszenie i grabienie trawników, pielęgnowanie trawników, jesienne wygrabienie trawników z liści,
- pielęgnację kwiatników: pielęgnowanie i podlewanie rabat kwiatowych,
- pielęgnację drzew i krzewów: zabiegi pielęgnacyjne w koronach drzew, usuwanie odrostów u drzew, zabiegi pielęgnacyjne krzewów, cięcie i odchwaszczanie żywopłotów, zabiegi pielęgnacyjne skupin,
- drobne naprawy.

Ponadto w 2016 r. przeprowadzony został remont kwatery Obrońców Lublina, ofiar bombardowania 1939 r., żołnierzy Wojska Polskiego z września 1939 r., Ludowego Wojska Polskiego oraz partyzantów, położonej na cmentarzu komunalnym przy ul. Białej, polegający na wymianie 192 szt. krzyży na granitowe, wymianie obrzeży na granitowe, założeniu trawników, wy-

konaniu alejek z kruszywa oraz odnowieniu pomnika Matki Płaczącej wraz z tablicami poświęconymi Obrońcom Lublina.

3.2.7. Utrzymanie zieleni

W ramach zadania – utrzymanie, konserwacja i renowacja zieleni (parków, skwerów i zieleńców) wykonano:

- kompleksową konserwację trawników 212 ha (sześciokrotne wykoszenie wraz z wygrabieniem);
  - pielęgnację drzew, krzewów i żywopłotów: odmładzanie krzewów – 9 748 szt, pielęgnację skupin 34 455 m² ośmiokrotne odchwaszczanie, uzupełnienie skupin korą 2 457 m² odchwaszczenie żywopłotów 16 839 m² i cięcie żywopłotów 51 651 m² odmładzanie żywopłotów – 200 m²); zabiegi pielęgnacyjne w koronach drzew 2 728 szt., usuwanie odrostów u drzew 1 914 szt, usuwanie i frezowanie pni 95 szt, usuwanie drzew 218 szt.; pielęgnacja misek drzew i krzewów – 39 szt.,
  - sadzenie drzew i krzewów wraz z podlaniem – 195 szt. drzew i 4 185 szt. krzewów,
  - podlewanie młodych drzew – 2 068 szt.,
  - założenie trawników – 9 073 m²,
  - renowację trawników – 16 750 m²,
  - karczowanie drzew i krzewów do 10 lat – 695 szt.,
  - przygotowanie rabat kwiatowych 366 m² oraz trzykrotną obsadę roślinami sezonowymi – wiosna (bratki), lato (irezyna, begonia, mrozy); jesień (bratki) pielęgnacja rabat z roślin sezonowych,
  - obsadę rabat roślinami cebulowymi i bylinami – 504,5 m²,
  - prace porządkowe (zbieranie i wywóz zanieczyszczeń) – 212 ha,
  - wiosenne i jesienne grabienie liści 815 702 m²,
  - konserwację, naprawy, malowanie i remonty ławek i innych urządzeń architektury ogrodowej stanowiących wyposażenie parków, skwerów i zieleńców – 596 szt.,
  - utrzymanie rowów melioracyjnych na terenie Parku Ludowego.
- Ponadto zakres prac w zabytkowym Ogrodzie Saskim obejmował:
- utrzymywanie elementów małej architektury – kapliczka, pomnik upamiętniający datę założenia ogrodu, zegar słoneczny, tablice informacyjne 13 szt., znaki informacji przestrzennej

- 3 szt., woliera z wyposażeniem, ławki 216 szt., trejaż, wazy 7 szt., altana,
- utrzymanie terenu w czystości (10 ha),
  - pielęgnację młodych drzew 81 szt.,
  - ścinanie drzew i usuwanie złomów i wywrotów z wywozem biomasy 36 szt.,
  - usuwanie odrostów,
  - sadzenie drzew iglastych i liściastych 22 szt.,
  - pielęgnację skupin krzewów 20 200 m²,
  - sadzenie krzewów 128 szt.,
  - pielęgnację żywopłotów 700 mb,
  - pielęgnację pnączy 3 560 szt.,
  - pielęgnację roślin okrywowych 5 000 m²,
  - pielęgnacja różanek 790 m²,
  - konserwację trawników – koszenie 546 588 m², odchwaszczanie 60 732 m², podlewanie 4 000 m², formowanie linii brzegowej 2 520 m², regeneracja zdewastowanych trawników 20 m², wyrabianie jesienne liści z trawników, skupin, żywopłotów i roślin okrywowych 86 525 m²,
  - dwukrotne przygotowanie istniejących rabat kwiatowych do obsady, obsada roślinami sezonowymi, pielęgnacja kwietników 186 m²,
  - pielęgnację rabat bylinowych i cebulowych 5 500 m²,
  - usuwanie gniazd (30 szt.) i płoszenie gawronów.

Stałym utrzymaniem objętych było również 77 placów zabaw i siłowni zewnętrznych. W ramach utrzymania na bieżąco były prowadzone prace porządkowe obejmujące m.in. utrzymanie terenów w czystości, opróżnianie koszy, koszenie trawy, utrzymanie wymaganego poziomu żwirowych i piaskowych podłoży, remonty elementów ogrodzenia, naprawy i konserwacje urządzeń zabawowych. W ramach zawartych umów do końca kwietnia 2016 r. był wymieniony także piasek w piaskownicach i strefach bezpieczeństwa. Wykonano również oceny technicznej urządzeń na placach zabaw.

Ponadto zmodernizowano plac zabaw w Ogrodzie Saskim instalując nowe urządzenia zabawowe: zestaw zabawowy integracyjny, zestaw sprawnościowy, zestaw zabawowy dla dzieci młodszych, ściankę cymbałki, ściankę szeryf, ściankę zegar, karuzelę kieliszek, karuzelę wiszącą, huśtawkę potrójną wahadłową, karu-

zele tarczową integracyjną, huśtawkę wiszącą – linę, tor przeszkód, słupki do przeskakiwania, regulamin korzystania z placu zabaw oraz wykonano pod urządzeniami nawierzchnię bezpieczną syntetyczną.

Dodatkowo zakupiono 2 bujaki na sprężynie na place zabaw przy ul. Wyżynnej oraz ul. Grabskiego a także regulamin siłowni zewnętrznej przy ul. Szmaragdowej. W kwietniu wykonano remont ogrodzenia placu zabaw przy ul. Herbowej.

Ponadto do końca czerwca br. zamontowano ławki i kosze na terenie miasta m.in. w wąwozie Rury, wąwozie przy ul. Niepodległości, na wybiegach dla psów. W październiku ustawiono 30 szt. ławek żeliwnych na terenie zielonym przy ul. Peowiaków, 4 kosze na odpady przy ul. Milenijnej, 4 ławki z oparciem i 2 bez oparcia oraz 2 kosze na placu zabaw za Zamkiem Lubelskim, 4 kosze na odpady na skwerze Radziszewskiego, 1 kosz i 1 ławkę bez oparcia na siłowni przy ul. Szmaragdowej.

3.2.8. Współpraca z Radami Dzielnic i społecznością Lublina

W 2016 r. współpraca z Radami Dzielnic przedstawiała się następująco:

- Rada Dzielnic Bronowice – w miesiącu maju doposażono teren zielony przy ul. Firlejowskiej w stół piknikowy z blatem betonowym i siedziskami,
- Rada Dzielnic Tatary – w miesiącu czerwcu doposażono teren zielony przy ul. Przyjaźni w stół piknikowy z blatem drewnianym i siedziskami,
- Rada Dzielnic Dziesiąta – w miesiącu wrześniu doposażono plac zabaw przy ul. Siemiradzkiego w zestaw zabawowy zgodnie ze zleconą dokumentacją projektową. W październiku zakupiono i zamontowano ławkę bez oparcia na terenie zielonym przy ul. Siemiradzkiego,
- Rada Dzielnic Czuby Południowe – w październiku zakupiono i zamontowano dwie gabloty informacyjne – Park Jana Pawła II, dwie ławki i dwa kosze przy Przedszkolu nr 63 na ul. Szmaragdowej, dwie ławki i dwa kosze w Parku Jana Pawła II. Ponadto zakupiono i zamontowano gablotę informacyjną oraz ławkę z oparciem przy ul. Bursztynowej. Za pozostałe środki finansowe zakupiono 3 ławki i kosz na odpady (ul. Szmaragdowa). Zrealizowano utwardzenie alejek na skwerze przy

- ul. Szmaragdowej (85 m²) oraz naprawę chodnika na terenie Parku Jana Pawła II (18 m²),
- Rada Dzielnicy Czuby Północne – w miesiącu czerwcu na Osiedlu Łęgi zostały ustawione trzy metalowe ławki. W październiku zakupiono i zamontowano trzy gabloty informacyjne (Hetmańska, Szaserów, Kawaleryjska),
  - Rada Dzielnicy Rury – zrealizowano remont schodów zlokalizowanych w wąwozie przy ul. Nowomiejskiej (33,2 m²) oraz remont schodów oraz części pochylni zlokalizowanych przy budynku Jana Sawy 3 (63,5 m²),
  - Rada Dzielnicy Głusk – w październiku zakupiono i zamontowano dwa kosze oraz tablicę informacyjną na terenie zielonym przy ul. Głuskiej. Ponadto wykonano dokumentację projektową i doposażono plac zabaw przy ul. Głuskiej w nowe urządzenia zabawowe: huśtawkę podwójną oraz domek. Ustawiono również toaletę przenośną na okres letni w parku przy skrzyżowaniu ul. Głuskiej i ul. Wygodnej.

4. SZKOLNICTWO I OŚWIATA

4.1. Zmiany w sieci szkół i placówek

W ciągu 2016 r. dokonano następujących zmiany w sieci szkół i placówek:

- z dn. 31.08.2016 r. zlikwidowano dwa technika uzupełniające dla dorosłych, co związane było z koniecznością dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych do zmiany ustawy o systemie oświaty wprowadzonej ustawą z dn. 19.08.2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 205 poz. 1206), na mocy której wykreślone zostały w/w typy szkół i z dn. 1.09.2012 r. nie mogły dokonywać naboru,
- 14.04.2016 r. podjęta została uchwała Rady Miasta Lublin w sprawie utworzenia z dn. 1.09.2016 r. Szkoły Filialnej dla Dzieci z Autyzmem w tym z Zespołem Aspergera w Lublinie podporządkowanej organizacyjnie Szkole Podstawowej Specjalnej nr 26 w Zespole Szkół nr 4 im. Janusza Korczaka w Lublinie,
- 27.06.2016 r. podjęta została uchwała w sprawie nadania z dn. 15.09.2016 r. imienia Zesłańców Sybiru XXVII Liceum Ogólnokształcącemu w Zespole Szkół nr 10 w Lublinie,
- 8.09.2016 r. podjęte zostały uchwały w sprawie nadania z dn. 8.11.2016 r. imienia Stanisławy Filipiny Paleolog Szkole Podstawowej nr 11 oraz XVIII Liceum Ogólnokształcącemu, wchodzącym w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Lublinie.

4.2. Konkursy na stanowiska dyrektorów szkół i placówek

W roku szkolnym 2015/2016 26 dyrektorom kończył się okres powierzenia stanowiska dyrektora w związku z czym, po wyrażeniu chęci dalszego kierowania jednostką przez zainteresowane osoby, Prezydent Miasta Lublin wszczął procedurę przedłużenia

powierzenia stanowiska dyrektora dla 25 dyrektorów następujących przedszkoli, szkół i placówek: Przedszkola nr 25, Przedszkola nr 34, Przedszkola nr 37, Przedszkola nr 46, Przedszkola nr 54, Przedszkola nr 85, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Kochanowskiego, Szkoły Podstawowej nr 7 im. ks. Jana Twardowskiego, Szkoły Podstawowej nr 27 im. Marii Montessori, Szkoły Podstawowej nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego, Szkoły Podstawowej nr 42 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Gimnazjum nr 11 im. por. mar. Mariana Tadeusza Mokrskiego, Zespołu Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego, Zespołu Szkół nr 7, Zespołu Szkół nr 11, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. Zbigniewa Herberta, Zespołu Szkół Energetycznych im. prof. Kazimierza Drewnowskiego, Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A.i J. Vetterów, Zespołu Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki, Zespołu Szkół Samochodowych im. Stanisława Syroczyńskiego. Młodzieżowego Domu Kultury „Pod Akacją”, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1, Zespołu Poradni nr 1, Zespołu Poradni nr 2, Bursy Szkolnej nr 1, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej. Przy czym dyrektorzy:

- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 – ze względu na zły stan zdrowia, Szkoły Podstawowej nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego – ze względu na rozwiązanie stosunku pracy i skorzystanie z uprawnień emerytalnych, nie poddali się procedurze przedłużenia powierzenia stanowiska,
- Zespołu Poradni nr 1 i Zespołu Poradni nr 2 oraz Zespołu Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki, na swój pisemny wniosek złożony do Prezydenta Miasta Lublin oraz po pozytywnym uzgodnieniu krótszego okresu powierzenia stanowiska dyrektora z Lubelskim Kuratorem Oświaty, otrzymali przedłużenie powierzenia stanowiska dyrektora na 1 rok szkolny,
- w pozostałych 19 przypadkach okres powierzenia stanowiska dyrektora przedszkoli (25, 34, 37, 46, 54, 85), szkół (SP nr: 2, 7, 27, 42, ZS nr: 1, 7, 11, ZSO 1, ZSEn, ZSEk, ZSS) i placówek (BS 1, SOSWDz i MN) został przedłużony przez Prezydenta Miasta Lublin na kolejnych 5 lat szkolnych.

W związku z powyższym w 2016 r. Prezydent Miasta Lublin ogłosił 8 konkursów na stanowisko dyrektora przedszkoli, szkół i placówek prowadzonych przez m. Lublin:

- w Przedszkolu nr 6 przy ul Sierociej konkurs był ogłaszany dwukrotnie, pierwszy raz w październiku 2015 r., po raz drugi w styczniu 2016 r. Dwukrotnie do konkursu nie przystąpił żaden kandydat, w związku z powyższym Prezydent Miasta wskazał kandydatkę na stanowisko dyrektora spośród nauczycieli Przedszkola nr 6 w Lublinie i po pozytywnym zaopiniowaniu kandydatury przez Radę Pedagogiczną powierzył jej stanowisko dyrektora,
- dwukrotnie w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 w Lublinie – pierwszy konkurs nie rozstrzygnął się i nie wyłonił kandydata na stanowisko dyrektora, w związku z powyższym został ogłoszony ponownie konkurs i w II postępowaniu konkursowym został wyłoniony kandydat na stanowisko dyrektora, któremu Prezydent Miasta powierzył stanowisko dyrektora na okres pięciu lat szkolnych,
- w Gimnazjum nr 11 im. por. Mariana Tadeusza Mokrskiego oraz Młodzieżowym Domu Kultury „Pod Akacją” zostały ogłoszone konkursy na stanowisko dyrektora w związku z uzyskaniem niskiego poparcia Rady Pedagogicznej przy procedurze przedłużenia powierzenia stanowiska,
- w Przedszkolu nr 7, Przedszkolu nr 42 oraz w Szkole Podstawowej nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego Prezydent Miasta Lublin ogłosił konkursy na stanowisko dyrektora w związku ze złożeniem przez dyrektorów oświadczeń woli o rozwiązaniu stosunku pracy w związku z przejściem z dn. 31.08.2016 r. na emeryturę.

4.3. Wspieranie procesu edukacyjnego uczniów

Realizując postanowienia Uchwały nr 1157/XLIII/2014 Rady Miasta z dn. 4.09.2014 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu tej pomocy oraz trybu postępowania w tych sprawach w związku z realizacją Programu wspierania na terenie Lublina edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży (ze zm.), Prezydent Miasta Lublin wyróżnił dyplomami i nagrodami książkowymi 181

uczniów szkół podstawowych, którzy uzyskali 226 tytułów, 270 uczniów gimnazjów, którzy uzyskali 331 tytułów oraz 183 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy uzyskali 226 tytułów laureata lub finalisty w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, artystycznych, interdyscyplinarnych oraz turniejach zawodowych. Stypendia otrzymało 423 uczniów, w tym 130 uczniów szkół podstawowych, 172 uczniów gimnazjów i 221 uczniów szkół ponadgimnazjalnych – na łączną kwotę 203 824 zł.

Dyrektorzy szkół przyznali stypendia za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe w 2016 r. łącznie 1 412 uczniom z lubelskich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na kwotę ogółem 128 380 zł.

Promowanie osiągnięć najlepszych uczniów:

- „Miejski program stypendialny dla studentów i doktorantów” – w roku akademickim 2015/2016, pomoc materialną w formie stypendium naukowego dla wybitnie uzdolnionych studentów i doktorantów w ramach „Miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów” otrzymało 52 studentów i 30 doktorantów, których działalność naukowa lub artystyczna przyczynia się do rozwoju i promowania Lublina i regionu lub wnoszący znaczący wkład w rozwój nauki,
- „Program wspierania laureatów i finalistów zawodów stopnia centralnego olimpiad oraz turniejów, studiujących na terenie miasta Lublin” – w 2016 r. stypendium z Programu wspierania laureatów i finalistów zawodów stopnia centralnego olimpiad oraz turniejów, studiujących na terenie miasta Lublin, zostało przyznane 27 studentom. Kwota przyznanego stypendium dla studenta wyniosła ogółem 4 087,50 zł,
- pomoc materialna dla uczniów – w 2016 r. udzielono pomocy materialnej 4 778 uczniom w postaci stypendium szkolnego oraz 322 uczniom w postaci zasiłku szkolnego w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego w rodzinie ucznia. Wysokość stypendium szkolnego dla ucznia wynosiła od 101 zł do 248 zł miesięcznie, zaś wysokość jednorazowego zasiłku szkolnego wynosiła od 354 zł do 620 zł,
- realizacja rządowego programu pomocy uczniom w 2016 r. – „Wyprawa szkolna” – pomocą objęto 552 uczniów, w tym 133 uczniów szkoły podstawowej, 74 uczniów gimnazjum, 345 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, posiadających orzeczenie

o potrzebie kształcenia specjalnego, tj. uczniów słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,

- „Program integracji społeczności romskiej w Polsce: w ramach „Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020” w 2016 r. uczniowie pochodzenia romskiego uczęszczający do szkół na terenie Miasta Lublin zostali objęci pomocą w formie zakupu podręczników (9 uczniów), zakupu przyborów szkolnych (29 uczniów) oraz wyjazdu na kolonie integracyjne (15 uczniów). Na realizację zadania wydatkowano kwotę 45 832,87 zł, w całości z dotacji z budżetu państwa,
- program Powszechnej Nauki Pływania 5-latków „Lubelskie Pływające Przedszkolaki” – w ramach programu uczęszczające do lubelskich przedszkoli dzieci 5-letnie, zamieszkałe na terenie Miasta Lublin, rekrutujące się z rodzin spełniających kryteria kwalifikacji, są objęte bezpłatną nauką pływania. W ramach IV edycji programu Lubelskie Pływające Przedszkolaki w roku szkolnym 2015/2016 bezpłatną nauką pływania objęto grupę 48 dzieci w wieku 5 lat zamieszkałych na terenie Lublina, uczęszczających do 5 lubelskich przedszkoli (nr 40, 44, 50, 54, 59),
- promocja zdrowia – Szkoły Promujące Zdrowie: Miasto Lublin, w ostatnich latach aktywnie włączyło się w realizację projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej pt. Szkoła Promująca Zdrowie. Aktualnie na terenie miasta Lublin 62 szkoły, przedszkola i placówki oświatowe znajdują się na różnych etapach realizacji programu, w tym 40 jednostkom oświatowym zostały nadane Miejskie Certyfikaty „Szkoły Promującej Zdrowie”, w celu docenienia na poziomie Miasta, wysiłku szkół, przedszkoli i placówek, realizujących długofalowe i kompleksowe działania, dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb z aktywnym uczestnictwem uczniów i rodziców, w zakresie szeroko rozumianej promocji zdrowia,
- Bezpieczna Droga – strażnik ruchu drogowego – w 2016 r. w charakterze „strażnika ruchu drogowego” zatrudnionych było 36 osób.

4.4. Wychowanie przedszkolne

Wychowaniem przedszkolnym obejmuje się dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat. Zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli należy do zadań własnych gminy.

W roku szkolnym 2016/2017 miasto Lublin przygotowało 8 682 miejsc w prowadzonych przez siebie 64 przedszkolach, jednym zespole przedszkolnym i 2 punktach przedszkolnych. Ponadto w 27 szkołach podstawowych przygotowano 48 oddziałów przedszkolnych, które dysponowały 1 016 miejscami dla dzieci 5-6 letnich. Łącznie w edukacji samorządowej przygotowanych było 9 698 miejsc.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w ostatnich 6 latach oddawane były do użytku rokrocznie nowe przedszkola lub nowe miejsca wychowania przedszkolnego:

- 2011 – ul. Zygmunta Augusta, Przedszkolne nr 84 – 120 miejsc,
- 2012 – ul. Onyksowa, Przedszkole nr 85 – 120 miejsc,
- 2013 – ul. Wolska, Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 12 – 120 miejsc,
- 2014 – ul. Sławinkowska, Przedszkole nr 86 – 150 miejsc oraz Przedszkole nr 84 – 60 miejsc,
- 2015 – ul. Woronieckiego, Przedszkole nr 87 – 120 miejsc oraz Przedszkole nr 86 – 50 miejsc,
- 2016 – Przedszkole nr 84 – 100 miejsc, Przedszkole nr 86 – 100 miejsc, ul. Woronieckiego, Przedszkole nr 87 – 25 miejsc. Łącznie 965 miejsc.

Ponadto sieć placówek przedszkolnych prowadzonych przez Miasto Lublin w bieżącym roku szkolnym uzupełniają 2 przedszkola publiczne prowadzone przez osoby prawne inne niż JST (Przedszkole Katolickie im. Św. Franciszka z Asyżu oraz Przedszkole Parafialne im. bł. Honorata Koźmińskiego), które dysponują 260 miejscami dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Z uwagi na wzrost zapotrzebowania na miejsca wychowania przedszkolnego w nowo rozwijających się dzielnicach miasta, Miasto Lublin (na podstawie delegatury ustawowej określonej w art. 90 ust. 1 g oraz na zasadach określonych w uchwale o któ-

rej mowa w art. 14 ust. 5 i 5a ustawy z dn. 7.09.1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2016, poz. 1943 z późn. zm.), w których będą mogły wziąć udział przedszkola niepubliczne, gotowe świadczyć usługi na warunkach określonych w ww. ustawie) trzykrotnie ogłaszało otwarty konkurs ofert. W drodze otwartego konkursu ofert wyodrębniono dwa przedszkola niepubliczne: Przedszkole Niepubliczne Akademia Poziomkowa, które przygotowało 45 miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz Przedszkole Martynka dysponujące 28 miejscami dla dzieci w wieku 3-6 lat. Przedszkola te świadczyły usługi na zasadach takich jak przedszkola samorządowe.

Sieć przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych przez miasto uzupełniały placówki niepubliczne: 73 przedszkola, 4 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz 6 punktów przedszkolnych. Przygotowanych było 4 033 miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym. Rekrutacja do tych placówek odbywała się na zasadach określonych przez organ prowadzący poszczególne placówki wychowania przedszkolnego.

Na jeden oddział w przedszkolach przypada średnio ok. 2,17 etatu pedagogicznego (z uwzględnieniem zastępstw) oraz ok. 2,57 etatu administracji i obsługi.

W roku szkolnym 2016/2017 zatrudnienie w przedszkolach kształtowało się na poziomie 783,88 etatów pedagogicznych, w tym:

- liczba etatów nauczycieli dyplomowanych wyniosła 318,93 (40,68 %),
- liczba etatów nauczycieli mianowanych wyniosła 264,70 (33,76 %),
- liczba etatów nauczycieli kontraktowych wyniosła 156,21 (19,93 %),
- liczba etatów nauczycieli stażystów wyniosła 44,04 (5,62 %).

W minionym roku szkolnym zatrudnienie pracowników niepedagogicznych kształtowało się na poziomie 928 etatów.

Wydatki na utrzymanie przedszkoli prowadzonych przez miasto Lublin (z uwzględnieniem wydatków na zadania własne realizowane z udziałem środków europejskich) wyniosły w 2016 r. 85,1 mln zł. W tej kwocie zawiera się – dotacja celowa z budżetu państwa na realizację zadań własnych z zakresu wychowania

przedszkolnego na 15,2 mln zł. Do tego dochodzą wydatki na utrzymanie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez miasto Lublin (4,1 mln zł) oraz wydatki na utrzymanie punktów przedszkolnych w przedszkolach prowadzonych przez miasto Lublin 0,1 mln zł w tym dotacja celowa z budżetu państwa 58 tys. zł. Razem wychowanie przedszkolne miasto wyłożyło 89,2 mln zł.

4.5. Modernizacje i remonty obiektów oświatowych

W ramach środków finansowych przypisanych do dyspozycji Wydziału Inwestycji i Remontów na modernizację obiektów oświatowych w roku sprawozdawczym wydatkowano kwotę 9 999 068,18 zł. W tej grupie zadań zrealizowano następujące zadania inwestycyjne:

- Szkoła Podstawowa nr 2 – zakończono przebudowę boiska szkolnego. Zadanie realizowano w latach 2015-2016. Ogółem wartość inwestycji 1 533 140,40 zł,
- Szkoła Podstawowa nr 4 – wykonano połączenie światłowodo- we pomiędzy pracownią informatyczną a biblioteką w budynku szkoły (3 136,50 zł),
- Szkoła Podstawowa nr 30 – wykonano pochylnie dla osób niepełnosprawnych, przy budynku szkoły (73 860,00 zł),
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 – rozpoczęto roboty związane z przebudową boisk sportowych. Łączne nakłady finansowe to 1 287 740,00 zł. Termin zakończenia – II kwartał 2017 r.,
- Zespół Szkół nr 4 – w ramach przebudowy budynku przy ul. Kurantowej 5 na potrzeby filii ZS nr 4 – dla dzieci z autyzmem za łączną kwotę 1 194 126,00 zł wykonano: roboty zewnętrzne – w całości, roboty wewnętrzne – w całości,
- Przedszkole nr 28 – zakończono termomodernizację budynku Przedszkola. W roku sprawozdawczym wydatkowano 594 950,00 zł. Ogółem wartość robót wyniosła 758 910,00 zł,
- Gimnazjum nr 5 – łącznie w roku sprawozdawczym wydatkowano 2 300 790,34 zł (w tym środki z FRKF – 860 000,00 zł). Zakończono roboty w zakresie wymiany niecki basenu wraz z robotami towarzyszącymi. Wykonano ponadto roboty dodatkowe w branży sanitarnej i elektrycznej (95 563,61 zł). Zreali-

zowano dostawę i montaż suszarek z przewodnikami (15 375,00 zł) oraz pełne wyposażenie min. dostawa i montaż wyposażenia basenu – przebieralnia, pokój ratownika, pokoje socjalne, szatnia zewnętrzna (38 684,73 zł); sprzęt ratowniczy, pływak, rekreacyjny, wyposażenie łazienek i pomieszczeń technicznych (57 402,58 zł). Ogółem nakład inwestycyjny na wymianę niecki basenowej wyniósł 3 575 336,78 zł. Ponadto opracowano dokumentację projektową na przebudowę boiska wraz z instalacją oświetleniową (14 760,00 zł),

- Gimnazjum nr 10 łącznie w roku sprawozdawczym wydatkowano 1 001 155,34 zł (w tym środki z FRKF – 300 000,00 zł). Rozpoczęto roboty związane z budową hali sportowej, zrealizowano roboty rozbiórkowe, ziemne i fundamentowe, wykonano konstrukcje żelbetowe, fundamenty, ściany piwnic, instalacje sanitarne wewnętrzne, zewnętrzne, ściany murowane (849 893,65 zł),
- Szkoła Muzyczna – w związku z aranżacją wnętrza sali koncertowej wraz ze sceną i holem w zakresie akustyki, elektroakustyki i wyposażenia multimedialnego za łączną kwotę 2 053 400,00 zł, kontynuowano roboty budowlane. Przewidywany koszt w/w robót to 2 961 872,65 zł, a planowany końcowy odbiór robót to luty 2017 r.,
- Bursa Szkolna nr 5 – wydatkowano 1 890 000,00 zł i zakończono termomodernizację budynku BS nr 1. Zadanie realizowano w latach 2015-2016, a łączny koszt wyniósł 1 962 487,00 zł.

W ramach środków finansowych przypisanych do dyspozycji Wydziału Inwestycji i Remontów na remonty obiektów oświatowych w roku sprawozdawczym wydatkowano ogółem kwotę 260 319,21 zł. W tej grupie zrealizowano następujące zadania remontowe:

- roboty remontowe związane z wyburzeniem i wykonaniem nowego muru odgradzającego posesję, przy ul. Bernardyńskiej 14 a (MDK nr 2) i ul. Królewską 9 (68 535,60 zł),
- montaż furty wraz z robotami towarzyszącymi w murze ogrodzeniowym między posesjami, ul. Bernardyńska 14 a (MDK nr 2) i ul. Królewska 9 (24 953,62 zł),

- naprawę hydroforni, przy Lubelskim Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego, przy ul. Magnoliowej 8 (18 999,99 zł),
- opracowano dokumentację projektową na remont sanitariatów w Bursie Szkolnej nr 5, ul. Pogodna 52a (61 500,00 zł),
- opracowano dokumentację projektową na remont pomieszczeń szkolnych w Szkole Podstawowej nr 4, ul. Hiacyntowa 69 (86 330,00 zł).

W ramach środków finansowych przekazanych bezpośrednio do placówek i obiektów oświatowych – (w dyspozycji Wydziału Oświaty i Wychowania) w roku sprawozdawczym wydatkowano łącznie kwotę 7 186 527,85 zł.

Na wydatki bieżące takie jak naprawy bieżące, remonty ogólnobudowlane (roboty malarskie, tynkarskie, posadzkarskie, wymiana stolarki, remonty schodów, dojść), roboty instalacyjne elektryczne, wod-kan., c.o., gaz., (w tym ujęte są wyniki awarie w branży budowlanej, elektrycznej i sanitarnej) wydatkowano ogółem 6 672 090,34 zł.

Na wydatki majątkowe przeznaczono kwotę ogółem 514 437,51 zł, z czego:

- w Szkole Podstawowej nr 28 – wykonano remont pomieszczeń, izolacja wymiennikowni w budynku szkoły, przy ul. Romantycznej 11 oraz instalacji oświetleniowej nad tablicami w salach lekcyjnych – 150 000,00 zł,
- w Szkole Podstawowej nr 38 – opracowano dokumentację projektową na budowę wiaty śmietnikowej – 3 000,00 zł,
- w Szkole Podstawowej nr 40 – wykonano wymianę podłóg, naprawę dachu i chodnika w obiekcie „Orlik” – 11 931,00 zł,
- w Szkole Podstawowej nr 42 – wykonano roboty instalacyjne w bibliotece i w sanitarium – kanalizacja sanitarne oraz przebudowa pomieszczeń szkolnych w branży elektrycznej i sanitarnej – 150 000,00 zł,
- w Szkole Podstawowej nr 51 – wykonano termomodernizację ściany północnej budynku szkoły – 149 421,51 zł,
- w Szkole Podstawowej nr 52 – rozbudowa i modernizacja monitoringu – 5 190,00 zł,
- w Gimnazjum nr 5 – wykonano przebudowę rozdzielni głównej (elektr.) – 44 895,00 zł.

5. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU

5.1. Ogólna sytuacja na lokalnym rynku pracy

W statystykach Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie wg stanu na dzień 31.12.2016 r. liczba osób bezrobotnych wynosiła 12 733 osoby oraz 409 osób poszukujących pracy, co ogółem daje liczbę 13 142. W końcu grudnia 2016 r. stopa bezrobocia dla miasta Lublin kształtowała się na poziomie 7,2 %, dla województwa lubelskiego – 10,4 %, zaś dla kraju – 8,3 %.

W porównaniu do sytuacji sprzed roku wysokość tego wskaźnika zmalała o 0,7 punktu procentowego dla miasta Lublin, o 1,3 punkt dla województwa lubelskiego, natomiast dla kraju zmalała o 1,4 punktu procentowego.

Na dzień 31.12.2016 r. w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie w rejestrze bezrobotnych pozostawało 12 733 osoby i liczba zarejestrowanych bezrobotnych była niższa niż w analogicznym okresie roku 2015 o 1 205 osób.

Na przestrzeni 2016 r. zostało zarejestrowanych 15 502 osoby bezrobotne, z czego 1 542 osoby rejestrowało się elektronicznie w ramach tzw. prerejestracji, a 159 osób za pomocą pełnej elektronicznej rejestracji.

W 2016 r. z ogółu 16 707 wyrejestrowanych z ewidencji bezrobotnych – 8 523 osoby podjęło pracę, a 2 903 osoby zostały wyrejestrowane z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy.

5.2. Główne kierunki działalności Miejskiego Urzędu Pracy

5.2.1. Wspieranie pełnego i produktywnego zatrudnienia

W 2016 r. do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie zgłoszonych zostało łącznie 8 250 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Wśród nich znalazły się 494 wolne miejsca pracy adresowane do osób niepełnosprawnych.

W ramach prowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2016 r. przeprowadzono badanie kwestionariuszowe 95 przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie miasta Lublin. Wśród wylosowanej próby zdecydowaną większość stanowiły podmioty zatrudniające do 9 pracowników, których działalność związana jest z pozostałymi usługami.

W 2016 r. do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie wpłynęły 11 422 oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi. Zorganizowano kolejną edycję Targów Pracy oraz Dni Kariery adresowane m.in. do osób bezrobotnych/poszukujących pracy.

5.2.2. Promowanie i świadczenie pomocy w rozwoju zawodowym

W 2016 r. MUP w Lublinie prowadził poradnictwo zawodowe w formie indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego dla osób bezrobotnych oraz w ramach indywidualnej i grupowej informacji zawodowej. W ramach poradnictwa indywidualnego i grupowego wsparciem objęto 2 657 osób.

Spośród bezrobotnych podejmujących pracę subsydiowaną, 122 osoby zostały skierowane do prac interwencyjnych, 449 osób podjęło działalność gospodarczą, a 218 podjęło pracę objętą refundacją kosztów zatrudnienia bezrobotnego, (wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy).

W 2016 r. liczba osób, które rozpoczęły staże, w tym w ramach bonów, wyniosła 2 088, natomiast liczba osób, które rozpoczęły szkolenia osiągnęła poziom 109. W okresie sprawozdawczym 145 osób rozpoczęło prace społecznie użyteczne, w tym 31 osób w ramach Programu Aktywizacja i Integracja.

W 2016 r. realizowano również nowe formy aktywizacji, tj.:

- refundacja wynagrodzeń osób bezrobotnych do 30 roku życia – 345
- dofinansowanie do wynagrodzenia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia – 25 osób,
- bon stażowy – 8 osób.

Wsparciem w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego objęto 790 osób w tym 43 pracodawców i 747 pracowników.

5.2.3. Promowanie i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

W 2016 r. sfinansowano ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego, PFRON 592 (zatrudnienie lub utworzenie) miejsc pracy. Udzielono dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej 460 osobom.

Miejski Urząd Pracy w Lublinie wspólnie z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie zorganizował kolejną edycję Dnia Kariery pn. „Predyspozycje + kwalifikacje = sukces w karierze”.

Głównym punktem Dnia Kariery 2016 były warsztaty tematyczne z zakresu zagadnień związanych z pozyskaniem umiejętności profesjonalnego sporządzania dokumentów aplikacyjnych, analizy „za” i „przeciw” prowadzenia własnego biznesu oraz kreatywności.

5.2.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

W ramach programów specjalnych, które stanowią zespół działań, obejmujących usługi i instrumenty rynku pracy oraz specyficzne elementy wspierające zatrudnienie mających na celu dostosowanie posiadanych lub zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności zawodowych objęto wsparciem 30 osób.

W 2016 r. realizowano również Program Aktywizacja i Integracja (PAI). Jest to działanie w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej bezrobotnych, dla których określono III profil pomocy, korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujące kontrakt socjalny. W okresie sprawozdawczy w ww. program rozpoczęło 31 osób.

5.2.5. Współdziałanie w partnerstwie na rzecz lokalnego rynku pracy

W 2016 r. kontynuowano działanie Klubu Pracodawców przy Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie. Celem powołania Klubu jest budowanie sieci partnerstwa, współpracy i wsparcia na lokalnym rynku pracy pomiędzy urzędem a światem biznesu, jak również inicjowanie powstawania nowych miejsc pracy poprzez promowanie przedsiębiorczości oraz zachęcanie pracodawców do zatrudniania osób bezrobotnych, rozwój społeczności lokalnej poprzez realizację strategii miasta Lublin, integracja społeczna, wzrost świadomości dotyczącej roli ekonomii społecznej w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej, wymiana myśli i doświad-

czeń z obszaru rynku pracy, kreowanie „dobrych praktyk” w szerszym środowisku społecznym w ramach realizowanych programów i projektów.

Aktualnie Klub Pracodawców przy Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie zrzesza 53 pracodawców.

W 2016 r. odbyła się kolejna edycja Konkursu „Pracodawca Roku”. Celem konkursu jest promowanie pracodawców, którzy wyróżniają się polityką personalną otwartą na wsparcie, osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zachęcanie pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy, promowanie idei współpracy i partnerstwa.

W 2016 r. kontynuowano działalność Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego skupiającego ogółem 58 Partnerów reprezentujących sektory: publiczny, pozarządowy, nauki i biznesu. Misją Partnerstwa jest promowanie rozwoju lokalnego Lublina i woj. lubelskiego, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób pozostających bez pracy, w tym będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 spotkania Lubelskiego Partnerstwa

W ramach współpracy partnerskiej w roku 2016 w siedzibie Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie kontynuowano świadczenie bezpłatnych porad eksperckich dla bezrobotnych mieszkańców Lublina z zakresu ubezpieczeń społecznych, prawa pracy i dostępnych ofert wsparcia, które udzielane były przez pracowników ZUS, KRUS, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Urzędu Skarbowego oraz Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie. Z ww. porad w roku 2016 skorzystało ok. 10 000 osób.

6. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

6.1. Działania profilaktyczne

W ramach działań z zakresu promocji i ochrony zdrowia w 2016 r. zrealizowano następujące programy polityki zdrowotnej:

- program edukacyjny zdrowego odżywiania „Jedz z Głową” – w 2016 r. w ramach programu „Jedz z Głową” zrealizowano 5 przedsięwzięć promujących zdrowe odżywianie (Rodzinny Festyn Zdrowotny w ramach IV Lubelskich Dni Promujących Zdrowie, udział w organizacji konkursu „Jem kolorowo ale zdrowo” w ramach III Festiwalu Zdrowia Przedszkolaka, konkurs „Jedz z Głową” dla uczniów i nauczycieli klas 1-3 szkół podstawowych oraz pracowników stołówek szkolnych w szkołach podstawowych, szkolenie „Opracowanie jadłospisu szkolnego” skierowane do dyrektorów lubelskich szkół podstawowych i przedszkoli oraz do osób zajmujących się pracą w stołówkach szkolnych i przedszkolnych, opracowanie i wydanie ulotek informacyjnych dotyczących zasad zdrowego odżywiania wśród dzieci i młodzieży. W 2016 r. w programie „Jedz z Głową” uczestniczyło 4 155 osób,
- program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów uczęszczających do placówek oświatowo-wychowawczych na terenie Miasta Lublin w 2016 r. – opieką stomatologiczną objęto 6 997 uczniów uczęszczających do 73 placówek oświatowo-wychowawczych na terenie Miasta Lublina. Opieką stomatologiczną zostało objętych 15,82 % uczniów uczęszczających do lubelskich szkół. Świadczenia były realizowane przez 47 podmiotów leczniczych,
- program szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia mieszkańców Miasta Lublin – w 2016 r. program realizowało 41 podmiotów leczniczych. Zaszczepiono 6 980 mieszkańców Lublina powyżej 65 roku życia, co stanowi

- 11,7 % populacji osób powyżej 65 roku życia. W 2016 r. Miasto Lublin otrzymało tytuł Samorządowego Eksperta w zakresie profilaktyki grypy Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy,
- program szczepień ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 12 letnich dziewczynek – w 2016 r. program realizowało 41 podmiotów leczniczych. Zaszczepiono 555 dziewczynek, co stanowi 36,60 % populacji dziewczynek urodzonych w 2004 r.,
  - program szczepień ochronnych przeciw pneumokokom dla mieszkańców Miasta Lublin urodzonych w 2013 r. – w 2016 r. program realizowało 41 podmiotów leczniczych. Zaszczepiono 822 dzieci co stanowi 20 % populacji trzylatków w Lublinie,
  - program opieki paliatywnej i hospicyjnej nad dziećmi i młodzieżą – mieszkańcami Miasta Lublin – w 2016 r. program realizowało Lubelskie Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia ul. Lędzian 49. Programem opieki paliatywnej i hospicyjnej objęto 7 pacjentów, u których wykonano 705 osobodni opieki domowej i stacjonarnej,
  - program opieki paliatywnej i hospicyjnej nad osobami dorosłymi – mieszkańcami Miasta Lublin – w 2016 r. program realizowało Lubelskie Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum Dobrego Samarytanina” ul. Bernardyńska 11A. Programem opieki paliatywnej i hospicyjnej objęto 42 pacjentów, którym wykonano 2 130 osobodni opieki domowej i stacjonarnej,
  - program „Profilaktyka wad postawy dla uczniów klas IV szkół podstawowych” – program polityki zdrowotnej był realizowany przez dwa podmioty lecznicze. Programem objętych zostało 1 820 uczniów uczęszczających do 30 szkół z terenu Miasta Lublin. Badaniami objęto 59 % uczniów z Miasta Lublin uczęszczających do IV klasy. W spotkaniach edukacyjnych dla nauczycieli i rodziców wzięło udział 105 nauczycieli oraz 1 430 rodziców,
  - program wczesnego wykrywania wad wzroku i zezu dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin – Program realizowany był przez trzy podmioty lecznicze. Programem objęto 1 570 uczniów uczęszczających do 14 szkół z terenu Miasta Lublin. Badaniami objęto 34,90 % uczniów z Miasta Lublin uczęszczających do II klasy. W spotkaniach

edukacyjnych dla nauczycieli i rodziców wzięło udział 55 nauczycieli oraz 1 013 rodziców,

- realizacja zadań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego – obchody Światowego Dnia Świadomości Autyzmu, obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego, spotkania informacyjno-edukacyjne na temat problematyki zaburzeń psychicznych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Ogółem we wszystkich działaniach dotyczących promocji zdrowia psychicznego wzięło udział 1 780 osób,
- Ogólnopolski Program Profilaktyki Cukrzycy i Chorób Cywilizacyjnych PoZdro realizowany na mocy porozumienia z Fundacją Medcover. Szacunkowa liczba uczniów w III edycji programu to ok. 1 800 osób, tj. ok. 60 % gimnazjalistów klas pierwszych. Młodzież, która zakwalifikuje się do etapu terapeutycznego zakończy udział w programie w 2019 r.,
- inne działania prozdrowotne w ramach Programu „Zdrowie dla Lublina na lata 2010-2020”: organizacja imprez prozdrowotnych otwartych dla mieszkańców Lublina wpływających na tworzenie pozytywnego klimatu dla zdrowia w Lublinie: Miasteczko Zdrowia i Urody, IV Lubelskie Dni Promujące Zdrowie i Profilaktyki, Marsz Różowej Wstążki, organizacja konferencji o tematyce zdrowotnej „Zdrowie kobiety”, udział w kampanii ogólnopolskiej promującej ideę transplantologii „Zgoda na życie”, włączenie się do akcji Rowerowy Maj. Liczba uczestników akcji prozdrowotnych ok. 4 000 osób. Łączna liczba mieszkańców, objętych opieką w ramach działań w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki w 2016 r to: 33 131 000 osób.

6.2. Zadania z zakresu spraw społecznych

W ramach zadań realizowanych przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w 2016 r. kontynuowano program wsparcia dużych rodzin „Rodzina Trzy Plus”, który funkcjonuje od 2012 r. Lubelska inicjatywa – Program „Rodzina Trzy Plus”, ma jasno określony cel: wsparcie rodzin z co najmniej trojgiem dzieci zamieszkałych na terenie Miasta Lublin.

W ramach przyjętego Programu wydawana jest Karta „Rodzina Trzy Plus”, która w swej istocie jest wyrazem inicjatyw samorządu Lublina ułatwiającym rodzinom wielodzietnym codzienne

życie. Karta zapewnia dużym rodzinom korzystanie ze stałych, tymczasowych, świątecznych lub okazjonalnych ulg oraz zwolnień oferowanych przez instytucje, firmy i przedsiębiorstwa działające na terenie Miasta Lublin (i poza nim), a także podmioty nie powiązane strukturalnie i kapitałowo z samorządem Miasta Lublin.

W 2016 r. Gmina Lublin w ramach podpisanych porozumień współpracowała ze 150-a Partnerami, takimi jak: teatry, muzea, ośrodki sportu i rekreacji, placówki oświatowe, domy kultury, centra kultury, galerie, prywatne przedszkola, szkoły językowe, restauracje, hipermarkety, markety, hotele, centra rozrywki i zabawy, sprzedawcy detaliczni, hurtownie, punkty usługowe itp., z tego 13 to jednostki samorządowe. Sukcesywnie do Programu dołączają nowi Partnerzy. Program jest otwarty i ciągle ewoluuje. Program „Rodzina Trzy Plus” odniósł duży sukces, w znaczącym stopniu podnosząc jakość życia dużych rodzin w Lublinie.

W 2016 r. Programem „Rodzina Trzy Plus” objętych było ponad 50 % wszystkich lubelskich dużych rodzin, z liczbą 13 400 przyznanych Kart.

W 2016 r. na realizację Programu „Rodzina Trzy Plus” w budżecie miasta zaplanowana została kwota 100 tys. zł. Kwota ta przeznaczona była m.in. na organizację:

- konkursu o tytuł „Podmiot przyjazny dużej rodzinie” – od 2013 r. organizowany jest Konkurs o tytuł „Podmiot Przyjazny Dużej Rodzinie”. Rodziny uczestniczące w Programie głosują na partnera Programu, który cieszy się wśród nich największą popularnością. W dn. 29.11.2016 r. w Trybunale Koronnym miał miejsce Finał IV już edycji Konkursu o tytuł „Podmiot Przyjazny Dużej Rodzinie”,
- Rodzinny Przejazd Rowerowy z Programem „Rodzina Trzy Plus” – w ramach IV Lubelskich Dni Promujących Zdrowie w dn. 31.05.2016 r. na Placu im. Lecha Kaczyńskiego odbył się Rodzinny Festyn Zdrowotny. Była to impreza plenerowa skierowana do mieszkańców miasta, a zwłaszcza dla dzieci, z okazji zbliżającego się Dnia Dziecka.

Z dn. 1.01.2015 r. weszła w życie ustawa z dn. 23.12.2014 r. o Karcie Dużej Rodziny nakładająca na gminę obowiązek wydawania ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Zadanie to w praktyce realizowane jest już od 16.06.2014 r. jako rządowy program dla

rodzin wielodzietnych. Do końca 2016 r. programem KDR objętych zostało 2 569 rodzin, wydano tym samym 13 232 Karty członkom dużych rodzin.

W rejestrze żłobków i klubów dziecięcych prowadzonym przez Prezydenta Miasta Lublin na koniec grudnia 2016 r. zarejestrowanych było 38 podmiotów: 8 publicznych i 30 niepublicznych prowadzących opiekę dzienną nad dziećmi do lat 3. W żłobkach publicznych zapewniono 999 miejsc opieki dla dzieci. Wśród 30 niepublicznych podmiotów było 19 żłobków oraz 11 klubów dziecięcych, w których zapewniono miejsce dla 645 dzieci, w tym 458 miejsc w żłobkach oraz 187 w klubach dziecięcych.

W ramach współpracy Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych z Sądem Rejonowym Lublin-Zachód i Sądem Rejonowym Lublin-Wschód skierowano 486 skazanych do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w jednostkach komunalnych i innych podmiotach.

6.3. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Od 1.01.2012 r. podstawowym dokumentem regulującym zadania w ramach wspierania rodzin naturalnych i systemu pieczy zastępczej jest ustawa z dn. 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

6.3.1. Wspieranie rodziny

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji.

6.3.1.1. Poradnictwo specjalistyczne

W ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie rodziny uzyskiwały pomoc w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) w:

- dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej – specjaliści zatrudnieni w dziale, tj. 2 pedagogów i 3 psychologów, świadczyli poradnictwo m. in. na rzecz rodzin naturalnych. W roku 2016 tą formą pomocy objęto 46 rodzin. Udzielono 180

porad, w tym: 34 porady psychologiczne oraz 146 porad pedagogicznych,

- Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, ul. Popiełuszki 28E. W 2016 r. z pomocy skorzystały 1 392 osoby (w tym: 1 230 osoby dorosłe oraz 160 dzieci), w tym: z terapii 914 osoby (dorośli: 766, dzieci: 148), z profilaktyki 476 osób (dorośli: 464, dzieci: 12). Wsparciem w formie terapii objęto 640 rodzin.

W 2016 r. w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin przeprowadzono 6 859 sesji terapeutycznych. Z przyczyn leżących po stronie klienta nie odbyło się 896 sesji.

6.3.1.2. Asystenci rodziny

W 2016 r. w Lublinie zatrudnionych było 14 asystentów rodziny. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły 508 679,32 zł. Na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2016 r. – Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miasto Lublin pozyskało z budżetu państwa dotację celową w kwocie 260 839,71 zł (co stanowiło 51 % całości wydatków) na dofinansowanie wynagrodzeń dla 11 asystentów.

Asystenci rodziny podjęli pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności, przede wszystkim w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będącymi w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

W 2016 r. wsparciem asystenta rodziny objętych było 266 rodzin niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się 642 dzieci. Asystenci odbyli 6 942 wizyty w środowisku. W okresie sprawozdawczym zakończono pracę z 72 rodzinami. Powody zakończenia pracy to: osiągnięcie założonych celów (30 przypadków), brak współpracy rodziny z asystentem (21 przypadków), brak efektów pracy (10 przypadków) oraz zmiana metody pracy (11 przypadków).

W 2016 r. asystenci rodziny we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi przygotowali lub zaktualizowali 239 planów pracy z rodziną, które obejmowały zakres

działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także określały terminy ich realizacji i oczekiwane efekty podjętej pracy.

Asystenci dokonywali także okresowych ocen sytuacji rodzin, z którymi pracowali. W ocenach tych opisywali efekty prowadzonych działań oraz zasadność (lub brak zasadności) kontynuowania pracy z rodziną. W 2016 r. dokonano i przygotowano na piśmie 266 ocen.

6.3.1.3. Placówki wsparcia dziennego

W ciągu całego 2016 r., na podstawie umów zlecających podmiotom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dziennego, funkcjonowały 24 placówki:

- 19 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej (jedna z nich zakończyła działalność z dn. 31.01.2016 r., jedna placówka rozpoczęła działalność od 1.04.2016 r. i jedna od 1.10.2016 r.) Placówki dysponowały 570 miejscami i objęły opieką 763 dzieci,
- 3 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 74 miejscami i objęły opieką 102 dzieci,
- 2 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie opiekuńczej i specjalistycznej, (jedna z nich rozpoczęła działalność od 01.04.2016 r.) Placówki dysponowały 23 miejscami i objęły opieką 32 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 667 miejscami, a z ich usług w 2016 r. skorzystało 897 dzieci. W 2016 r. na dofinansowanie kosztów działalności placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin wydatkowało 1 180 475,70 zł.

6.3.1.4. Pozostałe formy wspierania rodziny

W celu udzielenia wsparcia w sytuacji przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Jej zadaniem jest, przy współpracy asystenta rodziny, pomaganie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W 2016 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie kontynuowano

prorowadzenie grupy wsparcia dla rodzin naturalnych. Grupa adresowana jest do rodziców mających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci.

Grupa wsparcia dla rodzin naturalnych odbyła 9 spotkań, w których uczestniczyło 14 rodzin.

W siedzibie Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej planowane i organizowane były spotkania rodzin naturalnych (rodziców, rodzeństwa) z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Do spotkań tych uczestnicy przygotowywani byli przez specjalistów (pedagoga, psychologa), odpowiedniego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny. W ciągu całego 2016 r. zorganizowano 140 takich spotkań, w czasie których rodziny naturalne mogły skorzystać z porad specjalistów.

Pracownicy Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej (asystenci i koordynatorzy) sprawowali opiekę nad dziećmi rodzin uczestniczących w spotkaniach, prowadząc dla nich zajęcia edukacyjne.

6.3.2. System pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu z wyjątkiem sytuacji nagłych, interwencyjnych, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 58 ust.1 pkt 2 i 3 oraz art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje w ostateczności, po wyczerpaniu wszystkich gwarantowanych przepisami możliwości wsparcia rodziny.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

- rodzinnej,
- instytucjonalnej.

6.3.2.1. Rodziny zastępcze

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych formach pieczy zastępczej jest jednym z podstawowych zadań własnych powiatu. W trakcie 2016 r. na terenie Miasta Lublin funk-

cjonowało łącznie 360 rodzin zastępczych, w których przebywało 495 dzieci (w tym 27 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością).

Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (267), w których wychowywało się 328 dzieci. Rodzin zastępczych niezawodowych było 84, a pod ich opieką pozostawało 106 dzieci. Ponadto w Mieście Lublin funkcjonowało 8 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (49 dzieci), 3 rodziny zastępcze zawodowe (9 dzieci) oraz 1 rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna (3 dzieci), z którą umowa z dn. 1.09.2016 r. została rozwiązana z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania rodziny, która przeprowadziła się poza Lublin.

Ogółem wydatki związane z wypłatami świadczeń dla lubelskich rodzin zastępczych wyniosły 4 620 683,11 zł, w tym 452 950,75 zł stanowiły wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w lubelskich rodzinach zastępczych, a pochodzących z innych powiatów.

Miasto Lublin w skali całego 2016 r. poniosło wydatki związane z refundacją wypłaconych świadczeń dla 97 dzieci, które przebywały w rodzinnej formie pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – w 64 rodzinach zastępczych (na mocy porozumień w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie, zawartych z 29 powiatami). W 2016 r. wydatki na ten cel wynosiły 1 225 645,38 zł.

Wśród dzieci, za które Miasto Lublin ponosiło odpłatność w 2016 r. było 1 dziecko cudzoziemskie, które przebywało w niezawodowej rodzinie zastępczej na terenie powiatu lubartowskiego. W 2016 r. wysokość wydatków stanowiła kwota 12 000,00 zł (liczba świadczeń 12). Środki na ten cel zapewniał budżet państwa.

Zgodnie z właściwością powiatową Miasto Lublin poniosło wydatki na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w wys. 5 411 435,59 zł.

Zgodnie z art. 129 ustawy, organizator dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka. W ramach działalności Działu przeprowadzono 809 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i przekazano na piśmie 809 opinii o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej do właściwych sądów.

W związku z nowelizacją ustawy z dn. 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w ocenie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej mogli uczestniczyć ich opiekunowie zastępczy, a także rodzice naturalni, jeżeli nie zostali pozbawieni przez Sąd władzy rodzicielskiej.

Działając na podstawie art. 132 ustawy, dokonano oceny 80 rodzin zastępczych w odniesieniu do predyspozycji posiadanych przez opiekunów oraz jakości opieki sprawowanej nad powierzonymi im dziećmi. Dział dokonał w/w ocen w składzie: psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny w sytuacji, gdy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora. W okresie sprawozdawczym dokonano łącznie 7 ocen negatywnych, Dotyczyły one 4 rodzin zastępczych, spośród których 3 były dwukrotnie negatywnie oceniane. W przypadkach tych, zgodnie z art. 134 ust. 3 ustawy, został skierowany do właściwego sądu wniosek o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej.

Specjaliści zatrudnieni w dziale przeprowadzili badania psychologiczne 140 osób (97 rodzin) będących kandydatami na rodziny zastępcze bądź sprawującymi już funkcję rodziny zastępczej. W 2016 r. wydano 101 opinii dotyczących motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Psycholodzy i pedagodzy działu przeprowadzili badania psychologiczne i pedagogiczne 4 osób (3 rodzin) kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wydano 3 opinie psychologiczno-pedagogiczne zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt. 13 ustawy.

W 2016 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Ośrodek Adopcyjny w Lublinie (na prośbę MOPR w Lublinie) przeszkolił 3 osoby (3 rodziny zastępcze niezawodowe) oraz 2 kandydatów (1 rodzinę) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Szkolenie przeprowadzono w terminie 05.05.2016 r.-06.10.2016 r. na podstawie Programu PRIDE Rodzinna Opieka Zastępcza/Adopcja w wymiarze 55 godzin szkoleniowych i konsultacji indywidualnych oraz 10 godzin praktyk.

W 2016 r. tą formą pomocy objęto 39 rodzin zastępczych. Udzielono łącznie 259 porad, w tym: 107 porad psychologicznych i 152 porady pedagogiczne.

W 2016 r. psychologowie i pedagodzy zatrudnieni w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, sporządzili łącznie

66 diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W trosce o rzetelność dokonywanych diagnoz pracownikom (pedagogom i psychologom) zapewniano specjalistyczne szkolenia uprawniające do wykorzystania narzędzia Karta Oceny Rozwoju Psychoruchowego do diagnozy dzieci w wieku od 1. miesiąca do końca 9. roku życia oraz narzędzia diagnostycznego Karta Oceny Zachowania i Emocji dla dzieci w wieku od 1. miesiąca do 16 roku życia.

W 2016 r. przekazano łącznie 10 wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej celem uregulowania ich sytuacji prawnej.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2016 r. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wniósł do Sądu łącznie 29 pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 36 dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w lubelskich rodzinach zastępczych oraz 38 pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 51 dzieci pochodzących z Lublina, a przebywających w rodzinach zastępczych poza Miastem Lublin. Ponadto Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie złożył do Komorników Sądowych 16 wniosków o wszczęcie egzekucji świadczeń alimentacyjnych.

W okresie sprawozdawczym do siedziby działu zgłosiło się 49 rodzin zamierzających podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi, z którymi przeprowadzono 96 spotkań informacyjnych na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W dn. 31.05.2016 r. w godz. 14.00-18.00 na terenie Domu Młodzieży SOS, przy ul. Jutrzenki 1 odbyły się uroczyste obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, w ramach IV Lubelskich Dni Promujących Zdrowie.

Do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie przekazano informację na temat 36 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W informacjach tych uwzględniono opinię dotyczącą charakteru więzi łączącej dziecko z aktualnym opiekunem.

W 2016 r. pracownicy socjalni sekcji ds. wsparcia rodzin zastępczych prowadzili systematyczną pracę socjalną z rodzinami zastępczymi oraz wychowankami umieszczonymi w rodzinnej

pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni przeprowadzali również wywiady środowiskowe z rodzinami zastępczymi, które ubiegały się o świadczenia z ustawy o pomocy społecznej oraz z osobami usamodzielnianymi. W 2016 r. pracownicy socjalni przeprowadzili łącznie 98 wywiadów środowiskowych, w tym 56 wywiadów przeprowadzono z osobami usamodzielnianymi (co stanowi 57,14 % ogółu przeprowadzonych wywiadów).

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni pracowali z 194 rodzinami zastępczymi, w których umieszczonych było 238 dzieci. Zakończyli pracę z 31 rodzinami zastępczymi, odbyli 1 841 wizyt w środowisku. Uczestniczyli w 339 spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 19 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 339 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 19 informacji o rodzinach zastępczych).

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów 249 informacji o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci.

Pracownicy socjalni w roku 2016 sporządzili 42 opinie o rodzicach biologicznych, których dzieci przebywają w rodzinnej pieczy zastępczej. Uczestniczyli również w posiedzeniach Komisji ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

6.3.2.2. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2016 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej zatrudnionych było 11 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły 377 544,44 zł. Na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2016 r. – Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miasto Lublin pozyskało z budżetu państwa dotację celową w kwocie 105 820,00 zł (co stanowiło 28 % całości wydatków) na dofinansowanie wynagrodzeń dla 5 koordynatorów.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali z 183 rodzinami zastępczymi, w których

umieszczonych było 281 dzieci. Zakończyli pracę z 27 rodzinami zastępczymi (w tym ujęto rodziny zastępcze, które w ciągu roku sprawozdawczego objęły wsparciem pracownicy socjalni). Koordynatorzy odbyli 2 030 wizyt w środowisku. Uczestniczyli w 470 spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 61 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 470 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 61 informacji o rodzinach zastępczych).

6.3.2.3. Pozostałe formy wsparcia dla rodzin zastępczych

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wnioski, są wspierane przez rodziny pomocowe. Pomoc ta ma charakter tymczasowy, a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. podpisano 5 umów o pełnienie funkcji rodziny pomocowej oraz wypłacono 9 wynagrodzeń dla rodzin pomocowych (4 umowy zostały zawarte w miesiącu grudniu 2015 r. – wypłata wynagrodzeń nastąpiła w roku 2016) w łącznej kwocie 4 923,42 zł. Terminy realizacji 3 umów obejmowały przełom 2015 i 2016 r., jedna rodzina miała termin realizacji umowy w 2016 r. W okresie sprawozdawczym opieką rodzin pomocowych zostało objętych 14 dzieci.

Zgodnie z art. 57 ust. 1a, ustawy w przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

W okresie sprawozdawczym podpisano 2 umowy o świadczenie usług polegających na pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, w wymiarze nie wyższym niż 40 godzin. Umowy dotyczyły 3 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogołowia rodzinnego, w których na dzień podpisania umowy przebywało powyżej 3 dzieci. Stawka za 1 godzinę usług wynosiła 10,00 zł brutto. Wynagrodzenie dla 3 osób zatrudnionych zgodnie z art. 57 ustawy (2 umowy podpisane w 2015 r.), wyniosło łącznie 6 785,08 zł. Z tej formy pomocy skorzystały 3 rodziny zastępcze zawodowe pełniące

funkcję pogotowia rodzinnego, w których przebywało po czworo dzieci.

W 2016 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie prowadzono grupę wsparcia dla rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Grupa wsparcia odbyła 9 spotkań, w których uczestniczyło 7 rodzin.

6.3.2.4. Placówki opiekuńczo-wychowawcze

W 2016 r. w Lublinie funkcjonowało 17 placówek opiekuńczo-wychowawczych. Były to:

- 3 placówki socjalizacyjne,
- 3 placówki rodzinne,
- 1 interwencyjna,
- 10 łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej.

Miasto Lublin prowadziło 13 placówek (1 socjalizacyjną, 1 rodzinną, 10 łączących funkcje socjalizacyjną i interwencyjną oraz 1 interwencyjną). Na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie, działały 4 placówki – 2 socjalizacyjne (Dom im. Matki Weroniki, Dom Młodzieży SOS) i 2 typu rodzinnego (Rodzinny Dom im. św. Dominika, Rodzinny Dom im. Serca Jezusa). Ponieważ z końcem marca 2016 r. wygasła umowa dotycząca prowadzenia Rodzinnego Domu im. Serca Jezusa, w pierwszym kwartale 2016 r. został przeprowadzony konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego na terenie Miasta Lublin w okresie od dn. 1.04.2016 r. do dn. 31.03.2018 r. Obecnie cztery umowy zlecające podmiotom pozarządowym prowadzenie w Lublinie placówek opiekuńczo-wychowawczych obowiązują do 31.03.2018 r.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze dysponowały łącznie 256 miejscami. W ciągu 2016 r. umieszczonych było w nich 342 dzieci (w tym 274 dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin), z których 125 pochodziło spoza Lublina.

W 2016 r. wysokość dofinansowania funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosła 1 706 669,18 zł (w tym, 904 745,68 zł dofinansowa-

nie wydatków na utrzymanie 33 dzieci pochodzących z innych powiatów).

W ciągu całego 2016 r. w 17 placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie przebywało 119 dzieci pochodzących z 33 powiatów oraz 6 dzieci z innych państw.

Pracownicy Sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego brali udział w 39 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w 17 placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dn. 31 marca danego roku.

Na podstawie informacji złożonych przez dyrektorów i głównych księgowych poszczególnych placówek, wyliczona została w 2016 r. wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Przygotowane zostało zarządzenie nr 69/3/2016 Prezydenta Miasta Lublin z dn. 22.03.2016 r., zgodnie z którym średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w 2016 r. wynosiły:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 3 972 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 3 883 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 4 294 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 4 255 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 3 925 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 4 144 zł,
- Dom Rodzinny nr 1 – 5 564 zł,
- Dom Rodzinny nr 2 – 4 752 zł,
- Dom Rodzinny nr 3 – 4 837 zł,
- Dom Rodzinny nr 4 – 5 634 zł,
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka – 4 932 zł,
- Rodzinny Dom Dziecka – 3 896 zł,
- Pogotowie Opiekuńcze – 7 949 zł,
- Dom im. Matki Weroniki – 3 684 zł,
- Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 3 104 zł,

- Rodzinny Dom im. św. Dominika – 3 054 zł,
- Dom Młodzieży SOS – 4 895 zł.

Zarządzenie, ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dn. 23.03.2016 r. pod poz. 1 298, rozesłano do placówek w Lublinie i do powiatów, z terenu których dzieci przebywały w placówkach w Lublinie.

W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka pochodzącego z Lublina w placówce na terenie Miasta Lublin, podejmowane są działania zmierzające do umieszczenia go w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej funkcjonującej na terenie innego powiatu. W okresie sprawozdawczym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie 18 powiatów przebywało 80 dzieci pochodzących z Lublina, w tym 2 dzieci w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej w Dębnie (pow. myśliborski woj. zachodniopomorskie). Między powiatami i Miastem Lublin zostały ustalone zasady dotyczące pobytu dzieci w placówkach oraz kosztów ich utrzymania, sformułowane w formie odpowiednio zawartych porozumień.

W 2016 r. zawarto 4 nowe porozumienia zaproponowane przez powiaty. Niektóre powiaty zawierają porozumienia odrębne dla każdego dziecka umieszczanego w placówce funkcjonującej na ich terenie.

Zobowiązania Miasta Lublin w 2016 r. w stosunku do innych powiatów z tytułu pobytu dzieci z Lublina w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie tych powiatów wyniosły 2 804 906,17 zł.

6.3.3. Pomoc udzielana osobom usamodzielniającym się

Zgodnie z art. 140 ust. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnienia.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2016 znajdowało się łącznie 564 usamodzielnianych wychowanków, z czego:

- 317 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej,
- 247 wychowanków z 69 placówek.

Spośród 564 osób, w stosunku do których wszczęto proces usamodzielnienia, na dzień 31.2.2016 r.:

- 200 osób pozostawało w opiece zastępczej (127 osób w rodzinach zastępczych i 73 w placówkach),
- 364 osoby opuściły rodzinę zastępczą lub placówkę (190 wychowanków z rodzin zastępczych, 174 wychowanków z placówek).

Indywidualnymi programami usamodzielnienia objęto 513 wychowanków (ponad 90 % wszystkich usamodzielnianych wychowanków). Dla 25 osób usamodzielnianych z placówek i 26 z rodzin zastępczych wyznaczono opiekuna usamodzielnienia. Opiekun opracowuje indywidualny program usamodzielnienia na miesiąc przed ukończeniem przez wychowanka 18 roku życia.

W 2016 r. w proces usamodzielnienia weszło 91 wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- 41 wychowanków z rodzin zastępczych,
- 50 wychowanków z placówek.

W 2016 r. 72 osoby po osiągnięciu pełnoletności opuściły rodziny zastępcze lub placówki (30 wychowanków opuściło rodziny zastępcze oraz 42 wychowanków opuściło placówki).

Spośród 317 usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, większość pochodzi ze spokrewnionych rodzin zastępczych (224 osoby). W rodzinnym domu dziecka (art. 39 ust. 1 pkt 2, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) przebywa 1 osoba, 9 osób opuściło rodziny zastępcze niespokrewnione (osoby, które opuściły rodzinę zastępczą przed dniem 1.01.2012 r.), 76 osób pochodzi z niezawodowych rodzin zastępczych, a 7 z rodzin zawodowych.

Spośród 247 będących w procesie usamodzielnienia wychowanków placówek, najwięcej osób – 198 – to wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: socjalizacyjnego, ro-

dzinnego i interwencyjnego (z 37 placówek, w tym 13 w Lublinie). Kolejną grupą są wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W 2016 r. usamodzielniali się wychowankowie z 22 młodzieżowych ośrodków wychowawczych (34 osoby). Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 8 zakładów poprawczych (13 osób), z 1 schroniska dla nieletnich (1 osoba) oraz z 1 młodzieżowego ośrodka socjoterapii (1 osoba).

W 2016 r. 223 osobom usamodzielnianym (61,26 % ogółu usamodzielnianych, którzy opuścili rodziny zastępcze lub placówki) przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach pomocy w usamodzielnieniu, z tego:

- 135 osobom z rodzin zastępczych (71,05 % ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze),
- 88 osobom z placówek (50,57 % ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili placówki).

Łącznie wydatki na świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, usamodzielnienie, wyniosły w 2016 r. 1 087 739,62 zł.

6.4. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Od 2016 r. realizowany jest „Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin na lata 2016 – 2020” przyjęty Uchwałą Rady Miasta nr 348/XII/2015 z dn. 23.12.2015 r.

Na dzień 31.12.2016 r. liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w stosunku do wszystkich zatrudnionych w Urzędzie Miasta wyniosła 94 osoby, co stanowiło 7,5 % ogółu zatrudnionych. W 2016 r. po przeprowadzonych wizytacjach stanowisk pracy pracowników z orzeczoną niepełnosprawnością dokonanych przez lekarza medycyny pracy oraz pracowników WSP ds. BHP zalecono dostosowanie 10 stanowisk pracy do potrzeb niepełnosprawności. Zgodnie z zaleceniami Urząd Miasta Lublin zakupił specjalistyczne fotele i wyposażył w nie 9 stanowisk pracy oraz dostosował jedno ze stanowisk pracy poprzez wyposażenie w 24 calowy monitor o większej rozdzielczości, ułatwiający pracę. Osoby niepełnosprawne odbywały również staże i praktyki w Urzędzie.

Osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny korzystały z poradnictwa specjalistycznego oferowanego przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych). Najczęściej zadawane pytania dotyczyły poniższych tematów:

- ulgi i uprawnienia osób niepełnosprawnych,
- zasiłki i świadczenia finansowe dla osób niepełnosprawnych,
- sprawy mieszkaniowe,
- możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładach aktywności zawodowej, zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy,
- sprzęt rehabilitacyjny,
- likwidacja barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych,
- prośby o udostępnianie aktów prawa lokalnego, pytania o sposoby i tryb załatwiania spraw w sądach i urzędach, pomoc w pisaniu pism i odwołań, wniosków.

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych udzieliło w 2016 r. 4 642 porad, w tym 625 porady specjalistyczne (psycholog, tłumacz języka migowego w OION).

Osoby niesłyszące mogły korzystać z pomocy tłumacza języka migowego osobiście i za pośrednictwem Skype (pracownik Biura posługuje się zarówno językiem SJM jak i PJM), jak też w formie on-line. Dodatkowe tłumaczenia świadczył także tłumacz PJM wykonujący swoje zadania na podstawie umowy zlecenia (11 tłumaczy).

Wydano po uprzedniej aktualizacji 700 sztuk Miejskiego Informatora dla Niepełnosprawnych Mieszkańców Miasta Lublin.

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych zorganizowało w 2016 r. dwa znaczące wydarzenia przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami:

- XI. edycję Konkursu o Medal Prezydenta Miasta Lublin dla osób oraz instytucji/organizacji wyróżniających się osiągnięciami lub realizowanymi przedsięwzięciami na rzecz aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych na terenie miasta Lublin,
- IV. edycję Lubelskich Targów Aktywności Osób Niepełnosprawnych, których przewodnimi tematami były: zatrudnienie i rola aktywności artystycznej w życiu osób niepełnosprawnych.

Miasto Lublin w 2016 r. realizowało innowacyjne działania i inicjatywy na rzecz poprawy jakości życia niepełnosprawnych mieszkańców oraz ich rodzin. Najistotniejsze z nich to:

- usługa asystenta osoby niepełnosprawnej, stanowiąca uzupełnienie oferty wsparcia osób niepełnosprawnych, została wprowadzona po raz pierwszy w 2012 r. Zasadniczym celem pracy asystenta osoby niepełnosprawnej jest pomoc w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz niezależności osoby niepełnosprawnej. W 2016 r. objęto 116 osób usługami asystenta osoby niepełnosprawnej; usługi asystenckie świadczyło 23 asystentów,
- wychodząc naprzeciw potrzebom niepełnosprawnych kierowców, którzy na co dzień korzystają z miejsc parkingowych w Strefie wprowadzono dodatkową możliwość, jaką jest korzystanie z miejsc poza kopertami na preferencyjnych zasadach w formie Abonamentu N. Dlatego też wprowadzono zapis, że abonament przysługuje osobom posiadającym znaczny i umiarkowany stopień niepełnosprawności, posiadającym kartę parkingową oraz prawo jazdy.

6.5. Projekty dla Seniorów

Program Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016–2020 to najważniejszy dokument strategiczny w dziedzinie lokalnej polityki senioralnej, którego celem jest tworzenie warunków do rozwoju form wsparcia i aktywności społecznej osób starszych. W ramach Programu został ogłoszony otwarty konkurs, w wyniku którego organizacje pozarządowe otrzymały dotacje na realizację wydarzeń senioralnych:

- na realizację Zadania nr 1: Podejmowanie działań mających na celu integrację i aktywizację społeczną seniorów następujące organizacje otrzymały dotacje: Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej Oddział w Lublinie, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Lublinie, fundacja tu obok, Fundacja na rzecz Edukacji, Rozwoju i Wychowania KARUZELA, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Integracja”,
- w ramach Zadania nr 2: Realizacja przedsięwzięć prezentujących pozytywny wizerunek seniora i promujących twórczość

artystyczną osób starszych dotację otrzymał Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Lublinie.

Program „Lublin Strefa 60+” został wprowadzony w czerwcu 2015 r. mając na celu:

- zwiększanie dostępności do różnego rodzaju usług i dóbr dla osób w wieku senioralnym,
- wspieranie i wzmacnianie aktywności społecznej seniorów,
- poprawę jakości życia osób starszych,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.

Jednym z instrumentów Programu jest „Lubelska Karta Seniora”, na podstawie której mieszkańcy Lublina w wieku powyżej 60-ego roku życia mogą korzystać z ulg i zniżek oferowanych przez Partnerów Programu. Od 6.06.2015 r. do końca 2016 r. wydano 9 250 Kart. Do Programu przystąpiło 100 podmiotów.

W ramach Programu „Lublin Strefa 60+”, z inicjatywy Prezydenta Miasta Lublin we współpracy z Wyższą Szkołą Ekonomii i Innowacji w Lublinie, prowadzona była usługa Telewsparcie 60+. Od poniedziałku do piątku w godz. 17-20 pod nr telefonu 81 46 66 999 seniorzy korzystali z wsparcia psychologów, uzyskując porady i informacje na temat działalności instytucji i organizacji oferujących różne formy pomocy i aktywizacji.

Cykliczne wydarzenia senioralne wpisały się już na stałe w kalendarz inicjatyw społecznych mając istotne znaczenie dla środowiska lubelskich seniorów i ich rodzin. Odbłyły się m.in.:

- Dzień Solidarności Międzypokoleniowej (29.04.) miał na celu łączenie pokoleń oraz budowanie systemu oparcia społecznego dla seniorów,
- Lubelskie Dni Seniora, dedykowane najstarszym mieszkańcom naszego miasta, trwały przez 9 dni, od 15-23.06. 2016 r. Skala przedsięwzięcia była imponująca: ponad 420 wydarzeń, w organizację których zaangażowane były bardzo różne podmioty: przedszkola, szkoły, domy pomocy społecznej, instytucje kultury, placówki medyczne, organizacje pozarządowe, kluby sportowe. Łącznie włączyło się ok. 150 różnych podmiotów,
- konkurs „Miejsce Przyjazne Seniorom” – po raz piąty zostały przyznane certyfikaty „Miejsca Przyjaznego Seniorom” w ramach Konkursu „Miejsce Przyjazne Seniorom”, organizowanego przez Prezydenta Miasta Lublin i Radę Seniorów. Do Kon-

- kursu wpłynęły 52 wnioski, z czego 51 podmiotów otrzymało certyfikaty. Wśród nich instytucje kultury, biblioteki publiczne, placówki medyczne i sportowe oraz organizacje społeczne,
- projekt „Odczaruj Jesień Życia” – trzecia edycja pokazu mody senioralnej pt. „Odczaruj Jesień Życia” odbyła się 6.11.2016 r. w Galerii Olimp z udziałem 15-tu lubelskich seniorów, którzy zaprezentowali się w atrakcyjnych stylizacjach. Pokazowi towarzyszyło „Miasteczko dla Seniora”, w którym można było wykonać podstawowe badania medyczne, uzyskać informacje o profilaktyce onkologicznej, a także zapoznać się z najważniejszymi zasadami pierwszej pomocy przedmedycznej.

6.6. Działalność Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej

W styczniu 2016 r. Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej zostało wydzielone ze struktury Biura ds. Osób Niepełnosprawnych. W ciągu roku udzielono 1 200 porad organizacjom pozarządowym i grupom inicjatywnym, podpisano 56 porozumień. Organizacje te korzystały ze wsparcia merytorycznego, zaplecza lokalowego i wyposażenia biurowego LCAO.

Centrum zapewniało również obsługę administracyjno-kancelaryjną Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Seniorów, Rady Seniorów Miasta Lublin, Forum Kobiet Lublina oraz koordynowało działania i inicjatywy senioralne, m.in.: Lubelskie Dni Seniora, Konkurs „Miejsce Przyjazne Seniorom”, projekt „Odczaruj Jesień Życia”, obchody Dnia Solidarności Międzypokoleniowej. Tutaj realizowany był Program Lublin Strefa 60+, w ramach którego funkcjonuje Lubelska Karta Seniora.

W zakresie działalności LCAO było także prowadzenie zakładki na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin – Seniorzy oraz bazy adresów mailowych lubelskich organizacji pozarządowych i instytucji działających na rzecz seniorów.

W ramach aktywności obywatelskiej, LCAO zorganizowało 8.10.2016 r. 3-cią edycję warsztatów „Lublin Inspiruje Kobiety”, w których wzięło udział ponad 130 lublinianek. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Prezydenta Miasta Lublin, Forum Kobiet Lublina przy współpracy z Polską Fundacją Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland”. Celem warsztatów

była aktywizacja mieszkanek Lublina, podniesienie świadomości w zakresie budowania pozytywnego wizerunku siebie, kształtowania poczucia własnej wartości, zdrowia, odpowiedzialnego rodzicielstwa i życia zawodowego.

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

7.1. Działania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych

7.1.1. Działania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego

W 2016 r. wydano 54 decyzje – zezwolenie na zorganizowanie imprez masowych o charakterze artystycznym oraz sportowym. W związku z powyższym pracownicy Wydziału wielokrotnie kontrolowali zgodność przebiegu imprez masowych z warunkami określonymi w zezwoleniu.

Przyjęto 143 zawiadomienia o organizacji zgromadzeń publicznych, z czego 37 zgromadzeń organizowanych w trybie zwykłym i 106 w trybie uproszczonym. Szczegółowe informacje nt. planowanych zgromadzeń każdorazowo przekazywano do Komendy Miejskiej Policji w Lublinie i Straży Miejskiej Miasta Lublin.

Zorganizowano 4 posiedzenia Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, podczas których omówiono m.in. następujące kwestie:

- przyjęto informację Komendanta Miejskiego Policji w Lublinie nt. realizacji porozumienia w sprawie zorganizowania w 2015 r. służb ponadnormatywnych funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie oraz osiągniętych efektów,
- przyjęto informację o stanie bezpieczeństwa w mieście za 2015 rok, w tym o realizacji Programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli – „Bezpieczny Lublin”,
- przyjęto informacje Komendanta Miejskiego Policji, Komendanta Straży Miejskiej Miasta Lublin oraz Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej o realizacji zadań w za-

kresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli w 2015 r.,

- przyjęto informację Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Lublin w 2015 r. oraz informację Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego miasta Lublin nt. działalności służb nadzoru budowlanego miasta Lublin,
- omówiono stan przygotowań do organizacji i zabezpieczenia Lubelskich Dni Kultury Studenckiej 2016,
- omówiono stan przygotowań do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom podczas „Sezonu Turystycznego”,
- omówiono stan przygotowań oraz koordynację służb miejskich działających w obszarze zabezpieczenia społecznego na rzecz osób bezdomnych, samotnych i potrzebujących wsparcia w celu zapobiegania negatywnym skutkom zimy,
- omówiono zagrożenia dla mieszkańców wynikające z obecności zwierząt w przestrzeni publicznej – współpraca organów administracji samorządowej oraz służb, inspekcji i straży w prowadzeniu działań przeciw epidemiologicznym,
- zaopiniowano projekt budżetu Miasta Lublin na 2017 rok w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa na wodzie osobom korzystającym z Zalewu Zemborzyckiego, zawarto z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym w Lublinie umowę, w ramach której ratownicy w okresie od 6 czerwca do 25 września 2016 r., w dni wolne od pracy i święta pełnili patrole oraz podejmowali działania ratownicze w przypadku wystąpienia zagrożeń.

W 2016 r. do Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego wpłynęło 41 wniosków o umorzenie, rozłożenie na raty lub odroczenie terminu płatności należności powstałych z tytułu grzywien nałożonych w drodze mandatów karnych wystawionych przez Straż Miejską Miasta Lublin.

7.1.2. Działania w zakresie zarządzania kryzysowego

W ramach Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego zorganizowane zostały spotkania Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, które dotyczyły najważniejszych kwestii związa-

nych z bezpieczeństwem oraz bieżących, najbardziej aktualnych problemów. Między innymi omawiano sprawy związane z:

- nadzwyczajnymi działaniami prowadzonymi przez służby miejskie, związanymi z występowaniem ekstremalnych mrozów i opadami śniegu w okresie zimowym ze szczególnym uwzględnieniem przejezdności dróg, w tym zapoznanie z systemem pozycjonowania sprzętu odśnieżającego,
- przygotowaniem służb, inspekcji i straży do działań zapewniających bezpieczeństwo podczas organizowanych w mieście Lublin imprez w ramach odbywających się Światowych Dni Młodzieży.

Pracownicy MCZK brali bezpośredni udział w działaniach mających na celu minimalizację skutków zagrożeń naturalnych obejmujących m.in. podtopienia ulic i posesji oraz udzielali wsparcia osobom poszkodowanym w wyniku pożarów.

Zorganizowano oraz aktywnie uczestniczono w wieloszczeblowym ćwiczeniu zgrywającym pod kryptonimem „LUBLIN-2016”, które zostało przeprowadzone w czerwcu 2016 r. w obiekcie Miejskiego Stadionu Piłkarskiego ARENA Lublin przy ul. Stadionowej 1 w Lublinie. Tematem ćwiczenia było zapewnienie współdziałania organów administracji publicznej, służb, inspekcji i straży oraz podmiotów będących właścicielami lub posiadaczami urządzeń infrastruktury krytycznej w zakresie prowadzenia działań porządkowych i ratowniczych podczas zdarzenia terrorystycznego.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa pracowników oraz klientów w budynkach Urzędu Miasta zainstalowane 3 defibrylatory AED, które zostały rozmieszczone w Ratuszu oraz w budynkach Urzędu Miasta Lublin przy ul. Leszczyńskiego i ul. Wieniawskiej.

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego zorganizowało oraz przeprowadziło szkolenie z zakresu zapobiegania, przygotowania oraz reagowania w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej na terenie instytucji. Szkolenia skierowane były do pracowników Urzędu Miasta Lublin oraz jednostek organizacyjnych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, Centrum Interwencji Kryzysowej, Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie oraz kierowników Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego.

Ze środków MCZK zakupiony i wdrożony został system pozycjonowania radiotelefonów GPS na potrzeby Straży Miejskiej Miasta Lublin oraz służby dyżurnej MCZK. Również ze środków

MCZK zakupiony został sprzęt cyfrowy do łączności radiowej dla Straży Miejskiej Miasta Lublin.

W ramach systemu wczesnego ostrzegania prowadzony jest stały monitoring meteorologiczny, poziomu wód w rzekach miasta oraz zanieczyszczenia powietrza.

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego stale korzysta z Centralnej Aplikacji Raportującej przesyłając za jej pomocą dobowe oraz doraźne raporty dotyczące występujących na terenie miasta zdarzeń ujętych w katalogu wdrażanej aplikacji.

W 2016 r. pracownicy MCZK wprowadzili do systemu DART 708 zdarzeń na terenie Miasta Lublin. Odnotowano zdarzenia o następującym charakterze: zdarzenia na drogach – 602, zagrożenia naturalne (opady śniegu, podtopienia, powalone drzewa) – 20, zdarzenia techniczne (awarie wodociągowe, ciepłownicze, itp.) – 19, pożary w mieszkaniach i kamienicach – 28, zagrożenia terrorystyczne – 7 oraz zakwalifikowane jako inne/różne – 39.

W ramach modernizacji systemu powiadamiania o zagrożeniu powodziowym na terenie miasta, zostały wymienione wszystkie stacje pomiarowe e-HydroLOG oraz wdrożona została nowa aplikacja wizualizacji danych „Hydrowskaz”.

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo o zgromadzeniach MCZK prowadziło całodobowe przyjmowanie, przesyłanie oraz publikację na stronach BIP Urzędu Miasta Lublin zgłoszeń zamiaru przeprowadzenia zgromadzenia publicznego w trybie uproszczonym. Przyjęto 106 zgłoszeń w trybie uproszczonym o zgromadzeniach publicznych.

7.1.3. Działania w zakresie spraw obronnych i obrony cywilnej

W zakresie spraw obronnych opracowano Zarządzenie Prezydenta Miasta Lublin w sprawie organizacji wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony w 2017 r. Zaktualizowano Plan Operacyjny funkcjonowania miasta Lublin w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Zaktualizowano dokumentację Stałego Dyżuru utworzonego dla potrzeb Prezydenta Miasta Lublin i przeprowadzono trening Stałego Dyżuru z udziałem jednostek organizacyjnych miasta Lublin oraz czynnie uczestniczono w treningu prowadzonym przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie. Zorganizowano i przeprowadzono szkolenie w tematyce spraw obronnych dla

dyrektorów wydziałów i biur Urzędu Miasta Lublin oraz kierowników jednostek organizacyjnych miasta. Przeprowadzono 284 postępowania administracyjne w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych zakończonych wydaniem decyzji nakładających lub uchylających obowiązek wykonania świadczeń na rzecz obrony w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Wspólnie z Wojskową Komendą Uzupełnień Lublin oraz przedstawicielami Jednostek Wojskowych przeprowadzono, kontrolę 6 zakładów pracy posiadających przedmioty świadczeń rzeczowych na rzecz obrony. Przeprowadzono 5 kontroli w zakładach pracy oraz 3 w wydziałach Urzędu Miasta Lublin w zakresie prowadzenia spraw obronnych, które wykazały, że problematyka spraw obronnych prowadzona jest na wymaganym poziomie.

W zakresie materiałowo-technicznego zaopatrzenia zakładów pracy i formacji Obrony Cywilnej, dokonano oceny stanu technicznego sprzętu przechowywanego w zakładach pracy i w magazynie sprzętu OC Urzędu Miasta. Sprawowano nadzór i kontrolę nad ewidencją i obrotem materiałowym składników majątkowych obrony cywilnej w zakładach pracy. Skontrolowano 16 zakładów pracy zlokalizowanych na terenie miasta Lublin realizujących zadania z zakresu OC, przeprowadzając jednocześnie bieżące kontrole utrzymania sprzętu obrony cywilnej w magazynach zakładów pracy z terenu miasta, które posiadają sprzęt OC. Kontrole wykazały, że w ok. 95 % zakładów pracy realizacja zadań w zakresie obrony cywilnej prowadzona jest na wymaganym poziomie.

7.2. Centrum Monitoringu Wizyjnego

W ramach działań Centrum Monitoringu Wizyjnego prowadzono stałą obserwację obszaru objętego zasięgiem kamer, rejestrację oraz obsługę zarejestrowanego materiału. Nagrany przez wszystkie kamery materiał jest przechowywany na dyskach przez okres 30 dni. W przypadku zaistnienia takiej konieczności wybrane nagrania były archiwizowane na płytach DVD a następnie wykorzystywane do celów procesowych.

W ramach działań Centrum Monitoringu Wizyjnego dokonano zakupów mających na celu doposażenie CMW w sprzęt niezbędny do jego sprawnego funkcjonowania, w tym m.in. płyt DVD

i okablowania. Uiszczano opłaty za zużycie energii elektrycznej zasilającej punkty monitoringu. Dokonywano napraw uszkodzonych kamer i innych elementów monitoringu oraz comiesięcznego mycia kloszy kamer wchodzących w skład systemu.

Monitoring wizyjny znacząco przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego poprzez działanie prewencyjne – widok kamery odstrasza potencjalnych sprawców przestępstw i wykroczeń. Ponadto, dzięki pracy operatorów monitoringu udało się utrwalić przebieg różnych zdarzeń takich jak bójki, pobicia, kradzieże i włamania itp. opisanych często w prasie i telewizji. Nagrania z kamer pomagają także wyjaśnić szereg spornych zdarzeń drogowych itp. W roku 2016 służbom uprawnionym na ich prośby przekazano ok. 2 000 płyt DVD z utwalonym materiałem dowodowym.

7.3. Działalność Straży Miejskiej Miasta Lublin w 2016 r.

Rok 2016 był dla Straży Miejskiej okresem, w którym nacisk położony został szczególnie na utrzymanie spokoju i porządku w mieście. Wykonując obowiązki i powierzone działania opierano się na nadrzędności działań prewencyjnych, profilaktycznych oraz zaradczych w stosunku do działań represyjnych. Funkcjonariusze jednostki w trakcie prowadzonych kontroli sprawdzali przede wszystkim stan utrzymania, czystości i porządku działek, posesji, chodników i ulic (w tym stan utrzymania zimowego), parków i ogrodów (np. Ogród Saski, Park Ludowy), miejsc wypoczynku (np. Zalew Zemborzycki) itp.

Szczególne miejsce wśród zadań na rok 2016 zajęła współpraca ze społecznością lokalną oraz jej przedstawicielami, prowadzona przede wszystkim przez Oddział Dzielnicowych. Realizacja interesu publicznego to priorytetowy cel działań jednostki, dlatego w swoich działaniach stawia się bardzo mocno na partnerstwo i współdziałanie z Radami Dzielnic.

Tabela: Porównanie wyników działalności Straży Miejskiej Miasta Lublin za rok 2015 i 2016.

Opis	2015		2016	
	Liczba	% ogółu	Liczba	% ogółu
Mandaty karne ogółem	12324	100 %	10369	100 %

Na kwotę	1 428 040 zł	100 %	1 155 337	100 %
Porządkowe	46 90	38 %	3075	30 %
Na kwotę	431 830 zł	30 %	352 837	31 %
Drogowe z wyłączeniem fotoradaru	5 151	42 %	7294	70 %
Na kwotę	585 410 zł	41 %	802 500	69 %
Fotoradar	2 483	20 %	----	
Na kwotę	410 800 zł	29 %	----	
Pouczenia:	7711	100 %	5051	100 %
porządkowe	2877	37 %	1208	24 %
drogowe	4834	63 %	3843	76 %
Liczba zgłoszeń od mieszkańców:	25 508		25612	
Liczba interwencji	32 939		33795	

W 2016 r. stan liczebny Eko-Patrolu został zwiększony do ośmiu funkcjonariuszy. Rozszerzono również zakres zadań oddziału o działania związane z interwencyjnym odławianiem bezpańskich i dzikich zwierząt przebywających na terenie miasta. W tym celu został zakupiony nowy pojazd wraz z wyposażeniem służącym do chwywania i transportu zwierząt.

W 2016 r. Eko-patrol doprowadził do zlikwidowania licznych wysypisk śmieci na terenie miasta. W wielu przypadkach podczas prowadzonych czynności znaleziono dane osobowe, co doprowadziło do zidentyfikowania i ukarania sprawcy. Sprawcy byli zobowiązani także do uprzątnięcia terenu.

Funkcjonariusze Eko-Patrolu nałożyli w 2016 r. 467 mandatów karnych na kwotę 74 150 zł.

Eko-patrol nałożył 192 mandaty karne na kwotę 32 850 zł za zaniechania porządkowe (136/24 550 zł z art. 10 u. 1, 2, 2a ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminie, 26/3700 zł z art. 102 kw i 30/4 600 zł z art. 145 kw).

Eko-patrol nałożył 58 mandatów karnych na kwotę 4 900 zł na właścicieli psów, nie sprawujących nad nimi odpowiedniego nadzoru oraz 11 mandatów na kwotę 950 zł za nieuprzątnięcie zanieczyszczeń po psie.

Eko-Patrol: wyniki działań w 2016 r.:

- przeprowadzone kontrole: 14 036,
- wystąpienia do instytucji: 214,
- wspólne kontrole z WOŚ: 69,
- wspólne kontrole z Sanepidem: 13,
- zabezpieczenie imprez: 23,
- liczba ujawnionych wykroczeń: 708,
- liczba interwencji: 3 617.

W 2016 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej, w szczególności Eko-patrolu i Oddziału Dzielnicowych, prowadzili liczne kontrole pod kątem zwalczania zaniedbań porządkowych i dzikich wysypisk na terenie miasta. W przypadku stwierdzenia podrzuconych śmieci podejmowane są działania w celu ustalenia sprawców wykroczenia, a także doprowadzenia do uprzątnięcia terenu.

W 2016 r. Eko-patrol prowadził liczne kontrole pod kątem spalania odpadów. Kontrole przeprowadzano zarówno po zgłoszeniach mieszkańców, jak i z własnej inicjatywy w ramach codziennej służby. Około 1/3 interwencji to zgłoszenia od mieszkańców, pozostałe to interwencje własne.

Do dn. 31 grudnia przeprowadzono 720 kontroli spalania, w tym 476 kontroli pieców (6 kontroli wspólnie z WOŚ) i 244 kontrole spalania odpadów na otwartym powietrzu. W wyniku kontroli nałożono 128 mandatów karnych na kwotę 23 750 zł (54 mandaty na kwotę 8 200 zł za spalanie niedozwolonych materiałów w piecach i 74 mandaty na kwotę 15 550 zł za spalanie odpadów na zewnątrz), udzielono 55 pouczeń oraz skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu.

W 2016 r. do dyżurnych Straży Miejskiej wpłynęło 2 010 zgłoszeń na temat przebywających na terenie miasta zwierząt. 657 zgłoszeń dotyczyło zwierząt dzikich, w tym 142 zgłoszenia na temat lisów i 51 zgłoszeń na temat dzików.

Do dn. 31 grudnia Eko-Patrol odłowił 246 zwierząt, w tym 59 psów przekazanych do schroniska dla bezdomnych zwierząt, 42 psy i koty przekazane właścicielom oraz 145 zwierząt dzikich (ptaki, jeże, lisy, węże, także zwierzęta egzotyczne – pająk ptasznik). Zwierzęta chore były przekazywane do Lubelskiego Centrum Małych Zwierząt.

Funkcjonariusze Straży Miejskiej Miasta Lublin prowadzili od wiosny do jesieni stałe i systematyczne kontrole w zakresie utrzymania zieleni oraz czystości miasta. Kwestie te monitorowa-

ne były na bieżąco, wobec czego koszenie trawników miejskich oraz sprzątanie miasta przez wybrane do tego celu firmy przeprowadzane były z reguły zgodnie z ustalonymi w harmonogramach na dany miesiąc terminami.

W okresie zimy, każdego dnia (w systemie dwuzmianowym oraz w godzinach nocnych) kontrolowaliśmy stan utrzymania zimowego, m.in. w zakresie nieodśnieżonych lub śliskich ulic, ciągów pieszych, przejść dla pieszych, nawisów śnieżnych i lodowych, parkingów w strefie płatnego parkowania oraz miejsc przeznaczonych do parkowania dla osób niepełnosprawnych. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, dyżurni bazy oraz funkcjonariusze podejmowali natychmiastowe zdecydowane działania. W 2016 r. w zakresie utrzymania zimowego (zima łagodna – bez dużych mrozów i opadów śniegu) dyżurni naszej jednostki przyjęli łącznie 484 zgłoszenia dotyczące śliskich ciągów pieszych i ulic.

W 2016 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej nałożyli 77 mandatów karnych na kwotę 38 500 zł za postój kierowców nieposiadających uprawnień na miejscach parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. W przypadku takiego wykroczenia kierowca musi się liczyć nie tylko z mandatem w wysokości 500 zł, ale również z możliwością odholowania pojazdu.

W 2016 r. odholowano 263 pojazdy pozostawione w miejscach, gdzie stwarzały utrudnienia w ruchu drogowym, bądź będące wrakami. 21 pojazdów odholowano z miejsc przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.

Ponadto, dzięki działaniom dzielnicowych Straży Miejskiej, właściciele usunęli 67 wraków pojazdów, dzięki czemu znacznie poprawiła się estetyka lubelskich osiedli.

W wyniku własnych obserwacji i liczby wykonywanych interwencji oraz zgłoszeń mieszkańców dotyczących nieprzestrzegania przez kierowców pojazdów przepisów ruchu drogowego w strefie płatnego parkowania, podjęliśmy systematyczne działania mające na celu dyscyplinowanie kierowców do ich przestrzegania. W 2016 r. systematycznym i bieżącym nadzorem objęliśmy 90 ulic usytuowanych w strefie płatnego parkowania, przeprowadzając na nich 10 891 kontroli. W wyniku tych działań funkcjonariusze naszej jednostki:

- wykonali 4 607 interwencji,

- nałożyli na sprawców wykroczeń drogowych 1 233 mandaty karne, a 708 kierowców pouczone. Wykroczenia dotyczyły przede wszystkim nieprzestrzegania znaku drogowego B-36 „zakaz zatrzymywania się”, zastawiania bram oraz wjazdów/wyjazdów z posesji, parkowania pojazdów na chodniku, bez pozostawienia 1,5 m szerokości chodnika dla ruchu pieszych,
- spowodowali odholowanie 15 pojazdów,
- skierowali do Sądu Rejonowego 19 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń.

W wyniku tych działań udało się w znacznym stopniu uporządkować sposób pozostawiania pojazdów w strefie płatnego parkowania.

8. OCHRONA ŚRODOWISKA I ZIELEŃ MIEJSKA

8.1. Gospodarka odpadami

8.1.1. Odpady komunalne

Funkcjonujący od 2013 r. system gospodarowania odpadami komunalnymi w Lublinie oparty jest na upowszechnianiu segregacji odpadów, odzysku i recyklingu surowców i co za tym idzie spełnieniu unijnych wymogów dotyczących osiągnięcia poziomów odzysku w poszczególnych latach.

W Lublinie zdecydowana większość (97,5 %) właścicieli nieruchomości w złożonych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zadeklarowała selektywną zbiórkę odpadów. Przyjęty w Lublinie dwupojemnikowy system selektywnej zbiórki oraz zmiany wprowadzone w 2013 r. zostały bardzo dobrze przyjęte przez mieszkańców. Świadczy o tym ciągle wzrost wskaźników odzysku i recyklingu oraz wzrastające ilości odebranych odpadów selektywnie zebranych pomimo spadku całkowitej ilości odbieranych odpadów.

Lublin osiągnął ustawowo wymagane poziomy odzysku odpadów komunalnych m.in. dzięki nałożeniu na właścicieli nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych (tzw. selektywne zbieranie odpadów „u źródła”) oraz poprzez nałożenie na przedsiębiorców i egzekwowanie obowiązku odpowiedniego przetworzenia „surowcowych” odpadów komunalnych, i to zarówno tych zebranych selektywnie, jak i tych, które znalazły się w zmieszanych odpadach komunalnych. Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w 2016 r. wyniósł 53,71 % >18, poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami

innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 97,19 %>42, natomiast poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – 7,19 %<45.

W 2015 r. Gmina Lublin przystąpiła do realizacji inwestycji „Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów wraz z zakupem niezbędnych maszyn i urządzeń w miejscowości Wólka Rokicka, gmina Lubartów”, finansowanej w części ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy poprzez udzielenie pomocy finansowej na rzecz Związku Komunalnego Gmin Ziemi na pokrycie części wkładu własnego zadania inwestycyjnego obejmującego realizację obiektów i urządzeń technicznych, których zadaniem jest przetwarzanie odpadów komunalnych.

Ww. przedsięwzięcie obejmowało budowę kompleksowej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych składającej się z sortowni odpadów o wydajności 37 tys. Mg/rok oraz instalacji suchej fermentacji o wydajności 18 tys. Mg/rok wraz z zakupem niezbędnych maszyn i urządzeń. Do zakładu będą trafiały odpady z terenu gmin członkowskich związku oraz z Lublina i Świdnika.i

W Lublinie stosowany jest system elektronicznego ewidencjonowania i potwierdzania odbioru wszystkich rodzajów odpadów oparty na technice RFID. Każdy pojemnik na odpady ma „zaszyty” elektroniczny znacznik (chip).

Dzięki metodzie RFID możliwe jest kontrolowanie realizacji usługi odbioru odpadów od mieszkańców przez podmioty, którym gmina zleciła realizację tego zadania.

8.1.2. Odbiór odpadów

Mieszkańcy Lublina mogą oddać wytwarzane na terenie nieruchomości odpady komunalne w nieograniczonej ilości za jedną cenę ustaloną dla gospodarstwa domowego.

Odbierane bezpośrednio z nieruchomości są odpady zmieszane, frakcja sucha odpadów komunalnych (obejmujące następujące rodzaje odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe), odpady zielone, odpady wielkogabarytowe. Ponadto bezpośrednio od mieszkańców odbierane są odpady budowlane i rozbiórkowe, do wyczerpania limitu wynoszącego 1 m³/gospodarstwo domowe/rok.

Lublinianie znacznie częściej korzystają z punktów PSZOK, które w Lublinie funkcjonują w dość nowatorskim, zdecentralizowanym systemie, w ramach którego na terenie miasta została zorganizowana bardzo duża ilość punktów, gdzie mieszkańcy mogą samodzielnie, bezpłatnie dostarczyć odpady komunalne:

- leki są przyjmowane w 94 aptekach – w 2016 r. mieszkańcy oddali do aptek 12,530 Mg odpadów przeterminowanych leków. Ich zbiórka cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców, jak też i samych właścicieli aptek, którzy zgłaszają zapotrzebowanie pozyskania pojemników na przeterminowane leki,
- chemikalia (razem z lekami, bateriami, akumulatorami i niektórymi rodzajami elektroodpadów) w 19 specjalnych pojemnikach na odpady niebezpieczne rozstawionych w różnych dzielnicach miasta,
- zużyte baterie i akumulatory w punkcie zbiórki akumulatorów utworzonym przez firmę Trans-Wag Sp. z o. o. przy ul. Łęczyńskiej 58 oraz w 150 pojemnikach do zbiórki baterii i akumulatorów małogabarytowych, znajdujących się w siedzibach instytucji publicznych,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny w dwóch stałych i sześciu mobilnych punktach zbiórki, rozszerzonych o 10 pojemników do zbiórki sprzętu małogabarytowego rozstawione w różnych dzielnicach i uzupełnianych przez ogólnopolski system odbioru sprzętu wielkogabarytowego „na telefon” – Elektrośmieci – Lublin od 2008 r. realizuje program „Moje miasto bez elektrośmieci”. Partnerem akcji jest ElektroEko – Program obejmuje trzy działania: zorganizowanie punktów zbierania elektrośmieci, bezpośredni odbiór zużytych urządzeń elektrycznych z domów, edukacja w szkołach. Realizowany jest też projekt „Utworzenie miejskiego systemu zagospodarowania elektrośmieci we Lwowie na podstawie doświadczeń Miasta Lublin”, współfinansowany ze środków Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013. W 2016 r. w ramach selektywnej zbiórki elektroodpadów, w punktach zbierania znajdujących się w Lublinie zebrano 195,87 kg zużytego sprzętu. Łącznie z odbiorami z domów

i ze szkół biorących udział w akcji „Moje miasto bez elektrośmieci” liczba ta wyniosła 199,74 kg,

- pozostałe rodzaje odpadów: zużyte opony (które także są zbierane podczas okazjonalnych akcji), odpady zielone, odpady budowlane i rozbiórkowe oraz meble i inne odpady wielkogabarytowe, są zbierane w PSZOK-u.

Ilość oddawanych odpadów budowlano-remontowych podlega wahaniom sezonowym w zależności od rytmu prac, wykazując wiosenno-letnie maksimum i zimowe minimum. W 2016 r. odebrano 792,16 Mg tych odpadów. Mieszkańcy Lublina przedsiębiorcom odbierającym odpady oddali 2 763,430 Mg odpadów wielkogabarytowych.

Wyżej wymienione osiągnięcia pokazują skuteczność informowania mieszkańców Lublina o prawidłowych sposobach postępowania z odpadami komunalnymi.

W 2016 r. z terenu Lublina odebrano 82 064,166 Mg odpadów zmieszanych i 20 243,122 Mg odpadów frakcji suchej.

8.2. Program Ograniczania Niskiej Emisji (PONE)

Od kilku lat w Lublinie w sezonie grzewczym utrzymują się wysokie stężenia zanieczyszczeń pyłowych w powietrzu. Zjawisko to określa się mianem tzw. niskiej emisji. Głównym jej źródłem są piece i kotłownie węglowe w gospodarstwach domowych (88 % wg danych GIOŚ). Miasto Lublin od 2013 r. podejmuje działania zmierzające do zmniejszenia zanieczyszczeń pyłowych w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji.

Program ten ma na celu poprawę jakości powietrza w mieście Lublin poprzez likwidację starych, nieefektywnych systemów grzewczych opalanych paliwem stałym. Tym samym program przyczynia się do poprawy warunków życia Lublinian, a także wpływa na pozytywny wizerunek miasta.

Aktualne zasady programu dotacji zostały zatwierdzone przez Radę Miasta Lublin w Uchwale nr 288/X/2015 z dn. 22.10.2015 r.

W ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji miasto Lublin dofinansowuje działania polegające na trwałej zmianie systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym (węgiel, drewno) na bardziej ekologiczny sposób ogrzewania, tj. na:

- podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej,

- ogrzewanie elektryczne,
- ogrzewanie gazowe,
- ogrzewanie olejowe,
- pompy ciepła.

Zgodnie z warunkami Programu dofinansowanie może wynieść maksymalnie do 50 % poniesionych kosztów. Dotacja wypłacana jest dopiero po zrealizowaniu zadania. Dotacje udzielane są z budżetu Gminy Lublin. Wnioskodawcami mogą być osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe, osoby prawne, przedsiębiorcy, czy też jednostki sektora finansów publicznych będące gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi.

Dotacja udzielana jest na demontaż istniejącego źródła grzewczego na paliwo stałe, zakup nowego źródła ogrzewania i jego montaż, na przyłączenie do sieci gazowej lub ciepłowniczej.

W 2016 r. na cel określony w powyższej uchwale przeznaczono z budżetu miasta Lublin kwotę 400 000,00 zł.

Realizując w 2016 r. PONE dzięki pomocy miasta Lublin zlikwidowanych usunięto 83 piece i kotły na paliwo stałe. Zlikwidowano ogrzewanie oparte na paliwie stałym w lokalach i budynkach o łącznej pow. ok. 6 850 m².

Z roku na rok program cieszy się rosnącym zainteresowaniem mieszkańców Lublina. Każdego roku liczba zrealizowanych inwestycji w ramach PONE systematycznie wzrasta – w 2014 r. wypłacono 13 dotacji, w 2015 r. 27 dotacji, a w 2016 r. 46 dotacji. W 2017 r. w trakcie naboru wpłynęło ponad 130 wniosków.

Łącznie od 2013 do 2016 r. w ramach PONE zlikwidowano ponad 230 pieców i kotłów na paliwo stałe. Dzięki temu emisja powierzchniowa pyłu PM10 zmniejszyła się o ok. 7 ton rocznie. W ciągu czterech lat funkcjonowania programu dotacje udzielone przez miasto Lublin wyniosły ponad 1 mln zł.

8.3. Ochrona Zwierząt

Urząd Miasta Lublin podejmuje się realizacji wielu działań na rzecz poprawy losu zwierząt jakie można spotkać na terenie naszego miasta, zarówno zwierząt domowych, które zabłąkały się lub zostały porzucone, ale również zwierząt dziko żyjących.

Coroczne uchwalenie „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt” to obowiąz-

zek gmin, wynikający z przepisów ustawy o ochronie zwierząt. Taki Program na 2016 r. został przyjęty uchwałą nr 424/XVI/2016 Rady Miasta Lublin z dn. 10.03.2016 r. Obejmował on wylapywanie, opiekę, diagnostykę, leczenie zwierząt bezdomnych z uwzględnieniem zwierząt gospodarskich, a także zakup karmy dla kotów wolno żyjących. W ramach Programu nawiązano współpracę z 83 społecznymi opiekunami kotów wolno żyjących, którzy podjęli się dokarmiania tych zwierząt. Na ten cel zamówiono 2 664 kg suchej karmy, która pozwoliła na dokarmianie 1 339 kotów.

W 2016 r. do Schroniska przyjęto 791 psów, 559 kotów i 22 zwierzęta egzotyczne. Średnio miesięcznie na koszt gminy było utrzymywanych 198 psów, 127 kotów oraz 73 zwierzęta egzotyczne.

W 2016 r. dzięki zwycięskim projektom z budżetu obywatelskiego: „Kompleksowa sterylizacja psów i kotów na terenie Lublina” oraz „Zwierzolublin” właściciele i opiekunowie czworonogów mogli skorzystać z bezpłatnej akcji sterylizacji/kastracji psów i kotów właścicielskich i kotów wolno żyjących, oraz bezpłatnego czipowania psów właścicielskich. W ramach akcji w 2016 r.: zaczipowano 480 psów, wysterylizowano łącznie 1 217 psów właścicielskich, 1 100 kotów właścicielskich oraz 738 kotów wolno żyjących. Ponadto rozdano 1 420 adresówek dla psów. W ramach projektu Zwierzolublin zakupiono również 54 ocieplone domki dla kotów wolno żyjących, które zostały rozstawione na terenach lubelskich osiedli oraz ogródków działkowych, a ich ustawienie pomogło nie tylko przetrwać kotom okres zimy, ale również przyczyniło się do rozwiązania konfliktów społecznych. Część środków z budżetu obywatelskiego w wys. 220 000,00 zł przekazana została Straży Miejskiej Miasta Lublin, która zakupiła samochód wraz z wyposażeniem służącym do odłowu i transportu drobnych zwierząt dzikich i bezdomnych oraz 2 odłownie na dziki wraz z 4 kłatkami do ich transportu.

Inną grupą zwierząt, o którą trzeba się zatroszczyć są dzikie zwierzęta tj. sarny, kuny, jelenie czy łosie. Na skutek rozbudowy naszego miasta, modernizacji dróg oraz łatwego dostępu do pożywienia, dzikie zwierzęta coraz liczniej odwiedzają Lublin, a niektóre z nich znajdują tu dogodne warunki do zamieszkania. Zwierzęta te często stają się ofiarami wypadków komunikacyjnych,

przestraszone szukają schronienia na działkach lub w zadrzewieniach, a spłoszone lub ranne mogą stanowić zagrożenie dla mieszkańców Lublina. W 2016 r. podjęto łącznie 110 interwencji w wyniku których bezpośrednio po odłowieniu na wolność wypuszczono 24 zwierzęta, w 12 przypadkach stwierdzono zgon zwierzęcia a w 36 przypadkach stwierdzono konieczność wykonania eutanazji z uwagi na silne obrażenia, jakich zwierzęta doznały w wypadkach. W pozostałych przypadkach zwierzęta uciekły z miejsca zgłoszenia lub próba ich odłowu do klatek zakończyła się niepowodzeniem.

Populacja lisów i dzików w ostatnich latach wzrosła, powodując zagrożenie w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej oraz zagrożenie bezpieczeństwa życia i zdrowia mieszkańców Miasta Lublin. W związku z powyższym w 2016 r. przeprowadzono odłów redukcyjny ww. zwierząt. Odłów redukcyjny lisów realizowany był przez Gabinet Weterynaryjny „Ostoja” na podstawie zawartej umowy. Łącznie odłowiono 13 szt. lisów, z czego 12 szt. zostało wsiedlonych do obwodów łowieckich, z którymi Gmina Lublin posiadała stosowne porozumienia, natomiast 1 lisa poddano eutanazji.

Wykonawcą odłowu redukcyjnego dzików było Lubelskie Centrum Małych Zwierząt przy współpracy ze Strażą Miejską Miasta Lublin. Dwie przenośne odłownie zostały ustawione w dzielnicy Sławin pod koniec września 2016 r.

8.4. Działalność Miejskiego Architekta Zieleni

Jedną z działalności biura były prace pielęgnacyjne obejmowały wykonanie cięć pielęgnacyjno-sanitarnych, usunięcie gałęzi obumarłych, nadłamanych, zabezpieczenie ubytków wgłębnych, założenie stosownych wiązań w koronie. Leczenie miało na celu poprawienie stanu zdrowotnego drzew oraz zminimalizowania zagrożenia jakie mogłaby stwarzać drzewo.

Do programu zakwalifikowano łącznie 80 drzew (w tym 26 Pomników Przyrody), które wskazał inspektor nadzoru ds. ochrony i pielęgnacji drzew ozdobnych oraz nadzorował wszelkie prace pielęgnacyjne wykonywane przez firmy.

Biuro zajmowało się również ratowaniem lubelskich kasztanowców przed inwazją szrotówka kasztanowcowiaczka. Prace wykonywane były w dwóch etapach:

- pierwszy – wiosenny obejmował założenie opasek lepowych na 2 250 szt. kasztanowców rosnących na terenie miasta, następnie usunięcie oraz zutylizowanie,
- drugi etap jesienny obejmował zgrabienie porażonych liści kasztanowców, zapakowanie ich do papierowych worków i termiczna ich utylizacja, wydawanie papierowych worków zainteresowanym osobom i instytucjom oraz późniejszy ich odbiór.

Zadanie realizowano przy wsparciu finansowym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. W 2016 r. udało się uzyskać dofinansowanie w wys. 20 000 zł.

Przeprowadzane były prace interwencyjne. Interwencyjne zabezpieczenie drzew uzależnione jest od zdarzeń nagłych, ma na celu zminimalizowanie zagrożenia bezpieczeństwa dla osób i mienia, które spowodowane jest złym stanem zadrzewień. W związku z natężeniem występowania w bieżącym roku burz, którym towarzyszył silny wiatr doszło do uszkodzenia dużej ilości drzew – również Pomników Przyrody i drzew stanowiących cenny starodrzew. By je zachować, ze względu na duże walory przyrodnicze i krajobrazowe niezbędne jest szybkie przeprowadzenie zabiegów zabezpieczających w ich koronach. Drzewa, które zostały objęte tym programem usytuowane są głównie w pasach drogowych, placówkach użyteczności publicznej oraz terenach zieleni. Powyższą usługę zrealizowano przy 63 drzewach.

Dodatkowo Zespół Opiniodawczo-Doradczy do spraw Gospodarki Drzewostanem przy Prezydencie Miasta Lublin, w skład którego wchodzi inspektorzy nadzoru działający społecznie, wspomagany przez Biuro Miejskiego Architekta Zieleni opiniował w sprawach spornych, dotyczących cennego starodrzewu.

W ramach współpracy z Radami Dzielnic w poszczególnych rejonach miasta wykonane zostały następujące nasadzenia zieleni wysokiej, krzewów oraz inne nasadzenia roślinne:

- Dzielnica Dziesiąta (skwer „Zielony Zakątek” ul. Siemiradzkiego 34): drzewa liściaste – 3 szt., krzewy liściaste – 201 szt.,

- Dzielnica Wrotków (os. im. Nałkowskich, ul. Samsonowicza, plac osiedlowy): drzewa liściaste – 3 szt., drzewa iglaste – 9 szt., krzewy liściaste – 127 szt., krzewy iglaste – 33 szt.,
- Dzielnica Czuby Południowe (ul. Szmaragdowa): krzewy liściaste – 764 szt., byliny/pnącza/krzewinki – 94 szt.,
- Dzielnica Czechów Południowy (teren pomiędzy ul. Kurantową 4 i 6): krzewy liściaste – 599 szt.,
- Dzielnica Czechów Północny (teren przed ogródków ul. Rogera 1 i Harnasie 7): krzewy liściaste – 28 szt., krzewy liściaste – 152 szt., krzewy iglaste – 26 szt., byliny/pnącza/krzewinki – 8 szt.,
- Dzielnica Wieniawa (ul. Szarych Szeregów): krzewy liściaste – 64 szt., krzewy iglaste – 32 szt.,
- Dzielnica Wieniawa (ul. Skautów): krzewy liściaste – 13 szt., krzewy iglaste – 13 szt.,
- Dzielnica Stare Miasto (ul. Jezuicka): krzewy liściaste – 165 szt., krzewy iglaste – 70 szt., byliny/pnącza/krzewinki – 1 243 szt.

Biuro Miejskiego Architekta Zieleni w ramach działań mających na celu poprawę estetyki, podniesienie atrakcyjności terenów miejskich oraz zwiększenie udziału roślin w zurbanizowanym środowisku miejskim, w roku 2016 wykonało następujące zadania:

- zagospodarowano pierwszą część jednego z wjazdów do miasta na al. Witosa, gdzie posadzono 9 szt. drzew i 1 758 krzewów,
- zrealizowano 3 skwery w centrum miasta w Dzielnicy Śródmieście: ul. Bernardyńska-Plac Wolności (258 szt. krzewów, 218 szt. bylin), ul. Narutowicza-ul. Kapucyńska 9 571 szt. bylin), plac Balickiego (294 szt. krzewów),
- w ramach kontynuacji „zielonych bibliotek” został zagospodarowany teren przy bibliotece przy ul. Szaserów 266 szt. bylin i 780 szt. traw ozdobnych,
- zagospodarowane zostało rondo im. bł. ks. Emiliana Kowcza, gdzie posadzono 431 szt. krzewów liściastych i 652 szt. krzewów iglastych oraz zastosowany został ozdobny żwir uzupełniony głazami,
- w pasach dzielących przy ul. Filaretów-Jana Pawła II nasadzonych zostało 1 188 szt. bylin.

Łącznie wykonano nasadzenia w ilości: 5 726 szt. krzewów; 3 981 szt. bylin/krzewinek/pnączy i 32 szt. drzew.

Wykonano także szereg projektów i koncepcji, których część została zrealizowana przez inne Wydziały i Jednostki Urzędu Miasta:

- projekt ronda im. gen. Leona Berbeckiego – zrealizowany przez ZDiM w 2016 r.,
- projekt ronda im. Prezydenta Ronalda Regana – zrealizowany przez ZDiM w 2016 r.,
- projekt ronda im. Wojciecha Kilara – zrealizowany w ramach nasadzeń rekompensacyjnych przez SM Oaza,
- projekt ronda bł. ks. bp. Władysława Górala – zrealizowany przez ZdiM,
- projekty nasadzeń roślin sezonowych na konstrukcjach kwiatowych – merytoryczna pomoc Biura w doborze gatunków oraz kolorystyce,
- projekt ronda im. por. Mariana Mokrskiego – w oczekiwaniu na realizację,
- projekt ronda im. Honorowych Krwiodawców – w oczekiwaniu na realizację,
- projekt koncepcyjny terenu podwórza przy ul. Szczerbowskiego,
- projekt nasadzeń drzew ozdobnych wzdłuż ciągu pieszego przy ul. Przeskok – zrealizowany w ramach nasadzeń rekompensacyjnych,
- projekt zagospodarowania zielenią pasa drogowego przy ul. Lubomelskiej (róże) – zrealizowany przez IR,
- projekt zagospodarowania zielenią pasa drogowego przy ul. Granitowej – zrealizowany przez IR,
- wykonanych zostało 5 koncepcji „Miejsca dla Ciebie”: ul. Lipowa – cmentarz, ul. Hempla – ul. Peowiaków, ul. Krótka, ul. Lipowa 12, ul. Chmielarczyka – wszystkie tereny oczekują na realizację przez IR,
- koncepcja zagospodarowania terenu przy ul. Raabego (przy planowanym Pomniku Ofiar Wołynia),
- projekt zagospodarowania fragmentu wąwozu Kalina – w ramach Budżetu Obywatelskiego,
- projekty wiosennej obsady rabat na placu Litewskim, w Parku Bronowice, na Skwerze Betonowa-Krochmalna,

- koncepcja zagospodarowania terenu w obrębie skrzyżowania ul. Głębokiej i ul. Narutowicza (teren przy kiosku),
- nadzór merytoryczny nad projektem nasadzeń zieleni przy ul. Zelwerowicza, zrealizowany w ramach nasadzeń rekompensacyjnych przez Spółdzielnię Mieszkaniową Oaza,
- koncepcja zagospodarowania terenu przy ul. Biedronki,
- projekt nasadzeń przy ul. symfonicznej oraz w Parku Czechów (w oczekiwaniu na realizację),
projekt nasadzeń przy ul. Mełgiewskiej (nasadzenia rekompensacyjne).

Zawarto umowę z wykonawcą na przeprowadzenie zabiegu odkomarzania miasta na terenie obejmującym 186 ha: Park Jana Pawła II, Park Ludowy, Park Rury, Park Bronowice, Park Rusałka, Park Kalinowszczyzna, ścieżka rowerowa, Zalew Zemborzycy, Muzeum Wsi Lubelskiej, skwery przy ul. Podzamcze, Pana Tadeusza, Głębokiej, Lubelskiej Domu Kultury, Betonowej, Ogród Saski oraz pas wzdłuż Czechówki od Wodopojnej do Sikorskiego.

W 2016 r. założono 1 277 spraw w sprawie wydania zezwolenia na usunięcia drzew i krzewów. Wydano 886 decyzji zezwalających na usunięcie drzew lub krzewów i 85 decyzji odmownych. W wyżej wymienionych decyzjach wydano zgodę na usunięcie 5 036 szt. drzew i 8 419,34 m² krzewów oraz nałożono obowiązek wykonania nasadzeń rekompensacyjnych w ilości 5 718 drzew i 15 280 szt. krzewów. Nie zezwolono na usunięcie 283 szt. drzew. W powyższych decyzjach została naliczona opłata administracyjna w wysokości 10 945 446,61 zł.

Przeprowadzono 81 postępowań w sprawie wydania warunków na prowadzenie prac ziemnych w pasach zieleni i w pobliżu drzew.

8.5. Rewitalizacja doliny Bystrzycy

W ramach działań związanych z zagospodarowaniem i rewitalizacją doliny rzeki Bystrzycy zostały przygotowane następujące opracowania, które zostaną wykorzystane do dalszych prac:

- „Koncepcja programu rewitalizacji i zagospodarowania doliny rzeki Bystrzycy”. Celem opracowania koncepcji jest działanie w kierunku otwarcia doliny rzeki Bystrzycy na miasto i zwrócenia miasta ku dolinie rzeki. Powiązanie doliny rzecznej z pozo-

stałą częścią miasta podniesie jego wartości kulturalne, ekologiczne, turystyczne, rekreacyjne i inne. Rewitalizacja doliny rzeki w sposób zasadniczy zmieni wizerunek miasta,

- „Zalew Zemborzycki – diagnoza aktualnego stanu oraz propozycje strategii działań mających na celu poprawę jakości wody i ograniczenie zakwitów sinic”. Przedmiotem opracowania jest diagnoza stanu ekologicznego Zalewu Zemborzyckiego, rozpatrywana w kontekście szeroko rozumianych uwarunkowań środowiskowych i gospodarczych, a także wskazanie scenariuszy działań naprawczych mających na celu poprawę jakości wody w zbiorniku,
- „Materiały wyjściowe do opracowania koncepcji programu rewitalizacji i zagospodarowania doliny rzeki Bystrzycy” – Urząd Miasta Lublin. Głównym celem działań jest pełne wykorzystanie potencjału rekreacyjnego Bystrzycy, „przywrócenie” rzeki miastu, a także poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- „Opracowanie naukowych podstaw budowy i zasad funkcjonowania zbiornika wstępnego w okolicach ul. Cienistej w Lublinie jako element działań mających na celu poprawę stanu ekologicznego Zalewu Zemborzyckiego – wstępna koncepcja”,
- „Program badań antropogenicznych osadów dennych Bystrzycy w Lublinie sporządzony na potrzeby Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin” J. Rodzik. Jest to opracowanie obejmujące rozpoznanie ilościowe i jakościowe osadów dennych Bystrzycy (rozmieszczenie, objętość, skład mechaniczny i zanieczyszczenia substancjami toksycznymi) oraz współczesną migrację, z uwzględnieniem rozkładu punktów i profili badawczych, wpływu usuniętych namulów na parametry hydrologiczne rzeki oraz metodykę i kosztorys badań,
- zostały złożone 4 fiszki projektowe (polder, rekreacja – Stare Bronowice, rekreacja – ul. Nałkowskich, szlak młynów wodnych) w ramach przedsięwzięcia priorytetowego Rewitalizacja doliny rzeki Bystrzycy wraz z zagospodarowaniem terenów położonych w obszarze nadrzecznym.

Lubelskie Centrum Edukacji Ekologicznej i Turystyki Przyrodniczej jest jednym z przedsięwzięć edukacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach „Programu rewitalizacji i zagospodarowania doliny rzeki Bystrzycy. Działania edukacyjne realizowane

przez Centrum związane będą ze środowiskiem Zalewu Zemborskiego, doliną rzeki Bystrzycy oraz szeroko rozumianą edukacją przyrodniczą.

Na podstawie zarządzenia Prezydenta Miasta Lublin nr 17/8/2016 z dn. 18.08.2016 r. został powołany interdyscyplinarny zespół zadaniowy do spraw utworzenia Lubelskiego Centrum Edukacji Ekologicznej i Turystyki Przyrodniczej.

8.6. Zarządzanie energią – plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Lublin

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Lublin został przyjęty do realizacji uchwałą Rady Miasta Lublin nr 360/XIII/2015 z dn. 23.12.2015 r., zmienioną uchwałą nr 425/XVI/2016 z dn.10.03.2016 r.

Celem nadrzędnym Planu jest podniesienie poziomu i jakości życia społeczności Lublina, realizacja polityki energetyczno-klimatycznej Unii Europejskiej i poprawa jakości powietrza w mieście. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Lublin (PGN) jest dokumentem strategicznym, w którym zaplanowano działania i środki na podniesienie efektywności energetycznej, zwiększenie ilości energii wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii oraz redukcję emisji gazów cieplarnianych w mieście.

Przeprowadzony w 2016 r. monitoring realizacji działań zawartych w PGN wykazał, iż z 21 działań, dla których upłynął termin realizacji, 13 zostało zrealizowanych, w 7 wydłużono lub przesunięto termin realizacji na późniejszy, 1 działanie nie zostało zrealizowane.

Wykonane zostały:

- w ramach priorytetu 1 – poprawa efektywności energetycznej w budynkach:
  - MPWiK w Lublinie Spółka z o. o. – termomodernizacja budynku administracyjnego,
  - SIPMA S.A. – termomodernizacja obiektów zakładu,
  - MW Lublin S.A. – montaż kurtyn powietrznych,
  - KW Policji w Lublinie – termomodernizacja obiektów KWP w Lublinie przy ul. Grenadierów 3,
  - KW Policji w Lublinie – termomodernizacja obiektów KMP w Lublinie przy ul. Północnej 3,

- Lubelski Urząd Wojewódzki – przebudowa budynku LUW przy ul. Czechowskiej 15. Drugi etap – zadanie termomodernizacja budynku,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa MARS – termomodernizacja, modernizacja c.o., wymiana kotłów gazowych, przyłączenie do sieci LPEC,
- w ramach priorytetu 4 – wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej z odnawialnych /alternatywnych źródeł energii:
  - MPWiK w Lublinie Spółka z o.o. – instalacja dwóch silników gazowych w elektrociepłowni oczyszczalni ścieków Hajdów w celu zwiększenia możliwości energetycznego wykorzystania biogazu do produkcji energii odnawialnej,
  - Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy CP-L w Lublinie – wykonanie kolektorów słonecznych do podgrzewu ciepłej wody użytkowej,
- w ramach priorytetu 5 – zwiększenie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach i administracji:
  - MPWiK w Lublinie Spółka z o. o. – preizolowanie sieci kablowej zasilającej ujęcie Prawiedniki,
  - MPWiK w Lublinie Spółka z o. o. – Stacja wodociągowa Dzieśiąta – modernizacja pompowni wody,
  - Kuźnia Matrycowa Sp. z o. o. – odzysk ciepła ze sprężarek w celu ogrzewania budynku biurowego i socjalnego,
  - MW Lublin S.A. – redukcja zużycia sprężonego powietrza.

Poniesione przez interesariuszy koszty na realizację powyższych działań, to łącznie 29,90 mln zł, uzyskane efekty: zmniejszenie zużycia energii o 23 617,40 MWh/rok, redukcja emisji CO₂ o 19 409,28 t/rok, produkcja energii z OZE 133 MWh/rok.

Gmina Lublin, z zaplanowanych 67 termomodernizacji do roku 2022, do końca 2016 r. przeprowadziła trzy termomodernizacje budynków użyteczności publicznej – VIII Liceum Ogólnokształcącego, Bursy Szkolnej nr 5, Przedszkola nr 28. Poniesione nakłady finansowe to 4,205 mln zł, uzyskane efekty: zmniejszenie zużycia energii o 685,62 MWh/rok oraz zmniejszenie emisji CO₂ o 263,96 t/rok.

Działania zapisane w dokumencie Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Lublin i efekty jakie przyniosą, inwestycje w poprawę efektywności energetycznej lubelskiego systemu ciepłowniczego oraz energetyczne wykorzystanie biogazu w oczyszczal-

ni ścieków Hajdów zostały wysoko ocenione i Lublin zajął I miejsce w 4.edycji konkursu ECO-MIASTO w kategorii „zarządzanie lokalnymi systemami energetycznymi” w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców.

9. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

9.1. Działalność miejskich instytucji kultury

Gmina Lublin jest organizatorem dla 11 instytucji kultury, tj. Centrum Kultury w Lublinie, Dzielnicowego Domu Kultury „Bronowice”, Zespołu Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej, Teatru im. H. Ch. Andersena w Lublinie, Galerii Labirynt, Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie, Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Ośrodka Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”, Dzielnicowego Domu Kultury „Węglin”, Teatru Starego w Lublinie oraz Warsztatów Kultury w Lublinie.

9.1.1. Centrum Kultury w Lublinie

Centrum Kultury w Lublinie jest instytucją otwartą, prezentującą szerokie spektrum działań, obejmujące realizację i prezentację projektów artystycznych, pracę warsztatową oraz działania w zakresie edukacji i upowszechniania kultury.

Instytucja jest organizatorem festiwali teatralnych, muzycznych, filmowych, spośród których można wymienić najważniejsze, tj. Konfrontacje Teatralne, Międzynarodowe Spotkania Teatrów Tańca, MAAT Festival, Lublin Jazz Festival czy Wielokulturowy Lublin.

W 2016 r. podczas 21. edycji Międzynarodowego Festiwalu „Konfrontacje Teatralne” lubelska widownia miała możliwość obejrzenia spektakli twórców, którzy proponują nowe fascynujące języki teatralne, od lat konsekwentnie wyznaczając własne sposoby rozumienia teatru. Wśród znakomitych artystów ubiegłorocznej edycji znaleźli się katalońska grupa Señor Serrano, laureaci nagrody Srebrnego Lwa na Biennale Weneckim w 2015 r. za „stworzenie nowego języka teatralnego”, Toshiki Okada, jedna z najważniejszych postaci teatru na świecie, z najnowszym spektaklem swojej grupy Chelfitsch oraz gwiazda sceny niezależnej –

Iva Dimcheva. 21. edycja Festiwalu została zamknięta pokazem „Placu Bohaterów” w reżyserii Krystiana Lupy – jednego z najważniejszych polskich twórców.

Jubileuszowa 20. edycja Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca rozpoczęła się od wyjątkowego pokazu światowej sławy holenderskiego zespołu Nederlands Dans Theater 2, który zaprezentował swój najnowszy repertuar tylko w Lublinie. Występ był znakomitą inauguracją nowego nurtu prezentacji największych artystów tańca – „large scale”.

Ubiegłoroczna edycja jednego z najciekawszych festiwali jazzowych w Polsce Lublin Jazz Festiwal, podczas którego występują wybitni przedstawiciele współczesnej sceny jazzowej, od nurtu głównego po muzykę improwizowaną, jak również artyści inspirujący się językiem jazzu w tworzeniu muzyki nowoczesnej, jednego z najciekawszych festiwali jazzowych w Polsce dała możliwość lubelskiej publiczności obejrzenia występów takich gwiazd jak New Constellation feat. Michał Urbaniak, Manu Katche (Francja), Marcus Strickland (USA) czy Chad Taylor/Rob Mazurek Chicago Underground Duo (USA).

W 2016 r. odbył się jubileuszowy 10. Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Złote Mrówkojady”. Twórcom zależy na promowaniu filmu autorskiego, krótko i pełnometrażowego, także spoza głównego nurtu, stwarzaniu możliwości rozwoju oraz umożliwieniu nawiązywania kontaktów branżowych młodym filmowcom.

W 2016 r. sukcesem okazał się wyprodukowany przez Teatr Provisorium spektakl „Punkt Zero. Łaskawie”. Potwierdzeniem tego jest Laur Konrada, główna nagroda przyznana na XVIII Ogólnopolskim Festiwalu Sztuki Reżyserskiej „Interpretacje” w Katowicach dla Janusza Opryńskiego za reżyserię przedstawienia.

Instytucja efektywnie realizuje projekty MOST KULTURY oraz w ramach budżetu obywatelskiego „Punkt Kultury” – tworzony z myślą o potrzebach mieszkańców.

Centrum Kultury podjęło się koordynacji działań związanych z przygotowaniem prezentacji Lublina we Wrocławiu, która odbyła się w maju w ramach „Koalicji Miast dla Kultury” – Wrocław Europejska Stolica Kultury 2016. Specjalnie przygotowane na tę okoliczność podniebne widowisko pt. „Sen o Mieście” w reżyserii Janusza Opryńskiego wraz ze scenografią Jarosława Koziary.

9.1.2. Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”

W 2016 r. w Dzielnicowym Domu Kultury „Bronowice” oraz filiach Pracowni Kultury Tatary przy ul. Hutniczej oraz Pracowni Kultury Maki przy ul. Olchowej uruchomionej w styczniu 2016 r., realizowano program mający na celu zaspakajanie potrzeb środowiska lokalnego poprzez prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury i edukacji kulturalnej. Stale poszerzana oferta kulturalna została dostosowana do potrzeb mieszkańców peryferyjnych, sąsiadujących ze sobą dzielnic, dla których charakterystyczna jest ograniczona możliwość korzystania z alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu oraz ograniczone środki na korzystanie z zasobów kultury i sztuki.

W okresie sprawozdawczym instytucja wzbogaciła swoją ofertę dla seniorów oraz wprowadziła zajęcia stałe dla młodzieży i dorosłych oraz zajęcia świetlicowe. Pojawiły się także formy cykliczne (koncerty debutujących lubelskich zespołów muzycznych), zajęcia dla dzieci z opiekunami, Dziecięcy Klub Filmowy i Klub Fanów Dobrych Filmów dla dorosłych.

Ponadto, DDK „Bronowice” zrealizował blisko 200 wydarzeń kulturalnych, na które składają się koncerty, spektakle teatralne, wykłady, prelekcje, spotkania, warsztaty, pokazy taneczne, pikniki rodzinne, zabawy taneczne, audycje muzyczne, wydarzenia edukacyjno-sportowe, działania animacyjno-integracyjne adresowane do różnych grup wiekowych o charakterze artystycznym i edukacyjnym oraz formy typowo rekreacyjne służące integracji społecznej oraz promujące wykorzystanie czasu wolnego.

Instytucja, jak co roku, zaangażowała się w interdyscyplinarny program Dzielnic Kultury, mający na celu zwiększenie potencjału kulturalnego wszystkich dzielnic miasta. Dzielnicami objętymi działaniami były: Abramowice, Bronowice, Dziesiąta, Felin, Głusk, Hajdów-Zadębie, Kalinowszczyzna, Kośminek oraz Tatary. W ramach przedsięwzięcia zorganizowano łącznie 520 jednorazowych wydarzeń.

W DDK „Bronowice” prowadzony jest również alternatywny program wakacyjnych działań skierowany do dzieci w wieku od 6 lat – „Animacje na wakacje”.

W 2016 r. realizowany w ramach budżetu obywatelskiego przez DDK „Bronowice” program „Podwórka na temat, czyli cza-

rujemy przestrzeń dzielnicy Dziesiąta” zdobył główną nagrodę na VII Kongresie Regionów we Wrocławiu.

9.1.3. Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej

W 2016 r. Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej kontynuował konsekwentnie realizowany program w zakresie upowszechniania i popularyzacji polskiego folkloru na terenie Lublina, kraju i za granicą oraz prowadził wszechstronną działalność w zakresie edukacji kulturalnej i artystycznej dzieci i młodzieży.

W okresie sprawozdawczym prowadzone były zajęcia z dziećmi, młodzieżą oraz dorosłymi. Z nowymi grupami kontynuowano zajęcia dodatkowe, które weszły do repertuaru Zespołu.

Na przełomie czerwca i lipca w roku sprawozdawczym w Kraśnobrodzie oraz Frysztaku zorganizowano dwa letnie warsztaty szkoleniowo-wypoczynkowe, adresowane dla grup dziecięcych, podczas których młodzi członkowie Zespołu obok programu turystycznego doskonalili swoje umiejętności taneczne.

Instytucja w ramach działalności artystycznej i koncertowej organizuje m.in. koncerty kolęd i pastorałek pt. „Cichuteńko pośród nocy” (we współpracy z Filharmonią Lubelską), dedykowane dla szkół „Lekcje folkloru”, które pozwalają na zapoznanie dzieci i młodzieży z polską kulturą ludową, tradycjami oraz zwyczajami. Również we współpracy z Filharmonią Lubelską dla młodzieży szkół lubelskich oraz mieszkańców miasta z okazji Święta Niepodległości zorganizowano cykl koncertów pt. „A to Polska właśnie”.

Już po raz 7 wszyscy chętni mieszkańcy Lublina przeszli spod lubelskiego Ratusza na Plac Litewski uroczystym korowodem prowadzony przez tancerzy ZPiT „Lublin” w ramach „Poloneza dla Lublin”. W 2016 r. na zakończenie roku artystycznego wszystkie grupy taneczne, wokalne i muzyczne (600 członków Zespołu) zaprezentowały się podczas koncertów „Lublin-Lublinowi”.

Dzięki organizacji Międzynarodowych Spotkań Folklorystycznych im. Ignacego Wachowiaka corocznie mieszkańcy Lublina mają okazję poznać folklor innych krajów. W ubiegłorocznej XXXI edycji Spotkań wzięły udział zespoły z Japonii, Indonezji, Stanów Zjednoczonych, Boliwii, Macedonii, Filipin, Czech, Bułgarii, Izraela oraz grupy ZPiT „Lublin”. Koncerty w ramach wydarzenia od-

były się w Muszli Koncertowej, na Starym Mieście, w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym, Nałęczowie, Włodawie i Białej Podlaskiej. Festiwal zgromadził ok. 30 tys. widzów.

9.1.4. Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie

W 2016 r. Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie zmienił swoją siedzibę. Przenosiny z ul. Dominikańskiej, gdzie instytucja nieprzerwanie działała ponad 60 lat do Centrum Spotkania Kultur.

Teatr w ubiegłym roku zagrał ponad 300 spektakli zarówno w siedzibie jak i na wyjeździe, które cieszyły się dużą popularnością o czym świadczy frekwencja na poziomie 91,6 % (35.425 widzów). Przygotowano produkcję czterech premier przeznaczonych dla szerokiego spektrum widowni, tj: „Grzeczna” – spektakl z cyklu Trudne sprawy, oparty na prozie Gro Dahle w reżyserii Aleksandry Konarska, „Pchła szachrajka” – spektakl dla dzieci młodszych, na podstawie tekstu Jana Brzechwy w reżyserii Marka Ciunela, „Mama, tata, wojna i ja” – spektakl z cyklu Trudne sprawy oparty na książce norweskiej pisarki Gro Dahle w reżyserii Simona This a także „Anioł za lodówką” – przedstawienie rodzinne przygotowane z okazji Wielkiego Jubileuszu 700-lecia Lublina na podstawie tekstu Grażyny Lutosławskiej w reżyserii Daniela Arbaczewskiego oraz ze scenografią przygotowaną przez Amira Genisława (Izrael).

W 2016 r. Instytucja brała udział w projektach międzynarodowych prezentując w Lizbonie na zaproszenie Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Portugalii oraz w Charkowie na zaproszenie Instytutu Polskiego w Kijowie spektakl „Pyza na polskich dróżkach” (przedstawieniu towarzyszyły warsztaty z publicznością). W Svelvik w Norwegii w ramach Festiwalu aktorzy z Teatru Andersena zaprezentowali spektakl „Pokolenia”.

W grudniu 2016 r. w ramach 9. Międzynarodowego Festiwalu Boska Komedia Teatr, jako jedyny lalkowy teatr w Polsce na deskach Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie dwukrotnie zaprezentował spektakl „Wesele” w reżyserii Jakuba Roszkowskiego.

W roku sprawozdawczym instytucja otrzymała dofinansowanie na realizację zadania pn. Alicja w krainie czarów prezentacje spektaklu wraz z warsztatami artystycznymi ze środków Ministra

Kultury i Dziedzictwa Narodowego z przeznaczeniem na Promocję kultury polskiej za granicą 2017 – Promesa.

Teatr współorganizował również inne wydarzenia, tj.: konkursy plastyczne wśród uczniów szkół podstawowych, wystawy i prezentacje fotogramów prezentujące repertuar instytucji we współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, warsztaty teatralne prowadzone z młodzieżą, dziećmi i dorosłymi, cykle warsztatów skierowanych do nauczycieli oraz pedagogów, spotkania z aktorami i twórcami spektaklu w ramach „Premier pedagogicznych” i „Spotkań z bohaterem” (spotkania widzów dziecięcych z aktorami po niedzielnych spektaklach). W 2016 r. Dział Edukacji Teatralnej zrealizował łącznie 160 warsztatów, które odbywały się w siedzibie Teatru, przedszkolach, szkołach oraz bibliotece.

9.1.5. Galeria Labirynt

W 2016 r. w Galerii Labirynt odbyło 20 wystaw, w tym 6 indywidualnych i 14 zbiorowych. 1 wystawa była prezentowana za granicą.

W roku sprawozdawczym w instytucji zaprezentowano następujące wystawy: „Nowe w kolekcji”, Zuzanna Janin „Siedem tańców”, „Hybrydowa wystawa”, „Miłosny performans”, VALIE EXPORT (Austria), „Tattooed Years”, „Zwierzyniec”, Nezaket Ekiçi (Turcja/Niemcy), Shahar Marcus (Izrael), „Sztuczne wyspy”, „Na Opak”, „DE-MO-KRA-CJA”, „Fotografia subiektywna w sztuce polskiej 1956-1969”, Przemysław Przepióra „Skupiska”, „Teraz w Polsce”, Taras Kamennoy „Jestem ukraińskim robotnikiem”, „Łyżka na obrazie”, „Comunnis – renegocjacje wspólnoty”, Paweł Korbus „Rzeczy, które nie należą do nikogo”, „W nocy po północy”, „(Nie)obecność”, „Śmiertelnie poważna wystawa”, Karolina Breguła „Światłowstręt”.

Innymi wydarzeniami były:

- spotkania oraz wykłady, m.in.: wykład Waldemara Tatarczuka „Sztuka performance w Polsce” ogłoszony w Green Wave Art Gallery Hongkong; konferencja naukowa „Μέλος – τεκτονική – εικασία. Mit jedności sztuk czy prawda wyobraźni? Architektura, muzyka i sztuki plastyczne jako sztuki siostrzane”,
- koncerty, m.in. The Mental Health Noise Orchestra,

- pozostałe, w tym m.in.: Noc Muzeów, przegląd amatorskich filmów krótkometrażowych „Handmade movie”; Performance Art Meeting – działanie w przestrzeni publicznej Wrocławia w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2016; Performance Art Meeting; „Asia Live! – Tajlandia” – pokaz performances 5 artystów pochodzących z Tajlandii; Szkoła Sztuki Performance we Lwowie; Performance Art Meeting; Global Justice Night.

W 2016 r. Kino Labirynt kontynuowało działalność – łącznie odbyło się 77 seansów, w tym kilka cykli filmowych skierowanych do dzieci, dorosłych i seniorów, m.in.: „Sobotnie seanse dla dzieci”, „Klasycy kina” (pokazy filmów Alfreda Hitchcocka, Stanleya Kubricka, Quentina Tarantino), „Weekend z dokumentów”.

9.1.6. Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”

W 2016 r. w Ośrodku odbyły się 182 wydarzenia: prezentacje, spotkania, wystawy, wykłady, w tym działania rocznicowe, cykliczne, stałe oraz prezentacje projektów i działalności instytucji na konferencjach naukowych w kraju i za granicą. Były one szeroko komentowane w lokalnych i ogólnopolskich mediach. Powstawały artykuły prasowe, reportaże radiowe i telewizyjne.

Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie prowadzi swoją działalność w podziale na poszczególne działy programowe. Tworzeniem multimedialnej i hipertekstowej opowieści o Lublinie („Lublin. Pamięć Miejsca”) będącą uniwersalnym i zintegrowanym opisem miasta w obszarze jego dziedzictwa kulturowego i historii zajmuje się Laboratorium Nowych Mediów. Pracownia Edukacji i Animacji w Bramie, ma na celu realizowanie projektów edukacyjnych i animatorskich Ośrodka związanych m.in. z pamięcią o lubelskim dziedzictwie historycznym. Pracownia Historii Mówionej – ramach której są rejestrowane i upowszechniane wspomnienia mieszkańców Lublina związane z jego historią. Pracownia organizuje też działania edukacyjne i animatorskie na rzecz popularyzacji programu „Historii Mówionej” oraz prowadzi portal internetowy prezentujący jej zasoby. W ramach Pracowni Ikonografii która pozyskuje, digitalizuje, kataloguje i udostępnia fotografie związane z historią Miasta funkcjonuje również portal poświęcony historii lubelskiej fotografii. Celem Pracowni Kultury Przestrzeni jest upowszechnianie kultury przestrzeni publicznej oraz rozwijanie i porządkowanie wiedzy o niej poprzez

spotkania, projekty edukacyjne i działalność medialną. Pracownia prowadzi portal internetowy poświęcony „kulturze przestrzeni”. Trasa Podziemna (Pracownia Edukacji Historycznej), która liczy ok. 280 m. trasy turystycznej biegnącej pod Rynkiem i kamienicami Starego Miasta. Pracownia prowadzi programy edukacyjne popularyzujące historię Lublina wykorzystując do tego Trasę i jej otoczenie na Starym Mieście. Dom Słów działa w dawnej drukarni „Popularna” powstałej w latach 30. XX wieku oraz dołączonych do niej kilku nowych, wyremontowanych i odbudowanych pomieszczeniach. W drukarni zachowały się stare maszyny drukarskie i introligatorskie. Z tych powodów dział tworzy program ochrony dziedzictwa kulturowego związanego ze słowem pisanym.

Spektakle Teatru NN zagrano łącznie 35 razy. Większość w siedzibie Ośrodka, ale także na Ukrainie (Łuck) i w kraju, m.in.: Warszawie (premiera spektaklu „Ostatni demon – powrót” na Międzynarodowym Festiwalu Warszawa Singera, Wrocławiu, Radomiu, Gorlicach, Radzynie Podlaskim, Kazimierzu Dolnym, Tomaszowie Lubelskim oraz Wohyniu.

Jak co roku, instytucja zorganizowała festiwale cieszące się dużym zainteresowaniem: Lubelskie Spotkania Literackie „Miasto Poezji” – cykl wydarzeń kulturalnych o zróżnicowanym charakterze mających na celu promowanie Lublina.

Instytucja w ramach ogólnopolskiej akcji Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego BILETY ZA GROSZE zaprezentował spektakl „Trzy opowiadania i muzyka”. Zrealizowano instalacje artystyczne związane z upamiętnieniem Zagłady w publicznej przestrzeni Miasta oraz spotkania z serii „Wyborcza na Żywo” z udziałem m.in. Jacka Hugo Badera, Andrzeja Rzeplińskiego, Wacława Radziwinowicza, Adama Wajraka.

W ubiegłym roku Ośrodek zakończył realizację dużych projektów, tj.: Lublin. Pamięć Zagłady, przygotowanie projektu modernizacji Domu Słów, modernizację i rozbudowę wystawy stałej „Lublin. Pamięć miejsca”, „Pszczelarstwo na Lubelszczyźnie. Nieopisana historia – Rzeczpospolita Pszczelarska” oraz „Rzemiosło. Etos i odpowiedzialność”.

Rok 2016 przyniósł Ośrodkowi nominację do tytułu „Ambasador województwa lubelskiego 2015” w kategorii instytucja. Ponadto, podczas 56. Konkursu PTWK Najpiękniejsze Książki Roku

wyróżniono picture book „Dopóki niebo nie płacze” oraz nagrodzono publikację „Teatr w budowie. Dziennik podróży” Bolesława Stelmacha w kategorii „dokument” podczas 20. Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie.

9.1.7. Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie

W 2016 r. sieć biblioteczna MBP w Lublinie liczyła 39 filii. Zakupiono 36 646 vol. na kwotę 757 854,00 zł oraz 6 484 jednostki zbiorów specjalnych na kwotę 151 000,00 zł. Łączny zakup zbiorów wyniósł 908 854,00 zł. W 2016 r. z usług filii MBP korzystało 70 706 czytelników, w tym 819 czytelników niepełnosprawnych.

W okresie sprawozdawczym filie odnotowały 758 748 odwiedzin, w tym 603 089 w wypożyczalniach, 55 183 w czytelnich oraz 100 476 w Publicznych Punktach Dostępu do Internetu. Czytelnicy wypożyczyli ogółem 1 746 050 jednostek bibliotecznych, w tym 1 459 743 książki, 167 615 egzemplarzy gazet i czasopism oraz 118 692 jednostki zbiorów specjalnych. Udzielono 134 784 informacje, 2 241 kwerend oraz 131 433 informacje poprzez PIAP-y.

Filie MBP obok działalności czytelniczej prowadzą różnorodną działalność, dzięki czemu stają się miejscem pełniącym również funkcję ośrodka kultury. Jest to szczególnie ważne w miejscach, gdzie brakuje placówek o takim charakterze. MBP realizowała działania skierowane do dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów oraz czytelników niepełnosprawnych, m.in. niesłyszących, niewidomych i niedowidzących. 12 filii MBP otrzymało Certyfikat Miejsce Przyjazne Seniorom.

W ramach pracy kulturalno-oświatowej instytucja była organizatorem wystaw, wystawek, lekcji bibliotecznych, spotkań autorских, wykładów, prelekcji, konkursów, koncertów, zajęć plastycznych, dyskusji nad książką oraz innych form. We wszystkich formach pracy kulturalno-oświatowej wzięło udział 129 568 osób.

Przykładami działań instytucji były: udział w obchodach 1050. rocznicy Chrztu Polski (wystawy, prelekcje, konkursy); „Czwartki Akademickie” – wykłady pracowników naukowych lubelskich uczelni na temat literatury, kultury i historii Lublina; „O książkach dla dzieci” – cykl wykładów dla bibliotekarzy i pedagogów; koncert „Kolorowe harmonie w bibliotece” we współpracy ze Szkołą

Muzyczną im. T. Szeligowskiego (7 koncertów, 242 słuchaczy); koncerty poezji śpiewanej i rockowej; spotkania autorskie z podróżnikami w ramach cyklu „Z biblioteką przez świat”; udział w ogólnopolskich projektach edukacyjnych – „Nasza Mała Biblioteka”, „Książki naszych marzeń”, „Cała Polska czyta dzieciom” oraz „Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom”; „Muzyka dla malucha” – zajęcia umuzykalniające dla najmłodszych; projekcje filmowe w mediatece BIBLIO w ramach Kina dla czytelnika; udział w ogólnopolskiej wystawie ilustracji książkowej „Salon Ilustratorów”; cykliczne spotkania w Klubie Aktywnego Seniora, Dyskusyjnych Klubach Książki, Klubach Czytelniczych READCOM oraz Akademii Seniora; udział w Lubelskich Dniach Seniora; udział w ogólnopolskiej akcji „60+ Kultura”; spotkania w Klubie Czytelników Niesłyszących; prace z uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej; zajęcia z młodzieżą niewidomą i niedowidzącą; zajęcia z uczniami klas integracyjnych; udział w Lubelskich Dniach Modernizmu.

9.1.8. Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”

Do cyklicznych wydarzeń kulturalnych zrealizowanych przez Ośrodek „Rozdroża” w 2016 r. należą Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej „Kody” oraz Festiwal Sztuki w Przestrzeni Publicznej „Open City”.

Jednym z czołowych projektów realizowanych przez instytucję jest Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej KODY, który w 2016 r. został zorganizowany już po raz ósmy. Formuła Festiwalu opiera się szukaniu wspólnej problematyki i określania podobieństw pomiędzy odległymi zjawiskami kulturowymi zarówno w przestrzeni, czasie jak i w różnych gatunkach muzyki i sztuki.

W 2016 r. odbyła się VIII edycja Festiwalu Sztuki w Przestrzeni Publicznej Otwarte Miasto/Open City, który jest uważany za jedną z najważniejszych, cyklicznych prezentacji sztuki współczesnej w przestrzeni publicznej w kraju i największą wystawą sztuki współczesnej we wschodniej Polsce.

W roku sprawozdawczym kontynuowano działania Muzycznej Sceny Eksperymentalnej, w ramach której odbywały się warsztaty improwizacji muzycznej, warsztaty dźwięku naturalnego i kon-

certy. Warsztaty dźwięku naturalnego polegały na wprowadzeniu do praktyki uważnego słuchania i swobodnej improwizacji.

W ramach działalności Ośrodka odbyły się również warsztaty muzyczne. Instytucja zaprosiła na przesłuchania do nauki śpiewu otwartym głosem. Przesłuchania odbywały się w siedzibie Ośrodka. Zaproszono wszystkich, którzy pasjonują się muzyką wokalną i pracę nad głosem. Warsztaty odbywały się zarówno podczas zajęć indywidualnych jak i grupowych.

Instytucja kontynuowała zainaugurowaną w 2015 r. działalność „STOP! Galerii”, która jest stałą wystawą sztuki współczesnej w przestrzeni publicznej Miasta.

Dodatkowo w ramach działań towarzyszących Ośrodek współorganizował wraz z Centrum Kultury w Lublinie wyjątkowy koncert zespołu The Paradise Bangkok Molam International Band, połączony z Dniem Dziecka oraz otwarciem sezonu Wirydarza. Natomiast w ramach obchodów Lubelskich Dni Seniora miała miejsce projekcja: OTWARTE MIASTO MMXV – reportaż Nataszy Ziółkowskiej-Kurczuk.

9.1.9. Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”

Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin” realizuje działalność merytoryczną w głównej siedzibie przy ul. Judyma 2a oraz w filii przy ul. Wyżynnej 16, funkcjonującej jako Dzielnicowy Dom Kultury „Czuby Południowe”. Instytucja tworzy atrakcyjną ofertę edukacji artystycznej dla odbiorców w różnym wieku, prezentuje dokonania twórców, promuje talenty, buduje program twórczego spędzania wolnego czasu – odpowiadając na potrzeby środowiska lokalnego i współpracując przy tworzeniu oferty kulturalnej ze społecznością lokalną.

Działalność programowa podzielona jest na trzy obszary tematyczne: Edukacja kulturalna jako poszerzanie pola wyboru (warsztaty edukacji artystycznej w głównych dziedzinach sztuki: muzyka, taniec, teatr, plastyka prowadzonych w formie zajęć indywidualnych i grupowych, których podstawowym celem jest osvajanie z daną dziedziną sztuki, nauka umiejętności z nią związanych oraz rozwijanie i promowanie talentów.), Duża Dawka Kultury na Czubach Południowych i Węglinie (prezentację najciekawszych zjawisk sztuki w formie cykli tematycznych: filmowym – „Akademia Zapomnianych Arcydział Filmowych”, teatral-

nym – „T1A” (Teatr Jednego Aktora), muzycznym – „Peryferia”, historii sztuki – „Dlaczego Mona Lisa się uśmiecha”, literacko-teatralnym – „Spis Treści”, literackim – „Wieczne Czytanie”, muzycznym – „Monsieur Sorbet Prezentuje”, sztuk wizualnych – „Kiosk ze sztuką”) oraz Dom kultury jako rzeźba społeczna (podejmowano oraz realizowano inicjatywy aktywizujące społeczność mieszkańców dzielnic znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie oraz działania będące inicjatywami własnymi mieszkańców i odbiorców oferty DDK „Węglin” w formie m.in.: warsztatów bębniarskich Węglin Drummers dla dorosłych, Warsztatów Teatralny dla Rodziców, Gimnastyki dla Seniorów, cyklu „Dziecinada”, cyklu „My Mamy”, Klubu „Aktywni 50+”, oraz „mamamalucha”).

W 2016 r. Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin” obchodził 5-lecie swojej działalności. Pracownicy instytucji zostali wyróżnieni Grawertonami Prezydenta Miasta Lublin (Stefan Filipowicz, Jerzy Wójtowicz, Zespół Lubelskie Czaderki), oraz Listami Gratulacyjnymi Prezydenta Miasta Lublin. Ponadto, Instytucja otrzymała Nagrodę Miasta Lublin za Upowszechnianie Kultury w 2015 r., natomiast pracownicy wyróżnieni zostali Nagrodami Okolicznościowymi Prezydenta Miasta Lublin podczas Gali Kultury 2016.

Ubiegły rok przyniósł DDK „Węglin” nominację do tytułu „Kuznia Mistrzów Mowy Polskiej” w plebiscycie na placówkę życia publicznego mającą niekwestionowane zasługi w pielęgnowaniu najlepszych wzorców polszczyzny.

Instytucja jest także jednym z operatorów „Dzielnic Kultury – miejskiego programu rozwoju kultury”, którego celem jest zwiększenie potencjału kulturalnego dzielnic Lublina.

9.1.10. Teatr Stary w Lublinie

Teatr Stary w Lublinie oferuje bogaty i różnorodny repertuar, który tworzą wydarzenia gościnne – spektakle, projekcje filmowe, debaty o kulturze oraz przedstawienia i warsztat dla dzieci, a także spektakle i koncerty stworzone specjalnie na tę scenę. W 2016 r. w wydarzeniach organizowanych i współorganizowanych przez Teatr Stary w siedzibie instytucji udział wzięło 41 967 widzów, a średnia frekwencja wyniosła 99 %.

W dn. 24.09.2016 r. Teatr Stary zaprezentował własną premierową produkcję – spektakl „Boogie Street” wg „Księgi Tęsknoty”

Leonarda Cohena z udziałem Renaty Przemyk, Wojciecha Leonowicza i lubelskich artystów według scenariusza Daniela Wyszogrodzkiego i w reżyserii Iwony Jery.

Ponadto, Teatr Stary został wyróżniony nagrodą Strzała 2015 przez redakcję „Gazety w Lublinie” za wydanie książki „Bitwa o kulturę #przyszłość” podczas Gali Kultury 2016.

W roku 2016 w ramach pięciu bloków tematycznych (teatr, muzyka, dzieci/edukacja, spotkania, film,) odbyło się 300 wydarzeń tj. 275 w siedzibie instytucji, prezentujących dokonania artystów w Lublina, kraju i Europy, których organizatorem był Teatr Stary, na które składają się spektakle, spotkania z twórcami, transmisje w ramach cyklu The Metropolitan Opera: Live in HD, seanse filmowe, projekcje z muzyką na żywo, debaty z cyklu „Bitwa o kulturę”, „Bitwa o literaturę” i „Ponad granicami”, działania z myślą o najmłodszych czyli m.in. seanse z cyklu Filmowa Niedziela realizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej, spotkania z cyklu Mała Muzyka, czytanie bajek podczas Bajkowej Niedzieli czy spektakl „Skarb” z własnego repertuaru.

W roku sprawozdawczym na scenie Teatru zaprezentowano gościnne spektakle m.in. „Ojciec, matka, tunel Strachu” z Narodowego Teatru Starego w Krakowie, „Kontrabasista” w wykonaniu Jerzego Stuhra z Teatru Polskiego w Warszawie oraz spektakle z repertuaru własnego „Machia” i „Czas kobiety”. Wystąpili m.in. Richarda Bony, Dianne Reeves i Nancy Vieira w ramach cyklu „Siesta w drodze”, Stanisława Celińska „Atramentowa”. W debatach z cyklu „Bitwa o kulturę/literaturę” prowadzonych przez Grażynę Lutosławską oraz Łukasza Drewniaka wzięli udział m.in.: Krzysztof Varga, Michał Ogórek, Barbara Krafftówna, Stanisława Celińska, Witold Szablowski, Patrycja Sasnal. Wydano również książkę „Bitwa o kulturę #przyszłość” Romana Pawłowskiego w formie e-booka.

W 2016 r. instytucja kontynuowała współpracę z Marcinem Kydryńskim, realizując trzy koncerty z cyklu „Siesta w drodze”. Dzięki temu na scenie Teatru Starego gościli wybitni przedstawiciele muzyki world i jazzu, a Marcin Kydryński realizował nadawaną w programie 3 Polskiego Radia swoją audycję „Siesta w Lublinie”, co przełożyło się na szeroką, ogólnopolską promocję zarówno miasta jak i Teatru Starego. Podczas realizacji wydarzeń

instytucja współpracowała m.in. z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Instytutem Książki, Urzędem Miasta Lublin, Fundacją Ponad Granicami, Warsztatami Kultury w Lublinie (Noc Kultury, Canaval Sztukmistrzów, Jarmark Jagielloński), Młodzieżowym Domem Kultury nr 2 (Ogólnopolski Konkurs Młodych Wokalistów i Zespołów Wokalnych „Debiuty”).

9.1.11. Warsztaty Kultury w Lublinie

Warsztaty Kultury w Lublinie organizują liczne festiwale, imprezy, które już na stałe wpisały się w lubelskie życie kulturalne. Do największych i najpopularniejszych zarówno wśród turystów jak i mieszkańców Lublina wydarzeń kulturalnych należą: Noc Kultury, Festiwal Wschód Kultury Inne Brzmienia Art'n'Music, Canaval Sztukmistrzów oraz Jarmark Jagielloński. Przedsięwzięcia te miały charakter imprez międzynarodowych, w których uczestniczyli twórcy i artyści z całego świata.

W październiku 2016 r. Noc Kultury zdobyła I miejsce w plebiscycie „Najlepszy produkt turystyczny województwa lubelskiego 2016” organizowanym przez Lubelską Regionalną Organizację Turystyczną.

W roku sprawozdawczym instytucja realizowała projekty z zakresu edukacji i animacji kultury m.in. Lub design, Miasto movie, Magiczna Latarnia, Warsztat Fotograficzny, Majsternia Sztuki – Galeria Bez Ścian – Projekt „Grodzka 5”, Miasto bez chmur, Mała Majsternia – Cykl Zimowa Majsternia. Program Spotkania z kulturą pozwolił na realizację m.in. koncertu finałowego „Solo Życia”, projektu edukacyjno-wydawniczego „Proscenium”. Warsztaty Kultury we współpracy z Urzędem Miasta Lublin realizowały również moduł dotyczący kultury w ramach Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej. W kwietniu 2016 r. odbył się VII Ogólnomiejski Turniej Szachowy „Lublin – Dzielnice 2016” zorganizowany we współpracy z Lubelskim Klubem Szachowym, Miastem Lublin oraz Dzielnicowymi Domami Kultury.

W 2016 r. odbyła się VI Ogólnopolska Giełda Projektów organizowana we współpracy z Narodowym Centrum Kultury, Miastem Lublin i Centrum Spotkania Kultur. Giełda poświęcona była współpracy międzypokoleniowej, zgodnie z hasłem „Animacja + generacje”.

W roku sprawozdawczym instytucja realizowała również działania z zakresu edukacji kadr kultury: Inkubator Animacji Kultury czyli innowacyjne laboratorium ideowe i twórcze, program Wolontariusz Kultury mający na celu aktywizację mieszkańców Lublina w wieku od 16 do 75 lat i rozbudowę zaplecza wolontariackiego Warsztatów Kultury w Lublinie oraz miasta i regionu, a także Patterns of Europe – cykl unikatowych pokazów filmowych, wykładów i warsztatów związanych sensu stricto z designem.

Nieprzerwanie od 2013 r. Warsztaty Kultury są jednym z operatorów „Dzielnicy Kultury” – Programu Rozwoju Kultury w Dzielnicach Lublina skierowanego do mieszkańców Lublina, mającego na celu aktywizację i włączanie ich w działania kulturalne w dzielnicach. W 2016 r. zrealizowano dwie edycje otwartego konkursu podmiotów działających na rzecz rozwoju kultury w dzielnicach Lublina, dzięki czemu zrealizowano projekty kulturalne we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury oraz Radami Dzielnic.

Warsztaty Kultury w Lublinie 2016 r. rozpoczęły we współpracy z Radą Naukową i lubelskim środowiskiem naukowym przygotowania cyklu konferencji naukowych i popularnonaukowych.

9.2. Inne działania w zakresie kultury

9.2.1. Promocja miasta

Promocja ta odbywała się poprzez:

- promocja podczas plebiscytu wydarzeń kulturalnych „Strzały 2015” organizowanego przez Gazetę Wyborczą Lublin,
- wykonanie projektu graficznego, skład i łamanie: katalogu „Lublin Miasto Kultury, Najważniejsze wydarzenia kulturalne”, ulotki „700 lat Miasta Lublin” oraz ulotki „Lato z Kulturą w Lublinie”, opracowanie, edycja i korekta tekstu materiałów promocyjnych w wersji ukraińskiej i angielskiej,
- kolportaż katalogu „Lublin Miasto Kultury, Najważniejsze wydarzenia kulturalne”, ulotki „700 lat Miasta Lublin” oraz ulotki „Lato z Kulturą w Lublinie” na terenie Lublina,
- organizacja stoiska promocyjnego podczas prezentacji Lublina we Wrocławiu – Europejskiej Stolicy Kultury 2016,

- promocja Miasta Lublin podczas projektu „Pociąg Kultury Berlin-Wrocław” będącego elementem programu Wrocław – Europejska Stolica Kultury 2016,
- promocja letniego sezonu kulturalnego (kolportaż ulotek i plakatów, reklama prasowa: Gazeta Wyborcza, Kurier Lubelski, Miejski Informator Kulturalny),
- promocja podczas wielu wydarzeń kulturalnych w Lublinie (m. in.: Died Moroz Convention, Koncert Chwały, Międzynarodowy Festiwal Sztuki Graffiti „Meeting of Styles”, XIX Imieniny Krystyny, cykl koncertów „Galeria Postaci”, cykl wystaw malarstwa w Galerii Sztuki Wirydarz, koncert „Polsko-ukraińskie dialogi muzyczne”, projekt multimedialny „Passione Christii”, koncert Chonabibe & Tomasz Momot Orkiestra, wystawa pt. „Lublin – Warszawa – Nancy. Parantele.”, XIX Lubelskie Dni Rodziny, cykl wystaw malarstwa w Galerii Sztuki Wirydarz, III Międzynarodowy Festiwal Piosenki Poetyckiej im. Bułata Okudźawy, Kongres Kultury Chrześcijańskiej, koncert YAO Orchestra of Americas, Jubileusz Dzielnicy Bronowice, Ogólnopolski Konkurs Poezji Rozrywkowo-Jazzowej, „Koncert z okazji 40 urodzin Marcina Różyckiego”),
- promocja podczas wyjazdów zagranicznych lubelskich artystów (m. in.: podczas prezentacji na festiwalach teatralnych w Kuwejcie, Mongolii i Armenii, Turcji, Ukrainie, Niemczech, Słowacji, Brazylii, Hiszpanii),
- promocja w wydawnictwach książkowych (m.in. ks. Alfred Wierzbicki „Szeroko otwierał drzwi kościoła”, album poświęcony twórczości Andrzeja Kota pt. „Ot Kot”, Józef Zięba „Tajemnice Lubelskiego Kościoła”, Zbigniew Miazga „Portowe opowieści. Lublinem II po morzach i oceanach świata”, Halina Taras „Myśl badawcza Aleksandra Gardawskiego”, album „MISERICORDIA 25 lat w służbie chorym”, publikacja pokonferencyjna „Tabu w procesie globalizacji kultury”, przewodnik „Lublin”, Lechosław Lameński „Zatrzymani w kadrze. Eseje o współczesnych artystach lubelskich”, III tom serii wydawniczej pt. „Ogród Białego Kruka”, VI tom Rocznika Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego, Anna Wnuk „Obraz mieszczaństwa lubelskiego z końca XVI i pierwszej połowy XVII w. w świetle testamentów i inwentarzy”, katalog wystawy „Pankiewicz i po. Uwalnianie koloru”, książka dla dzieci „Magiczne drzewka”,

książka „Kościół Farny św. Michała w Lublinie”, tom poezji religijnej „A duch wieje kędy chce”, monografia „Motor, Motor, my czekamy”, książka „Wizja człowieka i kultury w teorii Josepha Kosutha”),

- promocja w wydawnictwach audiowizualnych (np. w ramach wydania materiału audiowizualnego promującego singiel zespołu STONKATANK pt. „Give it a go”, wydania płyty DVD ze spektaklem pt. „Dziady. Twierdza Brześć” w reżyserii Pawła Passiniego),
- promocja w ramach cyklu artykułów w tygodniku „Nowy Tydzień” pt. „700 lat Miasta Lublin”,
- promocja jesiennego sezonu kulturalnego (przygotowanie, druki i kolportaż plakatów, reklama prasowa).

9.2.2. Pozostałe działania w zakresie tworzenia, upowszechniania i rozwoju kultury

Pozostałe działania w zakresie tworzenia, upowszechniania i rozwoju kultury to:

- działania związane z przygotowaniem obchodów 700 lecia nadania Lublinowi prawa miejskiego magdeburskiego – współpraca przy tworzeniu koncepcji programu obchodów, przygotowaniu serwisu internetowego poświęconego obchodom, materiałów informacyjnych, obsługa skrzynki pocztowej lublin700@lublin.eu, przygotowanie i prowadzenie kalendarza wydarzeń, prowadzenie ewidencji projektów, prowadzenie korespondencji związanej z przygotowaniem do obchodów, koordynacja działalności Rady Naukowej obchodów,
- koordynacja spraw związanych z działalnością Rady Kultury Miasta Lublin,
- współorganizacja V edycji Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej, który odbył się w Lublinie w dn. 29.09.-1.10.2016 r. W ramach Kongresu Wydział Kultury był odpowiedzialny za merytoryczne przygotowanie i organizację linii programowej pt. „Decentralizacja kultury”,
- współorganizacja z Narodowym Centrum Kultury, Centrum Spotkania Kultur oraz Warsztatami Kultury w Lublinie Ogólnopolskiej Giełdy Projektów, której VI edycja odbyła się po raz pierwszy w Lublinie w dn. 12-13.12.2016 r. W lubelskiej edycji Giełdy uczestniczyło ponad 250 animatorów kultury z całej

Polski. Ogólnopolska Giełda Projektów to coroczne wydarzenie Narodowego Centrum Kultury skierowane do wszystkich aktywnych przedstawicieli sektora kultury,

- organizacja Seminarium Unii Metropolii Polskich, które odbyło się w dn. 27-28.10.2016 r. w siedzibie Centrum Spotkania Kultur w Lublinie,
- współpraca z Instytutem Adama Mickiewicza przy projekcie East European Performing Arts Platform,
- współpraca z UMCS związku z organizacją konferencji „Tabu w procesie globalizacji kultury”,
- współpraca z Narodowym Centrum Kultury przy organizacji przedsięwzięcia Wschód Kultury,
- współpraca przy realizacji projektu odnowienia muralu „Lubelski lipiec '80”,
- współpraca przy realizacji działań na rzecz polepszenia jakości przestrzeni Starego Miasta,
- współpraca z Targami Lublin przy realizacji Spotkań Miłośników Historii „Było...nie minęło”.

9.2.3. Współpraca międzynarodowa i projekty z udziałem środków europejskich

Współpraca międzynarodowa i projekty z udziałem środków europejskich polegała na:

- przygotowanie wniosku aplikacyjnego projektu pt. „Rewaloryzacja obiektów dziedzictwa historyczno-kulturowego Równego i Lublina w celu polepszenia atrakcyjności turystycznej” do Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. Projekt został przygotowany w partnerstwie z Wydziałem Kultury i Turystyki Komitetu Wykonawczego Rady Miasta Równe, który pełni rolę lidera projektu. Celem ogólnym projektu jest poprawa atrakcyjności turystycznej i promocja dziedzictwa historyczno-kulturowego Równego i Lublina. Jednym z głównych działań projektu jest kompleksowa rewaloryzacja Placu po Farze w Lublinie,
- przygotowanie wniosku aplikacyjnego projektu pt. „Nowe życie starego miasta: rewitalizacja zabytków dziedzictwa kulturowego Łucka i Lublina” do Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. Celem głównym projektu jest poprawa atrakcyjności turystycznej i promocja dzie-

dzictwa historycznego i kulturowego Lublina i Łucka. Jednym z głównych działań projektu jest kompleksowa odbudowa Baszty w Lublinie w tym dostosowanie infrastruktury do realizacji działań turystyczno-edukacyjno-kulturalnych,

- przygotowanie wniosku aplikacyjnego projektu pt. Lwów-Lublin: wspólna przestrzeń muzealna do Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. Celem głównym projektu jest ochrona i promocja wspólnego dziedzictwa kulturowego Lublina i Lwowa poprzez stworzenie wspólnej przestrzeni współpracy muzealnej. Jednym z celów szczegółowych projektu, za który odpowiada Gmina Lublin jest stworzenie podstaw dla zrównoważonej współpracy transgranicznej w dziedzinie muzealnictwa,
- przygotowanie wniosku aplikacyjnego projektu pt. „E-muzeum kultury tradycyjnej Lublina i Lwowa” do Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. Projekt został przygotowany w partnerstwie z Muzeum Architektury Ludowej i Życia Codziennego we Lwowie oraz Fundacją Kultura Enter, która pełni rolę lidera projektu. Celem głównym projektu jest poprawa infrastruktury ICT i dostępu do zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego obszaru transgranicznego. Główne działania projektu to: digitalizacja zbiorów dziedzictwa kultury tradycyjnej Lublina i Lwowa i ich udostępnienie w formie E-muzeum, badania terenowe kultury tradycyjnej w województwie lubelskim i lwowskim i zamieszczenie ich na portalu E-muzeum oraz stworzenie wirtualnego spaceru po skansenach w Lublinie i we Lwowie. Właścicielem E-muzeum będzie Gmina Lublin,
- przygotowanie wniosku aplikacyjnego projektu pt. „Muzeum przyszłości. Interaktywne muzeum jako narzędzie promocji kultury lokalnej i zachowania dziedzictwa kulturowego” do Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. Celem głównym projektu jest dostosowanie Muzeum Krajoznawczego w Iwano-Frankiwsku i Muzeum Lubelskiego w Lublinie do realizacji zadań nowoczesnego, wielofunkcyjnego obiektu muzealnego i edukacyjnego odpowiadającego na potrzeby współczesnego odbiorcy (zarówno mieszkańca miasta jak też turysty),

- przygotowanie wniosku aplikacyjnego projektu „CreArt. Network of Cities for Artistic Creation” („CreArt. Sieć miast na rzecz twórczości artystycznej”). Celem projektu jest stworzenie odpowiednich warunków dla efektywnej i trwałej współpracy kulturalnej pomiędzy piętnastoma europejskimi miastami średniej wielkości,
- „CULTURE FOR CITIES AND REGIONS” – EUROCITIES – wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin od 2015 r. uczestniczy w projekcie „Kultura dla miast i regionów” realizowanym w ramach programu „Kreatywna Europa” przez europejską sieć współpracy EUROCITIES w partnerstwie z KEA European Affairs oraz ERRIN (Europejską Sieć Współpracy Regionów w zakresie Badań i Innowacji). Projekt zakłada analizę prowadzonych przez samorządy i regiony polityk kulturalnych jako kluczowego elementu lokalnych i regionalnych strategii rozwoju. W jego ramach odbyła się seria piętnastu wizyt studyjnych, w trakcie których uczestnicy poznali najlepsze praktyki stosowane w goszczących samorządach oraz podzielili się własnym doświadczeniem z reprezentantami regionów i samorządów kilkunastu innych europejskich miast,
- współorganizacja wydarzenia kulturalnego pt. „Polsko-ukraińskie muzyczne dialogi” z udziałem Zespołu Kameralnego „Kijowscy Soliści” pod dyрекcją Romana Rewakowicza w Sali Koncertowej Filharmonii Lubelskiej w dn. 10.06.2016 r. w Filharmonii Lubelskiej,
- organizacja pobytu w Lublinie w dn. 06-16.06.2016 r. młodzieży z Miejskiej Dziecięcej Szkoły Artystycznej im. M.H. Łysenki w Sumach. Młodzież uczestniczyła w VI Międzynarodowych Artystycznych Warsztatach Rzeźbiarskich organizowanych przez Stowarzyszenie Lubelski Plastyk.

9.2.4. Wspieranie działalności kulturalnej i twórczości – nagrody i stypendia w dziedzinie kultury

Od 2013 r. funkcjonuje w Lublinie system nagród i stypendiów w dziedzinie kultury.

Nagrody przyznawane są przez Prezydenta Miasta Lublin za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury, co reguluje Uchwała nr 745/XXX/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 25.04.2013 r. Uchwała ta ustanowiła następujące

rodzaje nagród: Nagrodę Artystyczną Miasta Lublin, Nagrodę Miasta Lublin za Upowszechnianie Kultury, Nagrodę Miasta Lublin za Całokształt Działalności, Nagrody Okolicznościowe oraz Nagrodę Miasta Lublin dla Mecenasa Kultury.

W 2016 r. laureatami w poszczególnych kategoriach byli:

- Jarosław Koziara,
- Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin” w Lublinie,
- Zbigniew Strzałkowski,
- Perła – Browary Lubelskie S. A.

Ponadto Prezydent przyznał 62 Nagrody Okolicznościowe osobom fizycznym, prawnym lub grupom nieformalnym za dokonania w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury lub z okazji jubileuszu działalności twórczej, artystycznej lub jubileuszu działalności w zakresie upowszechniania kultury.

W oparciu o Uchwałę nr 746/XXX/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 25.04.2013 r. w sprawie sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury oraz ich wysokości Prezydent Miasta Lublin przyznał:

- 49 stypendiów na realizację w 2016 r. projektów artystycznych i z zakresu upowszechniania kultury,
- 48 stypendiów za osiągnięcia artystyczne o randze międzynarodowej lub ogólnopolskiej uzyskane w 2015 r.

9.2.5. Najważniejsze wydarzenia kulturalne organizowane i współorganizowane przez Wydział Kultury

Najważniejsze wydarzenia organizowane i współorganizowane przez Wydział Kultury w 2016 r.:

- koncert Orkiestry Kameralnej Filharmonii Lwowskiej „Wirtuozi Lwowa” pt. „Trzech Mozartów”,
- koncert kolęd i pieśni bożonarodzeniowych różnych tradycji chrześcijańskich w ramach Lubelskiego Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan,
- akcja „Zima w mieście”, która odbyła się w 11 domach i klubach osiedlowych prowadzonych przez lubelskie spółdzielnie mieszkaniowe, w kinie Bajka i w Muzeum Lubelskim,
- uroczystości z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru,

- Gala Kultury – uroczystość podczas której m.in. wręczone zostały nagrody miasta Lublin za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury,
- cykl wystaw fotografii w Galerii Saskiej,
- oratorium pt. „Bóg Ciebie ochrzcił! Bóg dał Ci siłę!” kompozycji Roberta Grudnia w wykonaniu kompozytora z orkiestrą i chórem z ramach obchodów 1050. rocznicy chrztu Polski,
- koncert z okazji dnia patrona Lublina św. Antoniego w dniu 13 czerwca,
- otwarte wykłady nt. historii Lublina pt. „700 lat miasta Lublina – spotkania z historią” w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego,
- wydarzenia kulturalne w ramach obchodów Dnia Unii Lubelskiej ustanowionego uchwałą nr 292/X/2016 z dn. 22.10.2015 r. Rady Miasta Lublin, m.in.: koncert Polskiego Chóru „Zgoda” z Brześcia, koncert Polskiego Zespołu Artystycznego Pieśni i Tańca „Wilia” z Wilna, wykład prof. Ryszarda Szczygły pt. „Unia Lubelska – wspólne dzieło sejmu polsko-litewskiego w 1569 r.”,
- wystawa grafik Andrzeja Kota w lubelskim ratuszu,
- wydarzenie artystyczne pt. „Lublove – spektakl, wystawa, czytanie performatywne”,
- Narodowy Koncert Listopadowy, recital fortepianowy w wykonaniu Erica Lu, laureata XVII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina,
- koncert symfoniczny pt. „Tango argentyńskie” w wykonaniu Kwintetu Tangoillo,
- spotkanie Miłośników Historii „Było ... nie minęło”.

9.3. Działania w zakresie sportu i turystyki

9.3.1. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca”

Z obiektów korzystały kluby sportowe realizujące programy szkoleniowe, biorące udział w zawodach lub rozgrywkach, szczególnie w koszykówce, piłce ręcznej, siatkówce, żużlu, piłce nożnej, zapasach, karate, pływaniu, boksie, futsalu, lekkiej atletyce.

Komunalne obiekty sportowe udostępniane były również na potrzeby uczniów szkół prowadzonych przez Gminę Lublin.

Szczególnym powodzeniem wśród szkół cieszyła się możliwość prowadzenia zajęć wychowania fizycznego na pływalniach miejskich. Zajęcia te prowadzone były na basenie Aqua Lublin oraz w Centrum Sportowo-Rekreacyjnym „Łabędzia”. Pływalnie miejskie udostępniane były również na potrzeby prowadzenia zajęć nauki pływania dla uczniów klas drugich szkół podstawowych realizowanych ze środków finansowych pochodzących z Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach „Projektu powszechnej nauki pływania – Umieć Pływać”. Pływalnia Aqua Lublin była również obiektem, na którym codziennie odbywały się zajęcia szkoleniowe z pływania realizowane w ramach klas sportowych funkcjonujących w Liceum Mistrzostwa Sportowego przy ul. Wojciechowskiej 38 w Lublinie.

Wszystkie obiekty spełniały określone standardy świadczonych usług.

Mieszkańcom zostały udostępnione również tereny rekreacyjne nad Zalewem Zemborzyckim, ścieżka rowerowa wokół Zalewu Zemborzyckiego oraz boiska sportowe.

W 2016 r. w miejskich obiektach sportowych odbywało się wiele atrakcyjnych dla kibiców imprez sportowych, zarówno o randze krajowej jak i międzynarodowej, m.in.:

- rozgrywki Superligi Kobiet w piłce ręcznej,
- rozgrywki Ekstraklasy koszykówki kobiet i mężczyzn,
- Final Six Pucharu Polski w koszykówce kobiet,
- Gran Prix Pucharu Polski w pływaniu,
- Mistrzostwa Polski Juniorów w Pływaniu,
- Ogólnopolski Turniej Media Futsal Cup,
- 4 PZU Maraton Lubelski,
- Akademickie Mistrzostwa Polski w koszykówce kobiet i mężczyzn,
- Memoriał Stanisława Zalewskiego,
- Międzynarodowy Turniej Koszykówki Lublin Basket CUP,
- XXIII Bieg Solidarności „Lubelski Lipiec 1980”, 3. PKO Półmaraton Solidarności,
- Mistrzostwa Polski w Ratownictwie Wodnym,
- Duńczyk Cup,
- Igrzyska Młodzieży Szkolnej,
- Licealiada i Gimnazjada,
- Puchar Polski Dzieci w Karate Tradycyjnym,

- Mecz eliminacyjny do Mistrzostw Europy w koszykówce mężczyzn,
- Ogólnopolski turniej Koszykówki Memoriał im. Zdzisława Niedzieli,
- Mistrzostwa Europy Open Karate Kyokushin i Puchar Europy Kyokushin Karate,
- Mikołajkowy turniej Taekwon-do,
- Mistrzostwa Polski Juniorów do lat 15 w pływaniu,
- Puchar Polski w Piłce Wodnej,
- Zawody Pływackie o Laur Lubelskiego Koziółka,
- Mistrzostwa Województwa Lubelskiego Dzieci,
- Finałowa Multi Liga Województwa dzieci i juniorów,
- Zimowe mistrzostwa Województwa Lubelskiego w pływaniu,
- Mecz Polska – Węgry U21,
- Mecz rugby Polska – Ukraina,
- Mecz futbolu Amerykańskiego Polska – Holandia,
- Mecze drużyny ekstraklasy piłki nożnej Górnik Łęczna S. A.,
- Mecze ligowe drużyny Motor Lublin S. A.,
- Turniej Eastern European Women's Basketball League.

9.3.2. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej

W 2016 r. Prezydent Miasta Lublin w oparciu o opinie Kapituły Nagrody przyznał Nagrody Miasta Lublin w dziedzinie sportu. Laureatem Nagrody Miasta Lublin dla zawodników osiągających najwyższe wyniki sportowe został Pan Jan Świtkowski, który w 2015 r. zdobył brązowy medal Mistrzostw Świata w pływaniu w konkurencji 200 m stylem motylkowym.

W 2016 r. wręczona została także Nagroda Miasta Lublin dla trenerów i innych osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej oraz zasłużonych w osiąganiu przez zawodników wysokich wyników sportowych. Laureatem tej nagrody został Pan Jan Puchała.

W wyniku analizy wyników sportowych przedstawionych przez kluby sportowe 35 zawodników i zawodniczek reprezentujących najwyższy poziom i osiągnięcia sportowe otrzymało nagrody w dyscyplinach indywidualnych na kwotę 39 600 zł.

W ramach realizacji uchwały nr 378/XVIII/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 23.02.2012 r. w sprawie stypendiów za osiągnięte wyniki sportowe, w wyniku rozpatrzenia wniosków, przyznano 34

stypendia sportowe. Stypendia przyznawano za medalowe miejsca w dyscyplinach indywidualnych uzyskanych podczas Mistrzostw Polski, Mistrzostw Europy, Mistrzostw Świata.

W wyniku rozstrzygnięcia konkursów ofert stowarzyszenia kultury fizycznej działające na terenie m. Lublin otrzymały środki finansowe na upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, w tym na:

- realizację programów szkolenia sportowego dzieci i młodzieży w zespołowych grach sportowych w sezonie rozgrywkowym 2015/2016 oraz 2016/2017,
- realizację programów szkolenia sportowego dzieci i młodzieży w sportach indywidualnych,
- prowadzenie szkolenia sportowego dzieci i młodzieży w żużlu,
- sport osób niepełnosprawnych,
- organizację współzawodnictwa sportu szkolnego i akademickiego,
- organizację imprez sportowych w mieście,
- realizację programów promujących aktywność fizyczną mieszkańców Miasta w ramach różnych grup społecznych,
- dotacje otrzymane przez stowarzyszenia sportowe w trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Otrzymane dotacje z budżetu Miasta na realizację zadań w zakresie sportu dzieci i młodzieży przełożyły się na ich sukcesy, osiągane nie tylko na szczeblu miejskim, wojewódzkim, międzywojewódzkim czy ogólnopolskim, ale także na Mistrzostwach Świata i Europy, gdzie najlepsze wyniki osiągnęli:

- w sezonie rozgrywkowym 2015/2016:
  - kadeci Klubu Sportowego „Budowlani” zdobyli złoty medal na Mistrzostwach Polski Rugby 7 oraz brązowy medal na Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży,
  - zawodnicy Akademii Piłkarskiej Motor Lublin, m. in. juniorzy zajęli VIII miejsce w Centralnej Lidze Juniorów, juniorzy młodszy w swojej kategorii wiekowej zajęli III miejsce w Lidze Makroregionalnej, ponadto zawodnicy niemal wszystkich grup wiekowych (od trampkarzy do młodzików) uplasowali się na punktowanych miejscach w Lidze Lubelskiej i Wojewódzkiej),
  - zawodnicy KS „Unia” zajęli II miejsce w Lidze Wojewódzkiej, startowali w 1/8 Mistrzostw Polski Juniorów w Piłce Ręcznej,

- zawodniczki (U 14) Uczniowskiego Klubu Sportowego UKS 51 zajęły I miejsce w Podkarpacko-Lubelskiej Lidze Koszykówki oraz III miejsce w ćwierćfinałach Mistrzostw Polski Młodzieńców,
- zawodniczki (w kategorii dzieci) trenujące piłkę ręczną w Stowarzyszeniu Kultury Fizycznej „Sprinter” zdobyły I miejsce w 1/2 Finałów Mistrzostw Polski,
- po rundzie jesiennej sezonu rozgrywkowego 2016/2017:
  - juniorzy Akademii Piłkarskiej Motor Lublin zajmują X miejsce w Centralnej Lidze Juniorów, ponadto zawodnicy tego klubu w niemal wszystkich grupach wiekowych (od juniorów młodszych, trampkarzy do młodzików) plasują się na punktowanych miejscach w Lidze Makroregionalnej oraz Wojewódzkiej,
  - zawodniczki (juniorzy i kadetki) Stowarzyszenia Lokalnego Kalina Salezjańskiej Organizacji Sportowej zajmują aktualnie drugą lokatę w Wojewódzkiej Lidze Piłki Siatkowej.

W 2016 r. na realizację zadań publicznych w zakresie szkolenia dzieci i młodzieży w sportach indywidualnych zawarto umowy z 34 stowarzyszeniami kultury fizycznej. Łącznie rozdysponowano dotacje dla 23 indywidualnych dyscyplin sportowych, m. in. pływania, lekkiej atletyki, kajakarstwa, żeglarstwa, tenisa stołowego, boksu, podnoszenia ciężarów, kick-boxingu, judo, taekwondo, karate tradycyjnego, karate kyokushin, oyama karate, karate kyokushinkai, zapasów, sumo, wspinaczki, sportów motorowych, tenisa ziemnego, kolarstwa szosowego i górskiego, szachów oraz tańca sportowego.

W 2016 r. 16 podmiotów otrzymało dotacje na realizację zadań publicznych na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, w ramach których:

- pierwszy Lubelski Klub Golfowy otrzymał 2 dotacje na realizację zadań publicznych dotyczących promocji i organizacji turniejów w zakresie golfa i minigolfa,
- Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej dwukrotnie otrzymało dotacje na wyjazdy lubelskich seniorów, którzy brali udział w III Ogólnopolskiej Zimowej Senioriadzie w Rabce Zdroju oraz w VIII Olimpiadzie Sportowej Uniwersytetów Trzeciego Wieku i Organizacji Senioralnych „Trzeci wiek na start” w Łazach uzyskując czołowe lokaty w wielu dyscyplinach sportowych,

- Bokserski Klub Sportowy „Olimp” Lublin otrzymał dotację na przygotowanie Adriana Kowala do uzyskania kwalifikacji na XXXI Letnie Igrzyska Olimpijskie w Rio de Janerio,
- Lubelski Klub Karate Tradycyjnego zorganizował w naszym mieście XVI Puchar Polski w Karate Tradycyjnym, w którym wzięło udział ponad 1 000 zawodników w wieku 13 lat i młodszych,
- Towarzystwo dla Natury i Człowieka realizowało zadanie publiczne pn. „Rowerowy Maj w Lublinie”,
- Fundacja Maestria oraz Osiedlowe Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Vrotcovia” (składając oferty na podstawie art. 19a) otrzymały środki finansowe z rad dzielnic,
- Lubelski Klub Kolarstwa Górskiego zorganizował 9 Festiwal Rowerowy rozegrany w 14 kategoriach wiekowych,
- Zawodniczki Stowarzyszenia Perły Lublin brały udział w rozgrywkach lubelskiej III Ligi kobiet,
- Fundacja Rozwoju Sportu zrealizowała 3 zadania: Turniej Piłki Nożnej Tatary 2016, Bieg „Chęć na Pięć Węglin Południowy” oraz zapewniła mieszkańcom naszego miasta możliwość korzystania z lodowiska „Biały Orlik”,
- Fundacja „Ruchu Solidarności Rodzin” była organizatorem „Nocnej Mili Niepodległości”,
- Akademia Karate Daniela Iwanka otrzymała dotację na organizację I Pucharu Świętego Mikołaja w Karate Tradycyjnym.

Zadanie „Organizacja imprez sportowych w mieście” w 2016 r. realizowało 28 podmiotów. Wśród imprez o zasięgu międzynarodowym znalazły się: Międzynarodowy Turniej Koszykówki Chłopców z udziałem 8 drużyn zagranicznych z Miast Partnerskich Lublina, Międzynarodowy Arcymistrzowski Turniej Szachowy im. Unii Lubelskiej, Międzynarodowy Mecz Żużlowy, Międzynarodowe Mistrzostwa Juniorów Młodszych, Młodzików i Dzieci w Judo, Memoriał Bokserski im. Stanisława Zalewskiego.

Najważniejszymi imprezami międzynarodowych były Mistrzostwa Europy w Karate Kyokushin oraz dwudniowy turniej w ramach europejskich rozgrywek Eastern European Women's Basketball League z udziałem lubelskiego zespołu „Pszczółka” AZS UMCS.

Do najważniejszych i najbardziej prestiżowych ogólnopolskich imprez należy zaliczyć zorganizowane na Aqua Lublin zawody

plywackie Grand Prix Puchar Polski oraz Mistrzostwa Polski Juniorów.

Rozegrane zostały turnieje piłki nożnej: „Lublin Futsal Cup 2016”, „Letnia Beksa CUP”, dwie edycje zawodów kobiecej piłki „Lublin Kicks Balls”, „Poczekajka CUP”, VII Mistrzostwa LLSO w halowej piłce nożnej. Odbyły się także, cieszące się dużą popularnością mieszkańców, imprezy biegowe: XXXVIII Bieg Kwitnącej Wiśni, XXIV Międzynarodowy Bieg Solidarności – Lubelski Lipiec 1980 oraz popularne „Dychy do Maratonu”.

Na Zalewie Zemborzyckim zorganizowano Międzynarodowe Regaty Kajakowe „O Puchar Lubelskiego Koziółka” oraz dwudniowe Regaty Żeglarskie. Odbyły się również widowiskowe zawody Grand Prix Polski w Tańcach Standardo i Latinoamerykańskich, VIII Otwarte Mistrzostwa Lublina w Tenisie Ziemnym, Półfinały i Finały Akademickich Mistrzostw Polski w różnych dyscyplinach sportu, Otwarte Mistrzostwa Lublina w chodzie sportowym a także w ergometrach kajakowych.

W I półroczu 2016 r. rywalizację sportową w ramach systemu współzawodnictwa sportu szkolnego zakończyły również szkoły z terenu Gminy Lublin. Organizatorami rozgrywek były Fundacja Rozwoju Sportu i Miejski Szkolny Związek Sportowy. W klasyfikacji generalnej Igrzysk szkół podstawowych I miejsce zdobyła Szkoła Podstawowa nr 30, II miejsce – Szkoła Podstawowa nr 43 i III miejsce Szkoła Podstawowa nr 23. Najwięcej punktów w Gimnazjacie zdobyło Gimnazjum nr 16, Gimnazjum nr 10 i Gimnazjum nr 5, natomiast w Licealiadzie najlepszy wynik osiągnęło V Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół nr 5 i I Liceum Ogólnokształcące.

W II półroczu 2016 r. wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego zmagania sportowe rozpoczęły lubelskie placówki oświatowe. W celu zapewnienia rywalizacji na najwyższym poziomie Wydział Sportu i Turystyki zaprosił do współpracy lubelskie kluby oraz związki sportowe, które zorganizowały i przeprowadziły współzawodnictwo w niżej wymienionych dyscyplinach:

- piłka siatkowa dziewcząt i chłopców – Towarzystwo Piłki Siatkowej,
- piłka ręczna dziewcząt – SPR Lublin SSA,
- piłka ręczna chłopców i koszykówka dziewcząt – Klub Uczelniany AZS UMCS,

- koszykówka chłopców – MKS START,
- piłka nożna chłopców – Akademia Piłkarska MOTOR Lublin,
- piłka nożna dziewcząt – UKS WIDOK,
- szachy – Lubelski Klub Szachowy,
- pływanie – Lubelski Okręgowy Związek Pływacki,
- biegi przełajowe i liga lekkoatletyczna – Lubelski Okręgowy Związek Lekkiej Atletyki,
- badminton – Stowarzyszenie Klub Sportowy YONEX TEAM Lublin,
- tenis stołowy – Klub Środowiskowy AZS Województwa Lubelskiego.

W I półroczu 2016 r., w ramach konkursu ofert, 22 stowarzyszenia kultury fizycznej prowadzące proces szkoleniowy, organizujące zawody sportowe, biorące udział w zawodach sportowych krajowych i zagranicznych (w tym starty w rozgrywkach ligowych), organizujące zgrupowania sportowe w okresie przygotowawczym do sezonu, otrzymały finansowe wsparcie na rozwój sportu seniorów w dyscyplinach indywidualnych i drużynowych.

W I półroczu 2016 r. przekazano transze dotacji na zadania realizowane w ramach umów wieloletnich. Zostały one zawarte na realizację zadań publicznych w zakresie szkolenia trzech najwyższych klas rozgrywkowych w sezonie 2015/2016 i obowiązywały do końca czerwca 2016 r. Wsparciem zostały objęte następujące dyscypliny sportowe: koszykówka kobiet i mężczyzn, piłka ręczna, piłka nożna, futsal, tenis stołowy.

Na zadanie pn. „Realizacja programów szkolenia sportowego w kategoriach wiekowych seniorów w zespołowych grach sportowych w trzech najwyższych klasach rozgrywkowych w sezonie rozgrywkowym 2016/2017” zostało zawartych 14 umów.

W 2016 r. realizowane było zadanie publiczne pn. „Program MISTRZ” – realizacja szkolenia sportowego w kategoriach wiekowych seniorów w dyscyplinach objętych programem Igrzysk Olimpijskich.

W ramach zadania pn. „Realizacja programów szkolenia sportowego w ramach Akademickiego Centrum Szkolenia Sportowego” prowadzone były systematyczne zajęcia treningowe zgodnie ze specyfiką danego sportu, co najmniej cztery razy w tygodniu. Szkolenie dotyczyło zawodników z dyscyplin: lekkoatletyka, kaja-

karstwo, pływanie, tenis stołowy, siatkówka plażowa oraz strzelectwo.

Do ogólnopolskiego programu upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzieży w zakresie lekkiej atletyki pn. „Lekkoatletyka dla każdego” wdrożono kolejne cztery szkoły podstawowe i jedną gimnazjalną z terenu Gminy Lublin. W ramach programu w 22 placówkach zajęcia prowadzone były na poziomie wszystkich klas w wymiarze 90 minut, 2 razy w tygodniu. Projekt realizowany jest przy współpracy Polskiego Związku Lekkiej Atletyki oraz Lubelskiego Związku Lekkiej Atletyki.

W 2016 r. realizowano 3 zadania wybrane przez mieszkańców Gminy Lublin w ramach Budżetu Obywatelskiego:

- „Aktywny Student” – Akademicki Związek Sportowy Klub Środowiskowy Województwa Lubelskiego otrzymał w ramach otwartego konkursu ofert dotację na realizację projektu pn. „Aktywny Student”. W ramach projektu prowadzony był cykl bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla studentów wszystkich lubelskich uczelni,
- „Aktywny Lublin” – Akademicki Związek Sportowy Klub Środowiskowy Województwa Lubelskiego otrzymał w ramach otwartego konkursu ofert dotację na realizację projektu pn. „Aktywny Lublin”. W ramach projektu prowadzone były bezpłatne zajęcia sportowe pod okiem instruktorów dla wszystkich mieszkańców Miasta,
- „Aktywizacja sportowa dzieci 3-12 lat” – Uczniowski Klub Sportowy Widok SP 51 otrzymał w ramach otwartego konkursu ofert dotację na realizację projektu pn. „Aktywizacja sportowa dzieci 3-12 lat”. Projekt miał na celu poprawę jakości i atrakcyjności zajęć ruchowych w przedszkolach i szkołach, jak również wzrost poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Lublina.

Zadania w ramach inicjatywy lokalnej:

- „Kibice razem 2016” – w 2016 r. w ramach inicjatywy lokalnej realizowano zadania pn. „Kibice Razem 2016” polegające na systematycznym wspieraniu pozytywnych inicjatyw wychodzących ze środowiska kibiców, a także usprawnieniu i profesjonalizacji działalności kibiców. Realizacja zadania miała na celu eliminację zachowań chuligańskich wśród kibiców, a także prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym,

edukacyjnym i wychowawczym. Obok działalności związanej z kibicami, priorytetem zadania było dotarcie do osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży z ośrodków wychowawczych, zachęcenie ich do uczestnictwa w wydarzeniach sportowych, promowanie wśród najmłodszych zdrowego trybu życia i przeciwdziałanie uzależnieniom, oferując atrakcyjną alternatywę dla spędzania wolnego czasu,

- „Wolontariat na start” – kolejnym zadaniem realizowanym w ramach inicjatywy lokalnej było zadanie pn. „Wolontariat na start”, którego celem było opracowanie i wdrożenie programu wolontariatu sportowego w mieście Lublin. Projekt miała za zadanie krzewić i promować pozytywne postawy i zachowania wśród mieszkańców Lublina, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

9.3.3. Edukacyjna opieka wychowawcza

W otwartym konkursie ofert na realizację zadania publicznego pod nazwą „Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, na wypoczek dzieci i młodzieży w ramach akcji „Lato w mieście”, dotacje otrzymało 11 organizacji pozarządowych, które przygotowały bardzo ciekawą propozycję dla najmłodszych mieszkańców miasta.

Ponadto w trybie art 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przyznano dotację dla Fundacji „Sztukmistrze” na realizację zadania publicznego „Organizacja i promowanie Parkour i Freerun wśród osób w każdym wieku, w szczególności dzieci i młodzieży”, które stanowiły dodatkową atrakcję podczas imprezy „Lublin Sportival”.

W ramach projektu „Zima w mieście” zorganizowano w lubelskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych zajęcia rekreacyjno-sportowe dla dzieci i młodzieży pozostających w czasie ferii zimowych w mieście. Z zajęć organizowanych w ramach „Zimy w mieście” skorzystało ok. 1 000 dzieci i młodzieży.

Realizując zadanie „Lato w mieście” w ramach zakupu usług zawarto umowy na organizację zajęć turystycznych „Odkrywaj Lublin w każdy czwartek wakacji” oraz nauki pływania dla dzieci w czasie wakacji letnich. W zajęciach tych wzięło udział ok. 500 najmłodszych mieszkańców miasta.

W ramach letniej imprezy Lublin Sportival utworzono także strefę skateboardingową, a w ramach zimowej edycji Lublin Spor-

tival zorganizowano Zimowe Miasteczko Festiwalowe oferujące szereg atrakcji aktywnego udziału dla dzieci i młodzieży oraz wiele świetlnych i dźwiękowych wrażeń w związku z przygotowaną oprawą wizualną wydarzenia.

9.3.4. Zadania w zakresie upowszechniania turystyki i krajoznawstwa

W dn. 24.02.2016 r w Trybunale Koronnym odbyło się spotkanie branży turystycznej w Lublinie z udziałem przedstawicieli Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej w Poznaniu. Celem spotkania była prezentacja na temat opracowania, wdrażania i funkcjonowania Poznańskiego Barometru Turystycznego, przedstawienie dobrych praktyk oraz warsztaty dla uczestników.

W dniach od 23 kwietnia do 3 maja 2016 r. odbyła się piąta edycja Sezonu Lublin, czyli otwarcie miejskiego sezonu turystycznego. Kalendarz wydarzenia składał się z 75 propozycji tematycznych i obejmował łącznie 290 imprez, zorganizowanych przez 34 lokalne podmioty – partnerów Sezonu Lublin wybranych na podstawie zakwalifikowanych ofert. Program 11-dniowego cyklu bezpłatnych imprez obejmował m.in. spływy kajakowe, wycieczki piesze, rowerowe, biegowe, zmotoryzowane (busikiem elektrycznym, zabytkowym trolejbusem czy autobusem), gry miejskie, biegi na orientację, wykłady, zwiedzanie zabytków i muzealnych ekspozycji, wystaw oraz questing, zagadki, zabawy, warsztaty kulinarne i degustacje potraw. W projekcie adresowanym do mieszkańców i turystów wzięło udział ponad 8 000 osób.

W związku z realizacją IV edycji Programu Miejsce Inspiracji przeprowadzono procedurę konkursową wyboru laureatów. Wieloetapowy proces wyboru laureatów do kolejnej edycji Programu Miejsce Inspiracji został oficjalnie zakończony ogłoszeniem wyników podczas specjalnej konferencji w dn. 23.03.2016 r. Specjalnie powołane jury wybrało aż 11 podmiotów z branży HoReCa, które oficjalnie podpisały porozumienia o współpracy z Miastem Lublin przez kolejne 2 lata. Wydarzenia organizowane na przestrzeni roku, przy współpracy laureatów Programu Miejsce Inspiracji oraz Miasta Lublin, to unikalna okazja by bliżej odkryć Lublin – jego dawny i współczesny charakter. W programie znalazły się warsztaty kulinarne, spotkania z autorami książek o Lublinie, koncerty, spektakle artystyczne, muzyczne spacerzy z przewodnikiem

oraz wspólne świętowanie z tradycją w tle. Ponadto, w ramach projektu zrealizowano wspólny folder „Lublin Smaków” będący opowieścią o kulinarnym Lublinie.

Z inicjatywy Wydziału Sportu i Turystyki opracowano lubelską wersję wydawnictwa NIEMAPA. Wydawnictwo Karamba z Łodzi odpowiedzialne było za przygotowanie ilustrowanego przewodnika po Lublinie dla rodzin pt. NIEMAPA Lublin, który w zabawny i ciekawy graficznie sposób przedstawia najważniejsze dla Lublina miejsca, historię, kulturę, kuchnię czy charakterystyczne regionalizmy.

VIII Spotkanie Turystyczne odbyło się w dn. 24 listopada i po raz kolejny stało się okazją do podsumowania mijającego sezonu oraz tworzenia planów i inicjatyw współpracy na przyszły rok. Wśród uczestników znaleźli się przewodnicy, przedstawiciele urzędów, uczelni, biur podróży i środowisk zainteresowanych turystyką miejską. W Spotkaniu wzięło udział ponad 80 osób.

W wyniku współpracy Wydziału oraz firmy Apis powstała nowa pamiątka z Lublina – Miody Inspiracji. Specjalnie zaprojektowane pudełko nawiązuje do sgraffito lubelskich kamienic, a ukryty pod wieczkiem tekst zapowiada zbliżające się obchody 700 lecia nadania praw miejskich Lublin.

W dn. 24.02.2016 r w Trybunale Koronnym odbyło się spotkanie branży turystycznej w Lublinie z udziałem przedstawicieli Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej w Poznaniu. Celem spotkania była prezentacja opracowania na temat wdrażania i funkcjonowania Poznańskiego Barometru Turystycznego, przedstawienie dobrych praktyk oraz warsztaty dla uczestników. W oparciu o pozyskaną wiedzę, wnioski dotyczące dobrych praktyk oraz lokalnego rynku turystycznego, Wydział Sportu i Turystyki opracował metodologię „Lubelskiego Barometru Turystycznego”.

W okresie od lipca do grudnia 2016 r. TNS Polska na zlecenie Urzędu Miasta Lublin zrealizował Ogólnopolskie Badania Turystyczne Lublina. Zlecone zadanie zakładało realizację następujących badań: telefonicznie (CATI) na ogólnopolskiej próbie dorosłych Polaków oraz bezpośrednio (CAPI) wśród polskich i zagranicznych turystów odwiedzających Lublin.

W trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotację na realizację zadań otrzymali:

- Fundacja „Restaurare Basilicam”,
- Fundacja Animatorów i Twórców Kultury TRACH,
- Towarzystwo dla Natury i Człowieka,
- Fundacja Herstory,
- Stowarzyszenie „Studnia Pamięci”.

W wyniku otwartych konkursów ofert dotacje na realizację zadań otrzymali:

- Fundacja Sceny InVitro na realizację zadania „Festiwal Legend Lubelskich”, który został zorganizowany 24.09.2016 r. na Rynku Starego Miasta. Szacuje się, że w Festiwalu uczestniczyło 5 000 mieszkańców i turystów,
- Fundacja Rozwoju Designu „Lucreate” na realizację zadania „Opracowanie map turystycznych Lublina”, którego produktem jest opracowanie, wydruk i zamieszczenie w 21 zewnętrznych gablotach w przestrzeni miasta nowych map turystycznych oraz opracowanie i wydruk 40 000 szt. turystycznych map kieszonkowych Lublina w pięciu wersjach językowych,
- Lubelska Regionalna Organizacja Turystyczna na zadania: „Lubelska Karta Turystyczna”, którego realizacja przewidziana jest do 31.12.2018 r. Z inicjatywy Wydziału Sportu i Turystyki opracowano podstawowe założenia dotyczące funkcjonowania Lubelskiej Karty Turysty. Narzędzie zakłada pakiet zniżek i wstępów do muzeów, obiektów kultury i restauracji, dopasowany do potrzeb każdego turysty.

9.3.5. Promocja jednostek samorządu terytorialnego

Do najważniejszych działań promocyjnych Gminy Lublin w 2016 r. należy zaliczyć zrealizowanie projektu „Team Rio 2016”, czyli programu skierowanego do zawodników lubelskich klubów sportowych przygotowujących się do udział w Igrzyskach Olimpijskich oraz Igrzyskach Paraolimpijskich w Rio de Janeiro 2016. Program zakładał promocję Miasta za pośrednictwem wybranej grupy zawodników reprezentujących najwyższy poziom sportowy i mających szansę zakwalifikowania się do Igrzysk Rio 2016. Program miał szeroki zasięg promocyjny ze względu na udział zawodników w wielu wydarzeniach sportowych o randze mistrzowskiej, zarówno w kraju, jak i poza jego granicami.

Z Kolejnym istotnym działaniem promocyjnym w 2016 r. było stworzenie programu „Team Tokio 2020” – skierowanego do za-

wodników lubelskich klubów sportowych mających szanse na uzyskanie kwalifikacji do udziału w XXXII Letnich Igrzyskach Olimpijskich oraz 16. Letnich Igrzyskach Paraolimpijskich, które odbędą się w 2020 r. w Tokio. Program ten ma charakter długofalowy i będzie realizowany przez najbliższe 4 lata. Program ma szeroki zasięg promocyjny ze względu na udział sportowców w wielu zawodach sportowych o randze mistrzowskiej, zarówno w kraju, jak i poza jego granicami.

Ważnym działaniem promocyjnych realizowanych przez Wydział Sportu i Turystyki była promocja Miasta podczas imprez, wydarzeń sportowych i rekreacyjnych organizowanych przez podmioty działające na terenie Gminy Lublin, a także współpraca z podmiotami zewnętrznymi o zasięgu krajowym. Podczas działań promocyjnych wykorzystywane były materiały promocyjne zakupione w ubiegłych latach, poszerzone o nowe elementy.

W 2016 r. kontynuowano działania promocyjne podczas wydarzeń, które na stałe wpisały się w kalendarz imprez sportowych w mieście, a do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

- turniej finałowy Final Six Pucharu Polski Koszykówki Kobiet,
- turniej koszykówki „Koziołek Cup Lublin 2016”,
- turniej futsalu „Media Futsal Cup”,
- 3 rundy eliminacyjne Międzynarodowych Mistrzostw Lubelszczyzny w Motocrossie,
- biegi w ramach Grand Prix Lublin CITY TRAIL,
- imprezę hippiczną „Cavaliada Lublin 2016”,
- 4. Maraton Lubelski,
- rozgrywki Ekstraklasy koszykówki kobiet i mężczyzn,
- Mistrzostwa Polski w Sprintach Rowerowych XCE,
- Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Wakeboardzie,
- Puchar Nice PLŻ w Żużlu,
- 3 rundy eliminacyjne Międzynarodowych Mistrzostw Lubelszczyzny w Motocrossie,
- biegi w ramach Grand Prix Lublin CITY TRAIL,
- III runda Młodzieżowych Drużynowych Mistrzostw Polki w żużlu,
- cykl imprez biegowych „4 dychy do maratonu”.

Istotnymi działaniami promocyjnymi były również działania podczas meczów międzynarodowych organizowanych na miejscowych obiektach sportowych:

- Mecz Reprezentacji Narodowej w Żużlu,
- Mecz Reprezentacji Narodowej Koszykówce Mężczyzn,
- Mecz Piłki nożnej U-21,
- Mecze reprezentacji Rugby,
- Mecz Futbolu Amerykańskiego.

10. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH

10.1. Działania w zakresie projektów inwestycyjnych

10.1.1. Perspektywa finansowa 2007-2013

W 2016 r. kontynuowane były prace związane z realizacją projektów dofinansowanych ze środków z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013 w zakresie monitorowania i prowadzenia sprawozdawczości, w tym sprawozdawczości dotyczącej trwałości projektów zrealizowanych oraz rozliczania projektów inwestycyjnych finansowanych z krajowych i zagranicznych bezzwrotnych źródeł finansowania.

10.1.2. Perspektywa finansowa 2014-2020

W ramach realizacji perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 Prezydent Miasta Lublin oraz osoby upoważnione czynnie uczestniczyły w procesie legislacyjnym polegającym na opiniowaniu dokumentów strategicznych dotyczących wykorzystania funduszy strukturalnych, biorąc udział w pracach m.in.:

- Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego jako przedstawiciel Unii Metropolii Polskich,
- Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 jako przedstawiciel Unii Metropolii Polskich,
- Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 jako przedstawiciel Unii Metropolii Polskich oraz Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego,

- grupy roboczej ds. transportu przy Komitecie Kominotorującym Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 jako przedstawiciel Prezydenta Miasta Lublin.

Prezydent Miasta Lublin uczestniczył w negocjacjach dotyczących kształtu Kontraktu Terytorialnego – co pozwoliło na ujęcie w przedmiotowym dokumencie projektów strategicznych Gminy Lublin.

W trakcie prac negocjacyjno-uzgodnieniowych doprowadzono do ujęcia projektów priorytetowych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Ponadto w ramach przygotowania do aplikowania o środki wspólnotowe Wydział Funduszy Europejskich opiniował dokumenty strategiczne istotne dla Gminy Lublin takie jak:

- Program Rewitalizacji Miasta Lublin na lata 2017-2023,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Lublin,
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego.

W 2016 r. Wydział Funduszy Europejskich zaktualizował fiszki dla projektów przewidzianych do realizacji w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w celu podpisania preumów dla poszczególnych projektów:

- Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF,
- rozbudowa Systemu Zarządzania Ruchem i Komunikacją w Lublinie,
- rewitalizacja przyrodnicza Parku Ludowego w Lublinie znajdującego się w obszarze Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla LOF,
- rewitalizacja części Śródmieścia Miasta Lublin.

Wszystkie wyżej wymienione projekty będą realizowane jako projekty pozakonkursowe w latach 2016-2022, a obecnie są na etapie przygotowywania do realizacji (opracowywanie niezbędnej dokumentacji oraz zawieranie preumów).

W ramach działania 2.1 Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w 2016 r. złożono wnioski o dofinansowanie projektów w zakresie transportu (projekty realizowane jako projekty pozakonkursowe):

- rozbudowa sieci komunikacji zbiorowej dla potrzeb Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla LOF,
- przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF,
- rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie,
- niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej.

W ramach działania 2.2 Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w 2016 r. złożono wnioski o dofinansowanie projektów w zakresie infrastruktury drogowej (projekty realizowane jako projekty konkursowe):

- przebudowa skrzyżowania DK 19 (al. Solidarności i al. Gen. Wł. Sikorskiego) i DW 809 (ul. Gen. Ducha) w Lublinie – wyprowadzenie ruchu w kierunku węzła Lublin Czechów (S12/S17/S19),
- budowa nowego przebiegu DW 809 w Lublinie na odcinku od skrzyżowania ul. Bohaterów Monte Cassino z ul. Wojciechowską do węzła Sławin – wyprowadzenie ruchu w kierunku węzła Lublin Sławinek (S12/S17/S19),
- budowa i przebudowa DW 835 w Lublinie na odcinkach: od granicy miasta do skrzyżowania ul. Abramowickiej z ul. Sadową, od skrzyżowania ul. Kunickiego z ul. Dywizjonu 303 do ul. Wrotkowskiej wraz z budową skrzyżowania z DW 830.

Ponadto Wydział Funduszy Europejskich w 2016 r. złożył wnioski o dofinansowanie dla projektów infrastrukturalnych i kulturalnych w ramach:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020:
  - rewaloryzacja Parku Bronowickiego w Lublinie,
  - zwiększenie dostępności usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat trzech poprzez budowę żłobka w Lublinie,
  - Lubelska Energia Fotowoltaiczna,

- opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu informacyjnego dla jednostek oświatowych miasta Lublin Fotowoltaiczna,
- budowa i rozbudowa e-usług w Gminie Lublin,
- budowa dwóch rodzinnych domów pomocy przy ul. Kalinowszczyzna w Lublinie,
- budowa centrum rozwoju i integracji społecznej osób z niepełnosprawnością intelektualną przy ul. Głowackiego w Lublinie,
- rozbudowa Środowiskowego Domu Samopomocy „Kalina” w Lublinie,
- przebudowa na cele kulturalne piwnic klasztoru powiatkowskiego w Lublinie,
- poprawa warunków kształcenia zawodowego poprzez budowę i wyposażenie stacji diagnostycznej przy Zespole Szkół Samochodowych w Lublinie,
- poprawa warunków edukacji ogólnej w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie,
- termomodernizacja trzech obiektów użyteczności publicznej w Lublinie,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:
  - budowa Parku przy ul. Zawilcowej w Lublinie.

W 2016 r. Wydział Funduszy Europejskich sfinalizował podpisanie umów o dofinansowanie projektów o łącznej wartości wsparcia – 158 947 608,91 zł, w tym:

Środki z funduszy europejskich – 145 549 932,36 zł, w tym:

- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 w kwocie 137 643 359,13 zł:
  - budowa nowego przebiegu DW 809 w Lublinie na odcinku od skrzyżowania ul. Bohaterów Monte Cassino z ul. Wojciechowską do węzła Sławin – wyprowadzenie ruchu w kierunku węzła Lublin Sławin (S12/S17/S19). Ogólna wartość projektu: 107 460 597,44 zł. Wartość dofinansowania: 78 707 223,84 zł. Termin realizacji: 2016-2018,
  - przebudowa skrzyżowania DK 19 (al. Solidarności i al. Gen. Wł. Sikorskiego) i DW 809 (ul. Gen. Ducha) w Lublinie – wyprowadzenie ruchu w kierunku węzła Lublin Czechów (S12/S17/S19). Ogólna wartość projektu: 70 064 763,04 zł.

Wartość dofinansowania: 58 936 135,29 zł. Termin realizacji: 2016-2018,

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w kwocie 7 906 573,23 zł:
  - budowa Parku przy ul. Zawilcowej w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 10 180 000,00 zł. Wartość dofinansowania: 7 906 573,23 zł. Termin realizacji: 2016 – 2018.
Środki z budżetu państwa – 13 397 676,55 zł, w tym:
- Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej w kwocie 1 170 000 zł:
  - budowa 2 boisk (piłkarskiego i wielofunkcyjnego) i bieżni prostej 4-torowej, skoczni do skoków w dal przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 1 228 770 zł. Wartość dofinansowania: 310 000 zł. Termin realizacji: 2016-2017,
  - remont krytej pływalni przy Gimnazjum nr 5 w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 3 482 972 zł. Wartość dofinansowania: 860 000 zł. Termin realizacji: 2015-2016,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 312 800 zł:
  - likwidacja barier transportowych w Zespole Ośrodków Wsparcia w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 160 000 zł. Wartość dofinansowania: 65 000 zł. Termin realizacji: 2016-2017,
  - likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie przy ul. Kosmonautów 78. Ogólna wartość projektu: 320 000 zł. Wartość dofinansowania: 65 000 zł. Termin realizacji: 2016-2017,
  - likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej „Betania” w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 160 000 zł. Wartość dofinansowania: 65 000 zł. Termin realizacji: 2016-2017,
  - likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 150 000 zł. Wartość dofinansowania: 65 000 zł. Termin realizacji: 2016-2017,
  - likwidacja barier w zakresie poruszania się i komunikowania w Zespole Szkół nr 4 im. J. Korczaka w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 147 847 zł. Wartość dofinansowania: 45 000 zł. Termin realizacji: 2016-2017,

- zakup dwóch schodolazów dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Prof. Z. Sękowskiej w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 31 200 zł. Wartość dofinansowania: 7 800 zł. Termin realizacji: 2016-2017,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie 2 929 484 zł:
  - termomodernizacja pięciu obiektów użyteczności publicznej w Lublinie. Ogólna wartość projektu: 12 471 739 zł. Wartość dofinansowania: 2 929 484 zł. Termin realizacji: 2014-2018,
- Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w kwocie 1 281 912,55 zł:
  - przebudowa ul. Narutowicza w Lublinie (II etap) na odcinku od skrzyżowania z ul. Lipową, ul. Piłsudskiego do wysokości ul. Ochotniczej wraz z ulicami przyległymi: Ochotniczą, Strażacką i Rowerową. Ogólna wartość projektu: 3 290 005,14 zł. Wartość dofinansowania: 1 281 912,55 zł. Termin realizacji: 2016,
- resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH” – edycja 2016 w kwocie 379 093 zł:
  - utworzenie w 2016 r. nowych miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz zapewnienie ich funkcjonowania w Miejskim Zespole Żłobków w Lublinie, Żłobek nr 5, ul. Sowia 4, 20-323 Lublin. Ogólna wartość projektu: 524 074 zł. Wartość dofinansowania: 379 093 zł. Termin realizacji: 2016,
- subwencja z budżetu państwa w kwocie 7 324 387 zł:
  - przebudowa ul. Kompozytorów Polskich w Lublinie wraz z przebudową dwóch wiaduktów. Ogólna wartość projektu: 14 775 776,50 zł. Wartość dofinansowania: 7 324 387,00 zł. Termin realizacji: 2016.

10.2. Działania w zakresie projektów nieinwestycyjnych

W 2016 r. Wydział Projektów Nieinwestycyjnych pozyskiwał środki z krajowych i zagranicznych bezzwrotnych źródeł finansowania na realizację projektów nieinwestycyjnych, a także monitorował dostępne źródła dofinansowania projektów oraz informował o nich inne komórki i jednostki organizacyjne. W Wydziale opracowywane były wnioski aplikacyjne o dofinansowanie projektów

nieinwestycyjnych przeznaczonych do realizacji w Urzędzie Miasta Lublin, w tym także na zlecenie innych wydziałów, właściwych merytorycznie w zależności od przedmiotu projektu. Pracownicy Wydziału realizowali projekty wskazane przez Prezydenta, a także zapewniali doradztwo metodyczne w procesie przygotowania, realizacji i sprawozdawczości projektów, między innymi poprzez pracę w zespołach zadaniowych powołanych przez Prezydenta do przygotowania, wdrożenia czy rozliczenia projektu.

10.2.1. Projekty oświatowe

10.2.1.1. Projekty przygotowane

- „Zakup podręczników szkolnych dla uczniów romskich” – wartość całkowita projektu 1 950,00 zł, wartość dofinansowania 1 950,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Zakup przyborów szkolnych dla uczniów romskich” – wartość całkowita projektu 7 100,00 zł, wartość dofinansowania 7 100,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Zakup strojów sportowych na zajęcia z wychowania fizycznego dla uczniów romskich” – wartość całkowita projektu 13 050,00 zł, wartość dofinansowania 13 050,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Integracyjny wyjazd na kolonie dla dzieci romskich i polskich” – wartość całkowita projektu 46 240,00 zł, wartość dofinansowania 46 240,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Integracyjny wyjazd na wycieczkę edukacyjną dla dzieci romskich i polskich” – wartość całkowita projektu 14 970,00 zł, wartość dofinansowania 14 970,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Integracyjne spotkanie Wigilijne w Zespole Szkół nr 4 w Lublinie” – wartość całkowita projektu 3 480,00 zł, wartość dofinansowania 3 480,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Szkoly na sto dwa. Program podnoszenia jakości kształcenia ogólnego w 8 szkołach ponadgimnazjalnych z Lublina” – wartość całkowita projektu 1 862 915,41 zł, wartość dofinansowania 1 650 360,11 zł, wartość wkładu własnego 212 555,30 zł,
- „Profesjonalny Diagnosta – Wsparcie merytoryczne i praktyczne w obszarze nowoczesnej diagnostyki samochodowej dla uczniów Technikum Samochodowego w Zespole Szkół Samo-

chodowych im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie” – wartość całkowita projektu 754 633,40 zł, wartość dofinansowania 679 170,06 zł, wartość wkładu własnego 75 463,34 zł.

10.2.1.2. Projekty, do których zostały podpisane umowy o dofinansowanie

- „Zakup podręczników szkolnych dla uczniów romskich” – wartość całkowita projektu 5 650,00 zł, wartość dofinansowania 5 650,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Zakup przyborów szkolnych dla uczniów romskich” – wartość całkowita projektu 2 900,00 zł, wartość dofinansowania 2 900,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Szkolna świetlica integracyjna w Zespole Szkół nr 4 w Lublinie” – wartość całkowita projektu 12 600,00 zł, wartość dofinansowania 12 600,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Integracyjny wyjazd na kolonie dla dzieci romskich i polskich” – wartość całkowita projektu 39 700,00 zł, wartość dofinansowania 39 700,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Maluchy z Felina. Utworzenie oddziałów Przedszkola nr 84 w Lublinie dla dzieci 3-4 letnich” – wartość całkowita projektu 1 206 453,60 zł, wartość dofinansowania 1 025 485,56 zł, wartość wkładu własnego 180 968,04 zł.

10.2.2. Projekty rozwojowe

10.2.2.1. Projekty realizowane

- „Centrum Kompetencji Wschodnich – promocja wizerunku Polski poprzez debatę publiczną z udziałem przedstawicieli krajów Partnerstwa Wschodniego” – wartość całkowita projektu 221 180,00 zł, wartość dofinansowania 153 900,00 zł, wkład własny 45 480,00 zł.

10.2.3. Projekty społeczne

10.2.3.1. Projekty realizowane

- „Rewitalizacja obszaru ul. Lubartowskiej i dawnego Podzamcza w Lublinie poprzez ożywienie gospodarcze obszaru za pomocą zintegrowanej poprawy zarządzania zasobem komunalnym, działań społecznych i poprawy stanu zabudowy zabytko-

wej – uzupełnienie Programu Rewitalizacji Lublina dla wskazanego obszaru” – całkowita wartość projektu 1 409 110,00 zł, wartość dofinansowania 1 268 199,00 zł, wkład własny 140 911,00 zł.

10.2.4. Projekty partnerskie i międzynarodowe

10.2.4.1. Projekty przygotowane

- „Migrant skills for business needs” – całkowita wartość projektu 2 855 341,25 zł, część przypadająca na Gminę Lublin 788 756,65 zł, wartość dofinansowania 717 051,50 zł, wkład własny 71 705,15 zł,
- „Networking for Innovation and Entrepreneurship Support” – całkowita wartość projektu 8 901 013,00 zł, część przypadająca na Gminę Lublin 1 188 905,62 zł, wartość dofinansowania 1 010 569,76 zł, wkład własny 178 335,86 zł,
- „Systemowe rozwiązania Miasta Lublin w zakresie zarządzania różnorodnością kulturową i integracją cudzoziemców” – całkowita wartość projektu 732 112,50 zł, wartość dofinansowania 585 690,00 zł, wkład własny 146 422,50 zł,
- „DEMO-EC – DEvelopment of sustainable MObility management in European Cities (DEMO-EC – Rozwój zarządzania zrównoważoną mobilnością w miastach Europy)” – całkowita wartość projektu 6 699 190,00 zł, część przypadająca na Gminę Lublin 955 825,00 zł, wartość dofinansowania 812 451,25 zł, wkład własny 143 373,75 zł,
- „STEPS AHEAD – Strengthening Planning Capacities via Decision Support Tools for Integrated Sustainable Mobility Systems in Heritage Cities and Functional Urban Areas (STEPS AHEAD – Wzmocnienie zdolności planowania poprzez wdrożenie narzędzi wsparcia procesu decyzyjnego na rzecz zintegrowanych systemów zrównoważonej mobilności w miastach historycznych i obszarach funkcjonalnych” – całkowita wartość projektu 6 917 640,00 zł, część przypadająca na Gminę Lublin 1 615 000,00 zł, wartość dofinansowania 1 372 750,00 zł, wkład własny 242 250,00 zł,
- „Active Inclusion in Europe” – całkowita wartość projektu 51 600,00 zł, wartość dofinansowania 51 600,00 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,

- „Social(i)Makers. Growing a Transnational Smart Community of Social Innovators for the Inclusive Development of Central Europe” (Rozwijanie międzynarodowej wspólnoty innowatorów społecznych dla włączającego rozwoju Europy Centralnej) – wartość całkowita projektu 18 892 520,42 zł, w tym budżet przypadający na Gminę Lublin 1 094 458,38 zł, wartość dofinansowania 930 289 62 zł, wartość wkładu własnego 164 168,76 zł,
- „Bezpieczeństwo ukraińskich miast rezultatem polsko-ukraińskiej współpracy” w ramach konkursu Polska pomoc rozwojowa 2017, wartość całkowita projektu: 474 697,00 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 423 925,00 zł, wartość dofinansowania 373 153,00 zł, wkład własny Gminy Lublin: finansowy – 42 522,00 zł, rzeczowy – 8 250,00 zł,
- „Propagowanie idei samorządności i partycypacji społecznej w zarządzaniu miastem na podstawie doświadczeń miast Lublin” wartość całkowita projektu 52 732,98 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 52 732,98 zł, wkład własny Gminy Lublin 0,00 zł,
- „Samorząd. Edukacja. Obywatel – młodzieżowa współpraca rozwojowa miast Lublin i Charków” wartość całkowita projektu 38 985,09 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 19 492,55 zł, wkład własny Gminy Lublin 0,00 zł,
- „Dziedzictwo, dialog i jedność we współpracy Lublina, Lwowa i Łucka” wartość całkowita projektu 12 522 552,00 zł część przypadająca na Gminę Lublin 1 571 872,50 zł, wartość dofinansowania 893 560,00 zł, wkład własny Gminy Lublin 678 312,50 zł,
- „Rozwój systemu komunikacyjnego i systemu IT jako środków skutecznego przekazywania informacji, zarządzania i bezpieczeństwa” wartość całkowita projektu 9 948 337, 99 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 2 582 931,04 zł, wartość dofinansowania 2 324 640,09 zł, wkład własny Gminy Lublin: 258 290,95 zł,
- „Łuck i Lublin – bezpieczne i inteligentne” wartość całkowita projektu 8 246 710,64 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 2 899 687,03 zł, wartość dofinansowania 2 609 717,47 zł, wkład własny Gminy Lublin: 289 969,56 zł,

- „Utworzenie formacji obywatelskich z zakresu ochrony porządku publicznego w mieście Równe” wartość całkowita projektu 10 194 820,52 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 4 057 760,87 zł, wartość dofinansowania 3 651 985,21 zł, wkład własny Gminy Lublin: 405 775,66 zł,
- „Development of environmentally sustainable public transport – key solution of transport problems of Cities Ivano-Frankivsk and Lublin” wartość całkowita projektu 11 794 387,50 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 4 364 282,50 zł, wartość dofinansowania 3 927 854,25 zł, wkład własny Gminy Lublin 436 428,25 zł,
- „SmarTrans: joint actions of Brest and Lublin towards improved quality and ecological sustainability of the urban transport systems” wartość całkowita projektu 9 849 056,25 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 3 943 715,25 zł, wartość dofinansowania 3 548 788,00 zł, wkład własny Gminy Lublin 394 370,25 zł,
- „Improvement of public transport system of Lutsk and Lublin for decreasing of travel time between distant parts of cities by implementing new environmental friendly services for passengers” wartość całkowita projektu 9 459 152,75 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 4 545 035,00 zł, wartość dofinansowania 4 090 531,50 zł, wkład własny Gminy Lublin 454 503,50 zł,
- „Lublin and Rivne on an Expressway of Public Transport Development” wartość całkowita projektu 11 805 552,25 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 4 689 790,00 zł, wartość dofinansowania 4 220 811,00 zł, wkład własny Gminy Lublin 468 979,00 zł,
- „E-rozrachunki, e-podatki, e-opłaty – wysoka jakość i elektroniczacja samorządowych usług administracyjnych” wartość całkowita projektu 11 002 016,65 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 1 788 102,50 zł, wartość dofinansowania 1 507 012,60 zł, wkład własny Gminy Lublin 281 089,90 zł.

10.2.4.2. Projekty realizowane

- „Europejski Uniwersytet Wschodni” – całkowita wartość projektu 646 743,50 zł, część przypadająca na Gminę Lublin

- 223 434,22 zł, wartość dofinansowania 208 934,11 zł, wkład własny 14 500,11 zł,
- „Cities in Article 7” – całkowita wartość projektu 623 044,00 zł, część przypadająca na Gminę Lublin 48 614,00 zł, wartość dofinansowania 41 322,00 zł, wkład własny 7 292,00 zł,
  - „Norweski klimat dla Lublina. Racjonalne wykorzystanie energii w lubelskiej wyspie ciepła” – całkowita wartość projektu 50 000,00 zł, wartość dofinansowania 50 000,00 zł, wkład własny 0,00 zł,
  - „CLEO – Creating a Good Local Economy through procurement” („Tworzenie dobrej, lokalnej gospodarki przez zamówienia publiczne”), I faza – Całkowita wartość: 401 469,30 zł, wartość części budżetu przeznaczonej dla Gminy Lublin: 36 590,00 zł, wartość dofinansowania 31 101,00 zł, wkład własny Gminy Lublin wynosi: 5 489,00 zł,
  - „Procure – Creating a Good Local Economy through procurement” („Tworzenie dobrej, lokalnej gospodarki przez zamówienia publiczne”), II faza – wartość całkowita projektu 3 166 124,60 zł, wartość części budżetu przeznaczonej dla Gminy Lublin wynosi 188 278,00 zł, wartość dofinansowania 160 036,00 zł, wkład własny wynosi 28 242,00 zł,
  - „PPI2Innovate – Capacity building to boost usage of PPI in Central Europe” (Budowanie potencjału w celu zwiększenia wykorzystania Zamówień Publicznych na Innowacyjne Rozwiązania) – wartość całkowita projektu 6 935 130,00 zł, w tym część budżetu przypadająca na Gminę Lublin 504 812,00 zł, wartość dofinansowania 429 090,00 zł, wkład własny 75 722,00 zł,
  - „CREATIVE SPIRITS – Stymulowanie kreatywnej przedsiębiorczości poprzez przygotowanie i realizację miejskich strategii” wartość całkowita projektu 601 432,71 zł, w tym część budżetu przypadająca na Gminę Lublin 45 785,00 zł, wartość dofinansowania 38 917,00 zł, wkład własny 6 868,00 zł.

10.3. Środki z budżetu państwa

W wyniku podjętych działań w 2016 r. pozyskano dodatkowe środki z budżetu państwa w wys. 41 935 696,91 zł, z tego:

- w wyniku podziału rezerw subwencji ogólnej na zadania oświatowe – 1 467 117,00 zł,
- w wyniku przyznania środków z rezerwy subwencji ogólnej na dofinansowanie inwestycji drogowych z przeznaczeniem na przebudowę al. Kompozytorów Polskich – 7 324 387,00 zł,
- na realizację zadań własnych kwotę 16 614 253,94 zł, z tego:
  - na realizację zadań bieżących – 12 250 379,48 zł, głównie na: dofinansowanie wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (1 035 688,68 zł), dofinansowanie zadań w ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” (854 260,00 zł), dofinansowanie zadań w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016 (366 659,71 zł), pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym (2 528 573,20 zł), dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów dydaktycznych dla uczniów w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2016 r. – „Wyprawka szkolna” (164 375,90 zł), sfinansowanie dodatku do wynagrodzenia pracownika socjalnego (438 091,25 zł), zasiłki stałe (4 849 012,72 zł), zasiłki okresowe (1 126 981,26 zł) oraz na dofinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich (244 901,89 zł),
  - na zadania inwestycyjne – 4 363 874,46 zł na dofinansowanie: zadania „Przebudowa ul. Narutowicza (II etap) na odcinku od skrzyżowania z ul. Lipową, ul. Piłsudskiego do wys. ul. Ochotniczej wraz z ulicami przyległymi” (1 281 912,55 zł), zakupu pierwszego wyposażenia dla nowoutworzonej grupy w Żłobku nr 5 w ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” (106 212,00 zł) oraz na dofinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich (2 975 749,91 zł), w tym „Budowy krytej pływalni i rozbudowy sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 23 w Lublinie” (2 972 949,48 zł),
- na zadania realizowane na podstawie porozumień i umów kwotę 493 394,70 zł, którą przeznaczono na: utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych (168 575,59 zł), realizację projektu „Centrum Kompetencji Wschodnich – promocja wizerunku Polski poprzez debatę publiczną z udziałem przedstawicieli krajów Partnerstwa Wschodniego” (147 080,95 zł), zadania z za-

kresu ochrony i opieki nad zabytkami z terenu Gminy Lublin (62 000,00 zł), realizację zadań w związku z „Programem integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020” (58 431,64 zł) realizację zadania „Inwestycja w infrastrukturę – inwestycją w człowieka” (54 866,20 zł),

- na realizację zadań zleconych kwotę 16 036 544,27 zł, z tego:
  - na realizację zadań bieżących – 15 542 164,15 zł, głównie na: wydatki związane z wypłatą świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego (11 942 965,49 zł), prowadzenie ośrodków wsparcia (1 171 245,35 zł), dofinansowanie zadań z zakresu administracji publicznej (837 476,68 zł), składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia z pomocy społecznej (478 364,00 zł), wypłatę zryczałtowanych dodatków energetycznych (370 466,91 zł), zakup wyposażenia oraz sprzętu specjalistycznego używanego podczas usuwania skutków klęsk żywiołowych (56 575,00 zł), utrzymanie: Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej (376 400,54 zł), Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (137 000,00 zł), Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego (6 473,34 zł), pomoc dla repatriantów (91 196,80 zł), realizację działań wynikających z „Rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – Bezpieczna+” (18 000,00 zł),
  - na zadania inwestycyjne – 494 380,12 zł, z tego na: termomodernizację budynków Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej (400 000,00 zł), zakup sprzętu specjalistycznego wykorzystywanego w związku ze zdarzeniami o charakterze klęsk żywiołowych (79 880,12 zł), inwestycje w ośrodkach wsparcia (14 500,00 zł).

W 2016 r. Wydział Funduszy Europejskich w zakresie projektów inwestycyjnych pozyskał ze środków krajowych dochody w wys. – 19 197 342,03 zł, z tego:

- Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej w kwocie 6 926 200 zł:
  - przebudowa i rozbudowa stadionu lekkoatletycznego wraz z zapleczem przy al. J. Piłsudskiego 22 w Lublinie – 5 450 000 zł,

- przebudowa kompleksu sportowego (boisko piłkarskie, boisko wielofunkcyjne, 4 torowa bieżnia prosta, skocznia w dal) przy Szkole Podstawowej nr 2 w Lublinie – 16 200 zł,
- budowa hali sportowej przy Gimnazjum nr 10 w Lublinie – 300 000 zł,
- budowa 2 boisk (piłkarskiego i wielofunkcyjnego) i bieżni prostej 4-torowej, skoczni do skoków w dal przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Lublinie – 300 000 zł,
- remont krytej pływalni przy Gimnazjum nr 5 w Lublinie – 860 000 zł,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 312 800 zł:
  - likwidacja barier transportowych w Zespole Ośrodków Wsparcia w Lublinie – 65 000 zł,
  - likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie przy ul. Kosmonautów 78 – 65 000 zł,
  - likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej „Betania” w Lublinie – 65 000 zł,
  - likwidacja barier transportowych w Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie – 65 000 zł,
  - likwidacja barier w zakresie poruszania się i komunikowania w Zespole Szkół nr 4 im. J. Korczaka w Lublinie – 45 000 zł,
  - zakup dwóch schodolazów dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Prof. Z. Sękowskiej w Lublinie – 7 800 zł,
- Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w kwocie 1 281 912,55 zł:
  - przebudowa ul. Narutowicza w Lublinie (II etap) na odcinku od skrzyżowania z ul. Lipową, ul. Piłsudskiego do wysokości ul. Ochotniczej wraz z ulicami przyległymi: Ochotniczą, Strażacką i Rowerową – 1 281 912,55 zł,
- dotacja celowa w kwocie 2 972 949,48 zł:
  - budowa krytej pływalni i rozbudowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 23 w Lublinie – 2 972 949,48 zł,
- resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH” – edycja 2016 w kwocie 379 093,00 zł:
  - utworzenie w 2016 r. nowych miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz zapewnienie ich funkcjono-

- wania w Miejskim Zespole Żłobków w Lublinie, Żłobek nr 5, ul. Sowia 4, 20-323 Lublin – 379 093,00 zł,
- subwencja z budżetu państwa w kwocie 7 324 387,00 zł:
    - przebudowa ul. Kompozytorów Polskich w Lublinie wraz z przebudową dwóch wiaduktów – 7 324 387 zł.

10.4. Inne pozyskiwane środki

W 2016 r. do budżetu miasta wpłynęły dodatkowe środki z innych źródeł w kwocie 93 682 550,25 zł, w tym:

- 6 950 747,88 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na dofinansowanie: przebudowy boisk sportowych przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 (300 000,00 zł), przebudowy boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej nr 2 (16 200,00 zł), budowy hali sportowej przy Gimnazjum nr 10 (300 000,00 zł), modernizacji basenu przy Gimnazjum nr 5 (860 000,00 zł), budowy krytej pływalni przy Al. Zygmuntowskich 4 (24 547,88 zł), przebudowy i rozbudowy stadionu lekkoatletycznego wraz z zapleczem przy al. J. Piłsudskiego 22 (5 450 000,00 zł),
- 2 136 100,00 zł z Funduszu Pracy na finansowanie kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne pracowników Miejskiego Urzędu Pracy,
- 250 900,00 zł z Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów na dofinansowanie zajęć sportowych,
- 85 200,00 zł z Polskiego Związku Pływackiego na realizację zadania „Szkolenie grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo” realizowanego przez Szkołę Mistrzostwa Sportowego przy Zespole Szkół Elektronicznych,
- 589 275,64 zł z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na dofinansowanie: zakupu samochodów do przewozu osób niepełnosprawnych dla Domu Pomocy Społecznej Betania, Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie, Domu Pomocy Społecznej Kalina, Zespołu Ośrodków Wsparcia (260 000,00 zł), likwidacji barier w zakresie poruszania się i komunikowania w Zespole Szkół nr 4 (45 000,00 zł), zakupu dwóch schodolazów dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych (7 800,00 zł), na częściowe sfinansowanie

kosztów obsługi zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej (204 035,48 zł), obsługę programu „Aktywny samorząd” (71 465,16 zł) oraz obsługę realizacji „Programu wyrównywania różnic między regionami” (975,00 zł),

- 102 490,00 zł z Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej na zakup wyposażenia, remonty i inwestycje w Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej,
- 3 047 213,00 zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na dofinansowanie termomodernizacji budynków Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej (2 999 213,00 zł) oraz dofinansowanie wydatków związanych z usuwaniem porzuconych pojazdów (48 000,00 zł),
- 304 000,02 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska (usuwanie odpadów zawierających azbest – 69 949,10 zł, leczenie i konserwację starodrzewu – 50 000,00 zł, nasadzenia roślinne – 65 000,00 zł, ratowanie lubelskich kasztanowców przed inwazją szrotówka kasztanowcowiaczka – 20 000,00 zł, zwalczanie barszczu Sosnowskiego i kaukaskiego – 1 989,52 zł, program edukacji ekologicznej – 97 061,40 zł),
- 2 100 000,00 zł z Funduszu Dopłat na pokrycie części kosztów budowy trzech budynków wielorodzinnych przy ul. Zygmunta Augusta,
- 14 950,00 zł środki z Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży na rozwijanie współpracy między szkołami przez Gimnazjum nr 16,
- 50 000,00 zł pomoc finansowa z Gminy Głusk na dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich w kościele parafialnym pw. św. Jakuba Apostoła,
- 78 016 308,21 zł ze środków europejskich na zadania z zakresu:
  - transportu i łączności – 66 754 196,07 zł,
  - gospodarki komunalnej i ochrony środowiska – 89 248,38 zł,
  - kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 1 775 583,85 zł,
  - oświaty – 6 647 303,06 zł,
  - polityki społecznej – 13 672,05 zł,
  - administracji (współpraca z innymi samorządami i promocja miasta) – 1 539 202,41 zł,

- bezpieczeństwa publicznego – 452 179,41 zł,
- informatyki i działalności usługowej – 744 922,98 zł.

10.5. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej przeprowadził badanie mające na celu weryfikację spełniania przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (RPO WL) oraz m.in. przez Instytucję Pośredniczącą (IP) – Gminę Lublin (Biuro ZIT) kryteriów desygnacji w odniesieniu do RPO WL 2014-2020. W wyniku przeprowadzonego badania, GIKS w dn. 1.03.2016 r. wydał sprawozdanie niezależnego podmiotu audytowego na podstawie art.124 ust. 2 rozporządzenia nr 1303/2013 dot. RPO WL 2014-2020 potwierdzające spełnienia kryteriów desygnacji. Ministerstwo Rozwoju w dn. 15.03.2016 r. zgodnie z art. 16 ust.1 pkt.1 ustawy wdrożeniowej udzieliło desygnacji Instytucji Pośredniczącej – Gminie Lublin w ramach RPO WL na lata 2014-2020.

W dn. 9.03.2016 r. podpisano Porozumienie w sprawie powierzenia zadań Instytucji Pośredniczącej związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

Na podstawie niniejszego porozumienia Gmina Lublin, jako Instytucja Pośrednicząca otrzymała powierzone przez Instytucję Zarządzającą zadania i obowiązki w zakresie wdrażania EFRR oraz EFS, w szczególności:

- w zakresie wdrażania EFRR:
  - przygotowanie kart SZOOP oraz ich aktualizacja w zakresie ZIT,
  - przygotowanie propozycji kryteriów wyboru projektów pozakonkursowych w ramach oceny strategicznej zgodności ze Strategią ZIT LOF oraz ewentualnej ich aktualizacji, spełniających warunki określone w art. 125 ust. 3 lit. a rozporządzenia ogólnego,
  - przyjmowanie propozycji projektów od Partnerów ZIT LOF planowanych do realizacji w formule ZIT i ich wstępnej identyfikacji w zakresie zgodności lub stopnia zgodności ze Strategią ZIT LOF,

- podejmowanie decyzji w uzgodnieniu z IZ RPO WL w odniesieniu do procedur naboru, oceny i wyboru projektów w zakresie zgodności ze Strategią ZIT LOF,
- przeprowadzenie naboru wstępnie zidentyfikowanych projektów ZIT LOF oraz dokonania ich oceny w zakresie zgodności ze Strategią ZIT LOF,
- przedstawienie wstępnej listy strategicznych projektów pozakonkursowych w Strategii ZIT LOF podlegających identyfikacji na etapie opiniowania Strategii ZIT LOF zgodnie z art. 30 ust. 5 pkt. 2 lit. a i b ustawy,
- udzielanie Partnerom ZIT LOF informacji dotyczących możliwości oraz zasad aplikowania o środki unijne oraz terminach składania właściwych wniosków wskazanych przez IZ RPO,
- monitorowanie: stanu przygotowania pozakonkursowych projektów ZIT w ramach RPO WL, stanu realizacji finansowej i rzeczowej projektów w ramach Strategii ZIT LOF w oparciu o dane uzyskane od Partnerów ZIT LOF oraz IZ RPO WL oraz stanu realizacji projektów komplementarnych w ramach POLiŚ i POPW – na wezwanie IZ,
- sprawozdawanie, przez przedstawianie instytucjom zaangażowanym w proces realizacji RPO WL, informacji i wyjaśnień z realizacji powierzonych zadań, w tym wkładów do informacji kwartalnych oraz sprawozdań z realizacji RPO WL 2014-2020 w formie, terminie i zakresie przez nie wyznaczonym,
- informowanie o wykrytych nieprawidłowościach i trudnościach w realizacji powierzonych zadań, w szczególności o wszelkich zagrożeniach przy ich wykonywaniu,
- informowanie właściwych instytucji o wykrytych nieprawidłowościach,
- przeciwdziałanie przypadkom konfliktu interesów występujących w ramach powierzonych zadań,
- w zakresie wdrażania EFS:
  - przygotowanie propozycji kart działań w SZOOP w zakresie ZIT oraz ich ewentualnej aktualizacji,
  - przygotowanie propozycji kryteriów wyboru projektów w ramach oceny strategicznej zgodności ze Strategią ZIT LOF, spełniających warunki określone w art. 125 ust.3 lit., a rozporządzenia ogólnego oraz ich ewentualnych aktualizacji,

- konsultowanie kryteriów formalnych specyficznych i kryteriów premiujących,
- uzgadnianie harmonogramu naborów wniosków, o którym mowa w art. 47 ustawy,
- uzgadnianie regulaminów konkursu,
- zamieszczanie informacji o ogłoszonych konkursach na stronie www.zit.lublin.eu,
- prowadzenie działań informacyjnych i szkoleniowych dotyczących Strategii ZIT LOF dla pracowników instytucji zaangażowanych w proces realizacji RPO WL, o których mowa w § 2 ust. 8-9, ekspertów oraz dla wnioskodawców, po ogłoszeniu regulaminu konkursu,
- konsultowanie regulaminu KOP,
- udział w procesie wyboru projektów w trybie konkursowym w zakresie etapu oceny strategicznej, zgodnie z regulaminem KOP, Instrukcjami Wykonawczymi oraz OFIP, w tym w szczególności udziału w pracach KOP, zatwierdzaniu wyników oceny strategicznej oraz zatwierdzaniu listy projektów wybranych do dofinansowania,
- udział w ocenie pracy ekspertów, o której mowa w podrozdziale 9.4 Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020,
- informowanie o wykrytych nieprawidłowościach i trudnościach w realizacji powierzonych zadań, w szczególności o wszelkich zagrożeniach przy ich wykonywaniu,
- sprawozdawanie, poprzez przedstawienie instytucjom zaangażowanym w proces realizacji RPO WL, informacji i wyjaśnień związanych z realizacją powierzonych zadań, w tym wkładów do informacji kwartalnych oraz sprawozdań z realizacji RPO WL 2014-2020 w formie, terminie i zakresie przez nie wyznaczonym,
- informowanie właściwych instytucji o wykrytych nieprawidłowościach,
- przeciwdziałanie przypadkom konfliktu interesów występujących w ramach powierzonych zadań.

W dn. 02.02.2016 r. wprowadzono 2 wersję Instrukcji Wykonawczej Instytucji Pośredniczącej zaangażowanej we wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach osi prioryte-

towych 2, 3, 5, 7, 8, 13 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

W celu zapewnienia sprawnego wdrażania RPO WL 2014-2020 i w związku z rozszerzeniem zadań powierzonych przez IZ RPO WL oraz zgodnie z rekomendacjami otrzymanymi od GIKS, niezbędne było zaktualizowanie Instrukcji Wykonawczej IP, poprzez stworzenie odpowiednich struktur i procedur.

Wersja 3 Instrukcji Wykonawczej Instytucji Pośredniczącej zaangażowanej we wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 została zatwierdzona przez IZ RPO WL i weszła w życie Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin w dn. 28.12.2016 r.

Strategia ZIT LOF została zaakceptowana przez Ministerstwo Rozwoju w dn. 31.03.2016 r. oraz przez IZ RPO WL w dn. 12.04.2016 r.

Strategia ZIT LOF jest dokumentem określającym cele, kierunki rozwoju, najważniejsze działania i przedsięwzięcia planowane w ramach ZIT. Celem nadrzędnym dokumentu jest poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w ramach LOF.

Lista projektów strategicznych ZIT LOF przewidzianych do realizacji w trybie pozakonkursowym w ramach RPO WL 2014-2020:

- projekty realizowane przez Gminę Lublin:
  - „Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF” (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 8 207 230,45 €),
  - „Rozbudowa Systemu Zarządzania Ruchem i Komunikacją w Lublinie” (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 4 819 960,31 €),
  - „Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Gospodarczego” (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 32 133 068,71 €),
  - „Rewitalizacja przyrodnicza Parku Ludowego w Lublinie znajdującego się w obszarze Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla LOF” (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 3 614 970,23 €),

- „Rewitalizacja części Śródmieścia Miasta Lublin” (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 10 041 583,97 €),
- projekty realizowane przez Gminy LOF:
  - „E-Gminy w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym” – projekt partnerski Gmin: Niedzwica Duża (Lider projektu), Jabłonna, Strzyżewice, Jastków (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 861 000,00 €),
  - „Zielony LOF” – projekt partnerski Gmin: miasto Lubartów (Lider projektu), Niemce, Spiczyn, Wólka, Świdnik (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 4 339 851,68 €),
  - „Optymalizacja połączeń pomiędzy drogą ekspresową S17/12 i Portem Lotniczym poprzez budowę ul. Kusocińskiego” – projekt Gminy Miejskiej Świdnik (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 4 000 000 €),
  - „Poprawa spójności przestrzennej, społecznej i kulturowej Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez rewitalizację” – projekt partnerski Gmin: Jastków (Lider projektu), Lubartów, Konopnica, Niedzwica Duża, Strzyżewice, Niemce, Jabłonna, Spiczyn, Piaski (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 6 678 416,03 €),
  - „Mobilny LOF – projekt partnerski Gmin: Głusk (Lider projektu), Świdnik, miasto Lubartów, Nałęczów, Lubartów, Konopnica, Niedzwica Duża, Wólka, Niemce, Jastków, Mełgiew (maksymalna wartość dofinansowania projektu: 18 215 433,32 €).

Zadania realizowane przez Biuro ZIT LOF związane są z pełnieniem przez Gminę Lublin roli Instytucji Pośredniczącej. Wynikają one z obowiązków IP delegowanych przez IZ RPO WL 2014-2020 na podstawie Porozumienia o którym mowa w ust. 2. Wśród pozostałych zadań Biura ZIT wymienić można m.in.: zarządzanie Strategią ZIT, budowanie partnerstwa w ramach ZIT, udział w spotkaniach, konferencjach i warsztatach związanych bezpośrednio z instrumentem ZIT, a także współpracę z instytucjami i organizacjami zewnętrznymi (tj. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Ministerstwo Rozwoju, Unia Metropolii Polskich, Związek Miast Polskich).

Na początku 2016 r. Ministerstwo Rozwoju zaakceptowało protokół z wydatkowania środków Dotacji POPT za rok 2015 przedstawiony przez Biuro ZIT. W 2016 r. w ramach Dotacji POPT wykorzystano środki finansowe w wys. 1 075 735,38 zł.

11. USŁUGI ADMINISTRACYJNE

11.1. Działalność Biura Obsługi Mieszkańców

W 2016 r. zostało przebudowane Biuro Obsługi Mieszkańców przy ul. Filaretów 44. Poprawiły się warunki obsługi klientów. Mieszkańcy byli obsługiwani w przeszklonej, klimatyzowanej ośmiostanowiskowej sali obsługi. Z poczekalni klienci byli zapraszani do poszczególnych stanowisk przy pomocy systemu kolejkowego. Oczekiwanie na obsługę i obsługa odbywała się na siedząco. Informację i pomoc przy wypełnianiu formularzy świadczyli pracownicy punktu informacyjnego. Na sali obsługi został zaaranżowany kącik zabaw dla dzieci, których opiekunowie załatwiali sprawy w Biurze Obsługi Mieszkańców. W wydzielonym pokoju pracowali telefoniści obsługujący infolinię Urzędu Miasta Lublin.

Na terenie Lublina jest osiem placówek Biura Obsługi Mieszkańców w których klienci mogli otrzymać informacje dotyczącą rodzajów i trybów załatwiania spraw administracyjnych, struktury organizacyjnej Urzędu Miasta Lublin, zakresów kompetencji i danych teleadresowych poszczególnych komórek organizacyjnych oraz samodzielnych i wieloosobowych stanowisk pracy wchodzących w skład poszczególnych departamentów Urzędu Miasta Lublin. Dodatkowo klienci mogli uzyskać w wersji papierowej karty informacyjne i formularze wniosków niezbędnych w danej procedurze administracyjnej, jak również mogli złożyć dokumenty w najczystszej załatwianych sprawach w Urzędzie Miasta Lublin i odebrać gotowe dokumenty. Mieszkańcy mogli skorzystać z możliwości zarezerwowania przez internet wizyty w Biurze Obsługi Mieszkańców oraz zapoznać się z opisami procedur i pobrać formularze udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Samorządu Miasta Lublin w folderze Karty informacyjne UM.

W 2016 r. pracownicy Biura Obsługi Mieszkańców odpowiadali na zapytania klientów również telefonicznie w ramach Infolinii

Urzędu Miasta Lublin funkcjonującej pod numerem telefonu 81 466 1000, oraz drogą elektroniczną (bom@lublin.eu).

W 2016 r. we wszystkich lokalizacjach Biura Obsługi Mieszkańców zostało łącznie obsłużonych ok. 258 600 klientów. Pracownicy Biura Obsługi Mieszkańców przyjęli od klientów i zarejestrowali w Elektronicznym systemie obsługi spraw i dokumentów Mdok 110 804 pisma.

W ubiegłym roku Biuro Obsługi Mieszkańców w ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie przyjęło 11 tys. wniosków na świadczenie wychowawcze tzw. 500+.

Pracownicy BOM wspólnie z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin realizowali kampanie informacyjne np. informowali mieszkańców o zasadach Budżetu Obywatelskiego. Przyjmowali także alerty od mieszkańców Lublina i umieszczali je w serwisie „NaprawmyTO”. W każdej lokalizacji Biura Obsługi Mieszkańców klienci mogli złożyć wnioski i odebrać Lubelską Kartę Seniora. W 2016 r. zostało przyjętych 2936 wniosków o wydanie karty seniora i wydano podobną liczbę Kart Seniora.

W 2016 r. Punkt Obsługi Cudzoziemców działający w ramach Biura Obsług Mieszkańców obsługiwał klientów w języku polskim, ukraińskim, rosyjskim i angielskim. Cudzoziemcy mogli uzyskać informacje bezpośrednio w Biurze Obsługi Mieszkańców przy ul. Wieniawskiej 14, jak również telefonicznie (dzwoniąc pod numer telefonu +48 81 466 1009) oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej (wysyłając e-mail na adres foreigners@lublin.eu). Punkt stanowił miejsce wymiany informacji na temat podejmowanych w mieście działań dla cudzoziemców oraz był wsparciem w poszukiwaniu rozwiązań problemów, z którymi borykali się na co dzień cudzoziemcy, którzy postanowili zamieszkać w Lublinie. Udzielane były informacje dotyczące: usług świadczonych w Urzędzie Miasta Lublin oraz informacje o danych teleadresowych, zadaniach i procedurach realizowanych przez inne podmioty (instytucje administracji publicznej oraz podmioty działające na rzecz cudzoziemców).

W 2016 r. zostały dostrzeżone działania Biura Obsługi Mieszkańców na rzecz rodzin z dziećmi i na rzecz seniorów. Biuro otrzymało certyfikaty: „Miejsce przyjazne rodzicom i dzieciom” oraz „Miejsce przyjazne Seniorom”.

11.2. Działalność Wydziału Spraw Administracyjnych

Główne zadania z zakresu prac Wydziału to sprawy ewidencji ludności i dowodów osobistych, aktualizacja stałego rejestru wyborców, sprawy wojskowe, wydawanie zezwoleń na obrót napojami alkoholowymi, rejestracja działalności gospodarczej, nadzór nad stowarzyszeniami i fundacjami. Z uwagi na specyfikę i zakres realizowanych zadań działalność Wydziału przedstawiona jest głównie w ujęciu statystycznym.

Ogólna liczba osób (obywateli polskich) zameldowanych na pobyt stały i czasowy wg. stanu na dzień 31.12.2016 r. – 332 528. Czynności meldunkowe przedstawia poniższa tabela.

	01.01.2016 r. – 31.12.2016 r.	stan na 31.12.2016r.
Zameldowani na pobyt stały	11486	324597
Zameldowani na pobyt czasowy	8350	7931
Wymeldowani	13034	
Cudzoziemcy	3955	3065
Pobyt stały	109	702
Pobyt czasowy	3846	2363
Cudzoziemcy z UE	184	366
Pobyt stały	30	137
Pobyt czasowy	154	229
Cudzoziemcy spoza UE	3771	2699
Pobyt stały	79	565
Pobyt czasowy	3692	2134

Wydano 9 779 zaświadczeń dot. miejsca zameldowania oraz udostępniono 9 681 danych adresowych.

Dowody osobiste:

- liczba przyjętych wniosków o wydanie dowodów osobistych – 41 832,
- liczba wydanych dowodów osobistych – 41 230,
- wnioski i wydane dowody osobiste przesłane przez e-PUAP – 494,

- przyjęte wnioski i doręczone dowody osobiste osobom chorym, niepełnosprawnym w miejscu ich pobytu – 420,
- przyjęte wnioski i doręczone dowody osobiste w Zakładzie Karnym – 90,
- przyjęte wnioski i wydane dowody osobiste osobom spoza Lublina około – 600.

Sprawy wojskowe:

- wydano 1 481 orzeczeń i decyzji w sprawach zdolności do czynnej służby wojskowej oraz pokrywania należności żołnieriom rezerwy odbywających ćwiczenia.

Wydawanie zezwoleń na obrót napojami alkoholowymi:

- wydano 786 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży,
- wydano 424 zezwolenia na jednorazową sprzedaż alkoholu i na sprzedaż alkoholu podczas organizowanych przyjęć,
- wygaszono 797 zezwoleń,
- cofnięto 7 zezwoleń,
- wydano 140 innych decyzji administracyjnych,
- przygotowano 136 postępowań kontrolnych z czego 71 kontroli przeprowadzili pracownicy referatu,
- przyjęto ponad 1 000 oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych i naliczono należne opłaty.

Przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych corocznie wnoszą opłaty za korzystanie z zezwoleń. Opłaty wnoszone są w trzech ratach. Z tego tytułu w 2016 r. na konto gminy wpłynęło 7 119 567 zł.

Na koniec 2016 r. na terenie miasta funkcjonowało 406 lokali gastronomicznych i 607 sklepów ze sprzedażą napojów alkoholowych.

W 2016 r. przyjęto 15 325 wniosków o wpis do CEIDG i przekazano je w wersji elektronicznej do rejestru działalności gospodarczej. Na podstawie złożonych wniosków dokonano 2 743 rejestracji działalności gospodarczej, 7 054 zmian we wpisie do CEIDG, 2 916 zawieszeń działalności gospodarczej, 1 597 wznowień działalności gospodarczej, 1 898 zgłoszeń zaprzestania działalności gospodarczej.

Ponadto w referacie załatwionych zostało 305 spraw związanych z obsługą ewidencji działalności gospodarczej oraz po-

świadczeniem danych ze zbioru ewidencji działalności gospodarczej. Dotyczyły one wezwań do usunięcia niepoprawności złożonych wniosków CEIDG-1, udostępniania danych z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Lublin, wydawania zaświadczeń, wydawania duplikatów decyzji.

W trakcie realizacji zadań Wydział wydał 3 652 decyzje i orzeczenia administracyjne, z czego uchylono jedynie 9 oraz przyjął ponad 171 000 klientów, odnotowując jedynie 6 skarg. Wydział Audytu i Kontroli złożone skargi uznał za niezasadne.

11.3. Działalność Wydziału Komunikacji

Wydział Komunikacji na bieżąco realizuje zadania związane z rejestracją pojazdów, wydawaniem uprawnień do kierowania pojazdami, transportem drogowym oraz nadzorem nad szkoleniem kierowców i prowadzeniem badań technicznych pojazdów.

Ilość spraw załatwionych w 2016 r. przez poszczególne komórki organizacyjne tut. Wydziału przedstawia się następująco.

Referat Praw Jazdy i Ewidencji Kierowców:

- ilość wydanych praw jazdy – 9 489,
- ilość wydanych międzynarodowych praw jazdy – 151,
- ilość wydanych decyzji o cofnięciu i przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami – 1 033,
- ilość wydanych decyzji o zatrzymaniu praw jazdy – 1 090,
- ilość wydanych skierowań na egzamin sprawdzający kwalifikacje – 521,
- ilość wydanych decyzji o skierowaniu na badania lekarskie i psychologiczne – 893,
- ilość decyzji wydanych w związku z zezwoleniami na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym – 77,
- ilość wygenerowanych profili kandydata na kierowcę – 5 424,
- ilość pozostałych spraw związanych z uprawnieniami do kierowania pojazdami – 7 250.

Referat Rejestracji i Oznaczania Pojazdów:

- ilość zarejestrowanych pojazdów – 34 824,
- ilość przyjętych wniosków i zgłoszeń o zbyciu pojazdu – 9 259,
- ilość wydanych decyzji o wyrejestrowaniu pojazdów – 3 410,
- ilość dokonanych zmian w ewidencji pojazdów – 38 569,

- ilość pozostałych spraw związanych z rejestracją pojazdów – 2 137.

Referat Ewidencji Pojazdów:

- ilość wydanych tablic indywidualnych – 225,
- ilość wydanych decyzji o nabiciu numeru nadwozia/podwozia – 22,
- ilość wydanych decyzji o wykonanie tabliczki znamionowej – 59,
- ilość wydanych wtórników tablic rejestracyjnych – 898,
- liczba potwierdzeń danych pojazdu i ich właścicieli dla innych starostw – 14 458,
- liczba otrzymanych z innych starostw potwierdzeń danych pojazdu i właścicieli – 6 733,
- ilość zajęć komorniczych, zastrzeżeń przez organy egzekucyjne – 664,
- ilość pozostałych spraw związanych z ewidencją pojazdów – 705.

Referat Techniczno-przewozowy:

- ilość wydanych uprawnień transportowych – 157,
- ilość wydanych zezwoleń dla nowych Ośrodków Szkolenia Kierowców – 5,
- ilość wydanych legitymacji dla instruktorów nauki jazdy – 70,
- ilość wydanych zezwoleń dla Stacji Kontroli Pojazdów – 2,
- ilość wydanych uprawnień nowym diagnostom – 9,
- ilość wydawanych uprawnień transportowych na potrzeby własne – 26,
- ilość przeprowadzonych kontroli u przedsiębiorców wykonujących w/w działalności gospodarcze – 393.

11.4. Działalność Urzędu Stanu Cywilnego

W 2016 r. sporządzono:

- 16 351 aktów stanu cywilnego (730 więcej niż rok wcześniej),
  - 7 660 wzmianek dodatkowych w aktach na podstawie orzeczeń sądowych, decyzji administracyjnych, aktów stanu cywilnego, oświadczeń woli (wzrost o 560),
  - 19 200 przypisków w aktach stanu cywilnego.
- Wydano m.in.:
- 1 200 zaświadczeń do ślubu konkordatowego,

- 66 zaświadczeń o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa za granicą,
- 58 200 odpisów aktów stanu cywilnego,
- 8 132 zaświadczeń o nadaniu nr PESEL.

Przyjęto m.in.:

- 658 oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński,
- 1 163 oświadczenia o uznaniu ojcostwa,
- 117 oświadczeń o powrocie osoby rozwiedzionej do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa.

Dodatkowo dokonano 1 500 transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego (wzrost o 610). Przeniesiono ponad 36 000 papierowych aktów stanu cywilnego do krajowego rejestru stanu cywilnego (w wersji elektronicznej). Zorganizowano 5 uroczystości z okazji długoletniego pożycia małżeńskiego, w których wzięło udział blisko 60 par małżeńskich.

11.5. Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Udzielono 7 304 porady zarówno drogą telefoniczną, mailową jak i podczas osobistych wizyt konsumentów w Biurze. Najczęściej poradnictwo dotyczyło następujących zagadnień:

- procedur zgłaszania reklamacji wad i niezgodności zakupionych,
- towarów, usług,
- terminów dochodzenia roszczeń,
- terminów, w których przedsiębiorcy winni załatwiać reklamacje,
- sposobu i terminu realizacji uprawnień do odstąpienia od umów zawieranych na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa,
- innych zagadnień prawnych i instytucji udzielających pomocy.

W 853 sprawach przygotowano szereg pism mających charakter wystąpień interwencyjnych i negocjacji z przedsiębiorcami. Skargi konsumenckie najczęściej dotyczyły:

- nieuczciwych praktyk rynkowych ze strony nakłaniających do zmiany sprzedawcy energii i usług telefonii stacjonarnej,
- wad towarów i odmowy zaspokojenia roszczeń konsumentów z tego tytułu,
- reklamacji usług bankowych, finansowych i ubezpieczeniowych,

- usług telekomunikacyjnych,
- problemów z odstąpieniem od umów zawieranych na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa.

Większość wystąpień rzecznika miała charakter negocjacyjny. Namawialiśmy do polubownego zakończenia sporu i uwzględnienia roszczeń konsumentów.

Na bazie tych skarg należy odnotować szczególnie niepokojące zjawisko przejawiające się narastającą falą niezadowolenia z ofert firm telekomunikacyjnych czy też związanych z rynkiem energetycznym kierowanych w sprzedaży bezpośredniej. Jest to skutek bardzo agresywnej akcji marketingowej i zawierania umowy wbrew prawdziwej woli konsumentów a także nie podawania prawdziwych informacji o skutkach ekonomicznych zmian dotyczących tego konkretnego konsumenta, z którym umowa jest zawierana. Odbywa się to nierzadko podczas pośpiesznej wizyty przedstawiciela handlowego, w domu konsumenta. Pod pozorem przeprowadzania ankiet, weryfikacji danych czy spisywania licznika energetycznego dochodzi do zawarcia umowy z alternatywnym operatorem telefonii stacjonarnej lub sprzedawcą energii elektrycznej. Konsument dopiero po pewnym czasie orientuje się, że nastąpiły niekorzystne ekonomicznie zmiany i jest związany kilkuletnią umową, której wypowiedzenie obwarowane jest karami umownymi niekiedy znacząco przekraczającymi miesięczny budżet konsumenta.

Wystosowano 6 wniosków do różnych delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z zawiadomieniem o nieuczciwych praktykach rynkowych wymagających wszczęcia właściwego postępowania. Rzecznik zwracał się do Inspekcji Handlowej, Urzędu Komunikacji Elektronicznej oraz Rzecznika Finansowego przekazując uzyskane od konsumentów sygnały o niekorzystnych zjawiskach na rynku. Nie występowano z zawiadomieniem o wykroczeniach popełnionych przez przedsiębiorców.

W ramach prowadzonej pomocy prawnej przygotowano 26 pozwów a następnie szereg pism procesowych, w sprawach, w których konsumenci samodzielnie wnieśli do sądu powództwo. Większość sporów dotyczyła roszczenia o zapłatę. W 4 sprawach rzecznik wstąpił do toczącego się już sporu sądowego występując po stronie powodowej.

Przygotowano dla pozwanych konsumentów 53 Sprzeciwy oraz odpowiedzi na pozew mających na celu zablokowanie na gruncie procesowym dochodzonych, w ramach tradycyjnego i elektronicznego postępowania cywilnego, roszczeń finansowych z umów telekomunikacyjnych, kredytowych, o odpłatne kształcenie. Z reguły w ramach sprzeciwu przysługiwał konsumentom zarzut przedawnienia, spłaty, nieistnienia zobowiązania. Zdarzały się również sprzeciwy od pozwów, w których domagano się ponownej zapłaty wiele lat wcześniej spłaconego przez konsumenta zobowiązania.

12. JEDNOSTKI POMOCNICZE SAMORZĄDU

12.1. Funkcjonowanie Rad i Zarządów dzielnic

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 27 jednostek pomocniczych samorządu – dzielnic. Organami dzielnic są rady jako organy stanowiące i kontrolne oraz zarządy jako organy wykonawcze.

W 2016 r. rady i zarządy dzielnic realizowały zadania określone statutami poprzez wyrażanie opinii mieszkańców wobec organów Miasta Lublin oraz wnioskowanie w sprawach mających znaczenie dla mieszkańców dzielnic, takich jak: funkcjonowanie jednostek organizacyjnych Miasta Lublin, planowanie istotnych inwestycji miejskich, funkcjonowanie komunikacji miejskiej, opracowania projektów planów zagospodarowania przestrzennego, strategii miasta i wieloletnich planów. Dzielnice współpracowały z Policją, Strażą Miejską i Strażą Pożarną w zakresie utrzymania ładu, porządku publicznego, bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania patologiom społecznym. Podejmowały działania na rzecz ochrony środowiska, przyrody oraz zieleni, inicjowały i organizowały aktywność społeczną mieszkańców, współorganizowały i wspierały inicjatywy zmierzające do poprawy życia mieszkańców, rozwijały różnorodne formy życia kulturalnego, współpracowały z organizacjami społecznymi i innymi podmiotami działającymi na terenie dzielnic. Rady i zarządy dzielnic utrzymywały stały kontakt z mieszkańcami, przyjmowały wnioski mieszkańców oraz współuczestniczyły w organizowaniu i przeprowadzaniu konsultacji społecznych. Wyżej wymienione zadania rady dzielnic realizowały poprzez podejmowanie uchwał, stanowisk i opinii.

Ważnym zadaniem realizowanym przez rady dzielnic było uchwalenie propozycji realizacji zadań rzeczowych, które miałyby zostać finansowane z budżetu miasta w 2017 r. na terenie poszczególnych dzielnic. Wnioski rad dzielnic do projektu uchwały budżetowej na 2017 r. obejmowały łącznie 575 propozycji doty-

czących głównie zadań inwestycyjnych i remontowych, a także zadań związanych z podnoszeniem poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz realizacją inicjatyw oświatowych, kulturalnych i sportowych na terenie dzielnic.

W 2016 r. każda z dzielnic dysponowała środkami z rezerwy celowej w wys. 129 000 zł na zadania zgłaszane przez jednostki pomocnicze miasta. W ramach tych zadań wykonano szereg prac remontowo-modernizacyjnych w dzielnicach, m. in. budowa i doposażenie placów zabaw, budowa i remonty chodników, schodów oraz nowych miejsc parkingowych, montaż kamer monitoringu, remonty i modernizacje boisk oraz infrastruktury sportowej, nasadzenia i utrzymanie zieleni, zrealizowano również imprezy rekreacyjne i kulturalne dedykowane mieszkańcom dzielnic.

Obsługą rad i zarządów dzielnic zajmuje się Kancelaria Prezydenta w Departamencie Kultury, Sportu i Relacji Zewnętrznych. W 2016 r. sprawowano nadzór nad działalnością rad i zarządów dzielnic na podstawie kryterium zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, wykonywano zadania związane z zapewnieniem warunków niezbędnych do prawidłowej obsługi biurowo-technicznej rad i zarządów dzielnic oraz utrzymaniem lokali na ich potrzeby – doposażano je w niezbędny sprzęt oraz materiały biurowe, papiernicze i środki czystości.

13. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE URZĘDU

13.1. Działalność legislacyjna

W 2016 r. Prezydent Miasta Lublin podpisał 1 329 zarządzeń. Żadne z nich nie zostało uchylone w trybie nadzoru. Zarządzenia dostępne są w Biuletynie Informacji Publicznej Samorządu Miasta Lublin pod adresem: <http://bip.lublin.eu/bip/um/index.php?t=200&fid=16659> według podziału na zarządzenia aktualne i archiwalne.

13.2. Zmiany organizacyjne

W 2016 r. dokonano zmian w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta Lublin w drodze zarządzeń Prezydenta Miasta Lublin: nr 60/1/2016 z dn. 29.01.2015 r., nr 66/4/2016 z dn. 29.04.2015 r. oraz nr 97/12/2016 z dn. 30.12.2016 r.

Na mocy powyższych zmian utworzono komórkę organizacyjną o nazwie Biuro Rewitalizacji, której przypisano zadania z zakresu, m.in. przygotowywania, aktualizacji, zarządzania i monitoringu programów rewitalizacji, dotychczas realizowane przez Wydział Planowania. Utworzono ponadto Biuro Partycypacji Społecznej, któremu przydzielono, m.in. zadania dotychczas realizowane przez zlikwidowane na mocy powyższych zmian Wieloosobowe Stanowisko Pracy ds. Mobilności Aktywnej, a także zadania z zakresu koordynacji współpracy miasta Lublin z organizacjami pozarządowymi, przeniesione z zakresu zadań Kancelarii Prezydenta.

Ponadto celem zoptymalizowania współpracy pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi oraz stanowiskami pracy w departamentach Urzędu dokonano doprecyzowania zakresu kompetencji oraz korekt w zakresie struktury organizacyjnej:

- w Departamencie Prezydenta: dokonano zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów, Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego; w Wydziale Audytu i Kontroli poszerzono zakres działania wieloosobowego stanowiska pracy audytor wewnętrzny o przeprowadzenie audytów wewnętrznych w jednostkach organizacyjnych miasta Lublin, a zadanie dotyczące przeprowadzania planowych i doraźnych kontroli w stowarzyszeniach, wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zostało przeniesione do Wydziału Spraw Administracyjnych; wprowadzono również zmiany w strukturze organizacyjnej Wydziału Oświaty i Wychowania w zakresie, m.in. utworzenia stanowiska pracy ds. najmu i rozliczeń oraz podatku od towarów i usług oraz wsp. ds. podatku od towarów i usług,
- w Departamencie Inwestycji i Rozwoju: dokonano zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Architektury i Budownictwa, Wydziału Gospodarowania Mieniem, Wydziału Ochrony Środowiska, Wydziału Funduszy Europejskich, Biura Zarządzania Energią oraz Biura Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych; ponadto zadania dotychczas realizowane przez zlikwidowane wsp. ds. kształtowania krajobrazu oraz wsp. ds. zagospodarowania dolin rzecznych, wąwozów i parków w Wydziale Ochrony Środowiska oraz zlikwidowany referat ds. rewitalizacji w Wydziale Planowania zostały uwzględnione w zadaniach utworzonego Biura ds. Rewitalizacji; zlikwidowano ponadto Wieloosobowe Stanowisko Pracy ds. Mobilności Aktywnej, którego zadania zostały uwzględnione w Departamencie Kultury, Sportu i Relacji Zewnętrznych w Biurze Partycypacji Społecznej,
- w Departamencie Finansów: utworzono wieloosobowe stanowiska pracy ds. orzecznictwa i postępowań podatkowych w podatku od nieruchomości w referacie podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób prawnych oraz sprecyzowano zapisy regulaminowe dotyczące zadań realizowanych przez poszczególne referaty w Wydziale Podatków,
- w Departamencie Kultury Sportu i Relacji Zewnętrznych: dokonano zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Projektów Nieinwestycyjnych; w Kancelarii Prezydenta poszerzono zada-

nia realizowane przez referat ds. organizacyjnych, zlikwidowano referat ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i partycypacji społecznej, którego zadania przejęło utworzone Biuro Partycypacji Społecznej, a zadanie związane z prowadzeniem spraw związanych z funkcjonowaniem systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i działań edukacyjnych zmierzających do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa powierzono do realizacji Wydziałowi Organizacji Urzędu,

- w Departamencie Organizacji i Administracji: dokonano zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Informatyki i Telekomunikacji poprzez utworzenie, m.in. wieloosobowego stanowiska pracy Administrator Bezpieczeństwa Teleinformatycznego; do Wydziału Spraw Administracyjnych przeniesiono zadanie dotyczące przeprowadzania planowanych i doraźnych kontroli w stowarzyszeniach, wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz dokonano zmian w strukturze wynikających z nowelizacji ustawy o ewidencji ludności; dokonano również zmian w Wydziale Organizacji Urzędu polegających na połączeniu referatu ds. administrowania budynkami w Rejonie I i referatu ds. administrowania budynkami w Rejonie II poprzez utworzenie w ich miejsce referatu ds. administrowania budynkami obejmującego wszystkie zadania należące do ww. referatów, przeniesiono nadzór nad referatem ds. transportu i konserwacji budynków do Zastępcy Dyrektora ds. administracyjno-technicznych, a zadanie dot. prowadzenia spraw związanych z funkcjonowaniem systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i działań edukacyjnych zmierzających do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa włączono do zakresu zadań referatu ds. legislacji.

13.3. Zmiany na stanowiskach kierowniczych w Urzędzie i jednostkach miasta

13.3.1. Zmiany na stanowiskach Dyrektorów Wydziałów/Kierowników Biur oraz Zastępców Dyrektorów w Urzędzie Miasta Lublin

Departament Inwestycji i Rozwoju		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od /do
Wydział Ochrony Środowiska	Marcin Rycaj	Zastępca Dyrektora do 11.02.2016 r.
Wydział Inwestycji i Remontów	Joanna Niedziałek	Zastępca Dyrektora do 2.03.2016 r.
Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	Magdalena Niewiarowska	Zastępca Dyrektora od 15.05.2016 r.
Wydział Gospodarki Komunalnej	Marzena Pastuszek	Zastępca dyrektora do 30.11.2016 r.

Departament Spraw Społecznych		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od /do
Biuro – Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej	Sławomir Skowronek	Dyrektor od 01.01.2016 r.

Departament Kultury, Sportu i Relacji Zewnętrznych		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od /do
Kancelaria Prezydenta	Tomasz Rakowski	Zastępca dyrektora od 1.05.2016 r.
	Agnieszka Malinowska	Zastępca dyrektora do 18.11.2016 r.

Departament Finansów		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od /do
Wydział Budżetu i Księgowości	Teresa Marek	Zastępca dyrektora do 28.04.2016 r.
Wydział Budżetu i Księgowości	Elżbieta Gutalska	Zastępca dyrektora od 1.05.2016 r.

13.4. Audyt i kontrola

Zgodnie z zakresem kompetencji ustalonym w Regulaminie Organizacyjnym Departamentu Prezydenta Wydział Audytu i Kontroli w 2016 r. realizował zadania w zakresie:

- audytów wewnętrznych w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych miasta,
- kontroli w komórkach organizacyjnych Urzędu, jednostkach organizacyjnych miasta oraz podmiotach spoza sektora finansów publicznych dysponujących dotacjami udzielanymi z budżetu miasta na prowadzenie przedszkoli, szkół i placówek oświatowych przez inne organy niż jst. (osoby prawne i fizyczne),
- skarg i wniosków oraz obsługi przyjęć mieszkańców przez Prezydenta, Zastępców Prezydenta i Sekretarza,
- koordynowania działań Urzędu i jednostek organizacyjnych miasta dotyczących kontroli i audytów prowadzonych przez zewnętrzne organy kontroli.

W 2016 r. trzech audytorów wewnętrznych wraz z pracownikiem na stanowisku ds. wspomagania audytu oraz inni wyznaczeni pracownicy Wydział Audytu i Kontroli:

- zrealizowali sześć zadań zapewniających (w tym jedno z 2015 r.) oraz rozpoczęli realizację dwóch zadań,
- sprawdzili wykonanie zaleceń po dwóch wcześniej zakończonych audytach,
- przeprowadzili 4 audyty doradcze oraz kilkanaście czynności doradczych polegających na opiniowaniu istotnych dla Urzędu dokumentów, w tym projektów zarządzeń Prezydenta, konsultacjach, instruktażach, itp.

W wyniku ww. zadań audytowych wydawano zalecenia służące usprawnieniu działalności i doskonaleniu kontroli zarządczej w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych miasta oraz monitorowano ich realizację. Działalność audytu w sposób szczególnie skoncentrowana była na obszarze bezpieczeństwa informacji. W tym zakresie:

- dokończono zadanie audytowe z 2015 r. (opracowanie wyników badania ankietowego wszystkich jednostek organizacyjnych miasta w sferze bezpieczeństwa informacji za 2015 rok)

i zainicjowano nowe badanie audytowe metodą ankietową w tym obszarze za 2016 r.,

- przeprowadzono audyty wewnętrzne w 14 jednostkach pomocy społecznej,
- realizowano zadanie audytowe obejmujące działalność Administratora Bezpieczeństwa Informacji w zakresie ochrony danych osobowych,
- w związku z podjęciem przez Wydział Informatyki i Telekomunikacji prac nad opracowaniem i wdrażaniem w Urzędzie jednolitej i spójnej polityki bezpieczeństwa informacji (obejmującej ochronę danych osobowych oraz bezpieczeństwo fizyczne i teleinformatyczne) aktywnie uczestniczono w konsultowaniu projektu rozwiązań wdrażanej obecnie Polityki Bezpieczeństwa Informacji.

Pracownicy wieloosobowego stanowiska pracy ds. kontroli (10-11 osób z uwzględnieniem zmian kadrowych w tej komórce) przeprowadzili ogółem 35 kontroli:

- 22 kontrole prawidłowości prowadzenia gospodarki finansowej w 20 miejskich jednostkach oświaty i 2 instytucjach kultury. Ich następstwem było wydanie 8 ocen pozytywnych, 13 pozytywnych z uwagami lub z zastrzeżeniami oraz 1 oceny negatywnej. W skontrolowanych jednostkach stwierdzono pewne powtarzalne nieprawidłowości o różnej wadze i skali dotyczące:
  - regulacji wewnętrznych niedostosowanych do specyfiki jednostek (niekompletnych, niespójnych, powtarzalnych, bezkrytycznie powielanych) lub nieprzestrzeganych,
  - sprawozdań budżetowych (wykazywano dane niezgodne z ewidencją księgową lub nie prowadzono ewidencji w układzie wymaganym przepisami wykonawczymi),
  - inwentaryzacji (nieprawidłowe przeprowadzanie i rozliczanie),
  - zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków (przypadki przekraczania planów finansowych, niestosowanie mechanizmów kontroli finansowej, brak należytego udokumentowania operacji finansowych, uchybienia przy zawieraniu umów),
  - zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (postanowienia naruszające obowiązujące przepisy ustawy o zfsś),
- 3 kontrole problemowe, w tym:
  - doraźną w szkole (ocena negatywna z uwagi na niewłaściwą realizację zawartych umów na ubezpieczenie uczniów),

- obejmującą elektroniczne zarządzanie dokumentami „EZD” w trzech Wydziałach Urzędu (Inwestycji i Remontów, Geodezji, Sportu i Turystyki) – z uwagami dot. sposobu prowadzenia akt spraw i nieprzestrzegania zasad obiegu dokumentów),
- w zakresie nadzoru sprawowanego przez Wydział Sportu i Turystyki oraz udostępniania obiektów sportowych i pływalni w 10 szkołach i 4 zespołach szkół (ocena pozytywna z uwagami dotyczącymi sposobu zawierania i realizacji umów).
- 10 kontroli liczby dzieci/słuchaczy oraz wydatkowania dotacji udzielonych z budżetu miasta szkołom i placówkom oświatowym prowadzonym przez inne podmioty niż jst, w tym 4 prowadzące w Lublinie sieć szkół. W wyniku dwóch kontroli stwierdzono wykorzystanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem lub jej pobranie w nadmiernej wysokości, co zaowocowało zwrotem 105 000 zł bezpośrednio po zakończonej kontroli. Kontrole szkół sieciowych, z uwagi na złożoność ich rozliczeń, a przy tym utrudnianie przez organy prowadzące dostępu do dokumentów i przewlekanie postępowania nie zostały zakończone w planowanym terminie. Łącznie do końca 2016 r. wskutek poprzednich kontroli dotacji oświatowych niepubliczne przedszkola, szkoły i placówki zwróciły do budżetu miasta prawie 2 mln zł nieprawidłowo pobranych środków z ok. 21 mln zł zakwestionowanych przez Wydział AK. W pozostałych sprawach toczą się długotrwałe postępowania administracyjne, a nawet karne.

Dodać należy, że w 2016 r. Wydział AK podjął się w niepublicznych szkołach dla dorosłych pilotażowego sprawdzania wymogu 50 % frekwencji na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, tj. bieżącego uczestnictwa na zajęciach prowadzonych w systemie zaocznym. Wymagało to szczególnego zaangażowania pracowników do prowadzenia kontroli w soboty i niedziele, jednak w ich efekcie uzyskano wymierne i niezaprzeczalne rezultaty poprzez ustalenie rzeczywistej frekwencji osób uczestniczących w zajęciach, niższej o ok. 30-50 % niż wykazywana przeciętnie przez szkoły. Po każdej z tych kontroli szkoły niepubliczne dobrowolnie korygowały liczbę słuchaczy zgłoszonych do dotacji, co przekładało się wprost na niższe kwoty dotacji za miesiące, w których przeprowadzono kontrole i jednocześnie eliminowało

nierzetelne informacje przekazywane przez te szkoły do Urzędu Miasta.

Wszystkie wystąpienia pokontrolne zawierające ocenę skontrolowanej działalności oraz zalecenia pokontrolne Wydział AK zamieszcza na bieżąco na stronie BIP Urzędu Miasta.

Wieloosobowe stanowisko ds. skarg i wniosków (3 pracowników) rozpatrzyło w 2016 r. 192 skargi i wnioski, tj. o 14 % mniej niż w 2015 r. (tendencja spadkowa w tym zakresie utrzymuje się od 2 lat).

Z ogólnej liczby pism zgłaszających skargi i wnioski:

- 11 przekazano zgodnie z właściwością rzeczową lub miejscową innym organom,
- 23 pozostawiono bez rozpatrzenia (11 anonimów, 7 ponownych bez wskazania nowych okoliczności, 5 nieuzupełnionych o braki formalne),

Bezpośrednio rozpatrzono 150 skarg i 8 wniosków, z tego:

- 8 skarg (5,0 %) – pozytywnie tzn. argumenty skarżących uznano za uzasadnione,
- 55 skarg (34 %) – negatywnie uznając zarzuty za bezzasadne w istniejącym stanie faktycznym i prawnym,
- 95 pozostałych spraw z uwagi na ich charakter (wielowątkowość, konieczność zajęcia jasnego stanowiska, interpretację przepisów prawa) rozstrzygnięto wyjaśniając okoliczności i wskazując podstawę prawną.

Przy rozpatrywaniu skarg i wniosków wzorem roku ubiegłego rozszerzono działania o charakterze kontrolnym (ogłędziny, obserwacje, wizje lokalne). Takimi czynnościami sprawdzającymi obejmowano również wątki ze skarg anonimowych w przypadkach uzasadnionego podejrzenia istnienia nieprawidłowości.

Struktura skarg w układzie podmiotowym przedstawia się następująco:

- 23 skargi dotyczyły funkcjonowania MOPR,
- 20 – działalności Zarządu Dróg i Mostów,
- 12 skarg i wniosków poruszało kwestie funkcjonowania Straży Miejskiej,
- 10 spraw – Zarząd Nieruchomości Komunalnych,
- po 9 – Wydział Oświaty i Wychowania i Wydział Geodezji,
- po 8 – Wydział Ochrony Środowiska i Wydział Gospodarowania Mieniem,

- po 6 postępowań dotyczyło działalności Wydziału Architektury i Budownictwa, Wydziału Kultury, Wydziału Komunikacji, Kancelarii Prezydenta, Wydziału Spraw Administracyjnych i PINB,
- pozostałe skargi/ wnioski na inne komórki dotyczyły pojedynczych spraw.

Przedmiotem skarg było głównie niezadowolenie ze sposobu rozpatrzenia sprawy lub udzielonej odpowiedzi, nieudzielenia albo nieterminowego udzielenia odpowiedzi lub też niepodjęcia czynności w sprawie przedłożonej komórce lub jednostce organizacyjnej miasta. Skarżono się również na niewystarczające lub zbyt lakoniczne udzielenie informacji. Kilka skarg dotyczyło niekompetencji pracownika lub jego niewłaściwego (w ocenie skarżącego) postępowania. Natomiast we wnioskach składano propozycje usprawnień w funkcjonowaniu Urzędu lub miejskich jednostek.

W 2016 r. pracownicy Wydziału AK asystowali (i dokumentowali) przebieg osobistych spotkań Prezydenta, Zastępców Prezydenta i Sekretarza Miasta z interesariuszami (401 osób), w wyniku których podjęto kolejne 34 postępowania skargowe.

Wydział AK monitorował również przebieg kontroli prowadzonych przez podmioty zewnętrzne w Urzędzie i niektórych jednostkach organizacyjnych miasta (dot. funduszy pochodzących ze środków UE), koordynował udzielanie odpowiedzi kontrolującym dbając o interes prawny miasta, a także monitorował realizację zaleceń pokontrolnych.

W rejestrze kontroli zewnętrznych w 2016 r. odnotowano 25 kontroli i audytów prowadzonych przez podmioty zewnętrzne. Wszystkie zakończone postępowania (16) zostały ocenione przez organy kontroli pozytywnie lub pozytywnie z uwagami albo uchybieniami. Nie było ocen negatywnych a w kontrolach dotyczących wykorzystania funduszy strukturalnych uchybienia nie skutkowały nałożeniem korekty finansowej (zwrotem przyznanych środków).

Najwięcej 8 kontroli przeprowadził Wojewoda Lubelski i podległe mu jednostki. Dotyczyły one prawidłowości realizacji różnego rodzaju zadań określonych przepisami prawa (m.in. Prawa budowlanego, gospodarowania mieniem, repatriantów, mniejszości narodowych, polityki społecznej, obrony cywilnej). W zakresie prawidłowości wykorzystania środków z UE przeprowadzono

5 kontroli oraz 6 audytów (UKS, Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej). Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie przeprowadziła w 2016 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej (wybrane aspekty za lata 2012-2016) i wydała ocenę pozytywną skontrolowanej działalności Urzędu (stwierdzone uchybienia zostały usunięte w ramach realizacji zaleceń pokontrolnych). Pozostałe organy, tj. NIK, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadziły w Urzędzie pojedyncze kontrole o jednorodnej tematyce.

13.5. Działalność Wydziału Informatyki i Telekomunikacji

W 2016 r. w ramach zaplanowanych działań wydziału:

- stworzono 27 stron internetowych dla Rad Dzielnic i przeprowadzono cykl 7 szkoleń dla Radnych Rad Dzielnic (redaktorów stron dzielnicowych), w ramach których przeszkolono 44 osoby,
- wyposażono 13 Rad Dzielnic w nowe zestawy komputerowe,
- uruchomiono platformę intranetową,
- utrzymywano i rozwijano systemy serwerowe wykorzystywane w Urzędzie Miasta Lublin oraz jednostkach podległych. Została zwiększona moc obliczeniowa w Miejskim Centrum Przetwarzania Danych poprzez rozbudowę infrastruktury serwerowej i wirtualizacyjnej (aktualizacja oprogramowania pokładowego infrastruktury oraz rozbudowa o nowe serwery kasetowe, podniesienie wersji środowiska wirtualizacji). Ponadto przeniesiono i zmodernizowano krytyczne systemy Gminy Lublin na nową infrastrukturę serwerową (podniesienie wersji baz danych Oracle, migracja systemów dziedzinowych do dedykowanego środowiska wirtualizacyjnego, modernizacja systemów dziedzinowych i ich środowiska uruchomieniowego, optymalizacja środowiska terminalowego RDP). Wdrożono nową wersję systemu terminalowego dostępu do aplikacji dla jednostek zewnętrznych a także systemu wykonywania i składowania kopii zapasowych wraz z systemem deduplikacji,
- w ramach działań związanych z eksploatacją systemów zintegrowanych rozbudowano posiadany system KSAT2000i o nowe funkcjonalności, w tym funkcjonalności umożliwiające

obsługę zbiorczej deklaracji VAT-7 oraz integrację w zakresie plików JPK_VAT z jednostkami organizacyjnymi Gminy Lublin. Dokonano integracja systemu TAXI z systemem obiegu dokumentów Mdok, wdrożono w jednostkach podległych tj. w MOPR i ZDM moduły Ewidencji Kadrowej i Płac systemu KSAT2000i, w LPGK modułu Należności i Zobowiązania systemu KSAT2000i w zakresie obsługi kasowej oraz wystawiania faktur i paragonów fiskalnych. Przygotowano i udostępniono użytkownikom systemu KSAT2000i szereg raportów rozszerzających funkcjonalności systemu.

W ramach kontynuowania prac nad wdrożeniem Polityki Bezpieczeństwa:

- prowadzono prace przy przygotowaniu Polityki Bezpieczeństwa Informacji Urzędu Miasta Lublin (wraz z procedurami, instrukcjami i standardami bezpieczeństwa) przyjętej zarządzeniem Prezydenta Miasta,
- koordynowanie prace zespołu przedstawicieli jednostek organizacyjnych miasta Lublin powołanego w celu wypracowania standardów dokumentacji Polityki Bezpieczeństwa Informacji w Gminie Lublin,
- przygotowywanie dokumentację projektową dla projektu „Zintegrowany system informatyczny dla jednostek oświatowych miasta Lublin” w celu współfinansowania projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Działanie 2.1 Cyfrowe Lubelskie.

W ramach projektu finansowanego z Budżetu Obywatelskiego zakończono realizację projektu z 2015 r. pt. „Free wifi in Lublin – Bezpłatny miejski internet w Lublinie” – montaż nowych i modernizacja starych punktów Hot-Spot w Lublinie w następujących miejscach: ACK Chatka Żaka, Radziszewskiego 16, Słup trakcyjny na pl. Dworcowym, Pl. Litewski, ul. 3 Maja 6 (Kuratorium Oświaty i Wychowania), Ogród Saski, ul. Grodzka 21 Teatr NN, Zalew Zemborzycki „MARINA”, Przystanki wokół Ronda Krwiodawców, Przystanek MPK przy KUL, Stadion Miejski przy Al. Zygmuntońskich, Hala Sportowa przy Al. Zygmuntońskich, Rondo Lubelskiego Lipca '80, Gimnazjum nr 1, BOM przy ul. Kleeberga, Muzeum na Majdanku, Plac Po Farze, Szkoła Podstawowa nr 34, ul. Leszczyńskiego 20, Szkoła Podstawowa nr 43, Zespół Szkół

nr 5, Miejska Biblioteka Publiczna, Szkoła Podstawowa nr 28, ul. Jutrzenki 1 Wioska Dziecięca SOS, Ul. Braci Wieniawskich 5, Szkoła Podstawowa 45 (ZSO nr 1), Gimnazjum nr 5, Gimnazjum nr 16, ul. Żywnego 10, Szkoła Podstawowa nr 38, Szkoła Podstawowa nr 22, ul. Rynek 5, Dworzec Główny PKS, Zalew Zemborzycki „Tama”, Ogród Saski „wejście od Al. Racławickich”, Poczta Główna, Zespół Szkół nr 1, Pl. Zamkowy, Hotel EUROPA – depot, ul. Poczтовая 2 przez dworcem PKP, ul. Narutowicza 9, Zalew Zemborzycki „Słoneczny Wrotków”, ul. Rynek 14, Al. Jana Pawła II przystanek MPK „Górki”, ul. Lipowa/Ofiar Katynia, Wąwóz JP II - Altana spotkań, Wąwóz JP II – Kładka, Szkoła Podstawowa nr 51, ul. Wieniawska 14, skrzyżowanie ul. Głęboka/Muzyczna, Liceum Ogólnokształcące nr 2, Liceum Ogólnokształcące nr 5, Zespół Szkół nr 12.

Przyłączono do sieci szerokopasmowej jednostki zewnętrzne znajdujące się w następujących lokalizacjach:

- przyłączenie komisji lekarskiej przy ul. Jastrzębiej do sieci Urzędu Miasta,
- dostawa internetu do automatów – niszczarek butelek PET przy ul. Zana i Turystycznej,
- budowa monitoringu placu przy ul. Przyjaźni 13,
- wykonanie monitoringu budynku Zespołu Ośrodków Wsparcia Lublin przy ul. Lwowskiej 28,
- rozbudowa systemu monitoringu CCTV w obiektach Urzędu Miasta,
- wykonanie systemu monitoringu lokalu Rady Dzielnicy Tatary,
- Szkoła Podstawowa nr 4 – dostarczono łącze transmisji danych i dostęp do internetu.

13.6. Udzielanie zamówień publicznych

W 2016 r. w Urzędzie Miasta Lublin zarejestrowano 108 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym:

- w trybie przetargu nieograniczonego – 97 postępowań,
- w trybie licytacji elektronicznej – 3 postępowania,
- w trybie zamówienia z wolnej ręki – 8 postępowań.

Spośród ww. liczby unieważnionych zostało 10 postępowań z nw. przyczyn:

- w 2 postępowaniach nie złożono żadnej oferty niepodlegającej odrzuceniu,
- w 7 postępowaniach cena oferty najkorzystniejszej przewyższała kwotę, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia,
- 1 postępowanie zostało obarczone niemożliwą do usunięcia wadą.

Wydziałami zamawiającymi, tj. komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin realizującymi budżet miasta, wnioskującymi o przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w 2016 r. były:

- Wydział Budżetu i Księgowości – w 1 postępowaniu,
- Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej – w 1 postępowaniu,
- Wydział Geodezji – w 3 postępowaniach,
- Wydział Gospodarki Komunalnej – w 8 postępowaniach,
- Wydział Gospodarowania Mieniem – w 17 postępowaniach,
- Wydział Inwestycji i Remontów – w 29 postępowaniach,
- Wydział Informatyki i Telekomunikacji – w 11 postępowaniach,
- Wydział Kultury – w 1 postępowaniu,
- Wydział Komunikacji – w 1 postępowaniu,
- Kancelaria Prezydenta – w 8 postępowaniach,
- Biuro Miejskiego Architekta Zieleni – w 1 postępowaniu,
- Biuro Obsługi Kancelaryjnej – w 1 postępowaniu,
- Wydział Organizacji Urzędu – w 9 postępowaniach,
- Wydział Ochrony Środowiska – w 6 postępowaniach,
- Wydział Planowania – w 1 postępowaniu,
- Wydział Projektów Nieinwestycyjnych – w 2 postępowaniach,
- Wydział Sportu i Turystyki – w 4 postępowaniach,
- Biuro Zarządzania Energią – w 1 postępowaniu,
- Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych – w 2 postępowaniach,
- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych – w 1 postępowaniu.

W 2016 r. zawarto umowy w sprawach zamówień publicznych na łączną kwotę 200 703 836,26 zł netto.

W ww. kwocie łączna wartość umów w sprawach zamówień o wartości przekraczającej progi unijne wyniosła 176 147 284,55 zł netto, z czego:

- na roboty budowlane - 69 657 500,00 zł,

- na dostawy – 26 101 927,71 zł,
- na usługi – 80 387 856,84 zł.

Łączna wartość umów w sprawach zamówień o wartości nieprzekraczającej progów unijnych wyniosła 24 556 555,71 zł netto, z czego:

- na roboty budowlane – 15 519 373,34 zł,
- na dostawy – 3 262 693,90 zł,
- na usługi – 5 774 488,47 zł.

13.7. Działalność Biura Obsługi Kancelaryjnej

Biuro Obsługi Kancelaryjnej, zgodnie z zadaniami określonymi w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu realizuje procesy:

- obsługi korespondencji w Urzędzie: wpływającej i wychodzącej dla dokumentów tradycyjnych (papierowych) w kancelarii ogólnej oraz dla dokumentów elektronicznych w e-kancelarii (Kancelarii ePUAP w Mdok);
- zarządzania dokumentacją bieżącą w Urzędzie – w tym koordynowania czynności kancelaryjnych oraz zarządzania i administrowania elektronicznym systemem obsługi spraw i dokumentów Mdok;
- współpracy przy ustalaniu zasad integracji systemu Mdok z innymi systemami informatycznymi dedykowanymi do obsługi wyspecjalizowanych usług i procesów
- przekazywania do publicznej wiadomości ogłoszeń, informacji, zawiadomień od innych organów i podmiotów, prowadzenia rejestru ogłoszeń oraz potwierdzania terminów ogłaszania na Urzędowej Tablicy Ogłoszeń dla zainteresowanych stron.

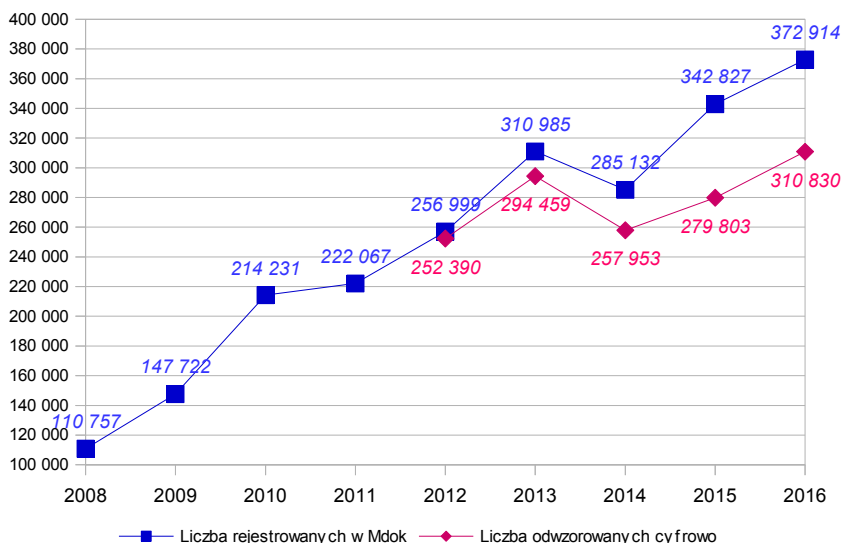
13.7.1. Obsługa korespondencji wpływającej

Biuro Obsługi Kancelaryjnej rejestruje i przekazuje do komórek organizacyjnych blisko 50 % wpływów Urzędu oraz monitoruje terminowość tego procesu dla wszystkich dokumentów wpływających do Urzędu, rejestrowanych w systemie Mdok. Dla zapewnienia wysokiej jakości świadczonych przez Urząd Miasta usług publicznych, ustalonym dla realizacji procesu oraz możliwości jego monitorowania celem jest zapewnienie przyjmowania 100 % rocznych wpływów do Urzędu i rozdziału wpływów do właściwej komórki organizacyjnej lub stanowiska pracy co najmniej 85 %

wpływów rocznych w terminie nie dłuższym niż dwa dni robocze od dnia wpływu. Ustalony dla procesu wskaźnik terminowości (W.TP) w latach 2011–2016 wskaźnik terminowości (W.TP) wynosił:

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
W.TP	83,46 %	85,94 %	89,00 %	86,05 %	91,17 %	92,21 %
Liczba wpływów	222 067	256 999	310 985	285 132	342 827	372 914

Poniżej dane o liczbie wpływów rejestrowanych w elektronicznym dzienniku wpływów systemu Mdok w latach 2008-2016:

13.7.2. Zarządzania dokumentacją bieżącą w Urzędzie

Zgodnie ze Strategią Miasta Lublina 2013-2020, jednym z kluczowych działań Miasta Lublin jest zwiększenie komfortu życia Mieszkańców, co realizowane jest między innymi poprzez poprawę jakości świadczonych przez Urząd Miasta usług publicznych. Jednym z elementów sprawnej administracji jest upraszczanie procedur administracyjnych i informatyzacja usług publicznych, co przekłada się na szybkość działania administracji, a także na przejrzystość i transparentność funkcjonowania Urzędu. Narzędziem, za pomocą którego administracja osiąga założone rezultaty jest Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją (EZD) oraz

komunikacja elektroniczna. Biuro Obsługi Kancelaryjnej wdraża pracowników do pracy w elektronicznym systemie obsługi spraw i dokumentów Mdok. Wdrażanie obejmuje szkolenia z zakresu prawidłowego stosowania przepisów instrukcji kancelaryjnej, pracy z dokumentem elektronicznym, posługiwania się podpisem kwalifikowanym, funkcjonowania portalu ePUAP, dokumentowania w systemie Mdok przebiegu procesów ustalonych na podstawie zarządzeń Prezydenta Miasta. W ramach koordynowania czynności kancelaryjnych oraz zarządzania i administrowania systemem Mdok pracownicy Biura na bieżąco wspierają pracowników Urzędu prowadząc wsparcie telefoniczne (helpdesk), przygotowując instrukcje, opracowując i wdrażające nowe funkcjonalności systemu. Poniższa tabela zawiera zestawienie liczby szkolonych pracowników Urzędu:

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba szkolonych	156	242	187	98	831	459	338	369	326

Do czasu wejścia w życie przepisów umożliwiających elektroniczne załatwianie spraw w administracji – „nowej instrukcji kancelaryjnej¹” oraz dostosowania systemu Mdok do wymagań prawnych dla systemów teleinformatycznych i EZD wszystkie sprawy w Urzędzie prowadzone były w systemie tradycyjnym (papierowo), a Mdok pełnił rolę systemu wspomagającego – usprawniającego zarządzanie dokumentami i realizację procesów.

Obecnie elektroniczny system obsługi spraw i dokumentów Mdok pełni funkcję systemu EZD i wykorzystywany jest w szczególności do prowadzenia rejestru przesyłek wpływających, w tym dokumentów elektronicznych z ESP na ePUAP, e-mail, rejestru dokumentów wychodzących i wewnętrznych, wykonywania dekretacji, uzgodnień i akceptacji, w tym poprzez podpisywanie dokumentów elektronicznych podpisem kwalifikowanym, prowadzenia możliwych do zrealizowania w systemie EZD innych potrzebnych rejestrów lub ewidencji, w tym spisów spraw i metryk spraw, prowadzenia akt spraw – przyporządkowywania do spraw wszelkich dokumentów mających znaczenie dla udokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygnięcia tych spraw.

---

¹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dn. 18.01.2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r., nr 14, poz. 67).

Pracownicy Biura – dla zapewnienia zgodnego z przepisami prawa dokumentowania spraw, w tym w EZD – stale współpracują przy opisywaniu wymagań dla integracji pomiędzy systemem Mdok (EZD) a innymi systemami informatycznymi funkcjonującymi lub wdrażanymi w Urzędzie. Biuro, we współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi, stale włącza do komunikacji elektronicznej nowe usługi i procesy Urzędu, min. uruchomiono w ponad 200 jednostkach miasta Lublin ESP na ePUAP², wdrożono integrację z systemami informatycznymi do obsługi procesów geodezyjnych, planowania przestrzennego, administracji budowlanej czy egzekucji administracyjnej. W roku 2016 współpraca skupiała się na monitorowaniu integracji z ePUAP, KSAT-Podatki, usprawnianiu integracji z systemem informatycznym TurboEWID³ oraz wdrożeniu nowej integracji Mdok z systemem informatycznym do obsługi procesu egzekucji administracyjnej (OGNIVO). Działania powyższe wpływają na poprawę jakości i dostępności e-usług administracyjnych.

Biuro Obsługi Kancelaryjnej rokrocznie zwiększa liczbę „wyjątków⁴ od systemu tradycyjnego”, co wpływa na wzrost liczby spraw realizowanych w Urzędzie w EZD – prowadzonych elektronicznie. Poniżej tabela zawiera zestawienie danych o liczbie wszczętych w Urzędzie w latach 2012-2016 spraw z podziałem na sprawy prowadzone w elektronicznym systemie obsługi spraw

---

²ePUAP- **Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej**: system informatyczny, dzięki któremu klienci (obywatele, przedsiębiorcy, instytucje publiczne) mogą załatwiać sprawy urzędowe za pośrednictwem internetu, natomiast przedstawiciele podmiotów publicznych – bezpłatnie udostępniać swoje usługi w postaci elektronicznej. Portal zapewnia sprawną komunikację pomiędzy: obywatelami a administracją, przedsiębiorcami a administracją, instytucjami administracji publicznej. ePUAP udostępnia funkcjonalność Elektronicznej Skrzynki Podawczej (ESP) co umożliwia instytucjom publicznym wywiązać się z obowiązku, wynikającego z ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, przyjmowania dokumentów w postaci elektronicznej. ePUAP udostępnia Centralne Repozytorium Wzorów Dokumentów (CRWD), bazę skupiającą w jednym miejscu obowiązujące w administracji wzory i formularze elektroniczne. ePUAP udostępnia Profil zaufany (nieodpłatny podpis dla osób fizycznych - bezpłatna metoda potwierdzania tożsamości w elektronicznych kontaktach z administracją).

³System do obsługi ewidencji :gruntów, budynków, lokali, cen i wartości nieruchomości, obiektów topograficznych, sieci uzbrojenia terenu, osnów geodezyjnych, operatów i materiałów geodezyjnych, zamówień na dokumenty i materiały geodezyjne, itp. (obsługa procesów w Wydziałach PL, AB, GD, GM).

⁴Liczba wszystkich klas końcowych (symboli JRWA) obowiązujących Urząd wynosi 926, a liczba wykorzystywanych w Urzędzie klas końcowych (symboli JRWA) wynosi 500.

i dokumentów Mdok, w tym sprawy prowadzone w trybie EZD (w całości elektronicznie):

czas obowiązywania wyjątków (symboli z JRWA) EZD	liczba wyjątków symboli z JRWA w trybie EZD	łączna liczba spraw wszczętych w danym roku	liczba spraw w Mdok	% spraw w Mdok	liczba spraw zrealizowanych w EZD	% spraw w EZD
od 01-01-2012 r. do 31-12-2012 r.	68	376 184	81 039	21,54 %	6 220	1,65 %
od 01-01-2013 r. do 31-12-2013 r.	68	418 964	89 803	21,43 %	6 928	1,65 %
od 01-01-2014 r. do 31-12-2014 r.	210	402 498	85 447	21,23 %	15 147	3,76 %
od 01-01-2015 r. do 31-12-2015 r.	213	472 682	195 964	41,46 %	19 824	4,19 %
od 01-01-2016 r. do 31-12-2016 r.	220	<i>brak danych</i> ⁵	223 756	brak danych	34 130	brak danych

W 2016 r. pracownicy Biura kontynuowali zadania w ramach zespołu zadaniowego powołanego przez Prezydenta Miasta Lublin dla realizacji projektu: „Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego dla jednostek oświatowych miasta Lublin”. W szczególności Biuro opracowało i uzgodniło, w tym z Archiwum Państwowym w Lublinie, jednolite normatywy kancelaryjno-archiwalne dla miejskich jednostek oświatowych. Pod koniec 2016 r. BOK rozpoczęło szkolenia dla pracowników jednostek oświatowych z zakresu wdrożonych przepisów kancelaryjnych oraz uruchomiło wsparcie telefoniczne (helpdesk) dla ich prawidłowego stosowania. W kolejnych etapach zaplanowano wdrożenie w jednostkach elektronicznego systemu zarządzania dokumentacją, uwzględniającego wymianę dokumentów elektronicznych z wykorzystaniem ESP, platformy ePUAP oraz elektroniczne prowadzenie akt spraw. (wymagania dla EZD).

⁵Dane dotyczące dokumentacji w postaci tradycyjnej w trakcie opracowywania przez koordynatora czynności kancelaryjnych.

13.7.3. Przekazywania do publicznej wiadomości ogłoszeń, informacji, zawiadomień od innych organów i podmiotów (ETO UML)

Biuro Obsługi Kancelaryjnej zapewnia obsługę Urzędowej Tablicy Ogłoszeń, która w wersji elektronicznej funkcjonuje od 2010 r. i jest dostępna w czterech lokalizacjach Urzędu oraz przez internet (<http://bip.lublin.eu/um>). Dzięki uruchomieniu ETO UML podawanie do publicznej wiadomości w określonych przez wnioskodawcę terminach ogłoszeń urzędowych i sądowych odbywa się zdalnie, bez konieczności fizycznej obecności pracownika w lokalizacjach Urzędu i ręcznym wieszaniu i zdejmowaniu ogłoszeń z funkcjonujących wcześniej w Urzędzie 16 tablic tradycyjnych. Udostępnienie ETO UML na stronie internetowej Urzędu to możliwość zdalnego przeglądania ogłoszeń przez zainteresowanych bez konieczności ich osobistej wizyty w Urzędzie. Poniżej danej o liczbie publikacji na elektronicznej urzędowej tablicy ogłoszeń w latach 2011 – 2016:

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba publikacji na ETO UML	1 111	1 447	1 848	1 916	2 356	2 004

14. DZIAŁANIA PROMOCYJNE

14.1. Komunikacja społeczna i obsługa informacyjna

Działania w ramach komunikacji społecznej w 2016 r. obejmowały: obsługę i realizację wniosków o nadanie honorowych wyróżnień Prezydenta Miasta Lublin, medali, dyplomów, listów okolicznościowych i grawertonów, przygotowywanie pism i odpowiedzi na zaproszenia do udziału Prezydenta Miasta Lublin w wydarzeniach okolicznościowych, obsługę skrzynki dialogu społecznego, serwisu Naprawmy.To oraz aktualizację stron internetowych i intranetu.

W 2016 r. na wniosek instytucji/organizacji lub z inicjatywy Prezydenta zostało przyznanych 338 medali Prezydenta Miasta Lublin, 9 medali Unii Lubelskiej, a także 29 grawertonów. Przygotowano także ponad 200 okolicznościowych pism i dyplomów. Honorowy Patronat Prezydenta Miasta Lublin został przyznany 557 inicjatywom.

Na skrzynkę dialogu społecznego (dialog@lublin.eu), umożliwiającą mieszkańcom zgłaszanie opinii i uwag w 2016 r. wpłynęło 370 zgłoszeń, zaś na platformę Naprawmy.To 1 653 zgłoszenia.

Na bieżąco aktualizowano profile społecznościowe na portalach: Facebook, Instagram, Twitter, odpowiadano na komentarze i wiadomości zamieszczane przez użytkowników. W ciągu roku 2016 zasięg profilu Miasta Lublin na portalu Facebook wzrósł z ponad 44 tys. do 56 tys. polubień. W marcu 2016 r. został założony profil Miasta Lublin na Instagramie, który w ciągu 10 miesięcy prowadzenia zyskał 7 tys. obserwujących oraz na Twitterze, który pod koniec grudnia 2016 r. obserwowało 427 użytkowników.

W 2016 r. został uruchomiony nowy Intranet Urzędu Miasta Lublin. W celu łatwiejszego i bardziej intuicyjnego wyszukiwania informacji, przebudowywano podzakładki oraz przeredagowywano informacje wydziałowe. Prowadzono stały nadzór nad przebudowaną w 2015 r. stroną internetową www.lublin.eu. Kancelaria

Prezydenta aktualizowała przypisane do niej podzakładki w serwisach Samorząd, Lublin i Mieszkańcy, nadzorując pozostałe aktualności, wprowadzane przez redaktorów poszczególnych serwisów. Zajmowała się również obsługą w zakresie dodawania/usuwania nowych działów, podzakładek, tworzenia banerów, zmiany ustawień. Przyjmowała i obsługiwała alerty od użytkowników strony oraz prowadziła wysyłkę newsletterów z serwisu Miasto Lublin.

Rok 2016 obfitował w cotygodniowe konferencje prasowe Prezydenta Miasta Lublin, podczas których przedstawicielom lubelskich mediów były prezentowane zapowiedzi zbliżających się wydarzeń, plany inwestycyjne, a także informacje o działalności Urzędu i Prezydenta Miasta Lublin oraz jego zastępców. Poza cyklicznymi konferencjami, na bieżąco przygotowywano informacje prasowe, rozsyłane zarówno do redakcji lubelskich, jak i ogólnopolskich mediów. W 2016 r. szczególna uwaga w komunikatach prasowych była poświęcona przygotowaniom do Jubileuszu 700-lecia Miasta Lublin w 2017 r. oraz Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej do lat 21, które w czerwcu 2017 r., ze względu na udział Lublina jako jednego z miast gospodarzy w rozgrywkach, zaplanowane są na stadionie Arena Lublin. Ważne, ze względu na zaawansowanie procesów, było także bieżące informowanie o postępach Urzędu Miasta Lublin w przygotowaniach do inwestycji realizowanych w ramach nowej perspektywy finansowania Unii Europejskiej.

W 2016 r., w ramach działalności referatu ds. petycji, nieodpłatnej pomocy prawnej oraz obsługi informacyjnej:

- zrealizowano 555 spraw dotyczących udostępniania informacji publicznej na wniosek oraz informacji sektora publicznego, udostępnianej do ponownego wykorzystania,
- rozpatrzono 12 petycji dotyczących w głównej mierze budowy/przebudowy dróg, aktywizacji osób bezrobotnych czy ochrony środowiska.

Na podstawie ustawy z dn. 5.08.2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1255), w 2016 r. w Lublinie prowadzono 14 punktów, w których udzielono nieodpłatnej pomocy prawnej 3 323 osobom. Nieodpłatną pomoc prawną świadczone w następujących dziedzinach prawa: prawo rodzinne (w tym sprawy dotyczące rozwodu, separacji lub

podziału majątku wspólnego małżonków, alimentów), prawo pracy, sprawy z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej, prawo cywilne (w tym sprawy z zakresu prawa rzeczowego i prawa spadkowego), prawo ubezpieczeń społecznych, prawo do opieki zdrowotnej, prawo administracyjne, prawo karne oraz prawo podatkowe.

14.2. Działania na rzecz aktywności obywatelskiej mieszkańców

14.2.1. Budżet obywatelski

Z roku na rok Budżet Obywatelski cieszy się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców i mieszanek Lublina. Dzięki temu mechanizmowi zyskali oni ciekawą formę włączania się w procesy współdecydowania o sprawach publicznych.

Kwota przeznaczona na Budżet Obywatelski w 2016 r. wyniosła 15 mln zł, a środki zostały podzielone na pule dla projektów małych – 8 mln zł oraz dużych – 7 mln zł.

Każdy zgłaszany projekt musiał zdobyć poparcie odpowiednio minimum 20 mieszkańców Lublina w przypadku projektów małych lub 40 w przypadku projektów dużych.

Złożono 211 wniosków, z czego 149 oceniono pozytywnie i skierowano pod głosowanie mieszkańców. W głosowaniu mieszkańcy wybrali 23 projekty: 17 w kategorii „małych” i 6 „dużych”. W głosowaniu na projekty BO wzięło udział 73,5 tys. osób, co stanowi największą dotąd frekwencję.

Zwycięskie pomysły są obecnie w fazie realizacji. Większość z nich to projekty inwestycyjne, na które ogłoszone zostały postępowania przetargowe.

Pod koniec 2016 i na początku 2017 r. odbyły się konsultacje społeczne z mieszkańcami dotyczące zasad Budżetu Obywatelskiego 2018. W czasie spotkań padły propozycje, które mają ulepszyć formułę tej inicjatywy. Środki finansowe, o których wydaniu zadecydują mieszkańcy, to niezmiennie 15 mln zł.

14.2.2. Zielony Budżet Obywatelski

W 2016 r. Lublin jako pierwsze miasto w Polsce przygotowało do wdrożenia Zielony Budżet Obywatelski, przeznaczając na ten

cel 2 mln zł. Realizację Zielonego Budżetu Obywatelskiego nadzoruje Miejski Architekt Zieleni wspierany przez inne wydziały Urzędu Miasta Lublin. W pierwszej edycji mieszkańcy zgłosili 107 projektów dotyczących m.in. nasadzeń w pasie drogowym, stworzenia skwerów, łąk kwietnych, ogrodów deszczowych, sadów owocowych, parkletów rewitalizacji nieużytków czy ustawienia mebli miejskich. Po ocenie formalnej i merytorycznej, do realizacji trafiają 24 projekty.

14.2.3. Inicjatywa Lokalna

Inicjatywa lokalna jest narzędziem do realizacji wspólnych przedsięwzięć mieszkańców oraz Miasta Lublin. Zakłada ona włączenie się mieszkańców w proces realizacji projektu w postaci rzeczowej, finansowej lub pracy własnej. W ramach inicjatywy lokalnej, w 2016 r. na pomysły mieszkańców przeznaczono 5 mln zł. Zrealizowano w ten sposób 10 projektów. Powstał m.in. wielopokoleniowy park, stworzono aktywną grupę wolontariuszy i wolontariuszek sportowych, wybudowano i zaprojektowano kilka dróg.

14.2.4. Integracja cudzoziemców i cudzożemek mieszkających w Lublinie

W 2016 r. prowadzone były działania związane z realizacją systemu zarządzania różnorodnością kulturową w Lublinie, wypracowanego w toku trwania projektu „Lublin dla Wszystkich”. Jednym z nich była koordynacja comiesięcznych spotkań Grupy Wsparcia Integracji – w 2016 r. odbyło się ich 10. Grupa Wsparcia Integracji skupia przedstawicieli i przedstawicielki poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta, lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych, które zajmują się pracą z i/lub na rzecz cudzoziemców/cudzożemek. Rezultatem było wspólnie wypracowane stanowisko wobec niejasnej sytuacji cudzoziemców i cudzożemek uprawnionych do pobierania świadczeń w ramach programu Rodzina 500+, a także wspólne wnioski o dofinansowanie złożone w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (w jednym z nich Urząd Miasta jest liderem, w dwóch pozostałych – partnerem). W ramach współpracy z Komendą Miejską Policji przygotowane zostały informacje na temat bezpieczeństwa, publikowane na stronach internetowych Miasta i KMP.

We współpracy z Centrum Kultury Islamu w Lublinie zrealizowano cykl spotkań dla pracowników i pracowniczek Urzędu Miasta i innych zainteresowanych instytucji/organizacji, przybliżających pracę z klientem/klientką z muzułmańskiego kręgu kulturowego. Wspólnie z UNHCR (Biurem Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców) oraz Fundacją Instytut na rzecz Państwa Prawa zorganizowano również spotkanie z uchodźczyniami i uchodźcami z Czeczenii mieszkającymi w Lublinie, poświęcone najbardziej newralgicznym z ich perspektywy problemom: mieszkalnictwo, rynek pracy i opieka społeczna.

14.2.5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miasto Lublin prowadzi współpracę finansową i pozafinansową z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zasady i zakres współpracy są określone w corocznie uchwalanym Programie współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Współpraca finansowa realizowana jest w ramach otwartego konkursu ofert na wsparcie zadań publicznych skierowanych do mieszkańców Lublina, organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, których działania odbywają się na terenie Miasta Lublin, realizowanych przez organizacje w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących spoza budżetu Miasta Lublin. W ramach otwartego konkursu na tzw. wkłady własne w roku 2016 rozdysponowano 55 390,00 zł na realizację zadań publicznych w różnych dziedzinach przez organizacje pozarządowe.

Dodatkowo, w trybie przewidzianym w art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, łączna kwota wydatkowana w 2016 r. wyniosła 22 076,88 zł.

Współpraca pozafinansowa to m.in. udostępnianie podmiotom trzeciego sektora: lokali na spotkania, sprzętu niezbędnego do prowadzenia działalności statutowej, materiałów promocyjnych i niezbędnych informacji. Organizacje pozarządowe mają możliwość wypożyczenia nagłośnienia czy tablic informacyjnych.

Współdziałanie z organizacjami polega również na wzajemnym informowaniu się o organizowanych szkoleniach, spotkaniach i projektach. Wszystkie organizacje, które współpracują z Urzędem Miasta na zasadzie dofinansowania projektu lub posiadają patronat Prezydenta mają możliwość zamieszczania informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta. Dla wszystkich jest również dostępna strona lublin.ngo.pl. Urzędowa strona www.ngo.lublin.eu kumuluje wszystkie informacje mogące być przydatne dla organizacji. Na portalu Facebook funkcjonuje specjalny profil skierowany do członków lubelskich organizacji pozarządowych, który obserwuje ok. 1 400 osób. Przez cały rok funkcjonowała także e-mailowa lista informacyjna dla organizacji pozarządowych. Na listę trafiają informacje o działaniach Urzędu Miasta Lublin, skierowanych do organizacji pozarządowych. W 2016 r. informacja tą drogą docierała każdorazowo do ponad 350 osób z lubelskich organizacji.

Organizacje pozarządowe uczestniczą w konsultacjach społecznych dotyczących różnych dziedzin merytorycznych. Co roku jest organizowane otwarte spotkanie konsultacyjne Programu współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

We wrześniu 2016 r. odbył się III Kongres Organizacji Pozarządowych, gdzie ok. 200 przedstawicieli i przedstawicielek organizacji pozarządowych uczestniczyło w wykładach, spotkaniach i warsztatach. Podczas kongresu odbyły się wybory do Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin na III kadencję. Reprezentanci i reprezentantki organizacji pozarządowych wyłonili spośród swojego grona 10 osób, które będą ich reprezentować przez kolejne 3 lata w Radzie, która jest ciałem doradczym Prezydenta Miasta Lublin.

14.3. Działania z zakresu obsługi inwestorów i promocji gospodarczej oraz wspierające lokalny rozwój gospodarczy i przedsiębiorczość

14.3.1. Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec Podstrefa Lublin

W 2016 r. Podstrefa Lublin zajmowała obszar 128,3885 ha. Ostatnie powiększenie miało miejsce w lipcu 2015 r., kiedy to do terenów Podstrefy przyłączono teren firmy Lubella S.A. o pow. 12,3885 ha.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. na terenie Podstrefy Lublin działalność prowadziło 55 inwestorów, z czego 39 prowadziło już działalność operacyjną. Łączna liczba aktywnych zezwoleń wynosiła 32, z czego 6 wydano w 2016 r. Łączna liczba miejsc pracy w przedsiębiorstwach prowadzących działalność na terenie Podstrefy wynosiła 3 510, w tym 2 293 to miejsca nowo utworzone.

Tabela: Podsumowanie działalności SSE Euro-Park Mielec Podstrefy Lublin (stan na 31.12.2016 r.)

Liczba inwestorów na terenie SSE	55
Liczba działających przedsiębiorstw na koniec roku	39
Liczba obowiązujących zezwoleń	32
Liczba wydanych zezwoleń w 2016 r.	6
Deklarowane inwestycje wg zezwolenia (skumulowane, w zł)	951 512 330
Inwestycje zrealizowane (skumulowane, w zł)	1 276 293 279
Deklarowane nowe miejsca pracy (skumulowane)	1 521
Nowe (utworzone) miejsca pracy (skumulowane)	2 293
Utrzymane miejsca pracy (skumulowane)	1 217
Łącznie miejsca pracy na terenie SSE (skumulowane)	3 510

Źródło: Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, Urząd Miasta Lublin.

Tabela: Przedsiębiorstwa, które uzyskały zezwolenie na działalność na terenie SSE Euro-Park Mielec Podstrefy Lublin w 2016 r.

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Rodzaj prowadzonej działalności
1.	GORBI	Produkcja osłon okiennych

2.	PPH „PARYS” Sp. z o.o.	Produkcja chemii motoryzacyjnej i akcesoriów samochodowych
3.	Lubelskie Fabryki Wag FAWAG S.A.	Produkcja systemów wagowych
4.	CEGA Sp. z o.o.	Produkcja muf termokurczliwych
5.	ABM Greiffenberger Polska Sp. z o.o.	Produkcja napędów elektrycznych
6.	GT85 Polska	Projektowanie i produkcja myjni przemysłowych i maszyn dla przemysłu

Źródło: Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, Urząd Miasta Lublin.

14.3.2. Pozyskiwanie nowych inwestorów z branż priorytetowych i towarzyszących

Ekspertyza wykonana przez Deloitte a także doświadczenie Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów wykazały, że istnieją branże gospodarcze, na których Lublin powinien się skupiać przy pozyskiwaniu inwestorów. Są to:

- informatyka i telekomunikacja,
- przemysł spożywczy,
- BPO (Business Process Offshoring) i SCC (Shared Services Center),
- motoryzacja,
- logistyka i transport,
- biotechnologia,
- energetyka odnawialna,
- ochrona zdrowia i farmacja.

Łącznie w 2016 r. na terenie miasta Lublin zainwestowało bądź rozpoczęło realizację nowego projektu inwestycyjnego 27 firm, z czego 11 z branży produkcyjnej, 12 z branży nowoczesnych usług dla biznesu oraz 4 z branży transport, logistyka, dystrybucja. Wartość inwestycji zrealizowanych w 2016 r. przez nowych inwestorów z branży produkcyjnej wyniosła 41 900 000 zł.

Tabela: Wykaz nowych inwestorów lub firm rozpoczynających nowy projekt w Lublinie w podziale na branże.

Data	Nazwa firmy	Branża	Kraj pochodzenia	Przynależność do SSE
BRANŻA PRODUKCYJNA				
styczeń	Cega	przemysł chemiczny	Polska	TAK
luty	Jadar Sp. z o.o.	przemysł budowlany	Polska	NIE
III kw.	Laboratoria Diagnostyczne RH+ Sp. z o.o.	biotechnologia	Polska	NIE
III kw.	JUTRO Sp. z o.o.	przemysł chemiczny	Ukraina	NIE
III kw.	C.T. Service	przemysł chemiczny	Polska	NIE
wrzesień	*Parys	przemysł chemiczny	Polska	TAK
wrzesień	*FAWAG	przemysł elektromaszynowy	Polska	TAK
październik	*GORBI	przemysł meblarski	Polska	TAK
listopad	*Indykpol	przemysł spożywczy	Polska	NIE
listopad	*ABM Greif-fenberger	przemysł maszynowy	Niemcy	TAK
listopad	*GT85	przemysł maszynowy	Polska	TAK
BPO/SSC, IT/ICT, B+R				
I kw.	Codete	informatyka/telekomunikacja	Polska	NIE
II kw.	Tesseract Dev Sp. z o.o.	B+R	Polska	NIE
maj	PhlexGlobal	BPO/SSC	Wlk. Brytania	NIE
maj	Superksięgo-wa	BPO/SSC	Polska	NIE
maj	ARiMR	informatyka/telekomunikacja	Polska	NIE
lipiec	GetBack	BPO/SSC	Polska	NIE
sierpień	SD Technologies	informatyka/telekomunikacja	Polska	NIE
sierpień	Cycle	informatyka/telekomunikacja	Polska	NIE
sierpień	DevTec	informatyka/telekomunikacja	Polska	NIE
III kw.	Devcomm ICT	informatyka/telekomunikacja	Polska	NIE
III kw.	SOLVERIS Sp. z o.o.	informatyka/telekomunikacja	Polska	NIE

Data	Nazwa firmy	Branża	Kraj pochodzenia	Przyna- leżność do SSE
III kw.	Data Flow Sp. z o.o.	informatyka/telekomunikacja	Polska	NIE
TRANSPORT, LOGISTYKA, DYSTRYBUCJA				
styczeń	*Spizarnia Sp. J.	dystrybucja	Polska	TAK
luty	*Rohlig Suus Logistics SA	logistyka i transport	Polska	TAK
II kw.	Nałęczowska Spółka Handlowa	dystrybucja	Polska	TAK
II kw.	*Inter Cars	dystrybucja	Polska	TAK

Źródło: Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, Urząd Miasta Lublin.

14.3.3. Aktywizacja terenów poprzemysłowych po dawnej Fabryce Samochodów Ciężarowych

Inwestycja dotycząca aktywizacji terenów poprzemysłowych po dawnej Fabryce Samochodów Ciężarowych jest zadaniem planowanym do realizacji przy uzyskaniu dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020.

W 2016 r. firma Centrum Logistyczne Mełgiewska Sp. z o. o. Sp. k. rozpoczęła inwestycję dotyczącą rewitalizacji terenów LD-100. W wyniku inwestycji powstanie hala produkcyjna/magazynowa na wynajem o pow. 28 000 m² wraz z powierzchnią biurową (2 800 m²). Obiekt posiada bezpośredni dostęp do bocznic kolejowej, własną oczyszczalnię ścieków oraz plac manewrowy oraz parkingi dla pracowników i klientów. W styczniu 2017 r. Hala LD-100 została oddana do użytkowania po modernizacji.

Od 1 stycznia 2016 r. w Megatem EC-Lublin uruchomiony został bardzo nowoczesny system odsiarczania, odpylania i odazotowania spalin. Spełnia on rygorystyczne wymagania postawione przez Unię Europejską w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dn. 24.11.2010 r. w sprawie emisji przemysłowych – IED, które zaczęły obowiązywać od początku 2016 r. Megatem EC-Lublin w wyniku przeprowadzonych prac emituje niewielkie ilości zanieczyszczeń. Nowa instalacja pozwoli na wielokrotne ograniczenie emisji do atmosfery dwutlenku siarki (SO₂), pyłu oraz tlenków azotu (tzw. NO_x). Praktycznie oznacza to, że jedynym widocznym składnikiem spalin jest para wodna.

Obecnie na terenie byłej FSC zatrudnionych jest ponad 3 000 osób w więcej niż 90 firmach.

14.3.4. Obsługa zapytań inwestorskich przez referat ds. obsługi inwestorów w Wydziale Strategii i Obsługi Inwestorów

W Lublinie obsługę inwestorów zapewnia Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin, który jest jednostką zorientowaną na relacje biznesowe. Zadaniem Wydziału jest wsparcie inwestorów oraz ich procesu inwestycyjnego. Do każdego projektu przypisywany jest odpowiedni project manager, który jest odpowiedzialny m.in. za:

- organizowanie wizyt w studyjnych w mieście,
- nawiązywanie kontaktów z jednostkami naukowymi i badawczymi,
- wyszukiwanie terenów inwestycyjnych odpowiadających kryteriom,
- wsparcie inwestora przy uzyskiwaniu niezbędnych zezwoleń i pozwoleń.

W 2016 r. pracownicy Referatu ds. obsługi inwestorów Wydziału SOI obsłużyli łącznie 146 zapytań inwestycyjnych z takich branż, jak: maszynowa, motoryzacyjna, poligraficzna, chemiczna, metalowa, BPO/SSC/IT, biotechnologia, farmacja, logistyka, B+R, hotelowa.

W 2016 r. zespół ds. obsługi inwestorów zorganizował 6 spotkań branżowych dla przedsiębiorców prowadzących działalność w branżach priorytetowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Lublina. Spotkania miały na celu integrację środowiska lubelskich przedsiębiorców, a także identyfikację i pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, pojawiających się w danej branży.

14.3.5. Marketing Gospodarczy

W 2016r. referat ds. marketingu gospodarczego, odpowiedzialny za komunikację oraz organizację i produkcję wydarzeń własnych i partnerskich realizował następujące działania w podziale na obszary tematyczne:

- komunikacja z mediami – w ramach współpracy informacyjnej z lokalnymi i ogólnopolskimi mediami prasowymi i elektronicznymi wygenerowanych zostało ok. 40 notatek, informacji prasowych i komentarzy dotyczących kwestii gospodarczych. Ko-

- munikaty prasowe są tworzone i dystrybuowane każdorazowo gdy w obszarze informacyjnym pojawiają się pozytywne dane na temat rozwoju rynku, nowych inwestycji, działań podejmowanych przez UM oraz lokalne firmy, sukcesów i nagród. Stałe wsparcie informacyjne towarzyszyło także projektom i wydarzeniom realizowanym w ramach Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów – działalności Podstrefy Ekonomicznej, LWIT, Study in Lublin, Lubelskim Kupcom, Koleżeńskim Korepetycjom,
- konferencje prasowe – referat wspierał komunikacyjnie istotne projekty i inicjatywy partnerskie miasta organizując we współpracy z Biurem Prasowym Kancelarii Prezydenta konferencje prasowe. W 2016 r. zostały przeprowadzone 3 tego typu wydarzenia: debiut projektu Platforma Connect wraz z Lubelskim Parkiem Naukowo-Technologicznym (kwiecień 2016), promocja projektu Lubelscy Kupcy (kwiecień 2016), ogłoszenie poszerzenia współpracy z MLP przez ABM Graffenberger (listopad 2016),
  - wydarzenia – jednym z kluczowych działań Referatu jest organizacja własnych wydarzeń o charakterze gospodarczym, współorganizacja wydarzeń inicjowanych przez partnerów lub wsparcie komunikacyjne istotnych przedsięwzięć, w które Urząd Miasta nie angażuje się finansowo lub organizacyjnie,
  - działania reklamowe i publikacje – referat podejmował w 2016 r. szereg działań związanych z promocją potencjału gospodarczego Lublina z wykorzystaniem narzędzi reklamowych oraz materiałów eksperckich. Obejmowały one standardowe przekazy wizerunkowe oraz bardziej rozbudowane i mniej perswazyjne formy komunikacji w postaci advertoriali, artykułów, wywiadów oraz dodatków tematycznych w mediach lokalnych i ogólnopolskich,
  - zarządzanie marką gospodarczą i obsługa graficzna – w 2016 r. Referat zabezpieczał wszystkie potrzeby Wydziału w zakresie projektowania graficznego realizowanego w ramach ekosystemu marki gospodarczej. Sama marka przeszła w 2016 r. rekonstrukcję polegającą na uproszczeniu symboliki i pozbyciu się hasła promocyjnego. Jednocześnie ujednoliconą została architektura marki poprzez jej rozszerzenie na sub-marki projektowe. Zmiany te zostały uzupełnione o nowy key-visual odświeżający graficzny sposób prezentacji treści,

- komunikacja w internecie – w październiku 2016 r. uruchomiona została globalna platforma komunikacji inwestorskiej – anglojęzyczny serwis Invest-in-Lublin.com. Zintegrowany z najbardziej popularnymi serwisami społecznościowymi portal przejął ciężar komunikacji z interesariuszami z wysoko-pozycjonowanego rynku biznesowego, generując znaczący wzrost zainteresowania ofertą inwestycyjną i potencjałem gospodarczym miasta. Zakładki „Nauka i Biznes” zlokalizowana w serwisie miejskim zaczęła pełnić tym samym funkcje pomocnicze w komunikacji z otoczeniem biznesowym.

14.3.6. Wspieranie startupów

„Wyzwanie dla innowacji” – konkurs Gminy Lublin realizowany we współpracy z Business Link Lublin, jako kontynuacja zeszłorocznego programu akceleracji „Wyzwanie 90 dni”. Konkurs skierowany był do startupów zarówno w początkowej fazie rozwoju, jak i dla tych, którzy już są w zaawansowanej fazie realizacji.

Dotacje dla NGO – w dn. 18.03.2016 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych realizowanych w 2016 r. w zakresie działalności wspomagającej rozwój gospodarczy.

„Create Lublin!” – projekt zrealizowany przez Lubelski Park Naukowo-Technologiczny S. A. przy pomocy finansowej Miasta Lublin, w ramach dotacji dla organizacji pożytku publicznego, polegający na organizacji programu preinkubacyjnego dla 50 najlepszych pomysłodawców (rozwijających się firm) w wieku do 30 roku życia planujących założenie działalności gospodarczej. Kryteriami wyboru uczestników były: pomysł na produkt oraz możliwość jego wdrożenia na rynek (lub gotowe już wdrożenie), a także doświadczenie i kwalifikacje zespołu.

Po etapie preinkubacji LPNT oferuje możliwość podjęcia dalszej działalności w Inkubatorze Technologicznym – inkubacji podmiotów na preferencyjnych warunkach, wzbogaconych o pakiet bezpłatnego doradztwa z zakresu: prawa, finansów, podatków, marketingu.

„Od pomysłu do sukcesu” to projekt zrealizowany przez Fundację Rozwoju Lubelszczyzny przy pomocy finansowej Miasta Lublin, w ramach dotacji dla NGO, polegający na organizacji cyklu warsztatów i szkoleń skierowanych do 24 posiadających po-

mysł na działalność gospodarczą kobiet (w tym także niepełnosprawnych) zarejestrowanych jako bezrobotne w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie.

„Zgrani na starcie” to projekt realizowany przez Fundację Twórczości, Edukacji i Animacji Młodzieży „Teatrikon”, w ramach dotacji dla NGO, polegający na organizacji warsztatów z zakresu programowania gier komputerowych oraz tworzenia stron internetowych dla startupów oraz osób planujących rozpoczęcie działalności tego rodzaju.

„Lubelscy Kupcy – strategia marketingowa” – zadanie Gminy Lublin zrealizowane w ramach dotacji dla NGO przez Fundację „5Medium” polegające na promocji lokalnych przedsiębiorców, w szczególności przedsiębiorstw objętych programem „Lubelscy Kupcy”, jak również zwrócenie szczególnej uwagi na historyczne ugruntowanie obszaru Śródmieścia jako dzielnicy przedsiębiorców i rzemieślników. Służyło temu wykorzystanie różnorodnych form przekazu m.in. warsztaty edukacyjne (tworzenie szyldów sklepowych w starym, przedwojennym stylu), materiały promocyjno-edukacyjne (questing), akcje fotograficzne.

Karta „Biznes Benefit” – wprowadzony na początku 2016 r. jako instrument Miasta Lublin w procesie tworzenia sprzyjającego otoczenia w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności, budowania systemu preferencji, promocji idei startupów oraz działań na rzecz wzmocnienia ich pozycji rynkowych. Stanowi program lojalnościowy dla przedsiębiorców polegający na udzielaniu przez Partnerów (21 przedsiębiorstw) programu zniżek dla nowych przedsiębiorców/startupów.

Miejska Przestrzeń Co-workingowa – jest bezpłatnym miejscem przeznaczonym do pracy dla każdego startupowca. Wyposażona w bezpłatny dostęp do internetu i innych mediów, dzięki czemu przedsiębiorca/uczestnik inicjatywy startupowej może skupić się wyłącznie na rozwijaniu własnego pomysłu.

W MPC odbyło się wydarzenie (polegające na stworzeniu gry w grupach na określony temat w ścisłych ramach czasowych – 48h) organizowane przez Fundację GameDev pod nazwą: II edycja LublinJam 2016. Obecnie z Przestrzeni korzysta 12 stałych rezydentów.

14.3.7. Study in Lublin

Wydział SOI (referat ds. współpracy z uczelniami wyższymi) w 2016 r. brał aktywny udział w promocji akademickiej oferty lubelskich uczelni. Uczestniczył w targach na Litwie, Białorusi, Gruzji, Portugalii, USA, Azerbejdżanie i Ukrainie promując studiowanie w Lublinie.

Promocja projektu „Study in Lublin” jako głównego narzędzia zachęcającego obywateli innych krajów do studiowania w Lublinie polegała na organizowaniu i uczestnictwie w różnego rodzaju działaniach i imprezach. W Kijowie, Lwowie i innych miastach ukraińskich przedstawiciele lubelskich uczelni, w tym: UMCS, KUL, Politechniki Lubelskiej, Uniwersytetu Przyrodniczego, WSPA, WSEI, WSSP zaprezentowali ofertę edukacyjną na największych targach edukacyjnych, w tym podczas targów „Edukacja i Kariera” w Kijowie (I edycja kwiecień 2016, II edycja 16-20 listopada 2016 r.), „Higher Education 2016” we Lwowie (marzec i kwiecień 2016 r.). Młodzież ukraińska, odwiedzając stoiska „Study in Lublin” miała okazję zapoznać się z zasadami studiowania w Polsce, a także dowiedzieć się najważniejszych informacji o Lublinie, jego ofercie edukacyjnej, kulturalnej i gospodarczej. Poza tym zorganizowano wyjazd promujący akademicki Lublin do wschodniej Ukrainy: Sumy, Charków, Dnipro, Połtawa, Kijów. Spotkania odbywały się w dn. 6-11.11.2016 r. w szkołach, konsulatach, wynajętych salach kinowych, gdzie lubelskie uczelnie szerokiemu gronu młodzieży, rodzicom i nauczycielom języka polskiego mieli możliwość zaprezentować ofertę.

Promocja projektu „Study in Lublin” odbywała się również poprzez udział w:

- targach edukacyjnych w Wilnie (Litwa) – luty 2016 r. Lublin był reprezentowany na targach edukacyjnych w Wilnie wraz z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, spotkanie z młodzieżą Polonijną,
- targach edukacyjnych w Mińsku (Białoruś) – luty 2016 r. Lublin uczestniczył w imprezie wraz z Fundacją Edukacyjną „Perspektywy”. Prezentowano projekt na stoisku wystawienniczym „Study in Lublin” oraz zorganizowano spotkanie w Ambasadzie RP w Mińsku,
- targach edukacyjnych w Tbilisi (Gruzja) luty 2016 r. udział w targach edukacyjnych wraz z Ministerstwem Nauki i Szkol-

- nictwa Wyższego, dodatkowe spotkania na uczelniach wyższych w Tbilisi,
- targach edukacyjnych w Lizbonie (Portugalia) – marzec 2016 r. Lublina uczestniczył w imprezie wraz z Fundacją Edukacyjną „Perspektywy”. Prezentowano projekt na stoisku wystawienniczym „Study in Lublin”,
  - targach edukacyjnych w Denver (USA) – zaproszenie dla Lublina na targi edukacyjne wystosowało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji. Targi gromadzą corocznie ponad 8000 uczestników ze 120 krajów świata, udział wspólnie z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej,
  - IV Festiwalu Partnerstwa we Lwowie – tradycyjnie na Rynku Starego Miasta we Lwowie ustawiono stoiska promocyjne polskich miast i województw partnerskich. Mieszkańcy Lwowa i turyści mieli okazję do zapoznania się z ofertą turystyczną polskich miast i regionów w tym Miasta i Województwa Lubelskiego. Wspólna scena „Festiwalu Partnerstwa” i Kongresu Kultury Partnerstwa Wschodniego stanęła w podwórku ratusza lwowskiego. Na stoisku promocyjnym Lublina była prezentowana oferta akademicka,
  - targach edukacyjnych w Baku (Azerbejdżan) 6-9.10.2016 r. Miasto Lublin brało udział w targach wraz z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

14.4. Promocja miasta

W 2016 r. w ramach promocji Miasta Lublin, Kancelaria Prezydenta zrealizowała własne akcje promocyjne, wspierała obce wydarzenia kreujące pozytywny wizerunek Lublina, opracowała materiały promocyjne.

Tradycyjnie, w pierwszym kwartale 2016 r. została zorganizowana uroczystość z okazji Dnia Kobiet, podczas której Panie szczególnie zasłużone dla Lublina zostały wyróżnione medalem Prezydenta Miasta Lublin. Wzorem lat poprzednich, przed lubelskim ratuszem, z udziałem lubelskich przedszkolaków odbyło się Powitanie Wiosny, a w Dniu Flagi RP miejski Magistrat został podświetlony w barwach narodowych.

W dn. 12.05.2016 r. miała miejsce uroczystość nadania Honorowego Obywatelstwa Miasta Lublin Ojcu Hubertowi Czumie.

W Dniu Dziecka wręczono nagrody i wyróżnienia laureatom Konkursu Plastycznego dla dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjów pt. „Czym się Lublin chwali”.

Przeprowadzono szereg działań promocyjnych dotyczących święta nowego cyrku, teatru i sztuki alternatywnej, jakim jest Carnaval Sztukmistrzów. Ogółem w prasie, telewizji, radio oraz social mediach na temat Carnawalu Sztukmistrzów ukazało się ponad 2 500 publikacji, z funpage'ów Carnawalu Sztukmistrzów skorzystało 938 326 użytkowników, w Radio RMF FM można było usłyszeć ponad 20 spotów oraz zaproszeń i jingli, kampania internetowa to blisko 40 000 000 odsłon.

W grudniu 2016 r. odbył się Festiwal Bożego Narodzenia 2016. Jednym z głównych punktów programu Festiwalu był koncert kolęd w wykonaniu Zespołu Trebunie-Tutki – Bazylika oo. Dominikanów, 28 grudnia. Na świątecznej scenie artystycznej wystąpiły ponadto m.in.: zespół Lublin Street Band, chóry oraz zespoły złożone z lubelskich przedszkolaków.

Wokół Szopki Bożonarodzeniowej, usytuowanej obok Bazyliki Ojców Dominikanów, odbyła się wspólna Wigilia Starego Miasta. W centrum miasta i galeriach handlowych rozdawano Anioły Dobrych Inspiracji. W okresie świątecznym w Bramie Krakowskiej pojawiły się zaanimowane freski kaplicy Trójcy Świętej. Miasto ozdabiały iluminacje w postaci figur anioła, na Placu Po Farze, we współpracy z Tarasami Zamkowymi została ustawiona choinka. W dn. 28 i 29.12.2016 r. w Teatrze Starym odbył się I Pokaz Filmów Świątecznych.

Wśród dzieci z lubelskich placówek przedszkolnych przeprowadzono konkurs na najładniejszą szopkę bożonarodzeniową. W Krużgankach Bazyliki oo. Dominikanów, a później w korytarzach Ratusza można było obejrzeć wystawę pokonkursową.

W ramach działalności Galerii Ratusz zorganizowanych zostało 19 wystaw związanych tematycznie z Lublinem i Lubelszczyzną. W 2016 r. po Ratuszu zostało oprowadzonych 56 grup zorganizowanych.

W 2016 r. zostały opracowane wydawnictwa promocyjne, wykonano gadżety, uwzględniające logo 700 lat Miasta Lublin. Z okazji Jubileuszu 700-lecia Miasta przygotowano nowy okolicz-

nościowy medal 700-lecia Miasta Lublin wraz z dostosowaną do niego aluramą i okładką, a także księgę pamiątkową. Na potrzeby promocji 700-lecia nadania praw miejskich został również opracowany i wdrożony serwis internetowy dedykowany obchodom 700-lecia, w domenie 700.lublin.eu.

W ramach promocji audiowizualnej miasto współpracowało przy realizacji produkcji:

- „VOLTA” film fabularny, reż. Juliusz Machulski, prod. Studio Filmowe ZEBRA – zdjęcia do filmu rozpoczęły się w połowie sierpnia 2016 r., trwały do końca września. W rolach głównych wystąpili: Andrzej Zieliński, Olga Bołądź, Aleksandra Domańska, w wątkach historycznych – Tomasz Kot, Robert Więckiewicz i Marcin Dorociński. W filmie wykorzystano najpiękniejsze widoki, ulice i budowle współczesnego Lublina: Zamek Lubelski, Kaplicę Trójcy Świętej, ekspozycję obrazu Jana Matejki „Unia Lubelska”, Dziedziniec Zamku, Trybunał Koronny, ulice Starego Miasta, Dworzec PKP, jak również Port Lotniczy Lublin – Świdnik oraz Lublin z lotu ptaka. Premierę zaplanowano na czerwiec 2017 r., do kin film trafi w lipcu 2017 r. Produkcja będzie też emitowana w telewizji oraz dostępna na płytach CD,
- „Wojenne dziewczyny” – serial wojenny, reż. Michał Rogalski, prod. Akson Studio. Latem 2016 r. Lublin przeistoczył się w walczącą Warszawę, grając w serialu „Wojenne dziewczyny” – opowieści o okupacji hitlerowskiej, widzianej z perspektywy trzech młodych Polek. Zdjęcia kręcono na Placu Rybnym, ul. Kowalskiej, Gruella, Farbiarskiej i Żmigrodzie. W postaci trzech głównych bohaterek wcieliły się aktorki młodego pokolenia: Aleksandra Pisula (Marysia), Marta Mazurek (Irka), Vanesa Aleksander (Ewa), matkę Irki zagrała Danuta Stenka, brata Irki – Michał Czernecki. W roli hitlerowskich żołnierzy pojawili się niemieccy aktorzy, w serialu oprócz zawodowców wystąpiło ok. 50 statystów. Premierowy odcinek: 5.03.2017 r., godz. 20.25,
- „Tajemnica śmierci wojewody” w reżyserii Hanny Etemadi – dokument powstał dzięki dofinansowaniu przez Lubelski Fundusz Filmowy, pokaz premierowy: 19.10.2016 r., w Galerii malarstwa XVII-XIX wieku na Zamku Lubelskim. W oparciu o za-

chowane archiwalia, wspomnienia i wypowiedzi historyków od-
tworza obraz Lublina w dobie międzywojennej,

- „Na wolność to wszystko zamienisz” – zrealizowany dzięki do-
tacji Miasta Lublin, powstał przy współudziale: ALTER EGO,
Ośrodka Brama Grodzka – Teatr NN, współpraca produkcyjna:
TVP 3 Lublin. Film był laureatem Konkursu Lubelskiego Fun-
duszu Filmowego. Pokaz dokumentu: 27.01.2017 r., w studiu
TVP 3 Lublin. Scenariusz i reżyseria: Leszek Wiśniewski, kon-
sultacja i komentarz: Tomasz Pietrasiewicz. Producent: Mag-
dalena Kołodziejczyk,
- „Historia bez cenzury – Unia Lubelska” – film dokumentalny,
reż. Tomasz Okoń, prod. Agencja Produkcji Telewizyjnej i Re-
klamowej „Big-Art” Tomasz Okoń. Lubelski odcinek w tej serii
jest dostępny w internecie pod adresem: <https://www.youtube.com/watch?v=ozl9YQoeFxE> i miał już 399 877 wyświetleń
na Youtube,
- „Żołnierze niezłomni” – seria filmów dokumentalnych, reż. Piotr
Weychert, prod. Media Kontakt Sp. z o. o.; Lubelski Fundusz
Filmowy dofinansował odcinki o żołnierzach działających
na terenie Lubelszczyzny i powiązanych z naszym miastem:
Hieronim Dekutowski „Zapora”, Andrzej Kiszka, pseudonim
„Dąb” oraz Edward Taraszkiewicz, „Żelazny”, emisja serii
w TVP 1,
- „Polska Filmowa”, odcinek o Lublinie w serii dla Canal Plus.
Emisja lubelskiego odcinka: 30 stycznia 2017 r., Canal + Di-
scovery. Program przedstawia kulisy powstania m.in. takich fil-
mów jak: „Panie Dulskie” Filipa Bajona czy „Carte Blanche”
Jacka Lusńskiego.

Lubelskie produkcje na festiwalach filmowych i przyznane na-
grody:

- „Carte Blanche” Jacka Lusńskiego: Międzynarodowy Festiwal
Filmowy w Locarno; lubelski obraz był jednym z trzech pol-
skich filmów, które odniosły największy sukces na zagranicz-
nych rynkach i zaprezentowały nasz kraj we Włoszech,
- premiera kinowa „Carte Blanche” w Danii: 31.03.2016 r., pod
tyt. „Professor Bieliks hemmelighed”,
- Polskie Nagrody Filmowe ORŁY 2016 – wśród filmów kandy-
dujących do Orłów 2016 znalazły się projekty dofinansowane
przez Lubelski Fundusz Filmowy: „Carte Blanche” w reżyserii

- Jacka Lusińskiego, „Panie Dulskie” w reżyserii Filipa Bajona oraz „Lustra Leszka Mądzika” w reżyserii Nataszy Ziółkowskiej – Kurczuk,
- nagroda dla „Carte Blanche” od Krajowej Izby Producentów, przyznana podczas Festiwalu 9. Netia OFF CAMERA dla Leszka Bodzaka, za najlepszy debiut producencki,
  - specjalna projekcja filmu „Wyślę Wam kartkę”, w reż. Anny Dudy-Gocel, współfinansowanego przez Lubelski Fundusz Filmowy podczas 21st Century Medicine International Medical Congress, 12.03.2016 r.,
  - 13. Europejski Festiwal Filmowy „Integracja Ty i Ja” – nagroda główna Motyl 2016 w kategorii film dokumentalny dla filmu „Wyślę Wam kartkę”. Jury doceniło piękno wewnętrzne głównej bohaterki, wrażliwość i kunszt realizacyjny autorów, umiejętne pokazanie pasji życia, mimo wszystko.

14.5. Współpraca międzynarodowa

W dn. 20.04.2016 r. – podpisanie umowy partnerskiej między Lublinem i rumuńską Timișoarą. Timișoara jest dwudziestym piątym miastem partnerskim Lublina. Zdefiniowano główne obszary współpracy, jakimi są: wspieranie wymiany akademickiej, wspólne działania w zakresie promowania innowacji, zaawansowanej technologii i technologii informacyjnej, a także wymiana kulturalna.

W dn. 23.08.2016 r. – podpisanie listu intencyjnego z miastem Kamieniec Podolski na Ukrainie.

W dn. 29.09.2016 r. – przyjęcie Deklaracji Miasta Lublin i Miasta Łuck podczas Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej w Lublinie, z okazji 20-lecia partnerstwa obu miast 1991-2016 – 25 lat partnerstwa Lublin-Münster.

Jubileusz 25-lecia partnerstwa Lublina i Munster, który wpisał się w obchody 25 lat podpisania polsko-niemieckiego traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Ważnym elementem współpracy między miastami w ostatnich latach była aktywna polityka rowerowa. Münster jest uważane za rowerową stolicę Niemiec. Lubelskie obchody jubileuszu 25-lecia odbyły się poprzez kampanię „Rowerowy Maj”, obejmującą zarówno populary-

zacje komunikacji rowerowej, jak też upowszechnianie wiedzy o Münster wśród uczniów lubelskich szkół.

Wizyty delegacji zagranicznych, bezpośrednio na zaproszenie Prezydenta Miasta lub w ramach działalności różnorodnych instytucji lubelskich dotyczyły:

- współorganizacji wydarzeń kulturalnych, w tym:
  - Polsko - Ukraińskie Spotkania Mistrzów Słowa w Lublinie; w finałach Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Ukraińskiej oraz Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Polskiej na Ukrainie wzięło udział 20 reprezentantów z Polski i 15 z Ukrainy. Gościem specjalnym była ukraińska poetka, tłumaczka, literaturoznawca Pani Hałyna Kruk,
  - wystawa „Lublin-Warszawa-Nancy PARANTELE” na Zamku Lubelskim, która powstała na bazie współpracy miast partnerskich – Lublina i Nancy, odwołując się do tradycji relacji polsko-francuskich na płaszczyźnie artystycznej. Ekspozycja zbudowana została wokół czterech środowisk – spotkali się twórcy działający w Les Ateliers des Soeurs Macarons w Nancy, wykładowcy Wydziału Artystycznego UMCS w Lublinie i artyści współpracujący z warszawską Galerią Delfiny,
- wspierania współpracy szkół i innych placówek edukacyjnych oraz wymiany grup sportowych, w tym:
  - wizyta młodzieży z miast partnerskich Łuck i Sumy na zaproszenie Stowarzyszenia Lubelski Plastyk, udział młodzieży w plenerze plastycznym w Lublinie,
  - wizyta młodzieży z Kolegium w Nowogrodzie Wołyńskim, w Zespole Szkół nr 10 w Lublinie; obie szkoły systematycznie współpracują od 9 lat,
  - młodzi muzycy z Münster w Lublinie – koncert na Zamku Lubelskim. Koncert na Zamku Lubelskim z okazji 25-lecia partnerstwa miast został wykonany przez uczniów Szkoły Muzycznej w Münster na zaproszenie Szkoły Muzycznej I i II st. im. Tadeusza Szeligowskiego,
  - młodzież z Münster w Gimnazjum nr 16 im. F.Chopina – Lubelskie Gimnazjum nr 16 im. F. Chopina w Lublinie już po raz siódmy realizowało program corocznej wymiany z Ratsgymnasium w Münster. Dzięki tym spotkaniom młodzież polska, jak i niemiecka ma możliwość bliższego poznania kraju sąsiada,

a także przyjrzeniu się z bliska codziennemu życiu rówieśników i ich rodzin,

- VI Lubelskie Integracyjne Spotkania Kresowe – w Lubelskich Integracyjnych Spotkaniach Kresowych uczestniczą dzieci i młodzież z polskiej szkoły „Gimnazjum Żejmiana” w Podbrodziu (Litwa), członkowie Towarzystwa Kultury Polskiej im. W. Rejmonta na Równiejszczyźnie z dziećmi z XV Gimnazjum w Równym (Ukraina) oraz wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Nie-słyszącej i Słabo Słyszącej im. Jana Pawła II w Lublinie. W 2016 r. gośćmi Spotkań byli uczniowie ze Lwowa, z Polskiej Szkoły im. Marii Konopnickiej,

- delegacje z Jordanii, Francji i Mołdawii w Lublinie – w związku z jubileuszem 150-lecia ZSE im A. i J.Vetterów, w Lublinie gościli przedstawiciele szkół partnerskich z Jordanii, Francji i Mołdawii,

- „Bezpieczna szkoła w strefie Schengen” – w Lublinie odbyła się konferencja podsumowująca projekt „Bezpieczna szkoła w strefie Schengen”. Wzięli w niej udział przedstawiciele Ambasady Norwegii w Polsce,

- Lublin Basket Cup 2016 – międzynarodowy turniej koszykówki chłopców z rocznika 2000, Lublin Basket Cup 2016 został zorganizowany drugi rok z rzędu. W zawodach wzięło udział 8 zagranicznych zespołów z miast partnerskich Lublina: Nilüfer (Turcja), Panevėžys (Litwa), Rishon LeZion (Izrael), Nikšić (Czarnogóra), Alcalá de Henares (Hiszpania), Brest (Białoruś) Novi Sad (Serbia), Łuck (Ukraina) oraz 4 z Polski – z Warszawy, Białej Podlaskiej oraz dwa z Lublina. Łącznie było to 180 zawodników w wieku 15-17 lat,

- projekt „Radosna integracja” z programu Erasmus+ – w ramach projektu „Radosna integracja” z programu ERASMUS+, którego liderem jest Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II, w Lublinie gościli nauczyciele z Irlandii Północnej i Szwecji. Główne założenia projektu to podniesienie jakości pracy szkoły w zakresie organizacji i opieki świadczonej dla uczniów niepełnosprawnych oraz wzmocnienie kompetencji nauczycieli pracujących w klasach integracyjnych,

- Pływacki Memoriał Kossakowskiego w Lublinie – w zawodach wzięła udział reprezentacja miasta zaprzyjaźnionego Poprad (Słowacja),
- studenci Université de Lorraine w Urzędzie Miasta – praktyki studentów Université de Lorraine z Nancy w Urzędzie Miasta Lublin. Praktyki zapoczątkowane w 2011 r., odbywają się co-rocennie na mocy porozumienia o organizacji tego typu wymia-ny między Miastami Nancy i Lublin. Każdego roku w sierpniu Miasto Nancy przyjmuje studentów lubelskich w tamtejszym urzędzie miasta. Dodatkowo, dwie młode osoby z Lublina mogą wziąć udział w analogicznej wizycie w Karlsruhe, nie-mieckim mieście partnerskim Nancy,
- studenci z partnerskiego Erie (USA) w Lublinie – w programie dorocznej wizyty przewidziano spotkanie z przedstawicielami władz miasta, a także wizyty na lubelskich uczelniach. Głównym organizatorem wizyty amerykańskich studentów jest dr Janusz Czejdo, wykładowca Edinboro University,
- spotkań miast partnerów projektów międzynarodowych, w któ-rych bierze udział Miasto Lublin, w tym:
  - „Tworzenie dobrej, lokalnej gospodarki przez zamówienia pu-bliczne” – w spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Komisji Europejskiej, Sekretariatu Programu URBACT z Paryża, eks-pert ds. problemów z korupcją oraz wszyscy partnerzy projektu z następujących miast: Preston (Wielka Brytania), Almelo (Ho-landia), Koszalina (Polska), Satu Mare (Rumunia), Bolonii (Włochy), Pragi 9 Dzielnica (Republika Czeska), Koprivnicy (Chorwacja), Candelarii (Hiszpania), Nagykallo (Węgry) oraz Albacete (Hiszpania),
  - „Bezpieczne miasto” w Lublinie – w ramach programu „Bez-pieczne miasto”, w Lublinie gościła na konferencji delegacja ze Lwowa, złożona z policjantów i osób odpowiedzialnych za po-rządek publiczny,
- wizyt roboczych i wymiany doświadczeń we wszystkich dzie-dzinach polityki miejskiej, w tym:
  - staże urzędników z Gruzji w Lublinie – Miasto Lublin wspólnie z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w ra-mach konkursu Ministerstwa Spraw Zagranicznych „Polska po-moc rozwojowa 2016” zorganizowało dwutygodniowy staż w Urzędzie Miasta dla gruzińskich urzędników magistratu

z miasta Telawi oraz urzędników z Tbilisi z Ministerstwa Pracy, Zdrowia i Spraw Społecznych. W programie pobytu znalazły się wizyty studyjne w lubelskich placówkach edukacyjnych oraz ośrodkach wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt służył prezentacji lubelskich doświadczeń w zakresie tworzenia kompleksowego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych,

- „Szkoła Merów” w Lublinie – program „Szkoła Merów” zakładał przygotowanie merów miast, działaczy społecznych i politycznych, którzy w przyszłości będą kandydowali w wyborach, a także ich współpracowników do zarządzania miastami w warunkach decentralizacji, zgodnie ze standardami administracji publicznej. W ramach edycji 2016, w Lublinie gościło 11 zespołów, ogółem 50 osób, w tym: 5 zespołów z obecnymi merami (Mariupol, Wugledar, Kachiwka, Skadowsk i Kuźniecowski) na czele oraz 7 zespołów z kandydatami na merów (Charków, Użhorod, Połtawa, Makariw, Perejasław-Chmielnicki, Wyszne-we oraz Tarasiwka),

- Międzynarodowa Konferencja Prawo Bez Granic Lublin 2016 – wzięli w niej udział przedstawiciele Okręgowej Izby Radców Prawnych, a także przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości, adwokatury i radców prawnych z Ukrainy,

- delegacja ministerialna z Ukrainy w Lublinie – w skład delegacji wchodził przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego Ukrainy, administracji na poziomie województwa/regionu, przedstawiciele samorządów miejskich i wiejskich, osoby reprezentujące stowarzyszenia samorządowe. Wśród gości byli również przedstawiciele Rady Europy. Ukraińcy spotkali się w Lublinie z przedstawicielami Urzędu Miasta, rozmowy dotyczyły aspektów promowania aktywności gospodarczej oraz tworzenia nowych miejsc pracy,

- goście programu „Educational system in Poland” w Lublinie – z inicjatywy Uniwersytetu Otwartego KUL w Lublinie gościła grupa islandzkich urzędników odpowiedzialnych za edukację w ramach przyjazdowego programu edukacyjnego zatytułowanego „Educational System in Poland”. Osoby te były zainteresowane szerszym zapoznaniem się z Polską (edukacją, kulturą, społeczeństwem.), po to by móc lepiej zrozumieć Polaków

mieszkających w Islandii, którzy tworzą najliczniejszą z mniejszości narodowych na wyspie,

- uczestnicy Study Tours to Poland w Lublinie – Study Tours to Poland to program współfinansowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, skierowany do wyróżniającej się młodzieży z Europy Wschodniej. Młodzież biorąca udział w wycieczce to studenci wyłonieni w drodze międzynarodowego konkursu. Tematyką spotkań z młodzieżą było funkcjonowanie samorządu, w tym partycypacji społecznej i komunikacji z mieszkańcami, a także projektu Marka Lublin i funkcjonowanie Biura Obsługi Mieszkańców,

- przedstawiciele Francuskiej Federacji Użytkowników Rowów w Lublinie – główny tematem spotkania przeznaczonego dla nauczycieli wychowania fizycznego, wychowawców, dyrektorów szkół i innych osób zainteresowanych tematyką rowerową były francuskie doświadczenia w zakresie profesjonalnej edukacji rowerowej dzieci i młodzieży,

- „Smart Living” – spotkanie w Ambasadzie Królestwa Danii – Ideą projektu „Smart Living – w kręgu innowacji”, jest tworzenie platformy opartej na otwartym dialogu między światem nauki, polityki i biznesu. Projekt bazuje na współpracy z miastami, uczelniami, samorządami lokalnymi i ministerstwami, których celem jest wdrażanie inteligentnych rozwiązań, pozwalających na oszczędną i efektywną gospodarkę zasobami, tworzenie lepszego klimatu i warunków do życia. Podczas spotkania zostały zaprezentowane duńskie przykłady kompetencji w obszarze efektywności energetycznej,

- wizyt poznawczych lub kurtuazyjnych z miast partnerskich i zaprzyjaźnionych, w tym:

- wizyta oficjalna z Münster z okazji 25-lecia partnerstwa miast, wizyta oficjalna nowo wybranego mera Poniewieża, rewizyta delegacji władz miasta Delmenhorst,

- wizyt szefów misji dyplomatycznych akredytowanych w Polsce, w tym:

- wizyta Ambasadora Australii – spotkanie dotyczyło rozwoju gospodarczego Lublina, możliwych obszarów współpracy z miastami australijskimi,

- wizyta Ambasadora Niemiec – rozmowy dotyczyły m.in. współpracy Lublina z niemieckimi miastami partnerskimi,

w szczególności poświęcone były uroczystościom jubileuszu 25-lecia partnerstwa z Munster. W spotkaniu uczestniczył również Konsul Honorowy Republiki Federalnej Niemiec w Lublinie,

- wizyta Ambasadora Rumunii – spotkanie było poświęcone wymianie informacji o bieżącej współpracy między Polską i Rumunią oraz Lublinem i Timișoarą, a także dalszym perspektywom rozwoju dwustronnych kontaktów,

- wizyta Ambasadora Peru – podczas swojego pobytu w Lublinie z okazji „Dnia Peruwiańskiego”, zorganizowanego przez Katolicki Uniwersytet Lubelski, Ambasador spotkał się z władzami miasta i regionu, a także z Metropolitą Lubelskim. Ambasador zaproponował Lublinowi nawiązanie ścisłej współpracy z miastem Arequipa w Peru,

- wizyta Ambasadora Angoli – spotkanie było poświęcone zostało planom współpracy z partnerami z Angoli. Ambasador wziął także udział w Forum Inwestycyjnym Lubelskiego Klubu Biznesu „Energetyka-OZE-Efektywność Energetyczna-Fundusze Unijne”,

- wizyta Ambasadora Irlandii – na prośbę Ambasadora Irlandii dziewięć polskich miast, w tym Lublin, z okazji Dnia Świętego Patryka, podświetlił: Trybunał Koronny i Lublin Arena. Rozmawiano także o nawiązaniu kontaktów z miastem irlandzkim,

- wizyta Sekretarza Generalnego Rady Europy w Lublinie – podczas pobytu w Polsce Sekretarz spotkał się z władzami kraju, a także odwiedził Frampol, aby zainaugurować program „Faro Narrative”, w ramach którego Unia Europejska będzie finansowała remonty żydowskich cmentarzy. W Lublinie Sekretarz rozmawiał z Prezydentem Miasta o zaangażowaniu w europejskie projekty poświęcone promocji wielokulturowości, w tym o naszym udziale w programie „Miasta Międzykulturowe”. Jest to wspólna inicjatywa Rady Europy i Komisji Europejskiej. Lublin partycypuje w niej jako jedyne polskie miasto.

15. ZAKOŃCZENIE

W niniejszym sprawozdaniu zaprezentowane zostały informacje, które ukazują ilość zadań realizowanych przez miasto w 2016 r. Za prawidłową realizację tych działań odpowiadają pracownicy Urzędu, jednostek budżetowych miasta oraz miejskich instytucji. Wyrazem uznania dla pracy tych wszystkich osób są liczne nagrody i wyróżnienia.

Miasto Lublin jest uznawane za Samorządowego Lidera Edukacji od 6 lat, z tej okazji w tym roku otrzymaliśmy również Certyfikat Złoty i wyróżnienie specjalne. Lublin należy do ścisłego grona najlepszych, najwyżej cenionych jednostek samorządu terytorialnego we wszystkich dotychczasowych edycjach Programu Samorządowy Lider Edukacji.

Zajęliśmy II miejsce w prestiżowym Rankingu Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota” podsumowującym wydatki inwestycyjne samorządów w latach 2013-2015 w kategorii miasta wojewódzkie. Przy opracowywaniu rankingu brano pod uwagę całość wydatków majątkowych miast, uznając że o powodzeniu strategii rozwoju decydują zarówno wydatki w infrastrukturę techniczną jak i inwestycje w infrastrukturę związaną z usługami społecznymi.

Lublin uzyskał tytuł w kategorii „Inteligentne Miasto Roku od 100 do 500 tys. mieszkańców 2015” m. in. za inwestycje w inteligentnym systemie sterowania ruchem oraz rozwiązań w transporcie zbiorowym. Wręczenie tytułu odbyło się podczas Wielkiej Gali Smart City Forum.

Urząd Miasta Lublin został laureatem konkursu Ministerstwa Rozwoju na „Modelową Rewitalizację Miast”. Rządowe dofinansowanie na realizację lubelskiego projektu wynosi 1,2 mln zł, czyli 90 % jego wartości. Łącznie o ministerialne wsparcie starało się 230 miast, dotacje trafiają do 20 z nich.

Zwyciężaliśmy w kategorii „Zarządzanie lokalnymi systemami energetycznymi” w miastach pow. 100 tys. mieszkańców. Uroczy-

stość wręczenia nagród 4. edycji konkursu „Eco-Miasto” odbyła się w Ambasadzie Francji.

Miasto Lublin zajęło II miejsce w IV. Edycji Rankingu Miast Polskich, które odbyło się podczas III Kongresu Mieszkaniowego we Wrocławiu. Ranking Miast Polskich ma na celu wybór miast najbardziej przyjaznych dla rozwoju inwestycji mieszkaniowych w Polsce.

Lublin ma jedną z najlepszych strategii pozyskiwania inwestorów zagranicznych w Europie. Zajęliśmy 3. miejsce w kategorii „Strategia pozyskiwania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w małych miastach od 100 do 350 tys. mieszkańców” w prestiżowym rankingu „Europejskie miasta i regiony przyszłości 2016/2017: publikowanym corocznie przez należący do grupy Financial Times, fDi Magazine.

Urząd Miasta Lublin po raz kolejny został nagrodzony za szczególną wrażliwość społeczną i promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia. W 2016 r. otrzymaliśmy II miejsce w konkursie „Lodołamacze” w kategorii Instytucja.

Otrzymaliśmy tytuł Eksperta w profilaktyce grypy Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy. Miasto Lublin organizuje program bezpłatnych szczepień przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia już od 2007 r.

Zajęliśmy I miejsc wśród miast na prawach powiatu w rankingu Zdrowie Polski organizowanym przez Dziennik Gazeta Prawna. To szczególne wyróżnienie za potencjał medyczny, który jest dostępny na terenie Lublina dla jego mieszkańców.

Otrzymałem tytuł Samorządowego Menedżera Regionu 2016 województwie lubelskim w rankingu Pulsu Biznesu. Ranking dotyczący samorządowców tworzą sami prezydenci, burmistrzowie miast oraz wójtowie, biorąc pod uwagę cztery kryteria: efektywne zarządzanie, finansowanie gminy, sprawne zarządzanie oświatą, inwestowanie w infrastrukturę i efektywne budowanie aktywności społecznej. Zająłem 3. miejsce w kategorii wóldarz miasta pow. 100 tys. mieszkańców (spośród 39 kandydatów w tej kategorii) w rankingu „Perły Samorządu 2016”. Oceniając wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, brano pod uwagę takie kryteria jak: strategiczne wizje rozwoju gminy, sposób zarządzania urzędem,

aktywna współpraca ze społecznością lokalną i największe sukcesy w minionym roku.

Powyższym sprawozdaniem chcę podziękować Radnym Rady Miasta Lublin za aktywną współpracę, podejmowanie wspólnych inicjatyw, Dyrektorom i pracownikom Urzędu Miasta: Lublin oraz jednostkom organizacyjnym. Chciałem również podziękować mieszkańcom, którzy również przyczynili się do wykonanych przez miasto zadań w 2016 r., których zakres obrazuje to oto sprawozdanie.

Krzysztof Żuk

Prezydent Miasta Lublin